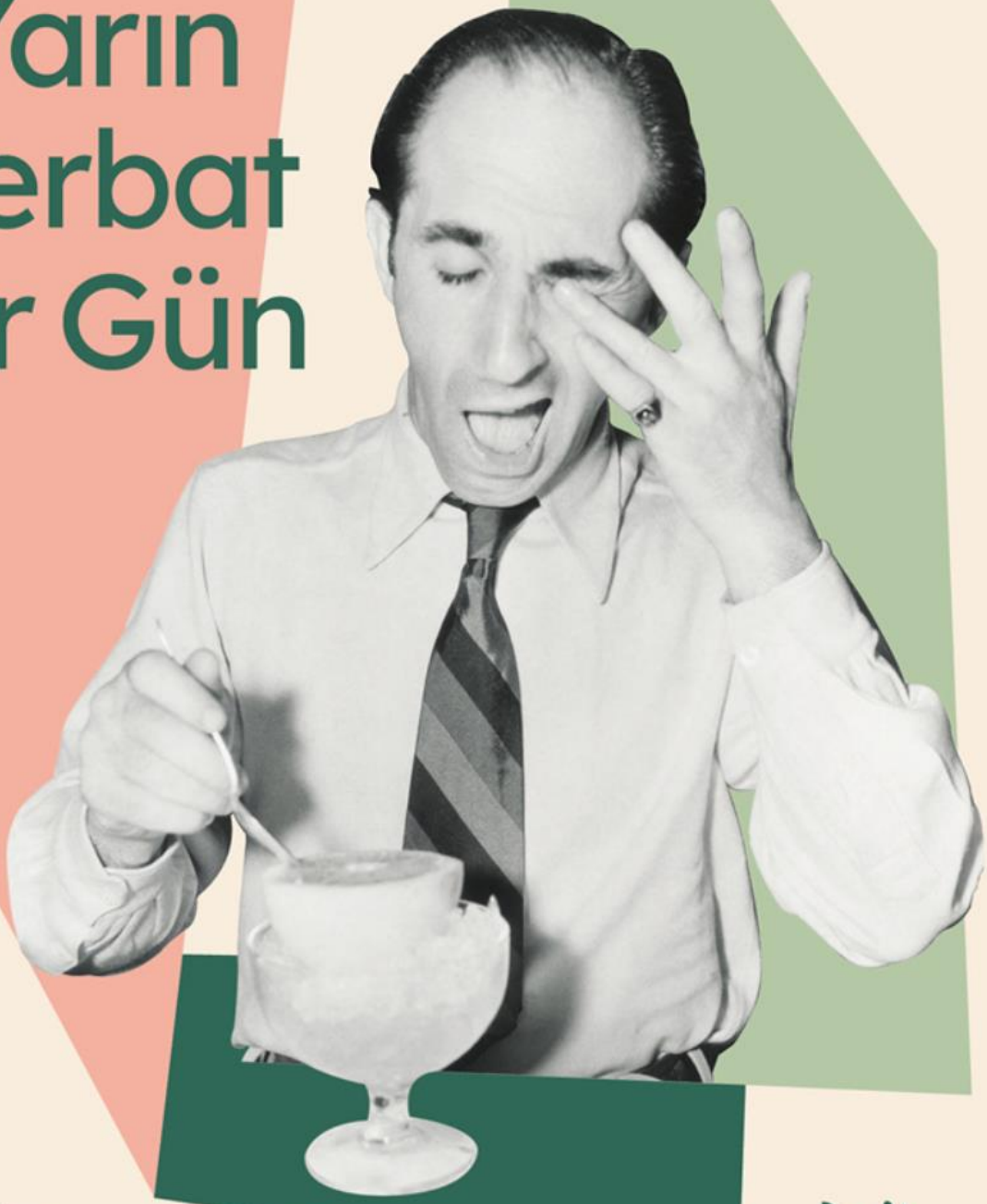
DOROTHY PARKER

Toplu Öyküler-1

Yarın Berbat Bir Gün

Türkçeleştiren:
Başak Bekişli

Deli Dolu

DOROTHY PARKER

Toplu Öyküler-1

Yarın Berbat Bir Gün

Deli Dolu

Ne Hoş, Ne Cici Bir Tablo

I

Bay Wheelock çiti buduyordu. Bundan hoşlanmadığı söylenemezdi. Kurtbağrının hafiften mide bulandıran çiçeğinin kokusu olmasa, bu işten kesinlikle zevk alırdı. Yeni bahçe makası epey keskin ve parlaktı; genç, yeşil saplar koptukça, çalının düzgün, köşeli tepesi genişleyip düzleştikçe, bir iş halletmiş olmanın verdiği tatmini duyuyordu. Ama daha yapılacak çok iş vardı. Aslında bununla bir hafta önce ilgilenmesi gerekirdi, ne var ki Bay Wheelock'ın akşam yemeği vaktinden önce şehirden dönebildiği ilk gün bugündü.

Çiti budamak, Bay Wheelock'a güvenle teslim edilebilecek az sayıdaki ev işinden biriydi. Evle ilgili işlerdeki beceriksizliğiyle nam salmıştı. Bunu bütün mahalle bilirdi. Bayan Wheelock'ın tüm şakalarının kaynağı da zaten buydu. Kadının en popüler anekdotu, Bay Wheelock'ın yenilgiyle sonuçlanan yedi yıllık bir mücadelenin ardından nihayet geçen kış, ocağın icabına bakması için bir adam tutması üzerineydi. Kadının takdire şayan bir hafızası vardı ve çoğu zaman kendisi de hikâyenin parçası olduğundan, asla tek kelime atlamazdı. Yazın şu son günlerinde bile, bu olayı anlatırken neredeyse gülmekten konuşamıyordu.

İlk evlendiklerinde Bay Wheelock de bu eğlenceye ortak olmuştu. Şakanın daha başarılı olmasını sağlamak için, gerçekte olduğundan daha beceriksizmiş numarası bile yapmıştı. Fakat artık kendi âcizliğinin sohbet malzemesi olmasından bıkmıştı. Bayan Wheelock'ın tanıdığı tüm

erkekler (kuzenleri, enişteleri, birlikte liseye gittiği oğlanlar, komşuların eşleri) raf kurma, kilit onarma ya da sandık yapma konusunda ustaydı. Bay Wheelock, bu tarz işlere yönelik ilgisizliğinde oldukça kadınsı bir yan olduğunu hissetmeye başlamıştı.

Geçenlerde Bayan Wheelock bir komşunun akşam yemeği sofrasını şenlendirmek adına onun çekiç ve İngiliz anahtarı kullanma konusundaki kifayetsizliğiyle ilgili hikâyeler anlatırken, Bay Wheelock buna karşılık vermek istemişti. Şöyle haykırmak gelmişti içinden: "Pekâlâ, diyelim ki böyle işlerde hiç becerikli değilim. Ne olmuş yani?"

Bu fikri kafasında ölçüp biçmiş, sözcükleri telaffuz ederken sesinin nasıl çıkacağını hayal etmeye çalışmıştı. Fakat kendini müdafaa için, "Ne olmuş yani?" sorusunun ötesinde bir sav düşünemiyordu. Daha sert bir şey bulamaması her nedense, onu biraz rahatlatmıştı. Bu durum, karısının herkesin önünde gerçekleştirdiği şaka yollu takılmalara karşılık verme planını gönül rahatlığıyla imkânsız hâle getiriyordu.

Bayan Wheelock, şimdi, düzgün sıvalı evin pırıl pırıl verandasında oturuyordu. Yanında kocasının gömlek ve iç çamaşırlarından bir yığın vardı; fiyat etiketleri hâlâ üzerlerindeydi. Kocası giymeden önce hepsinin düğmelerini gözden geçiriyor, onları daha sağlam tutturuyordu. Bayan Wheelock bir düğmeyi dikmek için asla kopmasını beklemezdi. El çabukluğu ve hünerle gerçekleştirdiği çekiştirmelere belli belirsiz bir direnç gösteren ipliğe karşı, dudaklarını birbirine bastırarak hızlı, kararlı hareketlerle çalışırdı.

Uzun boylu bir kadın değildi ve çocuğunun doğumundan beri, hafif ve zarif bir tombulluktan kalıcı bir tıknazlığa geçiş yapmıştı. Kahverengi saçları gür olmakla birlikte, alnı civarındaki değişken bir hat üzerinde uzuyordu. Gece saçlarını bigudilere sarmak kadının alışkanlığıydı, ama bukleler asla doğru düzgün olmuyordu. Saçı fevkalade beceriklilikle şekillendirilmiş olsa da duruşu, bigudilerin mümkün olduğunca çabuk takıldığını ve işin bir an önce kurtulmak için yapılıverdiğini sezdiriyordu. Temizliğe tutkuyla bağlı olan kadın, her fırsatta bolca kullandığı antiseptik sabun gibi kokardı. İnsanlara, biraz da gereksiz yere, asla herhangi bir kozmetik ürün kullanmadığını söylemeyi âdet edinmişti. Diyet yaparak kilo vermeye çalışan, krema, puding ve kahvaltılık gevrek gibi besleyici şeyleri yemek listelerinden çıkaran kadınları hor görmekte sınır tanımazdı.

Adelaide Wheelock'ın arkadaşları (ki epey arkadaşı vardı), ondan müsahamasız biri olarak söz ederdi. Kendisi de arkadaşları da bunu iltifat sayardı.

Wheelock'ların beş yaşındaki kızı Abla, ufacık çim alanı bölen çakıllı yolda sessizce oyun oynuyordu. Doğduğu günden beri Abla olarak bilinirdi ve annesi hâlâ onun için erkek kardeş planları yapıyordu. Abla'nın bebek arabası bodrumda duruyordu, bebekken giydiği kıyafetler de bir ümitle şifoniyer çekmecelerine istiflenip kaldırılmıştı. Ancak, Bay Wheelock'ın çalıştığı reklam ajansında zam yapılması nadir bir olaydı ve adamın şu anki maaşı geçim maliyetlerini karşılayacak noktaya zar zor yetişmişti. Etraflıca düşündüklerinde, kendilerini bir erkek evlat sahibi olacak güçte görmüyorlardı. Hem Bay Wheelock hem de

Bayan Wheelock, adamın beşiği boş bırakma konusundaki kabahatini yoğun bir şekilde hissediyordu.
Abla güzel bir çocuk değildi, gerçi hatları muntazamdı ve günün birinde alımlı gözleri olacaktı. Ama şimdilik sol gözü belli bir yöne baktığında hafifçe burnuna doğru dönüyordu; kız yedi yaşına basar basmaz ameliyat edeceklerdi. Saçları soluk ve pörsüktü, ten rengi de kötüydü. Zayıf, kırılgan, ufak tefek bir kızdı. Bununla birlikte söz konusu olan resmedilmeye değer bir narinlik değil; dişleri, boğazı ve burnunun içindeki muğlak şeyler için sürekli tedavi görmesi gereken türden bir nanemollalıktı. Yakın zamanda geniz etini aldırmıştı ve hâlâ mendil yerine cerrahi gazlı bezlerden kesilmiş kare parçalar kullanıyordu. Annesi de o da, her nedense, bunların ona bir nevi itibar kazandırdığını hissediyordu.
Kız, annesinin ona aldığı bir ya da birkaç beden büyük elbiseler yüzünden de zorluk yaşıyordu. Kadın bunu Abla'nın onları büyüyünce de giyebileceği ümidiyle yapsa da, bu asla gerçekleşmeyecek bir beklentiymiş gibi görünüyordu; zira kızın etekleri her zaman çok uzundu, küçük elbiselerinin omuzları ise incecik dirseklerinin yarısına kadar iniyordu. Bu içler acısı kıyafetler bir yana, kızın herhangi bir kıyafeti asla düzgün biçimde taşıyamayacağı, bir şekilde anlaşılabiliyordu.
Bay Wheelock budama işini yaparken arada sırada ona şöyle bir bakıyordu. Şimdiye kadar çocuğa karşı baba sevgisinin hararetli heyecanı namına hiçbir şey hissetmemişti. Kız ekşimiş süt ve ısınmış kauçuk kokan solgun, koca kafalı bir bebekken, babası onun karşısında hayal kırıklığına uğramıştı. Abla adamın kendisini huzursuz hissetmesine yol

açıyor, belirsiz bir biçimde onu rahatsız ediyordu. Kızın terbiye edilip yetiştirilmesinde adamın hiç payı olmamıştı; Bayan Wheelock öyle becerikli bir anneydi ki ikisinin yerini de dolduruyordu. Abla herhangi bir şey için izin istemek üzere babasına geldiğinde, adam mesele her neyse annesine sormasını söylerdi.

Adam kendini olağan baba sevgisine sahip biri olarak görüyordu. Kızın, yüreğinde hakikaten şiddetli duygular uyandırdığı zamanlar da vardı: ameliyathanenin dışındaki koridorda beklediği zaman; kızın hâlâ anestezinin etkisi altında, yüksek hastane yatağında ufacık, bembeyaz kesilmiş, biçare bir hâlde yattığı zaman; bir kere de, adamın bir kapıyı kazara kızın başparmağının üzerine kapattığı zaman. Fakat başından beri, bir kişilik olarak Abla'dan hoşlanmadığını kendi içinde hemen hemen kabullenmişti.

Abla kötü sağlığına rağmen sürekli ağlayıp sızlanan mızmız bir çocuk değildi. Her daim makul ve terbiyeli olmuştu; misafirlerle konuşmaya razı, bencillikten kati şekilde uzaktı. Asla başka çocuklar gibi başını belaya sokmazdı. Başka çocukları pek umursamazdı. Kendisinden "eski usule göre yetişmiş" diye bahsedildiğini duymuştu ve narin olduğunu biliyordu; bu vasıfların onu diğer çocuklardan epey yukarıda bir konuma yerleştirdiğini hissediyordu. Hem onlar kaba saba ve bedensel sağlıkları konusunda umursamazdılar.

Abla, güvenliği konusunda son derece ihtiyatlıydı. Çimlerin akşama doğru genellikle nemli olduğunu biliyor; bu yüzden şimdi çakıllı yolun tam ortasında kalarak katlanmış bir gazetenin üzerinde oturmaya ve toplamasına izin verilen üç petunyayla gizemli oyunlarından birini oynamaya dikkat ediyordu. Bayan Wheelock ıslak çimlerden uzak durması,

lastik ayakkabılarını giymesi ya da aniden bir esinti çıkarsa ceketini sırtına alması konusunda onunla asla ikinci bir kez konuşmak zorunda kalmazdı. Abla derhâl laftan anlayan bir çocuktu, hem de her zaman.

II

Bayan Wheelock kafasını dikişinden kaldırıp baktı ve kocasıyla konuştu. Sesi yüksek ve tiz, son derece kararlı biçimde neşeliydi. Üst kattaki penceresinden, aşağıdaki verandada oynayan Abla'ya seslenerek talimat verme alışkanlığından ötürü her zaman gereğinden birazcık daha yüksek sesle konuşurdu.
"Babası," dedi.
Abla'nın doğumundan aşağı yukarı sekiz ay kadar önce adama babası demeye başlamıştı. Onda da çocukta da adama adıyla seslenme ve konuşmaya devam etmeden önce adamın dikkatini verdiğini gösterene dek bekleme huyu vardı.
Bay Wheelock budamayı bırakıp doğruldu ve ona doğru döndü.
Beklediği güvenceyi alan kadın, "Babası," diye devam etti, "bugün Abla'yla birlikte saat on postasını almaya gittiğimizde, aşağıda, postanede Bay Ince'i gördüm... Bu arada postada pek bir şey yoktu, yalnızca Grace Williams'ın Cod Burnu'nda gittikleri şu yerden bana yolladığı bir kartpostal ile büyük mağazaların birinin yaza özel kürk indirimleri hakkında bir reklam (sanki çok umurumda!), bir

de bankadan sana gelen bir sirküler. Senin dert etmeyeceğini bildiğimden, açtım.
Her neyse, kış için odunlarımızın teslim edilmesi konusunda son çare olarak önce Bay Ince'i sıkıştırırım diye düşündüm. Başta beni görmedi... gerçi, beni gördüğünden ama görmemiş gibi yaptığından eminim... ben yine de doğruca peşinden koştum. 'Ah, Bay Ince!' dedim. O da, 'Aa, merhaba, Bayan Wheelock,' dedi, sonra seni sordu; ben de senin gayet iyi olduğunu falan söyledim. Sonra da 'Baksanıza, Bay Ince,' dedim, 'şu bizim odunların teslimatı ne oldu?' O da 'Eh, Bayan Wheelock,' dedi, 'ilk fırsatta teslim edeceğim, fakat şu anda yardımcı eksiğim var.'
Yardımcı eksiğiymiş! Tabii ki bir şey diyemedim, ama sanırım ona bakışımdan bunu ne kadar inandırıcı bulduğumu anlamıştır. Yalnızca şöyle dedim: 'Pekâlâ, Bay Ince, ama bizi unutmayın. Ani bir soğuk bastırabilir,' dedim, 've salonda ateşimiz olmadan öylece ortada kalabiliriz. Bizi unutmayın,' dedim. O da, 'Hayır,' dedi, unutmazmış.
Eğer o odunlar pazartesiye kadar burada olmazsa, bence senin konuya el atman lazım, babası. Böyle erteleyip durmanın anlamı yok. Bir bakmışsın soğuk bastırmış ve salonda ateşimiz olmadan kalakalmışız; olur mu olur! İhmal etme ve muhakkak bu işle ilgilen, tamam mı babası? Eğer unutmazsam, pazartesi günü sana tekrar hatırlatacağım, akılda tutulacak öyle çok şey var ki!"
Bay Wheelock başıyla onaylayıp budama işine ve düşüncelerine geri döndü. Son zamanlarda boş vakitlerinin çoğunu meşgul eden düşüncelerdi bunlar. Akşam yemeğinden sonra Adelaide dikiş dikerken ya da hizmetçiyle tartışırken, aynı fikri zihninde tekrar tekrar evirip çeviren

Bay Wheelock, elindeki derginin kayıp dizine düşmesine aldırmıyordu. Adam öyle bir noktaya gelmişti ki, gün boyunca kendini bu düşünceye kaptırmayı dört gözle bekliyordu. Çalı çiti budama işini de memnuniyetle karşılamıştı; sonuçta insan aynı anda hem çalı budayıp hem de düşünebiliyordu.

Bir yerlerden tesadüfen öğrendiği bir hikâyeyle başlamıştı bu iş. Tam hatırlayamıyordu... duymuş muydu yoksa okumuş muydu? Muhtemelen okumuş olduğunu, buna birinin trende bıraktığı bir mizah gazetesinin arka sayfalarında rastlamış olduğunu düşündü.

Hikâye banliyöde yaşayan bir adam hakkındaydı. Adam her sabah aynı vagondaki aynı koltukta oturarak saat 8.12'de şehre gitmiş ve her akşam aynı vagondaki aynı koltukta oturarak 5.17'de evine, karısının yanına dönmüştü. Hayatının yirmi yılını böyle geçirmişti. Sonra bir gece eve gelmemişti. İşyerine bir daha hiç dönmemişti. Resmen kayıplara karışmıştı.

Onu gören son insan, 5.17 trenindeki kondüktördü.

"Bu hatta çalışmaya başladığımdan beri her akşam yaptığı gibi," diye bildirdi adam, "Grand Central Terminali'ndeki platformda ilerledi. Bir ayağını basamağa koydu, sonra aniden durdu ve, 'Ah, canı cehenneme,' dedi, ayağını basamaktan çekti, yürüyüp gitti. İşte herhangi birinin onu son görüşü böyle oldu."

Bu hikâyenin Bay Wheelock'ın hayal âlemini etki altına alma biçimi ilginçti. Başlarda bunu biraz gülünç bir anekdot olarak düşünmüştü, sonra hakikat olarak kabul etme noktasına gelmişti. Adamın sürekli aynı vagondaki aynı koltukta oturmasının bu kadar vurgulanmasını gereksiz buluyordu.

Bu ona önemsiz görünüyordu. Adamın karısı hakkında uzun uzun düşünüyor, adamın hangi banliyöde yaşadığını merak ediyordu. Meseleyi kafasında kurmaya, adamın ayağını vagonun basamağından çekmeden önce hissettiği şeyi hissetmek için uğraşmaya bayılıyordu. Adamın nereye gidip ortadan kaybolduğu, hayatının geri kalanını nasıl geçirdiğiyle ilgili tahminlerle hiç alakadar olmuyordu. Bay Wheelock kendini, adamın, "Ah, canı cehenneme," dediği ve yürüyüp gittiği o âna kaptırmış durumdaydı. "Ah, canı cehenneme," lafı Bay Wheelock'a o an adamın ağzından çıkacabilecek güzel bir laf, durumun mükemmel bir özeti gibi geliyordu.

Kendisini adamın yerine koymaya çalıştı. Fakat hayır, o bunu başka türlü yapardı. Bunu yapmanın gerçek yolu başkaydı.

Bunun gibi bir yaz akşamı, mesela, Adelaide verandada düğme diker ve Abla etrafta bir yerlerde oyun oynarken. Evlerinden istasyona doğru giden sokakta upuzun uzanan gölgelerle hoş, sessiz bir akşam olmalıydı. Bahçe makasını ya da hortumu (veya her neyle oyalanıyorsa onu) elinden bırakacaktı; o şeyi yere fırlatmayacaktı, sadece sessizce bir kenara bırakacak, sonra yürüyerek bahçe kapısından çıkıp gidecek, sokakta ilerleyecekti ve onu son görüşleri böyle olacaktı. Zamanlamasını öyle iyi ayarlayacaktı ki, tam da şehre giden 6.03 trenine rahat rahat yetişecekti.

Oradan sonrasını pek düşünmedi. Reklam ajansından sonsuza dek ayrılmaya özellikle can atıyor değildi. İşinden hoşlanmadığı söylenemezdi. Daha çalışma hayatına yeni atıldığı zamandan beri reklam ajansındaydı; sıkı çalışıyordu ve bu durumu saymazsak, işi hakkında şu ya da bu şekilde kafaya taktığı bir şey yoktu.

Bay Wheelock'a öyle geliyordu ki, "Ah, canı cehenneme" hikâyesini öğrenmeden önce sanki hiçbir zaman herhangi bir konuyu kafaya takmamıştı. Fakat işyerinden de kaybolması gerekeceği kesindi. Orada tekrar ortaya çıkmak her şeyi berbat ederdi. 6.03 treniyle Grand Central Terminali'ne vardıktan sonra Batı'ya giden bir trene binmeyi aklından geçirdi; Buffalo'ya gidebilirdi mesela ya da belki Chicago'ya. Bu kısmı şimdilik gidişata bırakıp, kayıplara karışma arzusunun onu büsbütün saracağı an üzerinde durmak daha iyiydi. Makası elinden bırakacağı ve yürüyerek bahçe kapısından çıkıp gideceği o an...

Onu asıl uğraştıran, "Ah, canı cehenneme" lafıydı. Bay Wheelock bunda değişiklik yapmak istemeyeceğini hissediyordu; hareketi öyle güzel tamamlıyordu ki. Fakat bunu kime söylemesi gerektiğini tam olarak bilmiyordu.

İstasyona doğru giderken yolunun üstündeki postaneye uğrayıp bu lafı postane müdürüne söyleyebilirdi; ama postane müdürü muhtemelen onun yalnızca postada kendisine gelen hiçbir şey olmamasından ötürü canının sıkıldığını düşünürdü. Bay Wheelock'ın asla kullanmadığı 6.03 treninin kondüktörü de ona gerekli alakayı göstermezdi. Elbette esas yapılması gereken şey, bunu tam da makası yere bırakmadan önce Adelaide'e söylemek olurdu. Fakat her nedense, Bay Wheelock o sahneyi hayal dünyasında çok net şekilde canlandıramıyordu.

III

“Babası,” dedi Bayan Wheelock, canlı bir tavırla.
Adam budama işini bırakıp kadına döndü.
“Babası,” diye anlattı kadın, “bu sabah Doktor Mann’ın arabasını evin önünden geçerken gördüm... Bay Warren’a bir bakacaktı, adamcağızın romatizması iyiye gidiyor... Bizi de şöyle bir yoklaması için onu bir dakikalığına içeri çağırdım.”
Kadın yüzünü şekilden şekle sokup göz kırptı ve başını, konuşmanın konusunun o olduğunu belirtmek için, kendini oyununa kaptırmış hâldeki Abla’nın bulunduğu yöne doğru pek çok kez hararetli biçimde salladı.
Adamın meseleyi anladığından emin olduğunda, “Gayet iyi gittiğimizi söyledi,” diye devam etti Bayan Wheelock. “O b-a-d-e-m-c-i-k-lerin a-l-ı-n-m-a-s-ı-n-a hiç ihtiyaç olmadığını söyledi. Ama ben düşündüm ki, hava birazcık serinler serinlemez, önümüzdeki ay bir ara şehre gidelim de Doktor Sturges bize bir baksın. Ben işi sağlama almayı tercih ederim.”
“İyi de, Doktor Lytton bunun gerekli olmadığını söyledi, hastanedeki doktorlar da ve onu bebekliğinden beri tanıyan Doktor Mann da,” diye karşılık verdi Bay Wheelock.
“Biliyorum, biliyorum,” diye yanıtladı karısı. “Ama ben işi sağlama almayı tercih ederim.”
Bay Wheelock çitine geri döndü.
Ah, elbette bunu yapamazdı; yapabileceğini hiçbir zaman, bir dakikalığına bile ciddi olarak düşünmemişti. Elbette yapamazdı. Bunu yapmak için en ufak bir bahanesi olamazdı. Adelaide dört dörtlük bir kadın, tam anlamıyla sadık bir eş, evladına neredeyse kul köle olan bir anneydi. Evi tutumlulukla çekip çeviriyordu. Banliyö esnafının

güvenilir hizmet sunmasını sağlayıncaya dek onlara rahat vermiyor, peş peşe gelen düşük ücretli, doğru dürüst eğitim görmemiş hizmetçileri ısrarla eğitiyor, bir evi idare etmenin gerektirdiği binlerce ufak tefek, teferruatlı işi neşeyle yapıyordu. Adamın kılık kıyafetiyle ilgileniyor, ihtiyaç duyduğunu düşündüğünde ona ilaç veriyor, önüne koyulan her yemeğin hazırlığına nezaret ediyordu; bunlar özel maharet isteyen yemekler olmasa da yiyecekler her zaman besleyici ve genel olarak oldukça güzel pişirilmiş olurdu. Kadın asla çileden çıkmaz, asla bunalıma girmez, asla hasta olmazdı.

En ufak bir bahanesi yoktu. İnsanlar bunu bildiği için onun yerine bir bahane üretirdi. Başka bir kadın olması gerektiğini söylerlerdi.

Bay Wheelock kaşlarını çattı ve dikbaşlı, körpe bir dalı kırptı. Yüce Tanrım, istediği son şey başka bir kadındı. Onun istediği şey, bunu yapabileceğinin farkına vardığı andı, bahçe makasını yere bırakacağı an...

Ah, elbette yapamazdı; bunu herkes kadar iyi biliyordu. Adelaide ve Abla... Onlar ne yapardı? Henüz evin borcu bile bitmemişti ve bir iki yıl içinde Abla'nın gözü için gereken şu ameliyat yapılacaktı. Fakat evin borcu önümüzdeki marta kadar bitmiş olacaktı. Hem Adelaide'in şu hâli vakti yerinde eniştesi (hani tüm imkânlarına rağmen o gösterişli, kocaman evdeki her rafı kendi elleriyle kurmuş olan enişte) her daim hazır bulunuyordu.

Düzgün insanlar öylece çekip gitmez, karılarını ve ailelerini bu şekilde terk etmezlerdi. Pekâlâ, düzgün olmadığınızı farz edelim; ne çıkardı ki? Burada, önümüzdeki ay hava biraz serinlediğinde ne yapacağını planlayan Adelaide söz

konusuydu. Kadın her zaman önceden plan yapıyordu, işlerin her şeye rağmen her zaman aynı şekilde devam edeceğinden emindi. Doğal olarak Bay Wheelock, devamında gelen şey gibi bunu da yapamayacağının farkına vardı. Fakat bu fikri kafasında tartarak oyalanmaktan zarar gelmezdi. Şimdi, “Ah, canı cehenneme” lafı makas yere bırakılmadan önce mi söylenirdi, yoksa hemen sonra mı? Bahçe kapısında dönüp söylemek nasıl olurdu?

Bay ve Bayan Fred Coles, köşedeki muntazam, güzel sıvalı evlerinden çıkıp sokaktan aşağı doğru kol kola geldiler.

“Gördüğüm kadarıyla seni sıkı çalıştırıyorlar, ha?” diye bağırdı Bay Coles, candan bir tavırla. O sırada çitin hizasında duraklamışlardı.

Bay Wheelock kibarca gülümseyerek bir cevap bulmak için zaman kazanmaya çalıştı.

“Aynen öyle,” diye yanıtladı.

Bayan Wheelock kafasını işinden kaldırıp, alçalmış güneşin uzun ışınlarına karşı yüksüklü elini gözlerine siper ederek baktı.

“Evet, nihayet babasına birazcık iş yaptırabildik,” diye seslendi canlılıkla. “Ama Abla ve ben, babacığımız makasla bir yerini keser diye korktuğumuzdan, ona göz kulak olmak için yakınında oturuyoruz.”

Genel bir gülüşme oldu; buna Abla da katıldı. Yaşça büyük insanların yaklaşmasıyla birlikte özenli tavırlarla ayağa kalkmış, kendisine öğretildiği şekilde kibarca insanların gözlerinin içine bakıyordu.

“Peki benim uslu koca kızım nasıl?” diye sordu Bayan Coles, çocuğa sevgiyle bakarak.

“Ah, çok daha iyi,” diyerek onun yerine yanıtladı Bayan Wheelock. “Doktor Mann çok iyi gittiğimizi söylüyor. Bu sabah otomobilinin evin önünden geçtiğini gördüm... Bay Warren’a bir bakacaktı, adamcağızın romatizması düzeliyor... Bizi de şöyle bir yoklaması için onu bir dakikalığına içeri çağırdım.”

Kadın, Abla’nın arkasından, göz kırpma ve kafa sallama hareketlerini yaptı. Bay ve Bayan Coles da durumu anlamış gibi kafa sallayarak karşılık verdi.

“B-a-d-e-m-c-i-k-lerin a-l-ı-n-m-a-s-ı-n-a hiç ihtiyaç olmadığını söyledi,” diye seslendi Bayan Wheelock. “Ama ben düşündüm ki, hava birazcık serinler serinlemez, önümüzdeki ay bir ara şehre gidelim de Doktor Sturges bize bir baksın. Babasına da diyordum: ‘Ben işi sağlama almayı tercih ederim.’”

Bayan Coles, “Evet, işi sağlama almak daha iyi,” diyerek onayladı. Eşi de, bu sefer bilge bir tavırla tekrar başını salladı. Kadın adamın koluna girdi ve yavaşça uzaklaştılar.

“Güzel bir gündü, değil mi?” dedi kadın omzunun üzerinden. Oradan fazla ani bir şekilde ayrılmış olmaktan korkuyordu. “Fred ve ben akşam yemeğinden önce sağlık için kısa bir yürüyüş yapıyoruz.”

“Ah, sağlık için kısa bir yürüyüş mü yapıyorsunuz?” diye bağırdı Bayan Wheelock, gülerek.

Bayan Coles da güldü; onun gülüşü üç ya da dört ölçü uzunluğundaydı.

“Evet, sadece sağlık için kısa bir yürüyüş yapıyoruz,” diye karşılık verdi.

Oyunundan bıkmış olan Abla, hafiften sızlanarak verandaya çıktı. Bayan Wheelock dikişini bir kenara bırakıp yorgun

çocuğu kucağına aldı. Güneşin son ışınları kadının kahverengi saçlarına değerek onu parıldayan bir altın rengine çevirdi. Küçük kızın üzerine eğildiği sırada kadının ufak, keskin biçimli yüzü ve vücudunun kalın hatları gölgede kalıyordu. Abla'nın başı annesinin omzuna gizlenmişti; buruş buruş olmuş beyaz elbisesinin kıvrımları, gevşeyip rahatlamış vücuduna eşlik etti.

Hoş ışık, ucuz, alelacele inşa edilmiş sıvalı eve, temiz çakıllı yola ve dikkatle biçilip kısacık bırakılmış çimlere karşı lütufkârdı. Çitin budanmadan kalmış son santimleri üzerinde çalışmak için eğilen Bay Wheelock'ın ince, uzun vücut yapısına karşı da merhametliydi.

Yirmi yıl, diye düşündü adam. Hikâyedeki adam buna yirmi yıl dayanmıştı. Kırk beş yaşlarında bir adam olmalıydı, büyük ihtimalle öyleydi. Bay Wheelock ise otuz yedi yaşındaydı. Sekiz yıl. Sekiz yıl uzun bir süre. Sekiz yılda öyle bir duruma gelebilirsin ki, "Ah, canı cehenneme" lafını Adelaide'e bile söyleyebilirsin. Muhtemelen bunu yapabileceğini anlaman dört yıldan uzun sürmez. Hayır, iki yıldan uzun sürmez...

Bayan Coles sokağın köşesinde durakladı ve geriye dönüp Wheelock'ların evine baktı. Işığın son kalıntıları verandadaki anneyle çocuğun üzerinde durup âdeta oyalandı; işini bitirmiş, kızı ve karısının yanına doğru giden adamın uzun, beyazlar içindeki bedenine nazikçe dokundu.

Bayan Coles iriyarı, yufka yürekli bir kadındı; kısırdı ve hassas duyguların bağımlısıydı.

"Bak Fred; arkanı dön de şuna bir bak," dedi eşine. Hiç sakınmadan iç çekerek tekrar baktı. "Ne hoş, ne cici bir tablo!"

Smart Set, Aralık 1922

Çok Kötü

I

“Canım,” dedi Bayan Marshall, Bayan Ames’e, “hayatım boyunca hiç bu kadar şaşırmamıştım, hiç. Bak, Grace’le ikimiz şöyleydik... tam şöyle.”
Göstererek açıklamak için sağ elinin işaretparmağı ile orta parmağını, birbirine sıkı sıkıya bitişik hâlde havaya kaldırdı.
Bayan Ames üzgün bir tavırla başını iki yana sallayıp kızarmış tarçınlı ekmek ikram etti.
“Bir düşünsene!” dedi Bayan Marshall, istekli bir bakışla da olsa ikramı reddederek. “Geçen salı akşamı onlarla yemek yiyecektik, sonra Grace’in Connecticut’taki şu küçük yerden yolladığı mektubu aldım. Oralarda olacağını, ne kadar kalacağını bilmediğini ve döndüğünde de muhtemelen yalnızca ufak bir mutfağı olan büyük bir oda tutmayı düşündüğünü, Ernest’ın aşağıda, kulüpte kaldığını söyledi.”
“İyi de dairelerini ne yapmışlar ki?” Bayan Ames’in sesi kaygıyla yükselmişti.
“Ne yapacaklar, görünüşe göre adamın kız kardeşi almış, tüm mobilyalarıyla falan... Bu arada, bana hatırlat, gidip onu görmem lazım,” dedi Bayan Marshall. “Zaten şehre taşınmak istiyorlardı ve bir yer bakıyorlardı.”
“Kadın bu konuda kendini kötü hissetmiyor mu? Adamın kız kardeşi yani,” diye sordu Bayan Ames.
“Ah... kötü ne kelime.” Bayan Marshall bu sözcüğü kifayetsiz bularak kenara attı. “Canım, onları tanıyan herkesin nasıl hissettiğini bir düşünsene. Benim nasıl hissettiğimi düşün. Beni bundan daha çok üzen bir şeyle ne zaman karşılaştım, bilmiyorum. Herkes olsaydı da Weldon’lar olmasaydı!”
Bayan Ames başını salladı.

“Ben de onu diyordum,” diye açıkladı.
Bayan Marshall hak edilmeyen bu ufak başarıyı hızlıca ortadan kaldırarak, “Herkes onu diyor zaten,” dedi. “Weldon’ların ayrıldığını düşünmek var ya! Baksana, Jim’e hep derdim. ‘Eh, her şeye rağmen mutlu bir evlilik yürüten bir çift var,’ derdim eskiden. ‘Son derece uyumlular, güzel bir daireleri falan da var.’ Sonra resmen yok yere ayrılıyorlar. Bunu yapmalarına neyin sebep olduğunu bir türlü anlayamıyorum. Bu düpedüz rezalet!”
Bayan Ames yine, yavaşça ve üzgün bir tavırla başını salladı. “Evet, bu her zaman kötüdür, böyle bir şey yani,” dedi. “Bu çok kötü.”

II

Bayan Ernest Wheldon, derli toplu oturma odasında ufak tefek kadınca dokunuşlarda bulunarak dolandı. Bu kadınca müdahaleler fikir olarak ona hoş ve cazip gelse de bu konuda pek de başarılı sayılmazdı. Evlenmeden önce, kendini yeni meskeninde usulca dolaşır, maharetle bir vazonun yerini değiştirir ya da bir çiçeği düzeltir ve böylelikle orayı ev olmaktan çıkarıp bir yuvaya dönüştürürken hayal ederdi. Yedi yıllık evlilikten sonra şimdi bile kendini bu zarif işi gerçekleştirirken tahayyül etmekten hoşlanıyordu.
Fakat her gece açık pembe şapkalı abajurlar yakılır yakılmaz titizlikle bu işe girişse de, insanın bir oda için olabilecek en büyük farkı yaratan o minicik mucizeleri nasıl gerçekleştirdiği hususunda her zaman biraz şaşkındı. Ona

kalırsa oturma odası, şu şömine rafı ve her zamanki eski mobilyalarla, olabileceği en iyi durumdaydı zaten. Tepeden tırnağa kadınsı varlıklardan biri olan Delia, günün erken saatlerinde orayı uzun süren bir dizi belirgin dokunuşa tabi tutmuştu ve onun elleriyle yarattığı eserin hiçbir yerine o zamandan beri dokunulmamıştı. Ne var ki olabilecek en büyük farkı yaratma başarısı, Bayan Wheldon'ın her zaman duyduğu üzere, hizmetçilere bırakılacak bir iş değildi. Dokunuş katmak bir eşin göreviydi. Bayan Wheldon da giriştiği işten kaytaracak biri değildi.

Neredeyse acınası bir tereddüt içinde, şömine rafına doğru düşünmeden ilerledi, küçük bir Japon vazosunu kaldırdı ve odada çaresizce etrafına bakınarak elinde vazoyla öylece dikildi. Gözüne mineli kitaplık ilişti ve minnetle o tarafa yöneldi, boşluk açmak için çeşitli bibloların yerini dikkatle yeniden ayarlayarak vazoyu oraya yerleştirdi. Sıkışıklığı rahatlatmak için, Bay Weldon'ın kız kardeşinin gece kıyafeti içinde ve gözlüklü olduğu çerçeveli bir fotoğrafını kaldırıp tekrar etrafına baktı ve sonra çekingen bir tavırla fotoğrafı piyanonun üzerine koydu. Sonra da bu hareketini telafi edercesine piyano kapağının yüzeyini eliyle pürüzsüzleştirip, her zamanki yerlerinde duran "A Day in Venice", "To a Wild Rose" ve Kreisler'in "Caprice Viennois"ının notalarını düzeltti. Sehpaya doğru yürüyüp kremalık ile şekerliğin yerini değiştirdi.

Sonra bir adım geriledi ve yaptığı yenilikleri gözden geçirdi. Bunların odada ne kadar az fark yarattığını görmek hayret vericiydi.

Bayan Weldon iç geçirerek, bu kez dikkatini ilk tazeliğini hafiften yitirmiş bir kâse nergise yöneltti. Ancak orada

yapılacak hiçbir şey yoktu; her şeye vâkıf Delia, çiçeklerin suyunu tazelemiş, saplarını kırpmış ve solmuş kısımları atmıştı. Yine de Bayan Weldon çiçeklerin üzerine eğilerek onları nazikçe bir o tarafa bir bu tarafa yasladı.

Kendisini, varlığıyla çiçekleri coşturan, gerçekten mutlu olması için etrafında her zaman açmış çiçekler bulunması gereken biri olarak düşünmek hoşuna gidiyordu. Oturma odasındaki çiçekler kuruduğunda, ertesi gün çiçekçiye uğrayıp yeni bir demet almayı neredeyse hiç unutmazdı. İnsanlara, bir sırrını açar gibi, çiçeklere bayıldığını söylerdi. Kadının bu mülayim itirafı dile getirme şeklinde neredeyse özür dilercesine bir hava vardı; sanki kendisini dinleyenlere, zevkinden ötürü onu fazla tuhaf görmemeleri için yalvaracaktı. Öyle ki, kadın bu sözlerinden sonra karşısındaki kişinin şaşakalmış bir hâlde, “Daha neler! Ah, ne günlere kaldık böyle?” diye haykırarak geri çekilmesini bekliyordu.

Zaman zaman dile getirdiği başka ufak tefek düşkünlük itirafları da vardı. Kalbini açma konusunda kolayca fark edilen bir hassasiyeti varmışçasına her zaman birazcık tereddütle; renklere, kırlara, hoşça geçirilen zamana, gerçekten ilginç bir oyuna, güzel kumaşlara, iyi dikilmiş giysilere ve güneş ışığına olan sevgisinden söz ederdi. Fakat içlerinde en sık itiraf ettiği, çiçeklere olan düşkünlüğüydü. Bunun, diğer tutkularının da ötesine geçerek, kendisini insanların genelinden ayırdığını hissediyormuş gibi bir hâli vardı.

Bayan Weldon kartlaşmış nergislere son bir kez hafifçe dokundu ve aklına başka herhangi bir değişiklik fikri gelip gelmeyeceğini görmek üzere, bir kez daha odayı gözden geçirdi. Küçük Japon vazosunun gözüne çarpmasıyla

dudakları gerildi; vazonun, önceki yerinde daha iyi durduğu aşikârdı. Şömine rafının görünüşünün onda yarattığı daimi rahatsızlık içten içe yükselirken, vazoyu eski yerine koydu.
Daireyi görmeye ilk geldikleri andan itibaren şömine rafından nefret etmişti. Bu daireyle ilgili oldum olası nefret ettiği başka şeyler de vardı: uzun, dar koridor; karanlık yemek odası, yetersiz dolaplar. Gelgelelim Ernest daireyi hayli beğenmiş gibi göründüğünden kadın da, ne o zaman ne de sonrasında bir şey söylemişti. Sonuçta ufak meseleleri sorun etmek neye yarardı ki? Muhtemelen nerede yaşarlarsa yaşasınlar, her zaman eksiklikler olacaktı. Kaldıkları son evde de epey şey eksikti.
Böylece daireyi beş yıllık bir kira sözleşmesiyle tutmuşlardı; daha dört yıl üç ay süreleri vardı. Bayan Weldon birdenbire bitkin hissetti. Büyük kanepeye uzandı ve zayıf elini kahverengi, mat saçlarına dayadı.
Bay Weldon, nehir tarafından esen rüzgârla girdiği mücadele yüzünden neredeyse iki büklüm olmuş hâlde geldi. Beş sokak ötedeki, ki bu sokakların ikisi haşin rüzgârlarla uğuldardı, metro istasyonu bulunan Riverside Drive civarına taşınmaya dair karanlık düşünceler her gece olduğu gibi yine aklından geçti. Yaşadıkları daireyi, dışarıdan içeriye girdiğinde de pek sevmiyordu. Yemek odasını görür görmez, kahvaltıyı sürekli, nefret ettiği bir şey olan suni ışıkta yapmaları gerekeceğini anlamıştı. Fakat Grace bunu hiç de fark etmiş gibi görünmediğinden, adam da dilini tutmuştu. Kendine bunun çok da önemli olmadığını söylemişti. Nerede olursa olsun hep bir şeylerin ters olacağı kesindi. Yemek odası, son evlerindeki avluya bakan o yatak

odasından çok da kötü değildi. Grace onu da dert etmiş gibi görünmemişti hiç.
Bayan Weldon, adamın zili çalması üzerine kapıyı açtı.
“Ay!” dedi kadın, neşeyle.
Birbirlerine canlılıkla gülümsediler.
“Merhaba,” dedi adam. “Eh! Evdesin demek?”
Hafifçe öpüştüler. Kadın kibar bir ilgiyle onu izlerken, adam şapkasıyla paltosunu astı, akşam gazetelerini cebinden çıkarıp birini ona uzattı.
“Getirdin ha?” dedi kadın, gazeteyi alarak.
Oturma odasına doğru giden dar, uzun koridor boyunca adamın önünden yürüdü; odaya girdiklerinde adam iç geçirme ile inleme arası bir sesle kendini yavaşça büyük koltuğa bıraktı. Kadın da onun karşısına, kanepeye oturdu. Yeniden birbirlerine ışıl ışıl gülümsediler.
“Eh, bugün neler yaptın bakalım?” diye sordu adam.
Kadın bu soruyu bekliyordu. Daha adam içeri girmeden, ona gününün ufak tefek tüm olaylarını nasıl anlatacağını planlamıştı: bakkaldaki kadının kasiyerle nasıl tartıştığını; Delia’nın öğle yemeği için vasat düzeyde yeni bir salata denediğini; Alice Marshall’ın çaya geldiğini ve Norma Matthews’un bir bebeği daha olacağı haberinin doğru olduğunu. Bunları ustalıkla bir araya getirip, özenle seçtiği eğlenceli betimlemelerle canlı, ufak bir hikâye oluşturmuştu. Bunu güzelce ve hakkını vererek anlatacağı, adamın da bakkaldaki olaya gülebileceği hissine kapılmıştı. Ne var ki şimdi, üzerinde düşündüğü esnada, bu ona uzun, sıkıcı bir hikâye gibi geldi. Anlatmaya başlayacak enerjisi yoktu. Üstelik adam şimdiden gazetesini açmıştı.

“Ah, hiç,” dedi kadın; neşeli, ufak bir tebessümle. “Senin günün güzel geçti mi?”
“Ah...” diye başladı adam. Aklında, kadına şu Detroit meselesini en sonunda nasıl sonuca bağladığını ve J. G.’nin bu konuda nasıl keyiflenmiş göründüğünü anlatmak gibi bazı fikirler vardı. Ancak daha konuşmaya başladığı esnada bile ilgisi sönüp gitti. Kaldı ki kadın da kendini, yanındaki yastıklardan biri üzerindeki yün saçaktan sarkan ipliği koparmaya kaptırmış durumdaydı.
“Ah, gayet iyiydi,” dedi adam.
“Yorgun musun?” dedi kadın.
“Çok değil,” diye yanıtladı adam. “Neden? Bu akşam bir şey mi yapmak istiyorsun?”
“Yani, sen istemiyorsan istemem,” dedi kadın, canlılıkla. “Sen bilirsin.”
Eşi, “Sen bilirsin,” diyerek kadını düzeltti.
Konu kapandı. Üçüncü bir karşılıklı gülümseme faslı oldu, sonra adam gazetesinin ardına saklandı.
Bayan Weldon da dikkatini gazeteye yöneltti. Fakat pek ilgi çekici bir haber yoktu: birinin uzun bir konuşması, çöp toplama alanına ilişkin bir proje, yapılması için teklif sunulan bir zeplin, dört gündür çözülemeyen bir cinayet olayı... Kadının tanıdığı hiç kimse ölmemiş, nişanlanmamış, evlenmemiş ya da herhangi bir sosyal etkinliğe katılmamıştı. Kadın sayfasında gösterilen son moda giysiler on dört ila on altı yaşındaki genç hanımlara yönelikti. Reklamlar ise çoğunlukla indirimli ekmek ve soslar, erkek kıyafetleri ve mutfak eşyaları üzerine.
Kadın, Ernest’ın bir gazeteden nasıl bu kadar keyif alabildiğini merak etti. Adam neredeyse bir saat boyunca

gazeteyle meşgul olabiliyor, sonra bir diğer gazeteyi alıp azalmayan bir ilgiyle aynı haberlerin tamamının üzerinden geçebiliyordu. Keşke kadın da onun gibi yapabilseydi. Daha da ziyade, keşke söyleyebileceği bir şeyi olsaydı. Ona ilham verecek bir şey arayarak odanın dört bir yanına bakındı.
“Tatlı nergisciklerimi gördün mü?” dedi, aradığı ilhamı bularak. Karşısında herhangi başka biri olsa, çiçeklerden sadece nergis diye söz ederdi.
Bay Weldon çiçeklerin olduğu tarafa baktı.
“M-m-mm,” dedi, tasdik etme havasıyla. Sonra da haberlere döndü.
Kadın ona baktı ve ümitsizliğe kapılmış hâlde başını iki yana salladı. Adam gazetenin arkasından bunu görmüyordu; aynı şekilde kadın da onun aslında okumadığını görmüyordu. Adam, parmaklarını maviye boyayan sayfaları kavramış, kadının sıradaki sözünü bekliyordu.
Beklenen söz geldi.
“Çiçeklere bayılıyorum,” dedi kadın, ufak sırdaşlık hamlelerinden biriyle.
Kocası karşılık vermedi. Sadece iç geçirdi, gazeteyi kavrayışı gevşedi ama okumaya devam etti.
Bayan Weldon başka bir fikir öne sürmek için odayı araştırdı.
“Ernie,” dedi, “rahatım öyle yerinde ki. Benim için kalkıp mendilimi piyanonun üzerinden alır mıydın?”
Adam anında kalktı. “Hay hay, elbette,” dedi.
Koltuğuna geri döndüğü sırada, İnsanlardan mendillerini alıp getirmelerini istemenin yolu, rica etmektir; onlara ikramda bulunduğunu düşündürmeye çalışmak değil, diye geçirdi aklından. Ya doğrudan lafa girip sorarsın, yapar mı yapmaz mı, ya da kalkıp mendilini kendin alırsın.

“Çok teşekkür ederim,” dedi eşi, şevkle.
Delia kapı aralığında belirdi. Genç bir kadına yakışmayacak kelimeler söylüyormuş gibi mahcup bir tavırla, “Akşam yemeği,” diye mırıldandı ve gözden kayboldu.
“Akşam yemeği, Ern,” diye bağırdı Bayan Weldon, neşeyle ayağa kalkarken.
Gazetenin arkasından belli belirsiz şekilde, “Bir dakika,” sözü duyuldu.
Bayan Weldon bekledi. Sonra dudaklarını kenetleyip kocasının yanına gitti ve şakacı bir tavırla gazeteyi elinden aldı. Ona itinayla gülümsedi, adam da ona gülümseyerek karşılık verdi.
“Sen buyur geç,” dedi adam, doğrularak. “Ben de hemen geleceğim. Gidip elimi yüzümü yıkamam lazım.”
Kadın kocasının arkasından bakarken içinde yanardağ patlamasına benzer bir şey hissetti. Bir akşam olsun, sadece bir akşamcık, elini yüzünü yemek saatinden önce yıkayabilirdi. Sadece tek bir akşamcık... çok şey istemiyordu. Fakat tek kelime etmedi. Tanrı biliyordu ya, insanı çileden çıkaracak bir durumdu; ama nihayetinde, söylenip durma zahmetine girildiğine değmezdi.
Adam masadaki yerini aldığında, kadın neşeli ve canlı bir şekilde, o gelmeden çorbasına başlamaktan nezaketle imtina ederek bekliyordu.
“Ah, domates çorbası, öyle mi?” dedi adam.
“Evet,” diye yanıtladı kadın. “Sen seversin, öyle değil mi?”
“Kim... ben mi?” dedi adam. “Ah, evet. Evet, elbette.”
Kadın ona gülümsedi.
“Evet, ben de sevdiğini düşündüm,” dedi kadın.
“Sen de seviyorsun, öyle değil mi?” diye sordu adam.

Kadın, “Ah, evet,” diyerek ona güvence verdi. “Evet, hem de çok severim. Domates çorbasına bayılıyorum.”
“Evet,” dedi adam, “soğuk bir gecede domates çorbasından daha iyisi yoktur.”
Kadın başıyla onaylayarak, “Bence de güzel,” dedi, gizli bir düşüncesini paylaşır gibi.
Evlilikleri süresince muhtemelen ayda üç kez akşam yemeğinde domates çorbası içmişlerdi.
Çorba bitti ve Delia eti getirdi.
“Ah, bu bayağı güzel görünüyor,” dedi Bay Weldon, eti dilimlerken. “Uzun zamandır biftek yememiştik.”
“Nasıl olur, yedik ya Ern,” dedi eşi, şevkle atılarak. “Ne zaman yemiştik... dur bakayım, Bailey’ler hangi akşam buradaydı?.. çarşamba akşamı yedik... hayır, perşembe akşamı. Hatırlamıyor musun?”
“Öyle mi?” dedi adam. “Evet, herhâlde haklısındır. Daha uzun geldi niyeyse.”
Bayan Weldon kibarca gülümsedi. Aklına bahsi uzatmanın başka bir yolu gelmiyordu.
Hem, evli insanlar baş başa kaldıklarında ne konuşurdu ki? Bayan Weldon tiyatroda ya da trende, sanki az önce tanışmışçasına hararetle konuşan evli çiftler görmüştü. Bunlar evli olup olmadıkları belirsiz kişiler değil, gerçekten karı-koca olduğunu bildiği insanlardı. Her zaman hayret ederek onları izler, konuşacak ne bulduklarını merak ederdi. Başka insanlarla pekâlâ konuşabiliyordu. Arkadaşlarına anlatmak istediği şeyleri bitirmek için asla yeterince zaman olmuyordu sanki; daha o öğleden sonra Alice Marshall’la nasıl aralıksız konuştuğunu hatırladı. Erkekler de kadınlar da onu dinlemekten hoşlanırdı. Muhteşem değildi, özellikle

komik bir tarafı da yoktu, ama yine de eğlenceli ve hoştu. Hiçbir zaman ne diyeceğini bilemez hâlde kalmaz, asla bilinçli bir şekilde bir konu arayıp durduğu olmazdı. Ufak tefek günlük dedikodular ya da ünlü biri hakkında bir yerlerde okuduğu veya duyduğu küçük hikâyeler söz konusu olduğunda sağlam bir hafızası vardı ve bunları insanları eğlendirecek şekilde anlatmayı iyi bilirdi. İnsanların karşılık olarak söylediği şeyler onu hızlı cevaplar vermeye ve daha eğlenceli anlatımlara geçmeye teşvik ederdi. Bunlar özellikle zekâ kıvılcımları saçan insanlar da değildi; yalnızca onunla konuşuyorlardı o kadar.

İşin sırrı buydu. Hiç kimse size bir şey söylemezse, sohbeti o noktadan nasıl devam ettirecektiniz ki? Kendisine yardımcı olmadığı için Ernest'a içten içe her zaman kırgın ve kızgındı. Ernest da başkalarıyla birlikteyken hayli konuşkan görünüyordu. İnsanlar sürekli yanına gelip kocasıyla tanışmaktan ne kadar keyif aldıklarını ve onun ne kadar eğlenceli biri olduğunu söylüyordu. Yalnızca kibarlık ediyor değildiler. Bunu özellikle söylemelerini gerektiren hiçbir sebep yoktu.

Akşam yemeği ya da briç için başka bir çifti ağırladıklarında bile, akşam boyunca ikisi de bol bol konuşup gülerdi. Fakat konuklar veda edip ne kadar hoş bir akşam geçirdiklerini söyler söylemez, kapının arkalarından kapanmasıyla birlikte, Weldon'lar yine birbirlerine söyleyecek tek sözleri olmadan aynı noktaya dönerdi. Konuklarının kılık kıyafeti, briçteki yetenekleri, muhtemel ailevi ve mali meseleleri hakkında konuşmak, samimi ve keyifli bir ortam yaratabilirdi; nitekim ertesi gün kadın, büyük bir ilgiyle Alice Marshall ya da bir başka arkadaşıyla bu konuşmayı yapardı

da. Gelgelelim, Ernest'la yapamıyordu. Tam başlar gibi oluyor ama sonra kesinlikle uğraşamayacağını fark ediyordu.
Bu yüzden, havada uçuşan, "Ah, affedersin" ve "Yok, yok... ben senin önüne çıktım" lafları eşliğinde iskambil masasını kaldırır ve küllükleri boşaltırlardı. Sonra Ernest, "Eh, sanırım ben yatağa geçeceğim," der ve kadın da, "Pekâlâ... ben de birazdan gelirim," diye cevap verirdi. Birbirlerine neşeyle gülümserlerdi ve bir akşam daha bitmiş olurdu.
Kadın, evlenmelerinden önce, nişanlı oldukları zaman ne konuştuklarını hatırlamaya çalıştı. Hiçbir zaman birbirlerine söyleyecek fazla bir şeyleri olmamış gibi geliyordu ona. Fakat o zamanlar bu konuda pek endişelenmemişti; hatta flört dönemlerindeyken, doğru kişiyi bulmuş olmanın tatminini hissetmişti, zira her zaman gerçek aşkın açıkça ifade edilemeyen bir şey olduğunu duymuştu. Hem sonra, öpüşme ve diğer şeyler gibi insanın zihnini sürekli meşgul edecek durumlar söz konusu olmuştu. Fakat gerçek evliliğin de aynı derecede suskunluk içinde geçtiği ortaya çıkmıştı. Hem, yedi yıldan sonra akşamları vakit geçirmek için öpücüklere ve geri kalan şeylere bel bağlayamazdınız.
Yedi yılda, buna alışacağınızı, durumun farkına varıp artık umursamayacağınızı düşünürsünüz. Ancak öyle olmuyor. Bu, insanın sinirlerine dokunuyor. İnsanların zaman zaman birlikte dalıp gittiği o samimi, yanındakinin sıcaklığını hissettiren sessizliklerden biri değil bu. Bu konuda bir şey yapmanız gerektiğini düşünmenize, görevinizi yerine getirmiyormuş hissine kapılmanıza yol açan türden bir sessizlik. Bir evsahibinin, verdiği parti kötü giderken ve konukları köşelere çekilip birbirlerine katılmayı

reddederken hissettiği şeyleri hissediyorsunuz. Bu durum insanı geriyor, karşısındakine nasıl göründüğüyle ilgili kaygıları tetikliyor ve kişi çaresizce domates çorbasından söz edip, “tatlı nergisçikler” gibi laflar ediyor.

Bayan Weldon kocasına sunacak bir konu bulmak için zihnini taradı. Alice Marshall’ın yeni uyguladığı rejim vardı... hayır, bu epey sıkıcıydı. Sabahki gazetede okuduğu, dördüncü eşi olacak yirmi yaşında bir kızla evlenen seksen yedi yaşındaki bir adamla ilgili haber vardı... Ernest bunu muhtemelen görmüştü ve anlatmaya değer bulmadığı sürece dinlemeye de değer bulmazdı. Bailey’lerin küçük oğlunun İsa hakkında söylediği şey vardı... hayır, önceki akşam bundan söz etmişti.

Adam isteksiz bir tavırla ravent1 turtasını yerken, kadın ona şöyle bir baktı. Keşke adam o yağlı şeyi kafasına sürmeseydi. Eğer saçı gerçekten dökülüyorsa bu gerekli olabilirdi; ama yalnızca biraz bakınsa daha cazip bir çözüm bulabilirdi. Hem, saçı neden dökülmek zorundaydı ki? Saçı dökülen insanlarda birazcık tiksindirici bir yan vardı.

“Turtanı beğendin mi, Ernie?” diye sordu kadın, hayat dolu bir tavırla.

“Yani, bilmem ki,” dedi adam, düşünerek. “Ravende çok da bayıldığımı sanmıyorum. Ya sen?”

“Ben de öyle ayılıp bayılmıyorum,” diye yanıtladı kadın. “Gerçi ben hiçbir turtaya bayılmıyorum.”

“Cidden mi?” dedi adam, kibarca şaşırarak. “Ben turtayı epey severim... bazı tür turtaları yani.”

“Öyle mi?” Kibar şaşkınlık şimdi kadına geçmişti.

“Ya, evet,” dedi adam. “Güzel bir yabanmersini turtasını ya da güzel bir limonlu bezeli turtayı severim veya...” Adam konuya olan ilgisini kaybetti ve sesi yavaş yavaş kesildi.
Adam, kadının masa kenarında, avucu yukarı bakacak şekilde duran sol eline bakmaktan kaçındı. Tırnaklarının uzun, gri-beyaz kenarlarının, parmaklarının tepesinden sivrilerek uzadığı bu görüntü adamı huzursuz ediyordu. Tanrı aşkına, kadın neden tırnaklarını bu abes boyda tutmak ve törpüleyerek o korkunç sivri şekli vermek zorundaydı ki? Adamın nefret ettiği bir şey varsa, o da ucu sivri tırnakları olan bir kadındı.
Oturma odasına döndüklerinde, Bay Weldon kendini yeniden yavaşça koltuğuna bırakarak ikinci gazeteye uzandı.
“Bu akşam yapmak istediğin herhangi bir şey olmadığından kesinlikle emin misin?” diye sordu adam, ihtimam gösterdiğini ortaya koyarak. “Sinemaya falan gitmek ister misin?”
“Ah, hayır,” dedi kadın. “Tabii senin yapmak istediğin bir şey yoksa.”
“Yok, yok,” diye yanıtladı adam. “Yalnızca belki sen istiyorsundur diye sordum.”
“Sen istemiyorsan ben de istemiyorum,” dedi kadın.
Adam gazetesine gömüldü, kadın da amaçsızca odada dolandı. Kütüphaneden yeni bir kitap almayı unutmuştu ve bitirdiği bir kitabı yeniden okumak da hayatı boyunca hiç aklına gelmemişti. Bir an tek kişilik iskambil oyunu oynamayı aklından geçirse de kartları çıkarma ve masayı kurma zahmetine girmedi. Yapabileceği bazı dikiş işleri vardı. Hemen yatak odasına gidebileceğini, kendisi için dikmekte

olduğu geceliği alıp gelebileceğini düşündü. Evet, muhtemelen, birazdan öyle yapacaktı.
Ernest gayretle okur ve gazetenin ortasına doğru ilerlerken, yüksek sesle esnemeye başlardı. Adam bunu yaptığında, Bayan Weldon'ın içinde bir şeyler olurdu. Delia'yla konuşması gerektiğini mırıldanır ve aceleyle mutfağa koşardı. Orada, kararsız şekilde kavanozlara bakarak ya da yarım ağızla upuzun listeleri sorarak, epey uzun bir süre kalırdı. Geri döndüğünde de, adam yatmaya hazırlanmak üzere içeri geçmiş olurdu.
Bir yılın üç yüz akşamı bunun gibi geçerdi. Yedi kere üç yüz, iki binden fazla eder.
Bayan Weldon yatak odasına gidip dikişini getirdi. Oturdu, pembe sateni dizine yerleştirdi ve eni dar bir danteli, kısmen dikilmiş giysinin üst kısmına boydan boya sürfile yapmaya başladı. Teferruatlı bir işti bu. İnce iplik düğümlenip çekiliyor, ışığı, dikişin üzerine başının gölgesi düşmeyecek şekilde ayarlamak kolay olmuyordu. Gözlerinin zorlanması yüzünden biraz midesi bulanmaya başladı.
Bay Weldon bir sayfa daha çevirdi ve yüksek sesle esnedi. "Aah-hah-hah-hah-hah," diye devam eden esneme kademe kademe inişe geçti. Adam bu kez ölçüyü yukarıya çıkararak tekrar esnedi.

III

“Canım,” dedi Bayan Ames, Bayan Marshall’a, “gerçekten de başka bir kadın olduğunu düşünmüyor musun?”
“Ah, öyle bir şeye ihtimal vermiyorum,” dedi Bayan Marshall. “Ernest Weldon yapmaz. O eşine öyle bağlıdır ki... her akşam altı buçukta evde olur; hem de çok hoş sohbettir, çok neşelidir vesaire. Nasıl olabileceğini aklım almıyor.”
Bayan Ames gözlemini dile getirerek, “Bazen, evde böyle son derece neşeli olan erkekler tam da bunu yapmaya meyilli olur.”
“Evet, biliyorum,” dedi Bayan Marshall. “Ama Ernest Weldon öyle değil. Nasıl olur anlamıyorum, eskiden Jim’e de derdim. ‘Hayatım boyunca hiç eşine bu kadar bağlı bir adam görmedim,’ derdim. Ah, Ernest Weldon yapmaz.”
“Herhâlde,” diye başladı Bayan Ames, sonra tereddüt etti. “Yani sanmam ki,” diye devam etti, fincanındaki sırılsıklam olmuş limon parçasına çay kaşığıyla kararlı bir biçimde bastırarak, “Grace de... bu zamana dek herhangi biriyle olmuş olsun... ya da onun gibi herhangi bir şey, değil mi?”
“Ah, Tanrım, hayır,” diye haykırdı Bayan Marshall. “Grace Weldon resmen bütün hayatını o adama verdi. Her dakikası, ‘Ernest şöyle, Ernest böyle,’ diye geçiyordu. Bir türlü anlayamıyorum. Yani tek bir sebep, en ufak bir sebep olsa... Bir kez olsun kavga etseler veya Ernest içiyor olsaydı ya da bunun gibi bir şey... Fakat onlar birbirleriyle öyle güzel anlaşıyordu ki; nasıl olur, böyle bir şey yapmak için delirmiş olmaları gerekir. Vallahi, bunun moralimi ne kadar bozduğunu anlatamam sana. Bu çok korkunç!”
“Evet,” dedi Bayan Ames, “kesinlikle çok kötü.”

Smart Set, Temmuz 1923
1 “Işgın” olarak da bilinen; karabuğdaygillerden, 1-2 metre yüksekliğinde, büyük yapraklı, beyaz çiçekli, çok yıllık ve otsu bir bitki. [E.N.]

Bay Durant

Bay Durant on yıldır hiç böylesine bir zihinsel rahatlama yaşamamıştı. Kendini bu rahatlığa bıraktı; yeni ve pahalı bir paltoya sarınır gibi kendini bu sıcak ve yumuşak hisle sarıp sarmaladı. Bay Durant'in içten bir muhabbet beslediği Tanrı kendi cennetindeydi ve Bay Durant'in dünyasında her şey yeniden yoluna girmiş bulunuyordu.

Bu tazelenmiş huzurun, adamın alışılmış şeylerden aldığı keyfi böyle keskinleştirmesi tuhaftı. Geriye dönüp, bugünlük ayrıldığı kauçuk tesisine baktı ve onaylarcasına, yekpare kırmızı yığına, karanlığa doğru etkileyici biçimde yükselen altı katlı yapıya doğru başını salladı. İnsanın, bundan daha fazla gelecek vadeden bir firma bulana kadar çok ilerlemesi lazım, diye düşündü. Tam o noktada, içinde bunun bir parçası olduğuna dair hoş, sahiplenici bir his belirdi.

Işıkların ne kadar dinlendirici biçimde parladığını fark ederek, dostane bir tavırla Merkez Cadde'nin aşağısına baktı. Orasında burasında yoğun su birikintileri olan ıslak, çukurlu kaldırım bile, üzerindeki mütevazı ışığı yansıtarak adamın keyfine keyif katıyordu. Üstüne bir de, beklediği tramvay adamın rahatını bütünlemek üzere hayranlık uyandıracak şekilde tam vaktinde görüş alanına girdi. Adam, bir nevi neşeli bir sevecenlikle tramvayın onu nereye götüreceğini, akşam yemeğini (o akşam, balık çorbası akşamıydı), sırasıyla çocuklarını, eşini düşündü. Sonra iyi niyetli ilgisini yanında duran, besbelli aynı şekilde Merkez Cadde tramvayını bekleyen kıza yöneltti. Kıza karşı hissettiği ani ve şiddetli alakadan memnuniyet duydu. Bunun gibi şeyleri enine boyuna fark edebiliyor olmasını, bir kez daha kendisi açısından belirgin ölçüde övgüyü hak eden bir

durum olarak gördü. Kendini yirmi yaş daha genç hissediyordu.
Kız kabarık tüylü, yer yer aşınmış kaba mantosuyla oldukça pejmürdeydi. Fakat ucuz olmasına rağmen şık duran, başına sardığı eşarbın duruşunda, ince ve genç bedeninin bol mantonun altındaki kıpırdayışında bir şeyler vardı. Bay Durant dilini sivrilterek soğuk, pürüzsüz üst dudağı boyunca incelikle gezdirdi.
Tramvay yaklaştı, bir tangırtıyla önlerinde durdu. Bay Durant, kızın önce binmesine müsaade etmek üzere centilmenlik yaparmışçasına bir tavırla kenara çekildi. Kızın binmesine yardım etmiş olmasa da, sürece ihtimamla nezaret etme şekli, sanki yardımcı olmuş gibi bir etki yaratıyordu.
Kız yüksek basamağa adım atarken, dar ve kısa eteği ince, güzel bacaklarından yukarı kaydı. İncecik ipek çoraplarından birinde bir kaçık vardı. Kız hiç şüphesiz bunun bilincinde değildi. Kaçık iyice arka tarafta, dikişe doğru bir yerdeydi; muhtemelen jartiyerinden başlayarak baldırın yarısına kadar inecek şekilde uzanıyordu. Bay Durant başparmağının tırnağını kaçığın hâlihazırdaki ucuna takmaya ve sökük dikişlerin ince hattı kızın alçak ayakkabısının tepesine ulaşıncaya dek aşağı çekmeye yönelik tuhaf bir arzuya kapıldı. Bu istek karşısında, frenlenmemiş bir gülümseme dudaklarında şöyle bir görünüp kayboldu; tramvaya girip bilet ücretini ödediği esnada da kondüktöre nazik bir akşam selamlaması olarak yönelttiği bir sırıtışa dönüşecek şekilde genişledi.
Kız iyice önlerde bir yere oturdu. Bay Durant arka tarafa doğru, gönlüne göre bir koltuk buldu ve kızı görmek için

boynunu uzattı. Eşarbının bir kıvrımını ve parlak renkli bir allık sürülmüş yanağının bir bölümünü bir an için görür gibi oldu, ama bunu ancak başını gergin (ve hâlihazırda acı veren) bir pozisyonda tutma bedelini ödeyerek başarabiliyordu. Bu yüzden, her zaman başka alternatifler bulabileceği güvencesiyle rahatlamış hâlde, kızı kendi hâline bıraktı ve güzelce yerine yerleşti. Önünde aşağı yukarı yirmi dakikalık bir yolculuk vardı. Başını hafifçe geriye düşmek üzere, göz kapaklarını da kendiliğinden kapanacak şekilde serbest bırakıp kendini düşüncelere teslim etti. Artık mesele kapanmış ve halledilmiş olduğuna göre, her şeyi huzur içinde, neredeyse gülerek düşünebilirdi. Daha geçen hafta, hatta ondan önceki haftanın bir bölümünde de, bu meselenin zorla aklına girip kendini hatırlattığı her sefer, onu geri püskürtmek için var gücüyle çabalamak zorunda kalmıştı. Bay Durant, her şeyle eğlendiği bu yeni tavrı bir zırh gibi kuşanmış olsa da, o huzursuz geceleri hatırladığında, infial duygusunun içinde yükselip taştığını hissediyordu.

Rose'la ilk kez üç ay kadar önce tanışmıştı. Rose, Bay Durant için bazı mektupları almak üzere onun odasına gönderilmişti. Bay Durant kauçuk şirketinin kredi bölümünde müdür yardımcısıydı. Eşiyse ondan şirketin memurlarından biri diye söz etmeyi âdet edinmişti ve kadın, kocasının bulunduğu ortamlarda ondan sıklıkla bu şekilde söz etse de, Bay Durant konumu hakkında ayrıntıya girmeye hiç zahmet etmezdi. Kendi kullanımına ayrılmış bir odaya, masaya ve telefona layık görülmeyi başarmıştı; ancak aynısı bir stenograf için geçerli değildi. Dikte etmek ya da bazı mektupları daktiloda yazdırmak istediğinde, başka işlerle

meşgul olmayan bir kız buluncaya dek diğer bürolara telefon eder dururdu. Rose da ona bu şekilde gelmişti.
Güzel bir kız değildi. Hayır, belirgin biçimde fark edilen bir güzelliği yoktu. Fakat onda oldukça tatlı bir narinlik ve Bay Durant'in bir zamanlar cazip bulsa da şimdi içini ürperten bir sinir bozukluğuyla düşündüğü, neredeyse aşırı bir ürkeklik vardı. Yirmi yaşındaydı ve gençliğin göz kamaştırıcı cazibesiyle çevrelenmişti. Sırtı, gevşek bluzundan bembeyaz görünür, temiz saçları ince boynu üzerinde pürüzsüzce kıvrılırken ve düz, çocuksu bacakları bloknotunu desteklemek için birbirinin üstüne atılmış, iki dizi üst üste gelecek şekilde oturmuş işinin üzerine eğilirken inkâr edilemez bir cazibe sergiliyordu.
Fakat güzel değildi... hayır. Saçları yukarıdan toplanınca güzel duran cinsten değildi, kirpikleri ve dudakları fazla solgundu, ucuz giysilerini seçme ve yakıştırma konusunda pek becerikli olduğu da söylenemezdi. Bay Durant meseleyi yeni baştan gözden geçirirken, kızın ona bir an için dahi olsun çekici gelmiş olması karşısında şaşkınlık hissetti. Ancak bu tahammülsüz değil, hoşgörülü bir şaşkınlıktı. Geçmişi düşündüğünde, bütün bu olan biten içinde kendini yalnızca cazip bulunan yakışıklı bir adam olarak görüyordu.
Rose'un, karısından ayrılmayı hiç düşünmeyen evli, kırk dokuz yaşında bir adama böyle hevesle karşılık vermiş olması karşısında zerre kadar hayrete düşmek aklının ucundan geçmiyordu. Kendini hiç o gözle görmüyordu. Eskiden gülerek Rose'a, onun babası olacak yaşta olduğunu söylese de ikisi de buna hiçbir zaman gerçekten inanmazdı. Kızın ona olan muhabbetini dünyanın en doğal şeyi sayardı. Karşısındaki çok daha küçük bir kasabadan gelen, hiçbir

zaman hayranları olduğu hissini yaşamamış bir kızdı... Doğal olarak, Bay Durant'in ifade ettiği şekliyle, en güzel çağına yaklaşan bir adamın ilgisi karşısında gözleri kamaşmıştı. Kızın hayatında daha önce hiçbir erkeğin olmadığı fikri onu fazlasıyla cezbetmişti; ama son zamanlarda, ilk ve tek olduğu için gururunun okşandığını hissetmek şöyle dursun, kızın, kendisini o duruma düşürerek, sinsice faydalandığını düşünüyordu.

Bütün bu iş şaşırtıcı derecede kolay olmuştu. Bay Durant bunun böyle olacağını neredeyse kızı gördüğü ilk anda anlamıştı. Bu durum, olayın adamın gözündeki çekiciliğini azaltmadı. Engeller, onu teşvik etmekten ziyade, hevesini kırardı. Zahmetin ortadan kaldırılması esas olaydı.

Rose işveli bir kız değildi. Çok çekingen olan bazı insanların sahip olduğu o tuhaf telaş vardı onda. Vicdani tereddütleri vardı elbette, ama Bay Durant mantık yürüterek vardığı yargılarla bunları zahmetsizce ve seve seve bertaraf etti. Bu tekniğin ustası olduğundan da değildi ya... Bazı tecrübeleri olmuştu; bunlar muhtemelen, alışkanlığı olduğu üzere, görüp geçirdiğini düşündüklerinin üçte biri kadardı ama içlerinde kur yapmanın nüanslarına dair fazla bir şey öğretmiş olan hiçbir tecrübe yoktu. Gerçi Rose'un basitliği ziyadesiyle az çaba gerektiriyordu.

Kız zaten hiçbir zaman ondan çok fazla şey talep edecek biri olmamıştı. Onunla eşi arasında herhangi bir sorun çıkarmayı asla düşünmemiş, ailesini bırakıp bir günlüğüne bile olsa onunla uzaklara kaçması için ona asla yalvarmamıştı. Bay Durant bundan dolayı ona değer veriyordu. Kopması muhtemel epey bir yaygarayı ortadan kaldırıyordu bu durum.

Bu kadar özgür olmaları, söylenecek bu kadar az yalan olması harikaydı. Mesai saatlerinden sonra büroda kalıyorlardı; Bay Durant dikte edilmesi gereken bir sürü mektup buluyordu. Hiç kimse bunun altında herhangi bir şey aramıyordu. Rose günün büyük bölümünde meşgul olduğundan, Bay Durant'in kızın işvereninin vaktini gasp etmemesi düşünceli bir davranıştan başka bir şey değildi, onun gibi iyi bir stenonun kendi yazışmalarıyla ilgilenmesini istemesi de gayet doğal bir durumdu.

Rose'un tek akrabası olan evli kız kardeşi başka bir kasabada yaşıyordu. Kız, Ruby adında, kendisi gibi kauçuk tesisinde çalışan bir tanıdığıyla birlikte kalıyordu ve kendi duygusal meseleleriyle epey meşgul olan Ruby'nin de, Rose akşam yemeğine geç mi kalmış yemeği mi kaçırmış pek de umurunda olmuyordu. Bay Durant ise hiç zorlanmadan karısına, birden başına üşüşen işler yüzünden geciktiğini söylüyordu. Bu durum da ancak adamın kadının gözündeki önemini artırmaya yarıyor; kadını bilhassa hoşa gidecek yemekler planlamaya ve bunları adamın dönüşü için ihtimamla sıcak tutmaya teşvik ediyordu. Bazen Rose ve Bay Durant, hissettikleri suçluluk duygusu içinde kendilerini gözlerinde büyüterek, diğer çalışanları kandırıp onlara çoktan eve gitmiş olduklarını düşündürmek için küçük bürodaki ışığı kapatıp kapıyı kilitlerdi. Fakat hiç kimse bir kez olsun içeri girmeye çalışarak kapı kolunu tangırdatmadı bile. Tüm bu olay öyle kendiliğinden ilerliyordu ki, Bay Durant bunu her zamanki olağan gidişat dışında bir şey gibi görmedi. Rose'a olan ilgisi, şans eseri karşılaşılan çekici bacaklara ya da kışkırtıcı bakışlara yönelik beğenisini köreltmedi. Fevkalade sessiz, sakin; son derece rahat bir

gönül meselesiydi bu. Adam açısından bir bakıma, rahatlığıyla evi andıran bir mahiyeti bile vardı.
Sonra her şey tepe taklak oluyordu işte. Derin bir hoşnutsuzlukla, “Böyle olacağını bilmiyor muydun?” diye sordu kendi kendine.
On gün önce, Rose ağlayarak adamın bürosuna gelmişti. Nasıl olduysa, mesai bitimini beklemeyi akıl etmişti, ama herhangi biri içeri girip onu orada hüngür hüngür ağlarken görebilirdi. Bay Durant böyle bir şey yaşanmamasının tek nedeninin, sadece ona ait kişisel Tanrı’sının durumu idare etmekteki becerisi olduğunu hissetti. Kız, adamın abartılı şekilde ifade ettiği üzere, kendini yerden yere atarak katıla katıla ağladı. Yanaklarında renk kalmadı, bütün renk ıslak burnunda toplandı ve yoğun pembe renkli bir çerçeve solgun kirpiklerinin etrafını çevirdi. Saçı bile kendini koyverdi; tel tokalardan kurtulup serbest kaldı ve dağılmış uçları kızın boynu üzerinde gevşekçe dolandı. Bay Durant ona bakmaktan tiksiniyor, dokunmaya eli varmıyordu.
Adam bütün enerjisini, sessiz olması için kıza şiddetle ısrar etmeye sarf ediyordu; sorunun ne olduğunu sormadı. Fakat mesele, nahoş hıçkırık selinin arasında su yüzüne çıktı. Kızın “başı beladaydı”. O gün ve onu izleyen günlerde, ne kızın kendisi ne de Bay Durant durumu tarif etmek için daha incelikli bir ifade kullandı. Zihinlerinden bile bu şekilde geçiyordu.
Dediğine bakılırsa kız bir süredir kuşkulansa da emin olmadan adamın canını sıkmak istememişti. “Canımı sıkmak istememişmiş!” diye düşündü Bay Durant.
Doğal olarak adam öfkeden kuduruyordu. Saflık, yerinde oldu mu arzu edilen, albenili bir şeydir; ama fazlası yalnızca

gülünç olur. Bay Durant, Tanrı'ya yakarırcasına, Rose'u hiç görmemiş olmayı diliyordu. Bu arzusunu kıza da söyledi.
Fakat işleri halletmek için hiç de uygun bir yöntem değildi bu. Adam, dostlarına çoğu kez şen şakrak biçimde belirttiği üzere, "kendince bir iki şey" biliyordu. Bunun gibi vakalar, dünya insanlarının kullandığı kelimeyle belirtmek gerekirse, "düzeltilebilirdi". Bay Durant'in anladığı kadarıyla, New York sosyetesinden kadınlar için bunun neredeyse lafı bile olmazdı. Bu vaka da pekâlâ düzeltilebilirdi. Ona endişelenmemesini, her şeyi yoluna sokacağını söyleyerek Rose'u eve gönderdi. Esas olay onu o burun ve o gözlerle daha fazla seyretmek zorunda kalmadan gözünün önünden göndermekti.
Fakat kendince bir iki şey bilmekle, bilgiyi pratiğe dökmenin son derece farklı şeyler olduğu ortaya çıktı. Bay Durant bilgi almak için kimi araması gerektiğini bilmiyordu. Kendini, samimi olduğu insanlara, "durumunu duyduğu şu kızın gidebileceği birini" bilip bilmediklerini sorarken hayal etti. Bu sözcükleri telaffuz edişini, bunlara eşlik edecek gergin gülüşü, tüm bu seslerin ağzından çıktığı esnadaki yavanlığını duyabiliyordu. Tek bir kişiye güvenip sırrını açmak, fazladan en az bir kişiye güvenip sırrını açmak olurdu. Burası gelişmekte olan bir kasaba olsa da, yine de dedikodunun şiddetli bir kasırga gibi yol almasına yetecek kadar küçüktü. Dedikodunun karısının kulağına gitmesi hâlinde, onun böyle bir şeye inanacağını bir an için bile düşündüğünden değildi tabii; ama onu tedirgin etmenin ne anlamı vardı ki?
Günler geçtikçe Bay Durant bu mesele yüzünden sararıp soldu, diken üstündeydi. Karısı da adamın ikinci porsiyon yemeği aksi tavırlarla reddetmesi yüzünden kaygılana

kaygılana hastalık nöbetlerinden birine tutuldu. O noktada, kendi ülkesinin yasalarını ve muhtemelen dünyadaki tüm ülkelerin... yani doğru dürüst her Hıristiyan ülkenin yasalarını çiğnemeye yönelik bir suç ortaklığının içine çekilmek durumunda kalmasından ötürü adamın içindeki öfke günbegün yükseldi.

En sonunda onları bu işten kurtaran Ruby oldu. Rose kendini tutamayıp ağladığını ve olan biteni Ruby'ye anlattığını Bay Durant'e itiraf ettiğinde, adamın hiddeti kelimelerle ifade edilemeyecek ölçüde arttı. Ruby, kauçuk şirketinin başkan yardımcısının sekreteriydi. Bunu ağzından kaçırırsa çok hoş olurdu, öyle değil mi? Adam o gece karısının yanında, fal taşı gibi açılmış gözlerini hiç kırpmadan yatmıştı. Ruby'yle tesadüfen koridorda karşılaştıklarını düşündükçe ürperiyordu.

Fakat gerçekten karşılaştıklarında Ruby, durumu zarafetle kolaylaştırmıştı. Kınayıcı bakışlar, soğuk tavırlarla kafayı başka tarafa çevirmeler yoktu hiç. Adama her zamanki güler yüzlü karşılamasıyla, "Günaydın," demiş ve içinde ufacık da olsa hayranlık emaresi bulunan, yukarıya çevrilmiş ufak, muzır, hâlden anlar bir bakış eklemişti. Aralarında bir samimiyet hissi, onları hoş bir şekilde birbirine bağlayan ortak bir sır vardı. İyi kızdı şu Ruby!

Ruby olan biteni gereksiz herhangi bir telaşa mahal vermeden idare etmişti. Bay Durant işin planlama kısmıyla doğrudan alakadar değildi. Bunu yalnızca Rose aracılığıyla, onu görmek zorunda kaldığı seyrek durumlarda duymuştu. Ruby'nin, bazı meçhul arkadaşları vasıtasıyla tanıdığı "bir kadın" vardı. Yirmi beş dolar tutacaktı. Bay Durant parayı vermek için yiğitçe ısrar etmişti. Rose, burnunu çeke çeke,

parayı almamak için mırın kırın etmiş, ama sonunda adam baskın çıkmıştı. Yirmi beş doları harcayacak yeri olmadığından değil tabii, tam da o dönemde, Junior'ın dişleri vesaire meseleleri varken...

Eh, artık yapacak bir şey yoktu. Sağ olsun Ruby, Rose'la birlikte "kadına" gitmişti; aynı gün öğleden sonra kızı istasyona götürmüş ve kız kardeşine göndermek üzere trene bindirmişti. Kardeşine önceden telgraf çekerek Rose'un grip olduğunu ve dinlenmesi gerektiğini haber vermeyi bile akıl etmişti.

Bay Durant, Rose'u buna yalnızca ufak bir tatil gözüyle bakmaya teşvik etmişti. Dahası, olur da kız işini geri isterse, onun hakkında güzel şeyler söyleyeceğine dair söz verdi. Fakat bu sözlerle birlikte, kızın burun çevresi yine pembeleşmişti. Kulak tırmalayan hıçkırıklara boğulmuş, sonra da yüzünü iplik iplik ayrılmış mendilinden kaldırmış ve büsbütün yadırgatıcı bir metanetle, kauçuk tesisini de Ruby'yi ya da Bay Durant'i de yeniden görmeyi asla istemediğini söylemişti. Adam anlayışla gülümseyip, kendini kızın zayıf sırtını sıvazlamaya zorlamıştı. İşlerin istediği gibi gitmesinin verdiği rahatlamayla, hırçınlara karşı yüce gönüllü olabilirdi.

O son sahneyi tekrar anımsadığı sırada duyulmayacak bir sesle kıs kıs güldü. "Asla geri dönmeyeceğini söyleyerek canımı yakacağını sandı herhâlde," dedi kendi kendine. "Herhâlde dizlerimin üzerine çöküp ona dil dökmem gerekiyordu."

Meselenin tamamen kapanmış olmasının güvencesiyle üzerinde uzun uzun düşünmek hoştu. Bay Durant bir yerlerden bu duruma mükemmel şekilde uygun görünen bir

ifade kapmıştı. Onun gözünde hayranlık uyandıracak ölçüde havalı bir ifadeydi bu. Modaya pek uygundu; insanın, kısa tozluklar giyen ve dışarıdan nasıl göründüğüne dair endişelere kapılıp mahcubiyet hissetmeden baston sallayan adamlar tarafından kullanıldığını duymayı bekleyeceği türden bir laftı. Bay Durant şimdi onu memnuniyetle kullandı.

"Eh, işte bu kadar," dedi. Bunu yüksek sesle söylemediğinden de emin değildi.

Tramvay yavaşladı ve kaba mantolu kız ilerleyerek kapıya geldi. Sarsılarak Bay Durant'e çarptı (kızın bunu bilerek yaptığına yemin edebilirdi), gülerek özür mahiyetinde bir söz söyledi ve adamın davetkâr olarak yorumladığı bir bakış attı. Bay Durant onun peşinden gitmek üzere kalkar gibi oldu, sonra yeniden koltuğuna gömüldü. Sonuçta bu yağışlı bir akşamdı ve kendi ineceği köşe de beş sokak ilerideydi. Her zaman başka birilerini bulabileceğine dair rahatlatıcı güvence adamı yine etkisi altına aldı.

Keyfi yerindeydi, tramvaydan indi ve evinin olduğu tarafa yürüdü. İç karartıcı bir akşamdı; ama kötü imalar içeren soğuk hava ve kara yağmur, adamın zihninde canlandırdığı sıcak, aydınlık evden, dumanı tüten muhteşem balık çorbasından, uslu çocuklardan ve onu bekleyen eşten oluşan tablonun daha canlı olmasını sağlıyordu yalnızca. Adam tüm bunların beklediğine daha da çok değmiş gibi görünmesini sağlamak için oldukça yavaş yürüdü; düzgün kaldırımdan ilerleyip sağlam, eski püskü evleri geçerek kendi yolunda ilerlerken birazcık da şarkı mırıldanıyordu.

İki kız koşarak, şapkalarını yağmurdan korumak için ellerini kafalarının üzerinde tutarak yanından geçip gitti. Adam

kızların kaldırımdaki topuk tıkırtılarından, nefes nefese gülüşlerinden, vücutlarının tüm düzgün hatlarını ortaya çıkaran bir pozisyonda havaya kaldırılmış kollarından keyif aldı. Onların kim olduğunu biliyordu; adamdan üç ev aşağıda, önünde sokak lambası olan evde yaşıyorlardı. Bay Durant sıklıkla, onların körpe güzelliğini zihninden kovmakta zorlandığını fark etmişti. Bacaklarından yukarı sıyrılan dar etekleriyle basamaklardan yukarı koşuşlarını görebilmek için acele etti. Aklı, çorabında kaçık olan kıza gitti ve eve girdiği esnada keyifli düşünceler zihnini doldurdu.

Bay Durant kapının kilidini açarken, çocukları onu karşılamak için bir curcunayla koşturdu. Heyecanlı bir şeyler oluyordu; Junior ve Charlotte genellikle koşturarak ve gevezelik ederek insanlarda rahatsızlık yaratmayacak kadar itinalı tavırlar içinde olurdu. İyi huylu, makul çocuklardı. İkisi de derslerinde başarılı ve dişlerini fırçalamak, gerçeği söylemek, kötü kelimeler kullanan oyun arkadaşlarından kaçınmak konusunda hassastı. Junior, dişlerindeki telleri çıkarttıklarında babasının kopyası olacaktı ve küçük Charlotte da annesine fazlasıyla benziyordu. Dostları sıklıkla bunun ne kadar da güzel denk geldiğinden söz ederdi.

Bay Durant paltosu ve şapkasını dikkatlice asarken, onların şamatası arasında halim selim bir tavırla gülümsedi. Giysilerinin ayaklı askılığın soğuk, parlak topuzu üzerindeki düzeninde bile adama keyif veren bir yan vardı. O akşam her şey güzeldi. Çocukların gürültüsü bile sinirini bozamazdı.

Adam en sonunda curcunanın sebebini keşfetti. Sebep, arka kapıya gelmiş küçük, başıboş bir köpekti. Ev ahalisi mutfağa girmiş Freda'ya yardım ediyordu ki Charlotte bir şeyin bir yeri tırmaladığını duyar gibi olmuştu. Freda saçmaladığını

söylese de Charlotte yine de kapıya gitmişti ve işte bu küçük köpek oradaydı, yağmurdan kurtulmak için içeri girmeye çalışıyordu. Anneleri ona banyo yaptırmalarına yardım etmiş, Freda da karnını doyurmuştu ve şimdi oturma odasındaydı. Ah, babaları, onu evde besleyemezler miydi, lütfen, olmaz mıydı, olmaz mıydı, lütfen, babaları, olmaz mıydı? Tasması yoktu... yani, babaları da görüyordu ya, kimseye ait değildi. Anneleri, eğer babaları da onaylarsa, sorun olmayacağını söylemişti, üstelik Freda da onu epey sevmişti.

Bay Durant kibar gülümsemesini takındı. "Bakarız," dedi.

Çocuklar hayal kırıklığına uğramış görünseler de ümitsiz değildiler. Daha hevesli bir karşılık almak hoşlarına giderdi ama tecrübelerinden bildikleri üzere "Bakarız" cevabı, olumlu yanın ağır bastığı anlamına geliyordu.

Bay Durant, ziyaretçiyi kontrol etmek üzere oturma odasına geçti. Ahım şahım bir şey değildi. Son derece net bir şekilde görüldüğü üzere, hiçbir zaman hayır diyemeyen bir annenin doğurduğu sonuçtu. Kabarık beyaz tüyleri ve yer yer gösterişli biçimde yerleştirilmiş siyah benekleri olan, oldukça tıknaz, ufak bir yaratıktı. Sealyham Teriyeri'ni andıran bir havası olmakla birlikte, bu hava başka türleri çağrıştıran bir sürü özellik tarafından siliniyordu. Bir bütün olarak bakıldığında, popüler köpeklerin karma bir fotoğrafına benziyordu. Fakat hayvanın bu durumu lehine kullandığı, bir bakışta anlaşılabiliyordu. Bunun için kurallar bir kenara atılırdı.

Hayvan şimdi upuzun kuyruğunu hevesle sallayarak ateşin başında yatıyordu; gözleri, onu adil şekilde yargılaması için Bay Durant'a yalvarıyordu. Çocuklar ona orada yatmasını

söylemişti, o da bu yüzden yerinden kımıldamıyordu. Borcunu ödemek için yapabileceği bir şeydi bu.
Bay Durant ona ısındı. Köpeklerden hoşlanmayan bir insan değildi ve kendisini, kimsesi olmayan hayvanlara barınacak bir yer sunan yufka yürekli bir adam olarak hayal etmek kısmen hoşuna gidiyordu. Eğildi ve ona elini uzattı.
“Eh, beyefendi,” dedi, dostane bir tavırla. “Buraya gel bakalım, akıllı arkadaş.”
Köpek kendinden geçmiş hâlde güle oynaya koştu. Adamın soğuk elini neşeli ama yine de saygılı öpücüklere boğdu; sonra da sıcak, ağır kafasını adamın avcuna koydu. “Sen hiç şüphesiz Amerika’daki en harika adamsın,” dedi ona gözleriyle.
Bay Durant takdir edilmekten ve şükran gösterilmesinden keyif alırdı. Köpeği şefkatle okşadı.
“Eh, beyefendi, bizimle kalmak hoşunuza gider mi?” dedi Bay Durant. “Sanırım yerleşmeye hazırlanabilirsin.” Charlotte, Junior’ın kolunu çılgınca sıktı. Bununla birlikte, ikisi de bu konu hakkında anında yorum yaparak iyi talihlerini zorlamanın hayırlı olmayacağını düşündü.
Balık çorbasına yaptığı son dokunuşların etkisiyle yüzü kızarmış olan Bayan Durant, mutfaktan oturma odasına girdi. İki kaşının ortasında kaygı yüzünden oluşmuş bir çizgi vardı. Kaygının bir kısmı akşam yemeğine, bir kısmı da küçük köpeğin aile hayatına yaptığı rahatsız edici girişe bağlıydı. Günlük programına önceden dâhil edilmemiş her şey, Bayan Durant’i savaş sonrası yaşanan ruhsal çöküntüyü atlatma aşamasındaki birine benzer bir duruma sokardı. Elleri gerginlikle seğiriyor, sonu gelmez el kol hareketlerine başlıyordu.

Eşinin köpeği sevdiğini görünce, kadının yüz ifadesi rahatlamayla gevşedi. Annelerinin yanında her zaman rahat olan çocuklar sessizliklerini bozdu ve babalarının köpeğin kalabileceğini söylediğini çığlık çığlığa anlatarak kadının etrafında hoplayıp zıpladılar.

Kadın, anne babaların doğru tahminde bulundukları zaman kullandığı ses tonuyla, “Bakın işte... ne kadar kıymetli, ne kadar iyi bir babanız var demedim mi ben size?” dedi. “İyi olur, babaları. O koca bahçe vesaire varken, bence hiç sorun yaşamadan hallederiz. Bu kız gerçekten son derece uslu bir ufaklığa benzi...”

Köpeğin ensesi alevdenmiş gibi Bay Durant’in okşaması bıçakla kesilmişçesine durdu. Adam ayağa kalktı ve karısına, aniden çılgınca davranmaya başlamış bir yabancıya bakar gibi baktı.

“Kız mı?” dedi adam. Duruşunu korudu ve sözcüğü tekrar etti. “Kız?”

Bayan Durant’in elleri seğirdi.

“Şey...” diye başladı kadın. Sanki hafifletici sebeplere ilişkin bir beyanata girişmek üzereydi. “Şey... evet,” diyerek sözlerine son verdi.

Çocuklar ve köpek, bir terslik olduğunu hissederek gerginlik içinde Bay Durant’e baktı. Charlotte tek bir kelime söylemeksizin inledi.

“Sessiz olun!” dedi babası, aniden kıza dönerek. “Kalabileceğini söyledim, değil mi? Hiç babanızın sözünden döndüğünü gördünüz mü?”

Charlotte kibarca, “Hayır, baba,” diye mırıldansa da buna inanmıyordu. Gerçi kız, değiştiremeyeceği durumları sakince karşılamayı bilen uslu bir çocuktu. Bu yüzden

meseleyi, ara sıra dua ederek birazcık dürttüğü Tanrı'ya havale etme kararı aldı.
Bay Durant karısına kaşlarını çatarak baktı ve başını ani bir hareketle geriye doğru savurdu. Onunla, koridorun karşısındaki, "babanın çalışma odası" olarak bilinen küçük odanın mahremiyeti içinde, yalnızca yetişkinlere özel iki çift laf etmek istediğine işaret ediyordu bu.
Adam çalışma odasının dekorasyonunu kendisi üstlenmiş, gerçek anlamda erkeksi bir oda hâline getirilmesini güvence altına almıştı. Odanın duvarları, üzerinde dekoratif, yerli üretim bira bardaklarının sergilendiği ahşap rafa kadar, kırmızı duvar kâğıdıyla kaplıydı. Boş pipo rafları (Bay Durant puro içerdi), kırmızı duvar kâğıdının üzerine düzensiz aralıklarla çakılmıştı. Bir duvarda, vampir yarasalarınki gibi kanatları olan genç bir kadın resminin reprodüksiyonu; bir diğer duvarda ise, duyguları ressamın elini titretmişçesine figürün kenarlarından birazcık taşan renklendirmeleriyle "Eylül Sabahı" adlı tablonun sulu boyayla üzerinden geçilmiş bir fotoğrafı vardı. Masanın üstüne, üzerine kimliği meçhul bir Hint bakirenin profilden görüntüsü basılmış, sepili ve püsküllü bir hayvan derisi özenle atılmıştı. Sallanan sandalyede de, acıklı bir biçimde eski çağlardan kalma görünen bedeninin güzelliğini ortaya çıkaran eskrim kıyafeti içindeki bir kızın dağlama tekniğiyle yapılmış resmini taşıyan deri bir yastık bulunuyordu.
Bay Durant'in kitapları, kitaplık camının arkasında dizi dizi duruyordu. Hepsi de boyca uzun, kalın, parlak ciltli kitaplardı ve sergilenme biçimiyle adamın gururunu haklı çıkarıyordu. Bunlar çoğunlukla, arada çeşitli hükümdarların tuhaf şahsi alışkanlıkları üzerine eğilen birkaç ciltle birlikte,

Fransız sarayındaki gözdelerin anlatıldığı eserler ve eski Rus keşişlerin maceralarıydı. Hiçbir zaman kitap okuma fırsatı bulamayan Bayan Durant bunlara hayranlıkla bakar ve eşini ülkenin önde gelen kitapseverlerinden biri olarak görürdü. Oturma odasında da kitaplar vardı, ama bunlar kadına ya miras kalmış ya da hediye edilmişti. Bayan Durant bunlardan birkaçını oturma odasının masasına koymuştu; otel ve hastane odalarına ücretsiz İncil bırakan evanjelistler tarafından yerleştirilmiş gibi duruyordu.

Bay Durant kendini yorulmak bilmez bir koleksiyoncu ve doymak bilmez bir okur olarak görürdü. Fakat kitapları ısmarladıktan sonra hep hayal kırıklığına uğrardı. Bunlar hiçbir zaman reklamların onu inanmaya sevk ettiği kadar güzel çıkmazdı.

Bay Durant karısının önünden çalışma odasına girdi ve kaşları hâlâ çatık hâlde kadının karşısına geçti. Soğukkanlılığı tamamen yok olmasa da zedelenmişti. İlla ki sinir bozucu bir şey olması gerekiyordu. Böyle olacağı belli değil miydi?

“Gayet iyi biliyorsun ki Fan, o köpeği etrafta tutamayız,” dedi kadına. İç çamaşırı, banyo eşyaları ve benzer mahrem konulara özgü alçak ses tonunu kullanıyordu. Tonlamalarında insanın yavaş öğrenen bir çocuğa göstereceği bütün şefkat mevcuttu, ama bunun ardında Cebelitarık Kayası’nı andıran bir katılık yatıyordu. “Bunu yapabileceğimizi bir dakikalığına düşünmek için bile delirmiş olman lazım. Baksana, dişi bir köpeği eve sokmam ben, miktarı ne olursa olsun para karşılığında bile yapmam. İğrenç bir şey bu, işte o kadar.”

“Şey, ama, babaları...” diye başladı Bayan Durant, elleri yeniden kasılma krizlerine girerken.

“İğrenç,” diye tekrar etti adam. “Etrafta bir dişi olunca ne olacağını biliyorsun. Mahalledeki tüm erkekler onun peşinde koşup duracak. Bir de bakmışsın ki yavruları oluyor... bir de bunların doğurduktan sonra o yavrulara bakmaları vesaire yok mu! Çocukların bunu görmesi hoş olurdu, değil mi? Senin çocukları düşüneceğini zannederdim, Fan. Hayır, efendim, öyle bir şey olmayacak, benim bilgim dâhilinde olmayacak! İğrenç!”
“Ama çocuklar,” dedi kadın. “Onlar resmen...”
Bay Durant kadına güvence verdi: “Şimdi sen her şeyi bana bırak. Onlara köpeğin kalabileceğini söyledim ve bu zamana kadar hiç sözümden dönmedim, değil mi? Şöyle yapacağım... Onlar uyuyana kadar bekleyeceğim, sonra bu küçük köpeği tuttuğum gibi dışarı atacağım. Ondan sonra da, sabah olunca, onlara köpeğin gece evden kaçtığını söyleyebilirsin, anladın mı?”
Kadın başını salladı. Kocası onun krepe gibi kokan siyah ipek kumaş içindeki omzunu sıvazladı. Adamın dünyayla arasında bir kez daha barış sağlanmış, ufak bir güçlüğün basitçe çözümü sayesinde her şey yoluna girmişti. Bay Durant’in zihni her şeyin yine tümüyle düzeltildiği, hoş ve yeni bir başlangıca tamamen hazır olunduğu bilgisine sarındı. Akşam yemeğine geçmek üzere devam ettikleri sırada adamın kolu hâlâ kadının omzuna dolanmış hâldeydi.

American Mercury, Eylül 1924

Malum Bir Hanımefendi

Arkadaşım Bayan Legion, geleneğin doğuştan New York'lu saydığı o az sayıdaki insandan biridir. Bu da ona, oraya göç ederek Manhattan'lı olmuş sonradan görmelere karşı kayda değer bir üstünlük sağlar. Legion'lar, Riverside Drive'ın yukarı yakasındaki bir apartman dairesinde yaşarlar. Daireleri, bina sahibinin karısı Emma ile kızı Doris'in

isimlerinin münasip ve iyi niyetli bir karışımı olan “The Emdor” adlı bir binada. Bu isim sayesinde, tek bir taşla, muhtemel tüm kırgınlıkların önüne geçilmiş ve mutluluk verici bir edebi etki yaratılmış oluyor. Bayan Legion, ismin kökenini açıklayarak, “Ne hoş bir fikir değil mi?” diye sorar. Siz de soru işareti olmaksızın, “Hoş olmaz mı!” diye yanıtlarsınız. İşte buyurun, ikiniz de yeni baştan başlamaya hazırsınız.

Tanıştıktan kısa süre, aşağı yukarı yedi ila on dakika sonra, Bayan Legion size neden Park Avenue yerine Riverside Drive’da yaşadığına ilişkin tüm temel bilgileri sunmaya başlar. Bolca güneş ışığının ve büyük bir mutfağın yanı sıra, her an yardıma hazır bir apartman görevlisi vardır; otobüslerin yakınlığı da cabası. Dünyaları verseler, şehrin başka bir bölgesinde oturmayacağına dair sizi temin eder. Bununla birlikte, işin epey tuhaf olan yanı şu ki, kendisini sıklıkla Park Avenue’deki daireleri inceleyip fiyat sorarken ve sorduğu son seferden bu yana şehrin o bölgesindeki kiralarda iyi yönde bir değişiklik olup olmadığını öğrenmek üzere umutla emlakçıları ararken bulabilirsiniz.

Park Avenue’den olabildiğince uzakta, ama Jersey’nin dışında kalmanın da mümkün olduğu bir mesafede yaşamasına rağmen Bayan Legion, Avenue sakinlerinin tüm geliş gidişlerini ya da benzer teferruatları yakından bilir. Günlük gazetelerdeki sosyete haberlerini soluksuz takip eder; toplumun seçkin kesiminin faaliyetlerine değinen dergileri yayımlandıkları gün alır. Sizden ufacık bir işaret almaya görsün; flörtler, kızlık soyadları, kimin kiminle evlendiği ve şayet biraz olsun geçinebiliyorlarsa, aralarının nasıl olduğu konularında istediğiniz her bilgiyi verebilir.

Birkaç yüz kişiden oluşan imtiyazlı sınıfın üyelerinden söz ederken, hoşsohbet bir teklifsizlikle takma adlar kullanır.
Bu meselelerden böylesine takdire şayan biçimde haberdar olabilmek doğal olarak kadının epey zamanını alır. Üstelik Bayan Legion zaman açısından oldukça sıkışıktır. Eşi tatminkâr bir gelir elde ederken, Junior ve Barbara güven içinde okuldayken ve evde yeterli sayıda hizmetçi (iki kişi işleri gayet güzel kotarır) bulunmasının keyfi yaşanırken, insan Bayan Legion'ın hayatının şahane olduğunu, deyimdeki gibi bir elinin yağda bir elinin balda olduğunu düşünür. Ne var ki günler, işlerini tamamlamasına yetmeyecek kadar kısadır. Kadın, randevularına hep geç kalır. Hafiften nefes nefese kalmış hâlde telaşla içeri dalarken, zamansızlık yüzünden eksik bırakmak zorunda kaldığı şeyler için neredeyse mahcubiyet yaratacak şekilde her an özür dilemeye hazır bir tavır içindedir. Tek yapmanız gereken görüntüsünün kusuruna bakmamanızdır. Saçının dalgasını yaptırmak için bir dakikacık bile vakti olmadı, veya Tanrım, manikür yaptırmak için o kalabalığa girmeye çalışması lazım ya da, Tanrı aşkına, eve dönerken yolunun üstündeki fırına uğraması gerektiğini ona hatırlatın; zira bütün sabah bir saniye boş vakti olmadı. Kadının hayatı, bir şeylere "fırsat bulmak" olarak ifade edilen, algılanması tuhaf biçimde imkânsız bir süreç içinde geçip gidiyor: bir mektuba cevap yazmaya fırsat bulmak, kürk mantosunu yeni baştan yaptırmaya fırsat bulmak, Junior'ın öğretmeniyle konuşmaya fırsat bulmak...
Sonra bir de, elbette, yapılacak tüm o alışverişler var. Bayan Legion'ın alışverişi asla bitmez. Bir şeyler satın almak için değilse de şöyle bir bakınıp fikir edinmek için dükkânları

gezmesinin gerekmediği bir gün nadiren geçer. Kadına bakınca, kostümlerini bir araya getirmesi, bunları maddi açıdan kendi konumundaki diğer kadınların giydiklerine böyle bire bir benzetmesi için hakikaten zaman harcaması, düşünmesi ve araştırma yapması gerektiği anında fark edilir. Bayan Legion ve arkadaşları, meşhur dans grubu Tiller Girls'ün prensiplerini benimsemişçesine bir örnek giyinir. Şapkalarının şekli aynıdır ve bunlar aynı açıyla takılır; saçlarının modeli titizlikle birbirine benzetilmiştir; elbiseleri, kumaş ve model bakımından birbirlerini takip eder; ayakkabılarının kalıbı aynıdır. Bayan Legion, bireysel özgünlüğe dair tüm izleri azimle silinceye dek insan içine çıkacak kadar şık olduğunu hissetmez.

Görevler bir yana, sonuçta yalnızca bir insan olduğundan, Bayan Legion'ın da eğlenmesi gerekir. Kadının güzel vakit geçirme anlayışı, arkadaşlarıyla neredeyse her gün ya onun ya da diğerlerinin evinde buluşmak ve hakiki, eski usul bir sohbet gerçekleştirmekten ibarettir. Bu sohbet bazen briç masasının, bazen Mahjong taşlarının, bazen de ipekli ya da dantelli bir parça dikişin başında sahnelenir. Legion sohbet ustaları ekolü tümüyle şahsiyetlerle alakadar olur; ortamda bulunmayan tanıdıkların mahrem meselelerini derinlemesine kurcalamaktan da geri durmaz. Bedbaht evlilik hayatlarına ve acılı ayrılıklara, müzmin hastalıklara, ağrıdan kıvrandıran doğumlara ve kalıtımsal akıl hastalıklarına, kalp kırıklıklarına, yoksulluğa ve çekip gitmelere dair ayrıntılı hikâyeler, hanımların duygusuz, pürüzsüz ve pahalı rujlarla boyanmış dudaklarından melodik mırıltılar hâlinde dökülür.

Sohbet, bol miktarda ve yaratıcı bir sunumla yapılan çay servisiyle kesintiye uğrar. Bayan Legion bu yeme içme faslına elini korkak alıştırmadan katılır; hep önümüzdeki pazartesi sabahı diyete başlayacak olur.

Diğer eğlenceleri ise edebiyat ve tiyatrodur. Bayan Legion, kendi kendine tasdik ettiği üzere, çok iyi bir okurdur. Kendisi uzun zamandır, en yakındaki kırtasiye dükkânının bünyesinde hizmet veren bir kütüphanenin üyesi. Okunacak uygun kitapları seçmenin yorucu, yıpratıcı etkisinden kurtulmuş durumda; orada tam da Bayan Legion'ın sevdiği türden şeyleri bilen, son derece kibar bir kız var. Bayan Legion okuduğu kitabın adını nadiren hatırlar ve yazarın adını hiçbir zaman çıkaramasa da size her daim olay örgüsünün oldukça kapsamlı bir özetini sunabilir. Bir kitabı, içinde dünyanın en sevimli kızı ya da en çekici adamı olduğu için veya yazar, olabilecek en açık saçık ifadeleri kullandığı için beğenir... eh, canım, resmen hiçbir şey okurun hayal gücüne bırakılmamış. Legion muhitinde, hayal gücü üzerindeki herhangi bir zorlamanın kaldırılmasına, sahip olunabilecek niteliklerin kralı gözüyle bakılır.

Tiyatroda ise en çok, üstü kapalı bir biçimde, "Canım, bunun görüp görebileceğin en müstehcen şey olduğunu söylüyorlar. Umarım biz daha bilet alamadan polis oyunu durdurmaz," diye tarif ettiği o temsilleri, istediği koltukları temin etmek için haftalarca beklemek zorunda kaldığı hâlde küçük görmekten hoşlanır. Kılıksız, düşük kadınların dramı, günlük hayattan kesitler ya da yeraltı dünyası onun ilgisini çekmez. Kendi söylediği üzere, Bayan Legion esasen güzel kıyafetler görmeye bayılır.

Bayan Legion, belirli aralıklarla, kültürel faaliyetlere yoğun şekilde heves eder ve Flaman resim sanatı, aktüel olaylar ya da iç dekorasyon üzerine konferanslar dizisine yazılır. İlk konferansa geniş bir katılım olur ve içten bir bağlılıkla, bu konferanstan bire bir alıntılar yapılır; aşağı yukarı altı ya da yedinci konferansa gelindiğinde ise, altın yaldızlı sandalyelerin yalnızca ilk sırası dolu olur. Bayan Legion bu dünyayı otuz yedi yıl gibi bir süre boyunca seyretmiş ve birtakım sonuçlar çıkarmaktan geri kalmamıştır. Görüşleri öyle nettir ki, herhangi bir konuyu tek bir cümleyle bertaraf edebilir. Konu siyasetse, Bayan Coolidge'in2 son derece tatlı bir görünüşü olduğunu ve insanların onun Washington'da çok popüler olduğunu belirttiklerini söyler. İşsizlik hakkında konuşurken, sokaklardaki dilencilerin hepsinin kabarık banka hesapları olduğunu ve muhtemelen çoğunun kiraya verilmiş binalara sahip olduğunu belirtir. Söz konusu evlilik hayatı olduğunda, Fred Legion'ın, şayet önüne koyarsanız, her gece biftek yiyeceğine emindir. Irk konusundaki kanaati: Bu İsveçliler ve İrlandalı kızlar öyle başına buyruk ki, kadının bir çift siyahi hizmetçi tutası geliyor. Sanat ve edebiyat hususundaki kanaati ise, orayı ona verseniz bile Greenwich Village'de3 yaşamayacağı yönünde. Konu annelik olduğunda, zorluk çıkaran yaşa gelen çocukları nasıl giydireceğini bilmenin kesinlikle kolay olmadığı görüşünde. Cinsiyetler arası ilişkiler konusunda ise, kadınların bu dünyada maruz kaldıkları şeylerin berbat olduğunu düşünüyor.

Arkadaşım, Bayan Legion. Çağları miras alan kadın.

The New Yorker, 28 Şubat 1925

2 ABD’nin ilk First Lady’si Grace Coolidge. [E.N.]
3 20. yüzyılın başından ortalarına kadar Amerika’daki bohem kültürün önemli simgelerinden biri olan semt. [E.N.]

Harika İhtiyar Beyefendi

Bain’ler yıllarca çabalamış olsalar da, oturma odalarını, akla “meşakkat”, “rahatsızlık” ya da “lahit” kavramlarını getiren nesnelerden oluşmuş küçük ama takdire şayan ölçüde eksiksiz bir müzeye dönüştürme konusunda bundan daha

başarılı olamazlardı. Gerçi hiçbir zaman böyle bir etki yaratmaya çalışmamışlardı. Odada bulunan parçalardan bazıları düğün hediyeleriydi; bazıları, kendilerinden öncekiler yıllara ve yıpranmaya yenik düştükçe onların yerini dolduracak yedekler olarak koyulmuştu; birkaçını ise İhtiyar Beyefendi, beş yıl kadar önce eve yerleşip Bain'lerle birlikte yaşamak üzere geldiğinde yanında getirmişti.

Bunların tamamının genel düzene böyle mükemmelen uyması ilginçti. Sanki tüm bunlar, Bain konutunun kabul odasını birazcık elden geçirerek ailenin kullanımına uygun bir dehşet odasına4 dönüştürebildiği sürece zaman meselesini hiç dert etmeyen bir meraklı tarafından seçilmişti.

Burası gümüş kulplarla helezon dokumanın uzun ve kaçınılmaz düşünceleri beraberinde getirdiği ağır, koyu renk eski ahşap doğramaları olan, yüksek tavanlı bir odaydı. Duvar kâğıdı bayat hardal rengindeydi. Bir zamanlar aralarına pırıltılı altın rengi serpiştirilmiş daha koyu bir tonun göz alıcı bir gösterisi olan tasarımı, çizgi ve lekelerden ibaret kalacak şekilde solmuştu. Bu çizgi ve lekeler de kendi kendilerine çözülerek, hassas gözlerin önünde ezilmiş kafalar ve çektikleri işkenceler sonucu biçimleri bozulmuş, bazıları gözsüz, bazıları ise ağız yerine pıhtılaşmış yarıklar taşıyan profillerden oluşan koca bir kalabalığa dönüşüyordu.

Mobilyalar koyu renk ve hantaldı, aynı zamanda can sıkıcı gıcırtılara maruz bırakıyordu; görkemli sessizliğinden, ancak daha fazla dayanamadığında koparılıyormuş gibi görünen ani, keskin gıcırtılar... Solup matlaşmış goblen kırlentlerden

bunaltıcı, topraksı bir koku geliyordu ve Bayan Bain ne kadar çabalarsa çabalasın, çatlaklarda tüylü gri tozlar birikiyordu.
Orta sehpa, üç oyma figürün daimi olarak gergin kolları tarafından destekleniyordu. Bu figürler, bellerine inene kadar kararlı bir biçimde kadın olarak devam ediyor, sonrasında sarmallar ve pullardan oluşan bir karışıklığın içinde çaktırmadan uzayıp gidiyorlardı. Sehpanın üzerinde, ittire ittire zahmetli uğraşlarını ilelebet sürdüren, bronz renkli iki alçı filin zorlanan omuz kasları tarafından sabitlenmiş bir dizi günahsız kitap duruyordu.
Yoğun şekilde oymalarla süslenmiş şömine rafının üzerinde, kıvırcık saçlı bir köylü oğlanın neşeli ve canlı renklerle boyanmış, rafın üzerinde oturarak bir bacağını aşağı sarkıtacağı şekilde ustalıkla yapılmış bir biblosu vardı. Sonsuza kadar tombul ayağındaki dikeni çıkarma işiyle meşgul olan oğlanın yuvarlak yüzü, amansız acıyla gerçekçi biçimde buruşmuştu. Oğlanın hemen üstünde iki tekerlekli bir savaş arabası yarışının çelik üzerine işlenmiş gravürü asılıydı. Gravürde toz toprak uçuşuyor, arabalar şiddetle yalpalıyor, sürücüler çılgına dönmüş atlarını hunharca kamçılıyordu. Atlar ise, sanatçı tarafından, kalplerinin iflas etmesinden ve oldukları yere yığılıp kalmalarından hemen önceki anda yakalanmıştı.
Karşı duvar dinsel sanata adanmıştı: İsa'nın çarmıha gerilişinin çelik üzerine, tüyler ürpertici ayrıntıların bol bol kullanıldığı bir gravürü; kazığın üzerinde kıvranan kolları derinlemesine kesen kordonlar; kalın, yumuşak görünümlü vücuttan dik dik fırlayan oklarla Aziz Sebastian'ın Şehit Edilişi tablosunun sepya bir baskısı; donuk bir cennete doğru yukarı çevrilmiş ıstırap içindeki gözlerle, sararıp

solmuş ve kafasını sarıp sarmalayan, mezarı anımsatan kumaşlar yüzünden daha da solgun görünen yanaklarında ilelebet duran iri, acı gözyaşlarıyla Acıların Annesi tablosunun suluboyayla yapılmış bir kopyası.
Pencerelerin altında, şiddetli bir tipinin ortasında çaresizce birbirine sokulmuş iki kayıp koyunun yağlıboya bir tablosu asılıydı. Bu, İhtiyar Beyefendi'nin odaya yaptığı katkılardan biriydi. Bayan Bain bu tablonun çerçevesinin ne kadar ettiğini bilmese de kıymetli olduğuna ilişkin gözlemini dile getirmeyi âdet hâline getirmişti.
Kapının yanındaki duvar boşluğu, vaktiyle bir kırtasiye dükkânının vitrininde Bayan Bain'in gözüne çarpmış olan modern sanat parçasına ayrılmıştı: Bir hemzemin geçidi gösteren renkli baskı bu resimde, bir tren durmaksızın geçide doğru hızla ilerliyor ve alçak, kırmızı bir otomobil de, demirden dehşet onu paramparça ederek sonsuzluğa uğurlamadan önce yolun karşı tarafına fırlamaya çalışıyordu. Kendilerine bu sahneye dönük koltuklar tahsis edilmiş gergin konuklar, genellikle kafalarını tamamen sohbete verebilecek duruma gelmeden önce oturdukları yeri değiştirmek için fırsat yaratırdı.
Sehpanın ve duvar piyanosunun üstüne özenli bir kayıtsızlıkla yerleştirilmiş süs eşyaları arasında küçük, altın yaldızlı bir Luzern aslanı; yer yer minik kırıkları olan, alçıdan, minyatür bir Laocoön ve Oğulları heykeli ile semiz, çaresiz bir porselen farenin üzerine atılırken sonsuza dek donup kalmış vahşi bir porselen kedi yavrusu vardı. Bu son parça, İhtiyar Beyefendi'nin kendi düğün hediyelerinden biriydi. Bayan Baines saygıyla karışık bir korkuyla sesini alçaltarak, bunun çok eski olduğunu açıklardı.

Şark yapımı küllükler grotesk kafalar biçimindeydi. Kafalara gri insan saçından öbekler yerleştirilmiş; yuvalarından fırlayan cansız, cam gibi gözler ve hayretle açık kalmışçasına gerilmiş ağızlar yapılmıştı. Yürekli olanlar küllerini işte bu ağızlardan içeri silkeleyebilirdi. Böylece en ufak ayrıntılar bile odanın ruhuna sadık kalarak mevcut etkiyi sürdürüyordu.

Fakat şu anda Bain'lerin oturma odasında oturmakta olan üç kişi, bu dekoratif düzen karşısında en ufak bir baskı bile hissetmiyordu. Bunlardan ikisi, yani Bay ve Bayan Bain, odaya alışmak için burada yirmi sekiz yıl geçirmekle kalmamış, ilk andan itibaren bu odanın sadık birer hayranı olmuştu. Bayan Bain'in kız kardeşi Bayan Whittaker'a gelindiğinde ise, ne kadar dehşet verici olursa olsun, içinde bulunabileceği hiçbir ortam kadının aristokratik sakinliğini alt edemezdi.

Kadın, oturduğu koltuğu zarafetle dolduruyor ve elinde tuttuğu elma şarabı kadehine kibarca gülümsüyordu. Bain'ler yoksuldu ve Bayan Whittaker, kibarca ifade edildiği üzere iyi bir evlilik yapmıştı; hiçbiri bu gerçekleri bir an olsun aklından çıkarmazdı.

Fakat Bayan Whittaker'ın şefkatli hoşgörüsünün kapsamı, kendisinden daha talihsiz olan akrabalarıyla sınırlı kalmıyordu. Gençlik arkadaşlarını, çalışan insanları, sanatı, siyaseti, genel olarak Birleşik Devletler'i ve kendisine her daim en iyi hizmetleri sunmuş Tanrı'yı da kapsıyordu. O'na her zaman fevkalade bir referans verebilirdi.

Oturmakta olan üç kişi, rahat bir akşam geçiriyor gibi görünüyordu. Üzerlerinde bir beklenti havası vardı; perdenin açılmasını bekleyenler misali, nahoş olmayan hafif

bir gerginlikti bu. Bayan Bain elma şarabını en güzel kadehlerde getirmiş ve cevizli kurabiyelerinin birazını, üzerinde el boyamasıyla yapılmış kiraz salkımları olan, birkaç yıl önce iskambil kulübü onun evinde buluştuğu zaman sandviçler için kullandığı tabakta servis etmişti.
O akşam, kirazlı tabağı yerinden kaldırmadan önce, bunu biraz düşünüp tartmış, ardından hızlıca karar verip tabağı tereddütsüz şekilde kurabiyelerle tepeleme doldurmuştu. Sonuçta bu özel bir durumdu; resmî değildi belki, ama yine de özel bir durumdu. İhtiyar Beyefendi üst katta ölüyordu. O gün akşamüstü saat beşte doktor, İhtiyar Beyefendi gece yarısına kadar dayanırsa bunun kendisi için bir sürpriz olacağını söylemişti... büyük bir sürpriz, diye de eklemişti.
İhtiyar Beyefendi'nin yatağının başında toplanmalarına hiç gerek yoktu. Onların hiçbirini tanıyacak durumda değildi. Hatta, neredeyse bir yıldır kimseyi tanımıyor, onlara yanlış isimlerle hitap edip ailenin başka göbekten eşlerinin ya da çocuklarının sağlığı hakkında son derece ciddi ve nazik sorular soruyordu. Şimdi bilinci iyice kapalıydı.
Bayan Bain'in önemini vurgular gibi ifade ettiği üzere, "şu son inmeden" bu yana adamın yanında olan hemşire Bayan Chester, onun başında bulunmak ve kendisini takip etmek için gereken yeterliliğe bütünüyle sahipti. Kadın, incelikle belirttiği üzere, şayet herhangi bir belirti görürse onlara seslenmeye söz vermişti.
Hâl böyle olunca, İhtiyar Beyefendi'nin kızları ve damadı sıcak oturma odasında oturuyor, elma şaraplarını yudumluyor ve kısık, kibar ses tonlarıyla sohbet ediyordu.
Bayan Bain sohbetteki duraklamalar esnasında biraz ağladı. Her zaman kolayca ve sıklıkla ağlayan bir insan olmuştu.

Yine de, pratik yaptığı onca yıla rağmen, gözyaşlarını durdurmayı beceremiyordu. Gözkapakları pembeleşiyor ve yoğun şekilde nemlenmekten yapış yapış oluyordu; neredeyse sürekli zorla çeke çeke nefes almayı gerektiren burnunun yaşattığı zorluk da az buz değildi. Yüksek sesle ve itinayla burnunu çekiyor, rengi nemden griye dönmüş, buruş buruş olmuş bir mendille gözlerini silmek için de sık sık kıskaç gözlüğünü çıkarıyordu.

Bayan Whittaker'ın da elinde mendil vardı, ama bunu daha ziyade eşlik etmek için tutuyormuş gibi görünüyordu. Duruma saygısını gösterecek şekilde, siyah krepdöşin5 kıyafetini giymiş ve lapis lazuli taşından broşunu, olivin bilekliğini, topaz ve ametist yüzüklerini evde bırakarak, yalnızca herhangi bir şey okunması gerekirse diye, altın zincirli, katlanabilir gözlüğünü yanına almıştı.

Bayan Whittaker'ın elbisesi her zaman duruma uygun şekilde itinayla seçilmiş olurdu. Bu da kadının hâli ve tavrına her daim yalnızca doğru şekilde giyinip kuşanmış kişilerin tadını çıkarabildiği bir dinginlik kazandırırdı. Kendisi, isimlerin baş harflerinin keten örtülerin neresine yerleştirileceği, çalışanlara nasıl yol gösterileceği ve başsağlığı mektuplarında ne deneceği konularında bir otoriteydi. "Hanımefendi" sözcüğü, kadının sohbetlerinde büyük yer tutardı. Soy, Bayan Whittaker'ın sıklıkla öngördüğü üzere, kendini belli ederdi.

Bayan Bain'in üzerinde buruşmuş, beyaz bir şömizye ve "mutfakta falan" giymek için sakladığı eski, mavi bir etek vardı. Telefon edip doktorun sözlerini kız kardeşine iletmesinin ardından üstünü başını değiştirmek için hiç vakti olmamıştı, zaten bunun yapılması gereken şey olup

olmadığından da pek emin değildi. Bayan Whittaker'ın, böyle bir zamanda ondan biraz perişan bir görünüm sergilemesini bekleyebileceğini, hatta kendisinin de hafiften buna meylettiğini düşünmüştü.

Şimdi Bayan Bain, kız kardeşinin özenle maşalanıp kıvrılmış, titizlikle kahverengiye boyanmış saçına bakıp, elini kendi dağınık saçında gergince gezdirdi. Kendi saçının ön tarafı griydi, arka tarafta bükülerek yapılmış ufak topuzun içindeyse neredeyse misket limonu rengine bürünmüş saç telleri vardı. Gözkapakları yine ıslanıp nemden yapış yapış oldu ve kadın, nemli mendili gözlerine sürerken, gözlüğünü işaret parmağına taktı. Sonuçta, hem kendine hem de diğerlerine hatırlattığı üzere, söz konusu olan zavallı babasıydı.

Bayan Whittaker nazik, sabırlı sesiyle, Ah, ama bu gerçekten de en hayırlısıydı, diye açıkladı.

"Babamızın durumunun böyle sürüp gittiğini görmek istemezdin," diye belirtti. Bay Bain bu fikirle çarpılmışçasına onun sözünü tekrarladı. Bayan Bain'in onlara verecek hiçbir cevabı yoktu. Hayır, İhtiyar Beyefendi'nin durumunun böyle sürüp gittiğini görmek istemezdi.

Beş yıl önce Bayan Whittaker, İhtiyar Beyefendi'nin, yaşlı Annie dışında yanında ona yemek yapıp onunla ilgilenecek kimse olmaksızın yalnız yaşamak için fazla yaşlı olduğuna karar vermişti. Bu durumun, yani ona bakacak çocukları varken adamın yalnız yaşamasının, "tasvip edilmeyecek noktaya gelmesi" an meselesiydi. Bayan Whittaker işlere her zaman bu aşamaya varmadan bir son verirdi. Böylece adam Bain'lerle birlikte yaşamaya başlamıştı.

Mobilyalarının bir kısmı satılmıştı; gümüşleri, ayaklı duvar saati ve sergiden satın aldığı Acem halısı gibi birkaç şeye Bayan Whittaker kendi evinde yer bulmuştu; bazılarını da adamcağız Bain'lerin evine gelirken yanında getirmişti.

Bayan Whittaker'ın evi kız kardeşininkinden çok daha genişti, ayrıca yedi tane hizmetçisi vardı ve hiç çocuğu yoktu. Fakat, arkadaşlarına söylediği üzere, bu konuda geride durup Allie ile Lewis'in İhtiyar Beyefendi'yi yanlarına almasına müsaade etmişti.

"Görüyorsunuz ya," diye açıklamıştı, sesini çok hoş olmayan konulara özgü perdeye düşürerek, "Allie ve Lewis... eh, onların fazla bir şeyi yok."

Bundan da, İhtiyar Beyefendi'nin onlarla birlikte yaşamaya geldiğinde Bain'ler için büyük şeyler yapacağı anlaşılıyordu. Elbette orada kalış masraflarını ödeyerek değil; zira insanın öz babasından, karşısındaki bir yabancıymış gibi, yediği yemek ve kaldığı yerin parasını istemesi biraz fazla kaçıyordu. Fakat adam, Bayan Whittaker'ın öne sürdüğü üzere, evin ihtiyaçlarını almak ve işleri yürütmek açısından epey şey yapabilirdi.

İhtiyar Beyefendi, Bain hanesine hakikaten katkıda bulundu. Bir elektrikli ısıtıcı ile elektrikli vantilatör, yeni perdeler, fırtınaya karşı ek pencereler ve aydınlatma armatürleri aldı; hepsi de kendi yatak odası içindi. Ayrıca, bitişikteki küçük misafir odasında da kendi kullanımı için hoş, ufak bir banyo yaptırdı.

Zevkini karşılayacak kadar büyük bir kahve fincanı bulana kadar günlerce alışverişe çıktı; çok sayıda büyük küllük ve bir düzine battal boy banyo havlusu aldı, Bayan Bain de bu havlulara adamın adının baş harflerini işledi. Adam her

Noel'de, Bayan Bain'e yuvarlak, yeni, pırıl pırıl parlayan altın bir on dolar veriyordu. Elbette, buna benzer münasip durumlarda Bayan Whittaker'a da altın sikkeler verirdi. İhtiyar Beyefendi tarafsızlığıyla her zaman iftihar ederdi. Herhangi bir şekilde ayrım gözetecek biri olmadığını sıklıkla söylerdi.

Bayan Whittaker, son yıllarında babası için Kral Lear'ın en küçük kızı ve gözdesi Cordelia gibiydi. Ayda birkaç kez onu görmeye gelir, ona marmelat ya da saksıda sümbül getirirdi. Bazen, babası kasabadan geçerken rahat yolculuk etsin ve Bayan Bain'e de yemek yapma işini bırakıp ona eşlik etme şansı sunulsun diye, arabasıyla şoförünü ona yollardı. Bayan Whittaker eşiyle birlikte seyahatlere çıktığında ise, babasına ilgi çekici çeşitli yerlerin resimli kartpostallarını göndermeyi neredeyse hiç ihmal etmezdi.

İhtiyar Beyefendi onun sevgisinin kıymetini bilir ve kızıyla gurur duyardı. Kızının kendisine benzediğinin söylenmesinden hoşnut olurdu.

Bayan Bain'e, "Şu Hattie," derdi eskiden, "iyi bir kadın... iyi bir kadın."

Bayan Whittaker, İhtiyar Beyefendi'nin ölmek üzere olduğunu duyar duymaz, yalnızca elbisesini değiştirmek ve akşam yemeğini yemek için duraklayarak, doğrudan oraya gelmişti. Kocası birtakım adamlarla birlikte balık tutmaya gitmişti. Kadın, Bain'lere, onu rahatsız etmenin hiçbir faydası olmadığını, o gece geri dönmesinin zaten imkânsız olduğunu söylemişti. Bir gelişme olur olmaz... yani, şayet bir şey olursa kadın ona telgraf çeker, o da cenaze için vaktinde dönebilirdi.

Bayan Bain enişte sinin uzakta olmasından ötürü üzgündü. Al yanaklı, şen şakrak, gür sesli enişte sini severdi.
Daha önce pek çok kez dile getirdiği gibi, “Clint’in burada olamaması çok kötü,” dedi. “Elma şarabını çok sever,” diye de ekledi.
“Babam da,” dedi Bayan Whittaker, “Clint’i hep çok severdi.” İhtiyar Beyefendi şimdiden geçmiş zamana kayıp gitmişti.
“Clint’i herkes sever,” diye belirtti Bay Bain.
Kendisi de hakikaten bu “herkes” içinde yer alıyordu. İşinde başarısızlığa uğradığı son seferde, Clint ona fırça imalathanesindeki kâtiplik görevini vermişti; Bay Bain de o zamandan beri bu göreve devam ediyordu. Bunun Bayan Whittaker’ın müdahalesi aracılığıyla gerçekleştirildiği gayet aşikâr olsa da imalathane yine de Clint’in imalathanesiydi ve adama maaşını ödeyen de Clint’ti. Haftada kırk dolar da kırk dolardır.
“Umarım dikkat eder de cenaze için tam vaktinde burada olur,” dedi Bayan Bain. “Çarşamba sabahı olacak herhâlde, öyle değil mi, Hat?”
Bayan Whittaker başını salladı.
“Ya da belki çarşamba günü öğleden sonra saat iki civarında,” diye düzeltti. “Ben hep bunun hoş bir zaman olduğunu düşünürüm. Babamın frakı duruyor mu, Allie?”
“Ah, evet,” dedi Bayan Bain hevesle. “Üstelik tertemiz ve iyi durumda. Babamın her şeyi var. Hattie, geçen gün Bay Newton’ın cenazesinde adama daha ziyade lacivert bir kravat taktıklarını fark ettim, yani galiba artık onları takıyorlar... Mollie Newton her şeyi hep düzgün yapar. Fakat bilmiyorum...”

“Bence,” dedi Bayan Whittaker, sert bir tavırla, “yaşlı bir beyefendi için siyahtan daha güzel hiçbir renk yoktur.”
“Zavallı İhtiyar Beyefendi,” dedi Bay Bain, başını iki yana sallayarak. “Önümüzdeki eylüle kadar yaşayabilse, seksen beş yaşında olacaktı. Eh, herhâlde hayırlısı böyledir.”
Ufak bir yudum elma şarabı ve bir kurabiye daha aldı.
“Harika, harika bir hayat,” diye özetledi Bayan Whittaker. “Hem de harika, harika bir ihtiyar beyefendi.”
“Ah, hem de nasıl,” dedi Bayan Bain. “Baksanıza, geçen seneye kadar her şeyle ilgileniyordu! Gün boyu, ‘Allie, şimdilerde yumurtaya ne kadar para veriyorsun?’, ‘Allie, neden kasabını değiştirmiyorsun? Bu adam seni soyuyor,’ ve ‘Allie, telefonda konuştuğun kimdi?’ deyip duruyordu! Eskiden herkes bundan söz ederdi.”
“Ayrıca, inme inmeden önceki zamanda sofraya da gelirdi,” diye aktardı Bay Bain, hatırlar gibi kendi kendine gülerek. “Tanrım, Allie onun etini yeterince hızlı kesmediğinde kıyameti koparırdı. Her zaman çabuk öfkelenirdi, yani o da böyle bir insandı. Herhangi birini yemeğe dâhil etmemize tahammül edemezdi; bundan zerre kadar hazzetmezdi. Seksen dört yaşında hâlâ bizimle birlikte tam şurada, masada otururdu!”
Anne babaların kıymetli çocuklarına dair anekdotlarda birbirine baskın çıkması gibi, İhtiyar Beyefendi’nin zekâsı ve dinçliğine ilişkin örnekleri anlatma yarışına girdiler.
“Geçen seneye kadar merdivenlerden inip çıkmak için hiç yardım alması gerekmedi,” dedi Bayan Bain. “Merdivenleri kendi başına çıkıyordu, üstelik seksen yaşını geçmişti!”
Bayan Whittaker eğleniyordu.

“Bir seferinde Clint buradayken bunu söylediğini hatırlıyorum,” diye belirtti, “sonra Clint de şöyle demişti: ‘Eh, seksen yaşına geldiğinde de merdivenleri çıkamıyorsan, ne zaman öğreneceksin ki?’”
Bunu söyleyen kişi enişteси olduğundan Bayan Bain kibarca gülümsedi. Başka türlü olsa, şoka uğrar ve incinirdi.
“Evet, efendim,” dedi Bay Bain. “Harika.”
Bir duraklamanın ardından, “Dileyebileceğim tek şey,” dedi Bayan Bain, “Keşke Paul konusunda biraz farklı davranmış olsaydı. Paul donanmaya girdiğinden beri, içim bir türlü tam olarak rahat etmedi.”
Bayan Whittaker’ın sesi, tekrar tekrar üzerinden geçilmiş, sonra bir daha irdelenmiş bir konu için kullanılan perdeye düştü.
“Bak şimdi, Allie,” dedi kadın, “bunun yaşanabilecek en hayırlı şey olduğunu kendin de biliyorsun. Babam bunu sana kendisi söyledi, hem de sık sık. Paul gençti ve tüm o genç arkadaşlarının koştura koştura eve girip çıkmasına, kapıları yumruklayıp türlü şamatalar yapmasına rıza gösterilsin istiyordu; bu ise babam için korkunç bir rahatsızlık olurdu. Babamın seksenini geçtiğinin farkında olman lazım, Allie.”
“Evet, biliyorum,” dedi Bayan Bain. Gözleri oğlunun denizci üniformalı fotoğrafına kaydı ve iç geçirdi.
“Ayrıca,” diyen Bayan Whittaker, zafer edasıyla belirtti, “şimdi Bayan Chester burada, Paul’ün odasında kaldığına göre, ona yer de olmazdı. Görüyorsun ya işte!”
Oldukça uzun bir duraklama oldu. Sonra Bayan Bain, omuzlarına yük olup duran diğer konuya girmek için yavaş yavaş hareketlendi.

“Hattie,” dedi, “Sanırım... sanırım Matt’e haber vermemiz icap eder, değil mi?”
Bayan Whittaker sakinliğini bozmadan, “Ben bunu tercih etmem,” dedi. “Yapması gerekenler” ile “yapmayı istedikleri” konusuna her daim ziyadesiyle itina ederdi. “Ben yalnızca onun, gazetedeki ilanı vaktinde görüp de cenazeye gelmemesini umuyorum. Eğer sen erkek kardeşinin törene sarhoş hâlde çıkagelmesini istiyorsan bilemem Allie, ben istemiyorum.”
“Ama ben onun kendini toparladığını sanıyordum,” dedi Bay Bain. “Evlendiğinden beri durumunun gayet iyi olduğunu sanıyordum.”
“Evet, biliyorum biliyorum Lewis,” dedi Bayan Whittaker bıkkınlıkla. “Bütün bu teraneyi duydum. Benim diyeceğim şu ki, ben Matt’in ne halt olduğunu biliyorum.”
“John Loomis’in bana anlattığına göre,” diye devam etti Bay Bain, “Akron’dan geçiyormuş ve Matt’i görmek için uğramış. Hoş, ufak bir evleri olduğunu ve Matt’in gayet iyi göründüğünü söyledi. Karısı ev idaresinde işinin ehli birine benziyormuş.”
Bayan Whittaker gülümsedi.
“Evet,” dedi. “John Loomis ve Matt hep aynı cinsti zaten; ikisinin de ağzından çıkan tek kelimeye bile inanılmaz. Muhtemelen karısı hakikaten evi iyi idare ediyor gibi görünmüştür. O rolü çok iyi oynadığından hiç şüphem yok. Matt onun bir zamanlar, neredeyse bir yıl boyunca sahneye çıktığı gerçeğini açık açık söylemekten hiç çekinmemişti. O kadının babamın cenazesine gelmesine müsaade etmediğim için beni mazur görün. Şayet benim ne düşündüğümü bilmek isterseniz, ben Matt’in böyle bir

kadınla evlenmesinin, babamın ölümünün hızlanmasıyla epey bağlantılı olduğunu düşünüyorum.”
Bain’ler hayretler içinde kalakaldı.
“Üstelik, babamın Matt için yaptığı onca şeyden sonra,” diye ekledi Bayan Whittaker, titreyen sesiyle.
“Eh, herhâlde öyledir,” dedi Bay Bain, hemfikir olmaktan memnun hâlde. “İhtiyar Beyefendi’nin eskiden Matt’in durumunu düzeltmesine yardımcı olmak için nasıl çabaladığını hatırlıyorum. Matt’in bankada çalıştığı dönemde, sanki Bay Fuller için gidiyormuş gibi şehre iner ve ona açıklardı: ‘Bakın şimdi, Bay Fuller,’ derdi, ‘haberdar mısınız bilmem ama, benim bu oğlum her zaman ailenin yüz karası olmuştur. Bir nevi ayyaş olarak yaşayıp gitmiştir ve bir iki kez başını belaya da sokmuştur. Eğer siz, yoldan sapıp sapmadığını takip etmek için ona yalnızca göz kulak olursanız, bu benim için bir lütuf olur.’
Bay Fuller bunu bana kendisi anlattı. İhtiyar Beyefendi’nin doğrudan gelip, onunla açık açık konuşmasının harika olduğunu söyledi. Kendisinin hiçbir zaman Matt’in öyle olduğuna dair hiçbir fikri olmadığını söyledi; bu konuyla ilgili her şeyi öğrenmek istedi.”
Bayan Whittaker üzgünce başını salladı.
“Ah, biliyorum,” dedi kadın. “Babam bunu durmadan yapardı. Sonra da, büyük bir olasılıkla, Matt huysuzluk krizlerinden birine girer ve işyerine gitmeyi bırakırdı.”
“Matt işsiz kaldığında da,” dedi Bayan Bain, “babam ona gidiş gelişleri için bilet parası verirdi ve daha kimbilir neler neler! Matt yetişkin bir adam olduğunda, otuz yaşına yaklaşırken, babam onu Newins & Malley’s’e götürdü ve ona tam takım, yepyeni bir kıyafet aldı; her şeyi de kendisi

seçti. Eskiden hep Matt'in bir dükkâna yalnız başına giderse donunu kaptıracak kadar kazıklanacak türden biri olduğunu söylerdi."

Bayan Whittaker, "Tanrım, babam herhangi birinin para konusunda kendini gülünç duruma düşürdüğünü görmekten nefret ederdi," diyerek yorumda bulundu. "Eskiden nasıl, 'Herkes para kazanabilir, ama herkes parayı elinde tutamaz. Bunun için bilge bir adam olmak gerekir,' deyip durduğunu hatırlıyor musun?"

"Herhâlde epey zengin bir adam olmalı," dedi Bay Bain, İhtiyar Beyefendi'yi aniden şimdiki zamana geri döndürerek.

"Ah... zenginmiş!" Bayan Whittaker'ın gülümsemesi en şefkatli hâline bürünmüştü. "Fakat cidden en son âna kadar işlerini çok iyi idare etti babam. Clint her şeyin harika durumda olduğunu söylüyor."

"Sana vasiyeti gösterdi, öyle değil mi, Hat?" diye sordu Bayan Bain. Bir yandan da bluzunun kol uçlarından minik bölümleri ince, sert parmakları arasında küçük plilere dönüştürüyordu.

"Evet," dedi kız kardeşi. "Evet, gösterdi. Bana vasiyeti gösterdi. Bir yıldan biraz fazla oluyor, sanırım öyleydi, değil mi? Bilirsin, kuvvetten düşmeye başlamasından hemen önce, o dönemlerde."

Kurabiyeden küçük bir ısırık aldı.

"İnanılmaz derecede güzel," dedi. Ufak, şen şakrak bir kahkaha attı; çay davetlerinde, düğünlerde ve oldukça resmî akşam yemeklerinde kullandığı bir gülüştü bu. "Bilirsin," diye devam etti, güzel bir hikâye paylaşıyormuş gibi, "tutmuş aileden kalma bütün parayı bana bırakmış. O kısmı okur okumaz, 'Yapma be, baba!" dedim. Fakat görünüşe

göre, kendi kafasında, Clint'le ikimizin bu mirasla başka herkesten daha iyi ilgilenebileceğimize ilişkin bir fikre kapılmış ve babamın karar verdikten sonra nasıl olduğunu bilirsin. Benim nasıl hissettiğimi de tam olarak hayal edebilirsin. Tek kelime edemedim."
Keyifli bir şaşkınlık içinde başını iki yana sallayarak tekrar güldü.
"Ah, bir de, Allie," dedi, "buraya yanında getirdiği tüm mobilyaları ve geldiğinden beri satın aldığı tüm şeyleri sana bırakmış. Lewis de onun Thackeray setini alacak. Hırdavat işindeki sıkıntısını atlatmasına yardımcı olmak için Lewis'e borç verdiği şu para da... hediye sayılacak."
Arkasına yaslandı ve gülümseyerek onlara baktı.
"Lewis, babamın borç verdiği o paranın neredeyse tamamını geri ödedi," dedi Bayan Bain. "Yalnızca aşağı yukarı iki yüz dolar daha vardı, sonra hepsini ödeyip borcu kapatmış olacaktı."
"Bu hediye sayılacak," diye ısrar etti Bayan Whittaker. Öne eğildi ve enişte sinin kolunu sıvazladı. "Babam seni hep sevmiştir, Lewis," dedi, tatlı bir sesle.
"Zavallı İhtiyar Beyefendi," diye mırıldandı Bay Bain.
"Acaba... acaba Matt hakkında bir şey diyor muydu?" diye sordu Bayan Bain.
"Ah, Allie!" diyen Bayan Whittaker onu kibarca payladı. "Babamın Matt için sürekli harcadığı bütün parayı düşününce, bana öyle geliyor ki gereğinden fazlasını yaptı... gereğinden fazlasını. Hem sonra, Matt yerleşmek üzere ta oralara gidip o kadınla evlendiğinde ve bunu asla haber vermediğinde... babam bunu yabancılar vasıtasıyla duyduğunda... eh, bunun babamın canını ne kadar yaktığını

herhangi birimizin idrak ettiğini sanmıyorum. Bu konuda hiçbir zaman fazla konuşmadı, ama bu meseleyi aşabildiğini sanmıyorum. Zavallı, sevgili anneciğimiz, Matt'in sonunda nasıl biri olduğunu görecek kadar yaşamadığı için her zaman öyle çok şükrediyorum ki."

Bayan Bain titrek bir sesle, "Zavallı annem," dedi. Sonra da grimsi mendili bir kez daha harekete geçirdi. "Şu anda bile sesini duyabiliyorum, hem de tıpkı o zamanki kadar net. 'Haydi bakalım, çocuklar,' derdi, 'Tanrı aşkına hep birlikte babanızın keyfini bozmamak için çabalayalım.' Bunu söylediğini yüz kere, bin kere duymuşumdur. Hatırlıyor musun, Hat?"

"Hatırlamaz mıyım?!" dedi Bayan Whittaker. "Peki, sen onların eskiden nasıl vist6 oynadıklarını ve babamın kaybettiğinde nasıl öfkelendiğini hatırlıyor musun?"

"Evet," diye bağırdı Bayan Bain, heyecanla, "ya annemin ona karşı kazanmayacağından emin olmak için nasıl hile yapmak zorunda kaldığını? Öyle bir duruma gelmişti ki bunu da bir o kadar iyi yapabiliyordu!"

Geçip gitmiş günlerin anıları onları gülümsetti. Hoş, düşüncelerle dolu bir sessizlik çöktü üzerlerine.

Bayan Bain ağzına hafif hafif vurarak bir esnemeyi bastırırken saate baktı. "On bire on var," dedi. "Yüce Tanrım, saatin bu kadar geç olduğunun hiç farkında değildim. Keşke..." Tam yerinde durdu; dileğinin ne olduğunu düşününce kıpkırmızı kesildi.

"Anlarsın ya, Lew ve ben erken yatmayı âdet edindik," diye açıkladı. "Babamın uykusu öyle hafifti ki, onu rahatsız etmemek için, o buraya taşınmadan önce yaptığımız gibi biraz briç falan oynamak için insanları misafir edemiyorduk.

Sinemaya ya da herhangi bir yere gitmek istersek de yalnız bırakılması konusunda o kadar çok söylenip duruyordu ki, biz de bir nevi dışarı çıkma işinden vazgeçtik işte.”
Bay Bain gülümseyerek, “Ah, İhtiyar Beyefendi ne istediğini doğruca söylemekten hiç çekinmez,” dedi. “Demem o ki, adamcağız bir harikaydı. Üstelik neredeyse seksen beş yaşındaydı!”
“Düşünsenize,” dedi Bayan Whittaker.
Yukarıda bir kapı tıkırdayarak açıldı ve merdivenlerde hızlı, telaşlı adımlar duyuldu. Bayan Chester odaya daldı.
“Ah, Bayan Bain!” diye haykırdı. “Ah, İhtiyar Beyefendi! Ah, adamcağız gitti! Kıpırdanır gibi olduğunu ve biraz inildediğini fark ettim; bir yandan da ılık sütünü işaret etmeye çalışıyor gibi bir hâli vardı, sanki biraz süt istiyormuş gibi... O yüzden fincanı ağzına tuttum ve adamcağız devrilir gibi oldu. İşte öylece gitti, süt de her tarafına döküldü.”
Bayan Bain anında hararetli bir ağlama krizine gömüldü. Eşi, kolunu şefkatle ona doladı ve peş peşe “Tamam, tamam,” diye mırıldandı.
Bayan Whittaker ayağa kalktı, elma şarabı kadehini dikkatlice sehpaya koydu, mendilini silkeleyerek açtı ve kapıya doğru ilerledi.
“Hoş bir ölüm,” diye ilan etti. “Harika, harika bir hayat ve şimdi de güzel, huzurlu bir ölüm. Ah, bu en güzel şey, Allie; bu en güzel şey.”
“Ah, öyle Bayan Bain; bu en güzel şey,” dedi Bayan Chester içtenlikle. “Bu gerçekten bir lütuf. Gerçekten öyle.”
Kendi aralarında yardımlaşarak Bayan Bain’i üst kata çıkardılar.

Pictorial Review, Ocak 1926
4 İdam sahnelerinin, işkence aletleri gibi korkutucu her tür nesnenin eğlence amacıyla sergilendiği mekân. [E.N.]
5 Çin krebi, çok sıkı bükümlü iplikten yapılmış ipekli kumaş. [E.N.]
6 Bir İngiliz iskambil kartı oyunu. [E.N.]

Gecenin Üçünde Diyalog

“Benimkinde sade su olsun,” dedi petunya renkli şapkası olan kadın. “Ya da boşver suyu. Canı cehenneme. Sadece sek viski olsun. Umurumda değil. Sadece sek olsun. Ben

buyum. Hayatım boyunca kimsenin başına bela olmadım. Pekâlâ, benim hakkımda ne isterlerse söyleyebilirler, ama ben biliyorum... ben biliyorum... hayatım boyunca kimsenin başına bela olmadım. Benim adıma bunu onlara söyleyebilirsin, anlıyor musun? Çok da umurumda."
"Dinle," dedi buz mavisi saçlı adam. Sonra masanın üzerinden kadına doğru eğildi ve kaplama bıçakla çizdiği desenlere bakarak sıkıntıyla kaşlarını çattı. "Dinle. Yalnızca şunu net bir şekilde anlamanı istiyorum..."
"Aynen öyle," dedi kadın. "Netleştir bakalım. Aman ne güzel. Bu beni çok güldürüyor. Gülünç bir şey bu, bu şey yani... Baksana, eğer buralarda bir şeyleri netleştirecek herhangi biri varsa, o kişi ben olacağım. Senin yapacağın şeyse, Jeannette'e geri dönmek, anladın mı, sonra da ona benim hakkımda neler söylediğini bildiğimi söyleyeceksin. Senin bu işe bulaşmanı istemiyorum, ama bunu benim adıma ona söyle. Bu işin dışında kalabilirsin. Bana anlattığını ona söylemek zorunda değilsin. Ona beni gördüğünü bile söylemek zorunda değilsin. Baksana, eğer insanlara beni tanıdığını söylemekten utanıyorsan, sorun değil, anlıyor musun? Kimsenin başına dert açmayacağım. Eğer arkadaşlarına benim arkadaşım olduğunu söylemekten utanıyorsan, bundan bana ne? Sanırım buna tahammül edebilirim. Şimdiye kadar çok şeye tahammül ettim."
"Of, dinle," dedi adam. "Dinle. Lütfen sadece bir dakikalığına dinler misin?"
"Peki, dinleyeyim," dedi kadın. "Sorun değil. Dinleyeyim. Eh, bu dinleme işinden geçtim artık. Bunu benim adıma onlara söyleyebilirsin, görüyorsun ya, bundan böyle konuşan ben olacağım. Jeannette'e bunu söyleyebilirsin. Kimin

umurunda? Doğruca ona koşup bunu yumurtlayabilirsin. Kırmızı elbisemle şişman göründüğümü söylüyor, öyle mi? Herhangi birinden duyabileceğin pek hoş bir şey bu. İnsana kendini harika hissettiriyor gerçekten de. Bayan Jeannette'e, bir insanın kırmızı elbisesini tefe koyup çalmak için kırk fırın ekmek yemesi gerektiğini söyleyebilirsin. Buna ancak gülünür. Ona de ki, giydiklerimin parasını o verirse... işte o zaman dalga geçme hakkı olur. O ya da başka biri, fark etmez. Ben kendi hayatımı kazanıyorum, Tanrı'ya şükür kimseye de muhtaç değilim. Onlara aynen böyle söyleyebilirsin. Sen ya da herhangi başka biri."

"Bana bir iyilik yapar mısın?" dedi adam. "Bana küçücük tek bir iyilik yapar mısın? Yapar mısın? Bir dinler misin, yalnızca..."

"Evet, iyilikler," dedi kadın. "Hiç kimsenin bana herhangi bir iyilik yapması gerekmiyor. Ben kendi hayatımı kazanıyorum ve hiç kimseye muhtaç değilim. Hayatım boyunca kimsenin başına bela olmadım. Eğer bu hoşlarına gitmiyorsa, ne hâlleri varsa görsünler. Tiffany'nin camı gibi, anlıyor musun? Onların hepsi birden. Ah, o camı ben mi kırdım? Ah, ne berbat bir durum ama. Pekâlâ... kırılmışsa kırılmıştır. Öyle değil mi? Canı cehenneme. Hepsinin canı cehenneme."

"Bir dinlesen," dedi adam. "Sinirlenmen için hiçbir sebep yok. Sadece bir dinle..."

"Sinirlenen kim?" dedi kadın. "Ben sinirlenmedim. Gayet iyiyim ben. Benim için endişelenmene gerek yok. Senin ya da Jeannette'in veya başka herhangi birinin de. Sinirlenmekmiş. Baksana, eğer bir insan böyle bir şeye sinirlenmeyecekse, insanın ne tür bir şeye sinirlenmesi bekleniyor acaba? Onun için yaptığım bunca şeyden sonra.

Benim sorunum şu ki, ben fazla iyi niyetliyim. Bana hep bunu söylerlerdi: ‘Senin sorunun fazla iyi niyetli olman.’ Onunsa gidip benim hakkımda söylediği şeye bak şimdi. Üstelik sen de onun böyle bir şey söylemesine müsaade ediyorsun ve benim arkadaşım olduğunu söylemekten utanıyorsun. Pekâlâ, mecbur değilsin. Jeannette’e geri dönüp orada kalabilirsin. Hepiniz birden kalabilirsiniz.”
“Şimdi dinle, canım,” dedi adam. “Ben her zaman senin dostun olmadım mı? Olmadım mı? Eh, bak şimdi, dostunu sadece bir dakikalığına dinleyemez mi...”
“Dostmuş,” dedi kadın. “Dost. Ne kadar da iyi dostlarım var. Gidip adamın boğazını keserler. İyi niyetin karşılığı bu işte. Sadece kocaman, iyi niyetli bir sersem. İşte ben buyum. Ah, suyun canı cehenneme. Bunu sek içeceğim. Ben kendi hayatımı kazanıyorum ve kimsenin başını ağrıtmadan yaşayıp gidiyorum; sonra onların hepsi birden bana düşman oluyor. Benim yetiştirilme şeklimden ve eskiden sahip olduğumuz evden falan sonra... utanmadan benimle dalga geçiyorlar. Bütün gün çalış, kimseden de bir şey isteme. Üstüne bir de yufka yürekli biri ol. Ölsem daha iyi. Yaşamak için ne sebebim var ki zaten? Lütfen, bana bu tek sorunun cevabını ver. Yaşamak için ne sebebim var?”
Gözyaşları kadının yanaklarından çizgi çizgi aktı.
Buz mavisi saçlı adam, viskinin ıslattığı masa örtüsünün üzerinden karşıya uzandı ve kadının elini tuttu.
“Ah, dinle,” dedi. “Dinle.”
Bilinmez bir yerden bir garson peyda oldu. Etraflarında kuş gibi cıvıldayıp telaşla fır döndü. Üstlerini birazdan yapraklarla örtecek sanırdınız...

The New Yorker, 13 Şubat 1926

Son Çay

Çikolata kahvesi takım elbisesiyle genç adam, yapma japongülü takmış kızın kırk dakikadır beklediği masaya oturdu.
“Herhâlde geç kaldım,” dedi. “Beklettiğim için üzgünüm.”

“Ah, Tanrım!” dedi kız. “Ben de daha yeni geldim, yalnızca birkaç saniye önce. Sadece canım fena hâlde çay çektiği için bekleyemeyip sipariş verdim. Ben de geç kaldım yani. Geleli bir dakikadan fazla olmamıştır.”
“İyi bari,” dedi genç adam. “Hey, hey, şekeri abartma... bir küp yeter. Hem o kekleri de kaldır. Berbat! Öyle berbat hissediyorum ki!”
“Ah,” dedi kız, “öyle mi? Ah. Sorun ne?”
“Of, mahvoldum,” dedi genç adam. “Berbat durumdayım.”
“Oh, zavallıcık,” dedi kız. “Canı çok mu sıkkınmış bakayım? Ah, bir de benimle buluşmak için buralara kadar gelmiş! Bunu yapmana gerek yoktu... anlayışla karşılardım. Ah, bu kadar hastayken ta buralara kadar geldiğini düşünüyorum da!”
“Sorun değil,” dedi genç adam. “Başka herhangi bir yerde olacağıma burada olurum. Benim bugünkü hâlimle her yer birbirinden farksız. Ah, hepten bitik durumdayım.”
“Ya, bu cidden korkunç,” dedi kız. “Yazık, seni zavallı hasta oğlancık. Tanrım, umarım grip değildir. Etrafta çok yaygın olduğunu söylüyorlar.”
“Grip mi?!” dedi genç adam. “Keşke tek derdim o olsaydı. Ah, ben zehirlendim. Bittim ben. O şeyi temelli bıraktım. Kaçta yattığımı biliyor musun? Bu sabah, beşi yirmi geçe. Ne geceydi ama! Ne akşamdı!”
“Ben sanmıştım ki,” dedi kız, “ofiste kalıp geç saate kadar çalışacaksın. Bu hafta her akşam çalışacağını söylemiştin.”
“Evet, biliyorum,” dedi genç adam. “Ama oraya gidip o masada oturmayı düşünmek beni sinir etti. May’in evine gittim; bir parti veriyordu. Baksana, orada seni tanıdığını söyleyen biri vardı.”

“Sahiden mi?” dedi kız. “Erkek mi kadın mı?”
“Bir hanım,” dedi genç adam. “Adı Carol McCall. Onu neden daha önce duymadım? Ben kız diye buna derim. Ne fıstık ama!”
“Ah, gerçekten mi?” dedi kız. “Bu tuhaf... daha önce onun hakkında böyle düşünen birine hiç rastlamadım. Bu kadar çok makyaj yapmasa, kısmen hoş göründüğünü söylediklerini duydum. Fakat onun güzel olduğunu düşünen birini hiç duymadım.”
“Allah için güzel kız,” dedi genç adam. “Ne biçim gözleri var ama!”
“Gerçekten mi?” dedi kız. “Ben gözlerini fark etmemiştim. Fakat onu uzun süredir görmüyorum... insanlar bazen değişir ya da öyle bir şeyler olur işte.”
“Eskiden aynı okula gittiğinizi söyledi,” dedi genç adam.
“Eh, aynı okula gittik,” dedi kız. “Ben yalnızca şans eseri hemen yakınımızda olduğu için devlet okuluna gitmiş bulundum çünkü annem karşıdan karşıya geçmemden nefret ediyordu. Fakat o benden üç ya da dört sınıf ilerideydi. Yaşça benden çok büyük.”
“Evet, o herkesten üç dört sınıf ileride,” dedi genç adam. “Dans edişi yok mu! Adımları nasıl ama! ‘Ooo yakıyorsun, bebeğim,’ deyip durdum ona. Epey sarhoş olmuş olmalıyım.”
“Dün gece ben de dışarıda, danstaydım,” dedi kız. “Wally Dillon ve ben. Onunla çıkmam için bana resmen musallat olmuştu. Tanıdığım en muhteşem dansçı o. Tanrım! Eve kimbilir saat kaçta döndüm. Resmen perişan görünüyor olmalıyım. Öyle değil mi?”
“Gayet iyi görünüyorsun,” dedi genç adam.

“Wally çılgının teki,” dedi kız. “Öyle şeyler söylüyor ki! Şu ya da bu çılgınca sebepten ötürü güzel gözlerim olduğunu kafasına takmış ve, şey, ben artık nereye bakacağımı şaşırana kadar bundan söz edip durdu; çok utandım. Yüzüm öyle kızardı ki oradaki herkes bana bakacak sandım. Pancar gibi oldum. Güzel gözlermiş! Çılgının teki değil mi?”
“Fena adam değil,” dedi genç adam. “Baksana, bu McCall denen cici kız var ya, sinema filmlerinde oynaması için ne teklifler almış. ‘Neden kabul edip gitmiyorsun?’ diye sordum. Fakat içinden gelmediğini söyledi.”
“İki yaz önce, gölün orada bir adam vardı,” dedi kız. “Büyük sinemacılardan biriyle çalışan bir yönetmen ya da öyle bir şeydi... ah, her türlü bağlantısı vardı!.. ve benim filmlerde oynamam için ısrar edip dururdu. Garbo7 tarzı rolleri oynuyor olmam gerektiğini söylerdi. Ben de ona yalnızca gülerdim. Düşünsene!”
“Neredeyse milyonlarca teklif almış,” dedi genç adam. “Ona değerlendirmesini söyledim. Sürekli teklif alıp duruyor.”
“Ah, gerçekten mi?” dedi kız. “Şey, dinle, sana sormam gereken bir şey olduğunu biliyordum işte. Dün gece, bir ihtimal beni aramış olabilir misin acaba?”
“Ben mi?” dedi genç adam. “Hayır, seni aramadım.”
“Annem ben dışarıdayken bir erkeğin arayıp durduğunu söyledi de,” dedi kız. “Belki sen olabilirsin diye düşündüm. Kim olabilir acaba? Ah... sanırım kim olduğunu biliyorum. Evet, oydu işte!”
“Hayır, ben seni aramadım,” dedi genç adam. “Dün gece telefon falan görecek hâlim bile yoktu. Bu sabah kafam kazan gibiydi! Saat on gibi Carol’ı aradım, o kendini harika hissettiğini söyledi. Bu kız içkiyi nasıl kaldırabiliyor böyle!”

“Benim acayip bir huyum var,” dedi kız. “Bir kızın içki içtiğini görmek resmen midemi bulandırıyor. Bu sadece bana mahsus sanırım. Bir erkeği o kadar dert etmiyorum da bir kızın sarhoş olduğunu görmek tamamen berbat hissetmeme yol açıyor. Ben de böyleyim işte.”
“Kız o kadar içkiyi nasıl kaldırıyor ama!” dedi genç adam. “Ertesi gün de kendini harika hissediyor. Al sana kız işte! Hey, sen ne yapıyorsun allah aşkına? Daha fazla çay istemiyorum, teşekkürler. Ben şu çay tiryakisi oğlanlardan değilim. Bu çayevleri de beni sinir ediyor. Şu yaşlı hanımlara bir bakar mısın? İnsanı sinir etmeye yeter.”
“Elbette, başka bir yerlerde olmayı, kimbilir ne tür insanlarla içki içmeyi tercih ediyorsan,” dedi kız, “bu konuda sana yardımcı olamayacağımdan eminim. Tanrım, beni çay içmeye götürmekten oldukça memnun olacak yeterince insan var. Kaç kişinin beni arayıp durduğunu ve çay içmeye götürmek için musallat olduğunu bilmiyorum bile. Sürüsüne bereket!”
“Pekâlâ, pekâlâ, buradayım işte değil mi?” dedi genç adam. “Sinirlerine hâkim ol.”
“Bütün gün isimlerini sayabilirim,” dedi kız.
“Pekâlâ,” dedi genç adam. “Dırdır edecek ne var?”
“Tanrım, senin ne yaptığın beni hiç ilgilendirmez,” dedi kız. “Fakat zamanını senin için yeterince iyi olmanın yanından bile geçmeyen insanlarla harcadığını görmekten nefret ediyorum. Hepsi bu.”
“Endişelenecek bir şey yok,” dedi genç adam. “Bana bir şey olmaz. Dinle. Benim için endişelenmene gerek yok.”
“Ben sadece vaktini böyle harcadığını görmekten hoşlanmıyorum,” dedi kız. “Bütün gece ayakta kalıp ertesi

gün de berbat hissediyorsun. Ah, çok hasta olduğunu unutuyordum. Ah, kabalık ettim, değil mi; canın bu kadar sıkkınken seni azarladım. Zavallı oğlancık. Bugün nasılmış bakalım?" "Ah, bir şeyim yok," dedi genç adam. "İyiyim. Başka bir şey daha alır mısın? Hesabı isteyelim mi? Saat altıdan önce bir telefon görüşmesi yapmam lazım da."
"Ah, sahi mi?" dedi kız. "Carol'ı mı arayacaksın?"
"Aşağı yukarı bu saatlerde evde olabileceğini söyledi," dedi genç adam. "Bu akşam onunla görüşecek misin?" dedi kız.
"Aradığım zaman söyleyecek," dedi genç adam. "Milyonlarca randevusu vardır muhtemelen. Neden ki?"
"Sadece merak ediyordum," dedi kız. "Tanrım, benim hemen kalkmam lazım! Wally'yle akşam yemeğine çıkıyorum ve o öyle çılgın ki muhtemelen şimdiden oradadır. Bugün beni neredeyse yüz kere aradı."
"Ben hesabı ödeyene kadar bekle bari," dedi genç adam, "seni bir otobüse bindireyim." "Ah, zahmet etme," dedi kız. "Durak hemen köşede. Benim bir an önce kalkmam lazım. Sen kalıp arkadaşını buradan aramak istersin herhâlde, değil mi?" "Bu da bir fikir," dedi genç adam. "Senin için sorun olmayacağından emin misin?"

The New Yorker, 11 Eylül 1926
7 Sessiz film döneminin meşhur aktristi Greta Garbo. [E.N.]

Ah! Ne Çekici Adam!

"Bay Pawling," dedi evsahibi hanım, "burada kitaplarınızın büyük bir hayranı var. Bayan Waldron, Bay Pawling. Bayan Waldron, ah, hanımefendi sizin büyük bir hayranınız."

İçtenlikle ve tiz bir sesle güldü; sonra da kalabalığın arasına karışarak, üzerindekilerin silip süpürüldüğü çay masasına doğru uzaklaştı. Dudakları neşeyle kıvrılmış olsa da gözlerinde kafese kapatılmış bir varlığın bakışı vardı; daha yeni koyulan kızarmış ekmeklere ne halt olduğunu merak eden cefakâr bir ruhun bakışı...

“Oturmak ister misiniz?” dedi yazar. “Hemen şurada bir çift sandalye var. Ayakta kalmayalım.”

“Aah, haydi!” dedi büyük hayran. “Haydi oturalım!”

Dedikleri gibi yapıp oturdular.

“Tanrım, yoruldum,” dedi yazar. “Öldüm resmen. Gerçekten de berbat bir parti. Berbat insanlar. Buradaki herkes berbat. Asalak sürüsü.”

“Ah, partilerden fena hâlde sıdkınız sıyrılmış olmalı!” dedi büyük hayran. “Resmen sıkıntıdan patlıyorsunuzdur. Herhâlde insanlar davetiyelerle her saniye peşinizdedir.”

“Davetlere asla cevap vermem,” dedi adam. “Artık telefona bile çıkmıyorum. Fakat nasıl oluyorsa ulaşmanın yolunu buluyorlar. Şu hâlime baksanıza. Mahsur kaldım.”

“Ah, kesinlikle berbat bir durum olmalı,” dedi kadın. “Evvelden sizi izlerken, düşünüyordum da... Herkesin her an etrafınıza üşüşüp durmasını yani.”

“İnsan ne yapabilir ki?” dedi adam.

“Hayır, ama gerçekten,” dedi kadın, “onları suçlayamazsınız, biliyorsunuz. Doğal olarak herkes sizinle tanışmak istiyor. Yüce Tanrım, ben, Istırap İçindeki Bazı Kadınlar’ı okuduğumdan beri bunun için resmen ölüp bitiyordum. Cidden o kitabın her kelimesine bayılıyorum. Tekrar tekrar okudum. Fakat yüce Tanrım, herhâlde o kadar çok insan size

kitaplarınıza bayıldığını söylüyordur ki benim onlara methiyeler düzüp durmam sizi yalnızca sıkıntıdan öldürür.”
“Asla,” dedi adam. “Hiç sorun değil.”
“Ah, bayılıyorum,” dedi kadın. “Kitaplarınıza bayılıyorum. Sık sık, ‘Oturup Freeman Pawling’e ufak bir mektup yazsam keşke,’ diye düşünmüşümdür. Fakat cesaretimi toplayamadım. Sizden resmen ödüm kopuyordu. Fena hâlde kişisel bir şey söylesem sizin için sakıncası olur mu? Bu kadar genç olacağınız hiç aklıma gelmezdi!”
“Öyle mi?” dedi adam.
“Öyle ya, en azından kır saçlı olursunuz diye düşünmüştüm,” dedi kadın. “Herhangi bir insanın sizin kadar çok şey bilebilmesi için yaşlı olması gerektiğini sanırdım.”
“Öyle mi?” dedi adam.
“Tanrım,” dedi kadın, “neler neler biliyorsunuz! Doğrusunu isterseniz, bunları benden başka hiç kimse bilmiyor sanıyordum. Size fena hâlde kişisel bir soru sorsam sakıncası olur mu? Kadınlar hakkında bu kadar çok şeyi nasıl öğrendiniz?”
“Ah, Tanrım,” dedi adam. “Milyonlarcasını tanıdım. Dünyanın dört bir yanında.”
“Lafını etmenize bile gerek yok,” dedi kadın. “Eminim tanımışsınızdır. Eminim her gittiğiniz yerde kırık kalpler bırakmışsınızdır. Öyle değil mi?”
“Eh,” dedi adam.
“Tanıdığınız tüm o kadınlar için kesinlikle, tamamıyla korkunç bir durum olmalı bu,” dedi kadın. “Yani onların aklından geçenleri doğrudan ve tekrar tekrar okuyabilmeniz... Ağzımdan çıkanlara fazlasıyla dikkat etsem iyi olur. Bir bakmışım beni bir kitabınıza koyuvermişsiniz.

Baksanıza, size çok kişisel bir soru soracağım. Sakıncası var mı? Çeşitli Şövalyeler ve Bir Leydi'deki Cicely Celtic gerçek hayattan mı alınmıştı?"
"Hem öyle," dedi adam, "hem de değil. Kısmen öyle, kısmen değil."
"Ben de öyle düşünmüştüm," dedi kadın. "Oldukça eğlenceli, cici bir yaratıktı," dedi adam, "gerçek Cicely yani. Nancy James adında bir kız; çok iyi bir aileden. Bir hanımefendi. Şeytan kadar sahipleniciydi gerçi. Artık öldü. Kendini vurdu."
"Aah," dedi kadın. "Tıpkı kitaptaki gibi!"
"Evet," dedi adam. "Ben de bari kullanayım diye düşündüm. Başıma açtığı onca dertten sonra. Tanrım, ne kıskanç bir minik kaçıktı."
"Şu anda herhangi bir şey yazıyor musunuz?" dedi kadın.
"Ah, yavaş yavaş geliyor," dedi adam. "Yavaş yavaş geliyor. Aceleye getirmek olmaz."
"Dün kütüphanedeydim," dedi kadın. "Komik değil mi; tam da onlara sizin yeni bir şey çıkarıp çıkarmadığınızı soruyordum, hayır dediler. Hayır, yeni kitap çıkarmamışsınız. Onlara her zaman nelerin güzel olduğunu sorarım, bir bakıma benim için kitap ayırırlar. Bende çok kitap var. Sherwood Anderson'ın kitaplarından bir tanesi var. Şu Karanlık bilmem ne ya da öyle bir şey."
"Boşverin onu," dedi adam. "İşe yaramaz bir şey. Zavallı Anderson hepten tükendi."
"Ah, bana söylemenize çok sevindim," dedi kadın. "Artık onunla vaktimi harcamak zorunda kalmayacağım. Sonra bir de şu Dreiser şeyi var, yalnız iki cilt olmasına rağmen aşırı derecede uzun görünüyor."

“Dreiser’ın yazmaya çalışması,” dedi adam. “Dünyadaki en komik şeylerden biri. O yazamaz.”
“Eh, bunu öğrendiğime sevindim,” dedi kadın. “Onun için boşuna zahmete girmek zorunda kalmayacağım. Bir bakalım... ah, şu yeni Ring Lardner kitabını aldım. Öyküler ya da öyle bir şey.”
“Kim?” dedi adam.
“Bilirsiniz,” dedi kadın. “Eskiden komik şeyler yazardı. Canım hani tüm o komik şeyleri. Her şeyin yanlış yazıldığı vesaire.”
“Adı ne?” dedi adam.
“Lardner,” dedi kadın. “Ring Lardner. Komik bir isim, değil mi?”
“İlk defa duyuyorum,” dedi.
“Eh, aslında ben onu daha çok babam için aldım,” dedi kadın. “Beyzbola falan bayılır. Muhtemelen buna da bayılır diye düşündüm. Ben artık bir türlü sevdiğim tarz bir kitap bulamıyorum. Tanrım, keşke acele edip yeni kitabınızı bitirseniz. Keşke size epey kişisel bir şey soracak cesaretim olsa. Acaba sakıncası olur muydu? Yeni kitabınız nasıl bir şey?”
“Farklı,” dedi adam. “Tamamen farklı. Farklı bir biçim geliştirdim. Romancıların temel derdi biçimdir. Bütün mesele biçimdir, bilmem anlatabiliyor muyum. Bu kitapta, tamamen farklı bir biçim benimsedim: Petronius’un Satyricon’undan8 evrildi.”
“Aah,” dedi kadın. “Aah. Ne heyecanlı!”
“Olayların pek çoğu,” dedi adam, “Mısır’da geçiyor. Bence okurlar buna hazır sayılırlar.”

“Ne muhteşem!” dedi kadın. “Ben Mısır’la ilgili her şeye kesinlikle bayılırım. Oraya gitmek için resmen çıldırıyorum. Siz hiç gittiniz mi?”
“Hayır,” dedi adam. “Seyahat etmekten bıktım. Her yerde aynı şey. Parti veren insanlar. Berbat.”
“Ah, bilmez miyim,” dedi kadın. “Korkunç olmalı. Bakın, fazlasıyla kişisel bir konuya girdiğimi düşünmenizi istemem ama, aklıma gelmişken, bir ara çay içmek için bana gelmeniz kesinlikle çok hoşuma giderdi. Acaba gelir miydiniz?”
“Tanrım, bu senelik bitirdim,” dedi adam. “Beni dışarı çıkaracakları son sefer bu.”
“Ama sessiz sedasız yapsak,” dedi kadın. “Yalnızca benim gibi sizin çalışmalarınıza bayılan birkaç kişi. Ya da, isterseniz, hiç kimse olmaz.”
“Tanrı aşkına, benim ne zaman vaktim olur ki?” dedi adam.
“Eh, olur da bir ara vakit bulacak olursanız,” dedi kadın, “numaram telefon rehberinde var. D. G. Waldron. Sizce bunu hatırlayabilir misiniz yoksa yazayım mı?”
“Yazmayın,” dedi adam. “Orada burada gezerken kadınların adreslerini asla üzerimde taşımam. Cehennem sıcağı var burada. Ben sıvışacağım. Eh, hoşça kalın.”
“Ah, gidiyor musunuz?” dedi kadın. “Eh, güle güle, o hâlde. Bunun ne kadar heyecan verici olduğunu size anlatamam, sizinle tanışmanın yani. Umarım kitaplarınıza methiyeler düzüp durarak sizi sıkıntıdan öldürmemişimdir. Fakat onları nasıl tekrar tekrar okuduğumu bir bilseniz! Herkese Freeman Pawling’le tanıştığımı söylemek için kesinlikle sabırsızlanıyorum!”
“Hiç sıkmadınız,” dedi adam.

“Bir de, aşırı meşgul olmadığınız herhangi bir zaman,” dedi kadın, “numaram telefon rehberinde var. Biliyorsunuz!”
“Eh, hoşça kalın,” dedi adam.
Yazar tam sekiz saniyede, evsahibi hanıma veda etmek için bile mola vermeksizin, kapıdan çıkıp gitmişti.
Büyük hayran odanın öbür ucuna geçerek çay masasına gitti ve evsahibi hanımın yorgun ve gevşek eline yapıştı.
“Ah, canım,” dedi kadın, “resmen bundan daha heyecan verici bir şey olamaz. Ah, ne çekici adam!”
“Değil mi?” dedi evsahibi hanım. “Senin de öyle düşüneceğini biliyordum.”

The New Yorker, 9 Ekim 1926
8 Roma dönemine ait, sonradan görmeliği, safahat hayatını hicveden Latince eser. [E.N.]

Seyahatname

Siyah payet elbiseli kadın partidekilerden ayrılıp, bakışları durgun, yanık tenli genç adam için kanepede yer açtı.

“Derhâl buraya otur bakayım,” dedi. “Sonra da nerelere gittiğini, neler yaptığını anlat. Şu işe bak! Neredeyse iki yıllığına uzaklara kaçıyorsun ve senden bir kartpostal bile gelmiyor! Utanmıyor musun? Annişkoya cevap ver bakayım. Şen kendinden şok fena utanmıyoy muşun?”
“Mektup yazma konusunda çok beceriksizim,” dedi genç adam. “Üzgünüm. Sanırım umutsuz vakayım. Sürekli yazmaya niyetleniyorum ama bir türlü fırsat bulamıyorum. İnsanları düşünmediğimden değil. Sadece mektup yazma konusunda çok başarısızım.”
“Nerelerdeydin ki sen?” dedi kadın. “Neredeyse iki yıl! Bu oğlancık neyeleye gitmiş bakalım?”
“Eh, çoğunlukla Arabistan’daydım,” dedi genç adam.
“Çılgınsın sen,” dedi kadın. “Düpedüz çılgınsın. Ne diye öyle bir yere gitmek istedin ki?”
“Bilmem,” dedi genç adam. “Sadece görmek istediğimi düşündüm işte.”
“Ah, bilmez miyim,” dedi kadın. “Bana anlatmana lüzum yok. Ben de tıpkı senin gibiyim. Seyahat etmeye bayılırım. Freddy hep şöyle der: ‘Ona sadece bir çift valiz ve bir kredi mektubu verin, işte hazır.’ Eh, Freddy’ye sor sen. Amma komik şey, ama ona daha geçen akşam yemekte diyordum ki... kendi başımızaydık, Allen’lar geliyordu fakat bebekleri son dakikada hastalanmıştı; öyle narin ki görsen korkudan ölürsün, ah, Tanrım, nasıl olduğunu öğrenmek için Kate Allen’ı aramam lazım; Freddy’ye bana hatırlatmasını söylemiştim... ona şöyle diyordum: ‘Böyle güzel günlerden bir gün,’ dedim, ‘beni burada bulamayacaksın,’ dedim. ‘Yanıma yalnızca bir diş fırçası ve fazladan bir çift çorap alacağım,’ dedim, ‘ve benden bir daha haber aldığında, ben

çoktan Mısır’da, Hindistan’da veya öyle bir yerde olacağım,’ dedim. Ah, ben doğuştan gezginim!”
“Gerçekten mi?” dedi genç adam.
“Arabistan!” dedi kadın. “Eh, sadece düşüncesi bile... Bana orayla ilgili her şeyi anlat. Orayı beğendin mi bakalım?”
“Yani, güzel vakit geçirdim,” dedi genç adam.
“Düşünsene,” dedi kadın. “Ta oralara gitmişsin. Eh, Arabistan’ı çoğu zaman merak etmişimdir. Bana oradan biraz daha söz etsene. Yığınla kum vesaire yok mu?”
“Eh, var,” dedi genç adam. “Ama, malum...”
“Kummuş!” dedi kadın. “Bana kumun lafını etme! Bu yazı Dune Harbor’da geçirdikten sonra kuma doydum, teşekkür ederim. Kum hakkında bir kitap yazabilirim. Ne yaparsan yap hep ayakkabılarının içinde; çocuklar da evin içine taşıdıkça delirme noktasına geldim. Gerçekten de. Resmen delireceğimi düşündüm. Hiç Dune Harbor’a gittin mi?”
“Hayır,” dedi genç adam. “Hayır, gitmedim.”
“Eh, gitme zaten,” dedi kadın. “Kumdan başka bir şey yok; kum, kum, kum. İstediğin bütün kumu, öyle Arabistan’a marabistana gitmeden, hemen oracıkta bulabilirsin.”
“Eh, malum ya,” dedi genç adam, “Arabistan’daki hâli...”
“Bir de Freddy’nin kumsaldaki o hâli yok mu!” dedi kadın. “Görsen ölürdün. Oraya indiği ilk gün öylece yattı, yattı da yattı ve sonra bir baktık, omuzları! Hemen seni düşündüm. Kendi kendime dedim ki, sen onun o omuzlarını bir görseydin, resmen ölüp kalırdın.”
“Bayağı komik olmalı,” dedi genç adam. “Malum ya, diyeceğim şuydu, Arabistan’da...”

“Evet,” dedi kadın. “Bu tam da yapmanı istediğim şey. Bana gezinle ilgili her şeyi anlat. Her şeyi, hem de her şeyi duymak istiyorum. Nasıldı? İnsanlar nasıl? Hepsi Arap falan mı?”
“Eh, elbette,” dedi genç adam, “bir sürü...”
“Düşünsene!” dedi kadın. “Araplar! Tam kitaplık değil mi? Ah, tam da kafamda canlandırdığım gibi olmalı. Bana Araplardan bahset. Hem, nasıllar ki?”
“Nasıl olacaklar işte, hemen hemen diğer herkes gibiler,” dedi genç adam. “Bazıları harika, bazıları ise o kadar iyi değil. Çoğu epey...”
“Biliyor musun?” dedi kadın. “Ben hep öyle insanlarla anlaşabileceğimden emin olmuşumdur. Araplarla falan yani. İnsanlarla o kadar ilgiliyim ki; bunu hemen anlıyorlarmış gibi içlerini görmeme müsaade ediyorlar. Ah, ben hep en belalı insanlarla arkadaşlık kurarım! Sen sadece Freddy’ye bir sor. ‘Eh,’ dedi o bana, ‘hiç kimse sana züppe diyemez,’ dedi. Ben de, bilirsin, bunu iltifat olarak kabul ettim. Araplar! Ah, bunun gibi bir şeye bayılırdım. Eh, devam et, anlat bana. Nerede kaldın?”
“Yani, vaktin çoğunda,” dedi genç adam, “yerlilerin hemen yanında kaldım. Bilirsiniz işte, istediğim...”
“Düşünsene! Onların hemen yanında!” dedi kadın. “Ama bu bayağı rahatsız edici değil miydi?”
“Bana son derece düzgün davrandılar,” dedi genç adam. “Hem insan buna alışır alışmaz...”
“Ah, ben alışabilirdim,” dedi kadın. “Bir dakikada alışabilirdim. Yalnızca seyahat ettiğim ve yeni şeyler gördüğüm sürece neye katlanmak zorunda olduğum umurumda değil. Üç yıl önce Milano’dayken küçük bir otele gittik... öyle kalabalıktı ki; nereye gitsen Amerikalılardan

başka bir şey yoktu. Eskiden Freddy'ye şöyle derdim: 'İnsan, bunlardan bazılarında evde kalacak kadar akıl olacağını zanneder.' Neyse işte, biz bu küçük otelde kaldık ve başımıza ne geldi, biliyor musun? Eh, sana söyleyeceğim, çünkü sen eski bir dostsun, ama eğer sen hiç..! Pirelendik. Aynen öyle. Pire. Freddy neredeyse delirmişti, onun nasıl olduğunu bilirsin, ama ben ona sadece şöyle dedim: 'Eh, bu tam da seyahat ederken beklemen gereken türden bir şey.' Ah, ben böyleyim işte. Beni hiçbir şey telaşa düşürmez. Fakat baksana, şu Araplar... Erkeklerin bir sürü eşi falan yok mu?"
"Yani, çoğunun birden fazla eşi var," dedi genç adam. "Malum, onların bakış açısına göre bu mesele..."
"Korkunç insanlar değiller mi ama?" dedi kadın. "Düşünsene, birden fazla eş! Bu durum senin için de tam Şark'a has değil mi? Berbat insanlar. Bir de, hepsi fena hâlde dindarmış gibi falan davranmıyor mu?"
"Dinleri onlar için büyük bir anlam taşıyormuş gibi görünüyor," dedi genç adam. "Bir adam ne kadar yoksul olursa olsun veya nereye giderse gitsin, küçük yaygısı her zaman yanında olur, şey için..."
"Evet, biliyorum," dedi kadın. "Seccadeler. Onlara öyle diyorlar. Seccadeler. Hiç unutmam, ben evlenmeden önce salonda, tam piyanonun önünde muhteşem güzellikte bir seccademiz vardı. Biz kızlar eskiden sürekli bununla ilgili şakalaşırdık. Seccadeyi hangimize verecek diye babama takılıp dururduk; ah, babam o seccadeye aşırı derecede değer verirdi! İşte sonra babam yeniden evlendi ve tabii ki seccadeyi kimseye vermedi. Ah, sık sık o seccadeyi konuşup epey güleriz!"
"Öyle mi?" dedi genç adam.

“Ah, evet,” dedi kadın. “Tanrım, o seccade! Ah, değerini anlayan herkes için güzel bir şeydi. Mavi, sarı ve kimbilir daha ne renkler, rengârenk... Üstelik tasarımındaki her şeyin de bir anlamı vardı. Ah, o açıdan çok akıllı şu Araplar. Gerçekten hoş şeyler yapıyorlar bazen. Herhâlde sen bunlardan bir sürü görmüşsündür.”
“Evet,” dedi genç adam. “Evet, gördüm.”
“Yaptıkları bu işlere deli oluyorum,” dedi kadın. “Yapışlarını görmek isterdim. Sık sık düşünmüşümdür; şey, isterdim ki... Ah, işte Freddy, orada, kapıda. Eve gitmek istiyor. Örümcek kafalı ihtiyarın teki değil mi? Her zaman saat on bir buçukta eve gitmek istiyor. ‘Sen varken saate gerek yok,’ diyorum ona. ‘Ne zaman bir partiye gitsek, saatin on bir buçuk olduğunu hemen anlayabiliyorum.’ Sahiden. Canından bezdirene kadar takılıyorum ona. Fakat o benim söylediklerimi asla dert etmez. Sadece güler. Eh, ben de epey bitik hâldeyim. Bütün gün alışveriş yaptım... beni resmen öldürüp bitiriyor bu. Son dakikaya kadar erteliyorum işte; o kadar nefret ediyorum ki. Bak şimdi, dinle, muhakkak bizi görmeye gelmen lazım. Davranış biçiminden sonra sana epey kırgınız. Yakında gelecek misin? Lütfen? Lütfen?”
“Çok teşekkür ederim,” dedi genç adam.
“Sohbet de çok harikaydı,” dedi kadın. “Arabistan hakkında her şeyi dinlemek yani. Tanrım, bana kendimi, sırf burada yaşadığım için berbat, tekdüze bir hayata saplanıp kalmışım gibi hissettirdin. Fakat bunu bir gün yapacağım. Seni uyarıyorum. Güzel günlerden birinde, bir de bakacaksın ki ben dünyanın ta öbür ucuna gitmişim. Ben böyleyim işte; bunu er geç muhakkak yapmam lazım. Freddy’nin kaş

çatmasına bir bakar mısın! Burada bu kadar uzun oturduk ya, muhtemelen seninle birlikte kaçıp gitme planları yaptığımızı düşünüyordur. Ah, siz gezginlerin ne mal olduğunuzu bilir o! Bak şimdi, yakında geliyorsun, değil mi? Daha sana sormak istediğim yığınla şey var. Henüz Arabistan konusunu bitirdiğini sanma sakın. Yakında gel mutlaka! Şimdi, Annişkonun sözünü dinle bakayım! Sakın ha biy daha aşla yaramaz, fena, kaka çocuk olma. Anladın mı beni?"
"Çok teşekkür ederim," dedi genç adam.
"Hadi sana iyi gececikler," dedi kadın. "Tatlış rüyalay."
"İyi geceler," dedi genç adam.
Freddy'ye doğru yürüyerek uzaklaştı.

The New Yorker, 30 Ekim 1926

Küçük Curtis

Bayan Matson, G. Fosdick'in Oğulları adlı çok katlı mağazanın giriş holünde durakladı. Küçük bir paketi sağ elinden sol kolunun dirseğine aktardı, Alman gümüşüyle çevrelenmiş alışveriş çantasını sıkıca kavradı, becerikli bir hamleyle tık diye açtı ve muntazam iç kısmından küçük, siyah ciltli bir defter ile ucu düzgünce açılmış bir kalem çıkardı.

Kadın orada dikilip dururken, mağazaya girip çıkan müşteriler onu iteleyerek geçip gitti, ama ne Bayan Matson'ın dikkatinden paylarını aldılar ne de kadının hareketlerini hızlandırabildiler. Kadın, müşterilerin arasında görece daha yufka yürekli olanların dudaklarından dökülüveren, "Ah, affedersiniz" sözlerine hiç karşılık vermedi. Bayan Matson sakin, kendinden emin, görkemli biçimde kayıtsız tavırlar içinde durdu, defterini açtı, kalemini dikkatle kaldırdı ve güzel bir şekilde eğim verilmiş zarif harflerle yazdı: "krepon kâğıdından 4 şeker sepeti, 0.28$."

Dolar işareti insanın hoşuna gidecek ölçüde süslü, ondalık noktası net ve koyu, 2 zarifçe kıvrık, 8 ise hayranlık uyandıracak kadar dengeliydi. Bayan Matson eserine beğeniyle baktı. Acele etmeksizin defteri kapattı, kalemle birlikte tekrar çantadaki yerine yerleştirdi, çantanın tamamen kapandığından emin olmak için klipsi kontrol etti ve paketi bir kez daha sağ eline aldı. Sonra, bir görevi başarıyla yerine getirmiş olmanın rahat havasıyla, üzerinde "Lütfen Diğer Kapıyı Kullanın" ricasının bulunduğu ana kapıyı kuvvetle iterek G. Fosdick'in Oğulları'ndan etkileyici bir şekilde çıkıp gitti.

Bayan Matson yavaşça Maple Caddesi'nde ilerledi. Sabah güneşinin kasabanın anacaddesini doldurup taşıran ışığı onun ne gözlerini kısmasına ne de kafasını eğmesine yol açtı. Kadın, "Ey iyi insanlar, biz sizden hoşnutuz," diyen biri gibi etrafına bakarak, başını dik tuttu.

Ara sıra, erken sonbahar kostümlerinin sergilendiği bir vitrini ayrıntılarıyla incelemek için duruyordu. Fakat yüreği, etrafındaki daha önemsiz kadınlara hücum eden hasetle çalkalanmıyordu. Mantoların kol ağızlarının kabarık olduğu ve bellerinde keskin bir oyuntunun bulunduğu geçmiş dönemin modeli olan uzun, siyah mantosu lekeli ve eskimiş olsa; şapkası yıllanmanın getirdiği genel silikliği ve cansızlığı taşısa; emektar siyah eldivenleri kaba, gri parçalar hâlinde yıpranmış olsa da, Bayan Matson cezbedici şekilde önüne serilmiş yepyeni, şık kostümlere karşı hiçbir arzu duymuyordu. Ona bu rahatlığı veren, yatak odasına bitişik giyinme odasının boruları boyunca sıralı, cilalanmış askıları dolduran, yakın zamanda alınmış, her biri çiçekli kreton kılıfı içindeki dizi dizi giysilerin varlığıydı.

Tarz için değilse de, samimiyet ve mütevazılık adına hâlâ giyilebilecek durumda olan giysileri ona buna dağıtan ya da kaldırıp atan insanlar hakkında sabit fikirleri vardı. İnsanın yeni kıyafetlerini "gündelik" olarak giymesini belirgin biçimde alt tabakaya yakışır bir hareket olarak görüyordu; bu âdette aşırılık ve sefahati çağrıştıran nahoş bir hava vardı. Bayan Matson'ın arkadaşlarına sık sık açıkladığı üzere, ellerine azıcık para geçtiği anda gidip elektrikli soğutucu ve radyo alan işçi sınıfı mensupları yapardı böyle şeyleri.

Dolabındaki kıyafetleri giyemeden ya da tadını çıkaramadan aniden vefat edebileceğine ilişkin hiçbir ürkütücü olasılık

kadının canını sıkmazdı. Hayatın belirsizliği onun konumundakileri ilgilendirmiyordu. Bayan Matson'lar yetmiş ile seksen yaşları arasında vefat eder; daha geç olduğu da olur ama asla daha erken olmaz.

Boynuna kurşunkalem dolu bir tepsi asılı kör bir siyahi kadın, kaldırıma hafif hafif vuran bir bastonla önünden geçerek sokakta ilerledi. Bayan Matson, muhatabında mahcubiyet yaratacak bir bakışı kadına yöneltmek suretiyle israf ederek, ondan kaçmak için ani bir hareketle kaldırımdan saptı. Bayan Matson'ın hâlihazırdaki kanaati, kadının kendisi kadar iyi görebildiği yönündeydi. Sokaklarda yoksullardan asla bir şey satın almaz, başkalarının bunu yaptığını görürse de kızardı. Sık sık bu dilencilerin hepsinin büyük banka hesapları olduğunu belirtirdi.

Kadına rastladığı için huzuru kaçmış hâlde, onu eve götürecek tramvayı beklemek üzere tramvay yolunun olduğu tarafa geçti. İçinden, "Muhtemelen apartmanı vardır," diye geçirerek kör kadının arkasından kızgın bir bakış fırlattı.

Bununla birlikte kadının dengesi, nazik kondüktöre bilet ücretini takdim etme işiyle yeniden tesis edildi. Bayan Matson, gerektiği şekilde minnettar olanlara yaptığı ufak ve yerinde ödemelerden oldukça keyif alırdı. Şehre park bağışlamışçasına bir tavırla beş sentini adama verdi ve tramvaydan içeri dalarak gönlüne göre bir koltuğa doğru ilerledi.

Paketi, kaybolması ya da çalınması ihtimaline karşı kalçası ile pencere arasına sıkıştırıp sağlama alarak yerine yerleşti ve defterle kalemi yeniden çıkardı. "Tramvay ücreti, 0.05$,"

diye yazdı. Zarif el yazısı ve muntazam rakamlar kadının içinde tekrar bir memnuniyet dalgası yarattı.
Bayan Matson ineceği köşeye geldiğinde, kraliyet üyelerine yakışır bir tavırla teşekkür namına tek kelime etmeksizin, tramvaydan inmek için kondüktörün yardımını kabul etti. Dört bir yanı güneş ışınlarıyla aydınlanmış kaldırımda yürüdü; arada sırada verandalarında örgü ören ya da ihtimamla zambak tarhlarının üzerine eğilen komşulara başıyla selam veriyordu. Buna bir gülümseme ya da selamlama sözü eşlik etmeksizin, başını ağır, vakur bir tavırla eğiyordu. Sonuçta kendisi Bayan Albert Matson'dı; bundan önce de, Demir Dövme ve Alet İmalat Tesisleri olan Whitmore'lardan Bayan Laura Whitmore'du. İnsan böyle şeyleri kolay kolay aklından çıkarmazdı.
Bayan Matson, oraya doğru yürüdüğü sırada evinin görüş alanına girdiği o ilk andan hep keyif alırdı. Bu manzara kadının içindeki güvenlik ve kalıcılık hissini kuvvetlendirirdi. Ev derli toplu, ağaçsız çimlerin içinde, dimdik, sağlam ve kullanışlı şekilde orada duruyordu. İnsan, buna bakınca, camın arkasındaki çelik gravürleri ve sıra sıra Scott9 romanlarını, pazar günleri gün ortasında yenen akşam yemeklerini düşünüyordu. Bu evin içinde hiç kimsenin kapı çarpmadığı, hiç kimsenin merdivenlerden paldır küldür inip çıkmadığı, hiç kimsenin kırıntı dökmediği, kül düşürmediği ya da banyoda ışığı açık bırakmadığı anında anlaşılıyordu.
Eve yaklaştığı sırada Bayan Matson'ın içini bir umut kapladı. Buradan her zaman evim diye söz ederdi. Yeni tanıştığı insanlara, "Bir ara gelip beni evimde ziyaret etmelisin," diyerek nezaketle talimatta bulunurdu. Bunda, insanın "ev" kelimesiyle bağdaştıramadığı büyük, kurumsal bir tını vardı.

Bayan Matson evin serin, yüksek tavanlı odalarını, meşgul hizmetçilerini, hürmetkâr öpücüğünü vermeyi bekleyen küçük Curtis'i düşünmekten hoşlanırdı. Kadın onu neredeyse bir yıl önce, oğlan dört yaşındayken evlat edinmişti. Arkadaşlarına söylediği üzere, bundan bir kez bile pişmanlık duymamıştı.

Kadının yokluğunda arkadaşları, Albert Matson'ın hiç çocuğu olmamasının ne kadar üzücü olduğu hakkında yorum yapmayı âdet edinmişti. Üstelik ortada Matson ve Whitmore ailelerinden gelen bütün o para varken... Hiçbiri, sonsuza dek yaşayamazdı; paranın tamamının Henry Matson'ın çocuklarına gitmesi gerekecekti. Onların da parayı har vurup harman savuran türden çocuklar olacağını ileri sürdüklerinde, yalnızca Bayan Albert Manson'ın kendi sözlerinden alıntı yapmış oluyorlardı.

Bay ve Bayan Matson, yeğenlerinin Matson ve Whitmore ailelerinin parasıyla başıboş bırakılmaları durumunda ortaya çıkacak yıkım hakkında ortak bir görüşe sahipti. Böyle durumlarda sıklıkla görüldüğü üzere, endişeleri onları, akıllarının ucundan geçmeyen entrika ve arzulara itibar etmek suretiyle Matson ailesinin diğer üyelerine rağbet göstermeye itiyordu.

Albert Matson'lar akrabalarını, gerçekleşmesi için dua edilen ölüm anlarını bir tür takipçi sabrıyla bekleyen insanlar olarak görüyordu. Yıllar boyunca zihinlerinde, Matson çocuklarının onlara ait parayı Sherman'ın Denize Yürüyüşü10 misali ziyan edişine dair gitgide daha da tüyler ürpertici bir hâl alan görüntüler canlandırdılar. Yıllar boyunca vefatlarının hevesle beklendiği, hatta içki âlemi planlarının tetikleyicisi olduğu inanışını içlerinde taşıdılar.

Albert Manson'lar her şeyde, bu konuda oldukları gibi birlik hâlindeydi. Düşünceleri, tavırları, görüşleri, üslupları dahi olağanüstü bir benzerlik taşıyordu. İnsanlar Bay ve Bayan Matson'ın dış görünüşlerinin birbirine benzediğini bile ifade ederdi. Böyle bariz şekilde Tanrı'nın kutsamasıyla bir araya gelmiş örnek bir çiftin çocuksuz olmasına büyük talihsizlik gözüyle bakılıyordu. Elbette bir de Matson ve Whitmore ailelerinin onca parası söz konusuydu. (Dönüp dolaşıp bu konuya dönmek elzemdi; insanın önünde öyle azametle dikilip duruyordu ki.)

Gerçi o zamana dek hiç kimse Bayan Matson'la çocuğu olmayışı hakkında doğrudan konuşup acısını paylaşmamıştı. Onun olduğu ortamlarda çocuk sahibi olmak gibi konulardan bahsedilmezdi. Kadın, kendisine gösterildiği zaman bebeklerin gerçekliğini kabul etmekle birlikte, onların dünyaya geliş yöntemini titizlikle yok sayardı.

Arkadaşlarından hiçbirine küçük bir oğlanı evlat edinme kararından söz etmemişti. Evraklar imzalanana ve oğlan Matson'ların evine yerleştirilene dek hiç kimsenin bundan haberi olmadı. Söylediğine göre Bayan Matson oğlanı "New York'un en güzel yerinde" bulmuştu. Buna kimse şaşırmamıştı. Bayan Matson, New York'ta alışveriş yaptığında her zaman en güzel yerlere giderdi. İnsan onu, sahip olduğu diğer her şeyi seçerken olduğu gibi bir çocuğu seçerken de hayal edebiliyordu; iyi bir seçim, kalıcı olacak bir seçimdi...

Kadın tam evinin kapısına geldiği sırada ansızın durdu, kaşlarının çatılmasıyla alnı buruşmuştu. Onun ayak seslerini duymayacak kadar kendini oyuna kaptırmış iki küçük çocuk çalı çitin orada, yakıcı güneşin altında oynuyordu. Yaş, boy

bos ve giyim kuşam bakımından birbirine çok benzeyen, kısa ama sağlam yapılı, pembe-beyaz iki küçük oğlan... yanakları oyunun uyandırdığı heyecandan kızarmış, enseleri ısınıp nemlenmiş uslu, minik oğlanlar. Çakıl taşları, ince ağaç dalları ve küçük, tenekeden bir tramvayla sonu gelmez, gizemli bir oyuna dalmışlardı.
Bayan Matson bahçeye girdi.
“Curtis!” diye bağırdı.
İki küçük oğlan irkilerek, kafalarını kaldırıp baktılar. Biri ayağa kalktı ve kadının çatık kaşları karşısında başını öne eğdi.
“Söyle bakalım,” dedi Bayan Matson ciddiyetle, “kim Georgie’ye buraya gelebileceğini söyledi?”
Cevap yoktu. Hâlâ topuklarının üzerinde çömelmekte olan Georgie, merak içinde bir kadına bir Curtis’e baktı. Konuyla alakadar ama telaşsızdı.
“Sen mi, Curtis?” diye sordu Bayan Matson.
Curtis başını salladı. Başı öylesine eğikti ki, bunu yaptığı güçbela anlaşılabiliyordu.
“Evet, canım anneciğim!” dedi Bayan Matson.
“Evet, canım anneciğim,” diye fısıldadı Curtis.
“Peki, ben sana Georgie’yle oynamanın yasak olduğunu kaç kere söyledim? Kaç kere, Curtis?”
Curtis belli belirsiz mırıldandı. Georgie’nin, onun hatırı için gitmesini diliyordu.
“Bilmiyor musun?” dedi Bayan Matson, şüpheci bir tavırla. “Bilmiyor musun? Annenin senin için yaptığı bunca şeyden sonra, onun sana Georgie’yle oynamaman gerektiğini kaç kere söylediğini bilmiyor musun? Annenin, eğer Georgie’yle

bir daha oynayacak olursan ne yapmak zorunda kalacağını söylediğini hatırlamıyor musun?”
Bir duraklama oldu. Sonra kafa sallandı.
“Evet, canım anneciğim!” dedi Bayan Matson.
“Evet, canım anneciğim,” dedi Curtis.
“Pekâlâ!” dedi Bayan Matson. Büyülenmiş gibi duran Georgie’ye döndü. “Artık eve gitmen gerek, Georgie... doğruca eve git. Bir daha da buraya gelmeyeceksin, beni anlıyor musun? Curtis’in seninle oynaması yasak... ilelebet.”
Georgie ayağa kalktı.
“Hoşçakal,” dedi, durumu değiştiremeyecek olmayı sakin bir olgunlukla karşılayarak. Sonra da, vedası cevapsız kalmış hâlde yürüyüp gitti.
Bayan Matson gözünü Curtis’e dikti. Keder, kadının yüz hatlarını altüst etti.
“Oyun oynuyorsun ha?!” dediği sırada sesi, hissettiği duygu yüzünden çatlamıştı. “Bir kalorifercinin çocuğuyla oynuyorsun! Annenin senin için yaptığı onca şeyden sonra!”
Oğlanı gevşek duran kolundan yakaladı ve hiçbir direnişle karşılaşmaksızın eve doğru uzanan yol boyunca peşi sıra götürdü; kapıyı açan hizmetçinin yanından doğruca küçük, mavi yatak odasına doğru üst kata çıkardı. Onu içeri sokup kapıyı kapattı.
Sonra kendi odasına gitti, paketini dikkatlice masaya bıraktı, eldivenlerini çıkarıp çantasıyla birlikte düzenli bir çekmeceye yerleştirdi. Giyinme odasına girdi, mantosunu astı; sonra da geceliğinin yanına, yere, danstaki birinci pozisyonu alacak şekilde ihtimamla yerleştirilmiş keçe terliklerden birini almak için eğildi. Üzerinde deniz kabuğu desenleri ve vakarlı bir rozet olan lavanta rengi bir terlikti

bu. Hafif, esnek, deri bir tabanı vardı, üzerine de terliğin adı damgalanmıştı: “Konforlu Parmaklar.”
Bayan Matson terliği topuğundan sıkıca kavradı ve hafif hareketlerle ileri geri savurdu. Elinde terlikle küçük oğlanın odasına gitti. Kapı kolunu çevirdiği sırada konuşmaya başladı.
“Hem de daha annenin şapkasını çıkaracak zamanı olmadan,” dedi. Kapı kadının arkasından kapandı.
Çok geçmeden tekrar dışarı çıktı. Onu bir dizi feryat izledi.
Kadın geriye bakarak, “Bu kadar yeter!” diye azarladı. Feryatlar itaatkâr bir biçimde zayıflayarak hıçkırıklara dönüştü. “Bu kadarı yeter de artar bile, sağ ol. Annen sabah sabah yeterince çekti. Hem de bugün, öğleden sonra hanımlar gelecekken ve annenin ilgilenmesi gereken bunca şey varken! Ah, ben olsam utanırdım Curtis, ben senin yerinde olsam... utanırdım.”
Kadın kapıyı kapattı ve şapkasını çıkarmak üzere çekildi.
Hanımlar ikindi vaktinde geldi. Üç kişiydiler. Doğum günü kartları göndermek ve hastalara kavanozlar içinde çorba taşımak konusunda her zaman düşünceli davranan, kır saçlı, narin ve titiz Bayan Kerley. Bayan Kerley’nin, kendisini ziyarete gelmiş, misafir olmasından ötürü evsahibesinin eşine dostuna ve faaliyetlerine canıgönülden ilgi gösterdiğini tavırlarıyla belli eden, yaşça daha genç ve papatyalı şapkalar ile tığla işlenmiş dantel yakalara düşkün görümcesi Bayan Swan. Bir de Bayan Cook. Gerçi o pek hesaba katılmıyordu. İleri derecede sağırdı ve bu yüzden meselelere epey uzaktı.
Bu kadın, etrafında neler olup bittiğini duyabilmek ve bunun bir parçası olabilmek için gösterdiği gayretlerle, sayısız

uzmana gitmiş, hesapsız paralar harcamış, insanı acıdan kıvrandıran tedavilere katlanmıştı. En sonunda ona uzun, kıvrık, oluklu, geniş bir bağırsağa benzeyen bir konuşma borusu vermişlerdi. Kadın bunun bir ucunu daha iyi duyan kulağına yerleştiriyor, diğerini ise onunla sohbet edecek kişilere uzatıyordu. Fakat parlak, siyah ağızlığın insanları utandıran, gözlerini korkutan bir hâli vardı; insanlar buradan seslenirken, “Hava da soğuyor,” ya da, “Sağlığın yerinde, değil mi?” gibi sözler söylemekten daha iyisini düşünemiyordu. Kadın işte buna benzer lafları duymak için yıllar boyu süren sıkıntılara katlanmıştı.

Geçen bahardan kalma mavi tafta elbisesi içindeki Bayan Matson, konuklarına yer göstererek onları oturma odasında, kendileri için belirlediği koltuklara yerleştirdi. İnce elişleri ile sohbete ayrılmış bir öğleden sonraydı bu. Daha sonra çay servisi olacak ve geçen akşamki tavuğun doğranmış kalıntılarından hazırlanmış kişi başı iki üçgen parça sandviç ile, yapımı yalnızca bir yumurta gerektirdiğinden Bayan Matson’ın gözünde son derece özel bir yere sahip olan bir kek ikram edilecekti. Bayan Matson kekin yapımına nezaret etmek için bizzat mutfağa gitmişti. Aşçısının malzemeleri israf ettiğine tamamen emin olmasa da kadını takip etmenin iyi olacağını düşünüyordu.

Naneli, içi kremalı, disk şeklinde şekerlemelerle güzelce doldurulmuş krepon sepetler, sehpanın köşelerini canlandırma görevini yerine getirecekti. Bayan Matson, bunlara iyilik olsun diye sunulmuş hediyeler gözüyle bakıp sepetleri evlerine götürmeyecekleri konusunda konuklarına güveniyordu.

Sohbet, hoşnutluk içinde, hava durumu üzerine yürütülüyordu. Bayan Kerley ve Bayan Swan, o günü övecek sözler söylemekte birbiriyle yarışıyordu.
“Öyle berrak ki,” dedi Bayan Kerley.
“Gökyüzünde tek bir bulut yok,” diyerek artırdı Bayan Swan. “Tek bir tane bile.”
“Hava bu sabah tek kelimeyle muhteşemdi,” diye bildirdi Bayan Kerley. “Kendi kendime şöyle dedim: ‘Eh, bugün hiç şüphesiz güzel bir gün.’”
“Öyle bir yumuşaklığı var ki,” dedi Bayan Swan.
Bayan Cook aniden ve fazlasıyla bağırarak, sağırların ayarsız sesiyle konuştu.
“Öf be, amma kavurucu bir sıcak!” dedi kadın. “Dışarıda berbat bir hava var.”
Sohbet derhâl edebiyata yöneldi. Bayan Kerley’nin hoş bir kitap okumakta olduğunun belirtilmesiyle gelişti. Kitabın ve yazarının adı o anda kadının aklından çıkmıştı, ama kitaptan aldığı keyif öyle yoğundu ki, önceki gece saat onu geçene dek başından ayrılmamıştı. Kitabın özellikle İtalya’daki bazı yerleri tasvir edişini methetti; bu yerler, kadının tasdik ettiği üzere, tıpkı bir tablo gibiydi. Kadının dikkatini kitaba çeken, Little Booke Nooke adlı kitapçıdaki genç kadın olmuştu. Genç kadının söylediğine bakılırsa yeni kitaplardan biriydi bu.
Bayan Matson nakışına eğilip kaşlarını çattı. Sözcükler, zaten hazırmışçasına dudaklarından döküldü. Bu konu hakkında daha önce de konuşmuş gibi bir hâli vardı.
“Tüm bu yeni kitaplardan hiç hazzetmiyorum,” dedi. “Ben bunları evime sokmazdım. Bir insan neden oturup da böyle şeyler yazmak ister, anlamıyorum. Çoğu zaman ne

yazdıklarını bilmediklerine inanıyorum; sıklıkla da böyle düşünürüm. O tür şeyleri kimin okumak istediğini sanıyorlar, onu da bilmiyorum. Ben istemediğimden eminim.”
Açıklamalarının karşısındakilere derinlemesine işlemesine müsaade etmek üzere durakladı.
“Bay Matson da,” diyerek devam etti (kocasından hep böyle söz ederdi; bu konuşma tarzı, aristokratlara yakışır bir mesafe havası taşıyor, aralarında şehvani bir münasebet olduğuna ilişkin herhangi bir imayı ortadan kaldırıyordu), “bu yeni kitaplara asla elini sürmez. David Harum11 gibi bir kitap daha bulabilse, onu anında okuyacağını söyler hep. Keşke,” diye ekledi hevesle, “onun bunu söylediğini her duyuşumda elime bir dolar geçseydi.”
Bayan Kerley gülümsedi. Bayan Swan bu duraklamanın ortasına dalga dalga yayılan, ufak bir kahkaha koyuverdi.
“Eh, bu doğru, gerçekten doğru,” dedi Bayan Kerley, Bayan Swan’a.
Bayan Swan ona güvence vermek için acele ederek, “Ah, aynen öyle,” dedi.
“Sonumuzun ne olacağını bilmiyorum, işte ondan eminim,” diye bildirdi Bayan Matson.
Kadın dikişine devam etti; ipliği, tıngır mıngır hareket ederek, kasnağının içindeki iyice gerilmiş yuvarlak ketenin bir ucundan girip öbür ucundan çıkıyordu.
Sohbetin durması, Bayan Swan’ın omuzlarına bir yük gibi bindi. Kadın kafasını kaldırdı ve pencereden dışarı baktı.
“Tanrım, ne güzel çimleriniz var!” dedi. “Daha ilk anda gözüme çarptı. Biz epeydir New York’ta yaşıyoruz, biliyorsunuz.”

“İnsanların kendini ne diye öyle bir yere kapatmak istediğini anlamadığımı sıklıkla söylerim,” dedi Bayan Matson. “Biliyorsunuz ya, siz New York’ta yalnızca varlığınızı muhafaza ediyorsunuz... bizse burada, yaşıyoruz.”
Bayan Swan biraz gergin bir tavırla güldü. Bayan Kerley başını salladı. “Bu doğru,” dedi. “Son derece yerinde bir tespit.”
Bayan Matson da bunun tekrar edilmeye layık olduğunu düşünerek Bayan Cook’un konuşma borusunu aldı.
“Tam da Bayan Swan’a diyordum ki,” diye bağırdı ve nükteli sözünü gür bir sesle ağızlığa söyledi.
“Nerede yaşıyormuş?” diye sordu Bayan Cook.
Bayan Matson ona sabırla gülümsedi. “New York. Biliyorsun, orası evlatlık küçük oğlumu bulduğum yer.”
“Ah, evet,” dedi Bayan Swan. “Carrie bana söylemişti. Baksanıza, ne hoş bir şey yapmışsınız!”
Bayan Matson omuz silkti. “Evet,” dedi, “onu bulmak için doğrudan en iyi yere gittim. Bayan Codman’ın çocuk bakımevi... kesinlikle güvenilir bir yer. Orada son derece hoş çocuklar bulabilirsiniz. Bana söylediklerine göre, epey uzun bir bekleme listesi varmış.”
“Tanrım, buralarda olmak ona nasıl geliyordur, bir düşünsenize,” dedi Bayan Swan. “Bu büyük ev, o hoş, düzgün çimler vesaire.”
Bayan Matson hafiften güldü. “Ah... öyledir,” dedi.
“Umarım kıymetini biliyordur,” diyerek görüş bildirdi Bayan Swan.
“Bence bilecek,” dedi Bayan Matson, muktedir bir tavırla. “Elbette, şu anda yaşı epey küçük,” diyerek itirafta bulundu.

“Çok hoş,” diye mırıldandı Bayan Swan. “Onları böyle küçükken alıp büyütmek çok güzel.”
“Evet, bence en iyi yol bu,” dedi Bayan Matson, ona hak vererek. “Hem biliyor musunuz, onu eğitmekten gerçekten keyif alıyorum. Artık onu buraya, yanımıza getirmiş olduğumuzdan, hâliyle onun ufak bir beyefendi gibi davranmasını istiyoruz.”
“Bir düşünün,” dedi Bayan Swan, coşkulu bir sesle, “öyle bir çocuk tüm bunlara sahip oluyor! Peki, daha sonra onu okula gönderecek misiniz?”
“Ah, evet,” diye yanıtladı Bayan Matson. “Evet, onun eğitimli biri olmasını istiyoruz. Bir çocuğu alıp yalnızca en iyi çocuklarla tanışacağı, mesela bu civardaki hoş, ufak bir okula gönderirseniz, öyle arkadaşlar edinecektir ki, onları tanıyor olması günün birinde çok işine yarayacaktır.”
Bayan Swan müstehzi ve mağrur bir tavra büründü. “Herhâlde büyüdüğünde ne olacağını da tamamen kararlaştırmışsınızdır,” dedi.
“Öyle ya, kesinlikle,” dedi Bayan Matson. “Doğruca Bay Matson’ın işine girecek. Eşim, Matson Hesap Makineleri’nin sahibidir,” diyerek Bayan Swan’a bilgi verdi.
“Ah-h-h,” dedi Bayan Swan, gitgide kısılan sesiyle.
“Bence Curtis okulda çok başarılı olacak,” diyerek tahminde bulundu Bayan Matson. “Katiyen aptal değil... her şeyi kapıyor. Bay Matson onun iyi, aklı başında bir işadamı olarak yetişmesi için can atıyor; bu ülkenin ihtiyaç duyduğu şeyin bu olduğunu söylüyor, malum. Bu yüzden ben de ona paranın değerini öğretmek için uğraşıp duruyorum. Ona küçük bir kumbara aldım. Ne kadar erken başlanırsa o kadar iyi, çünkü muhtemelen günün birinde Curtis’in... eh...”

Bayan Matson ciddiyetten uzak, hikâye anlatma hevesinin hâkim olduğu bir ruh hâli içine girdi.
“Ah, çocukların huyları komik oluyor,” diye belirtti. “Geçen gün Bayan Newman, Curtis’le oynaması için küçük Amy’sini getirdi ve onlara bakmak için yukarı çıktığımda Curtis orada durmuş, kıza yepyeni, pazen kumaştan tavşanını vermeye çalışıyordu. Hâl böyle olunca, ben de onu hemen odama götürüp oturttum ve ona şöyle dedim: ‘Bak şimdi, Curtis,’ dedim, ‘annenin o tavşan için neredeyse iki dolar ödemek zorunda kaldığının farkına varman lazım... neredeyse iki yüz sent,’ dedim. ‘Cömert olmak çok güzel, ama bir şeyleri öylece insanlara dağıtmanın iyi bir fikir olmadığını öğrenmen lazım. Şimdi Amy’nin yanına git ve ona üzgün olduğunu, ama o tavşanı sana geri vermesi gerekeceğini söyle,’ dedim.”
“Peki, bunu yaptı mı?” diye sordu Bayan Swan.
“Eh, ona yapmasını söyledim ya,” dedi Bayan Matson.
“Bu muhteşem değil mi?” diye sordu Bayan Swan, grubun geneline. “Hakikaten, düşündüğünüz zaman... Böyle bir çocuk, öylece, birdenbire her şeye birden sahip oluyor. Hem muhtemelen yoksul insanlar arasından geliyordur. Annesiyle babası... hayatta mı?”
“Ah, hayır, hayır,” dedi Bayan Matson çabucak. “Bunun gibi bir şeyin sıkıntısıyla uğraşamazdım. Tabii, onlarla ilgili her şeyi öğrendim. Hakikaten gayet hoş, temiz insanlarmış... baba üniversite mezunuymuş. Curtis, öksüz bir çocuğa göre gerçekten çok iyi bir aileden geliyor.”
“Bir gün ona söylemeyi düşünüyor musunuz... yani şey olmadığını... ona bu konuyu anlatacak mısınız?” diye sordu Bayan Kerley.

“Ah, Tanrım, evet, yaşı birazcık daha büyür büyümez,” diye yanıtladı Bayan Matson. “Bence bilmesi onun için çok daha iyi olur. Her şeyin kıymetini çok daha iyi anlayacaktır.”
“Ufaklık annesiyle babasını biraz olsun hatırlıyor mu?” diye sordu Bayan Swan.
“Hatırlayıp hatırlamadığını gerçekten bilmiyorum,” dedi Bayan Matson.
Ansızın kapıda beliren hizmetçi, “Çay,” diye seslendi.
Bayan Matson yükselttiği sesiyle, “Çay servisi hazır, Bayan Matson,” diye düzeltti.
“Çay servisi hazır, Bayan Matson,” diye tekrarladı hizmetçi.
Kız gözden kaybolduğunda Bayan Matson, “Onunla ne yapacağımı bilmiyorum,” dedi konuklarına. “Daha dün akşam, neredeyse gece on bire kadar mutfakta misafirleri vardı. Benim sorunum hizmetçilere fazla iyi davranmak. Bu işin tek yöntemi onlara büyükbaş hayvan gibi muamele etmek.”
“Başka hiçbir şeyden anlamazlar,” dedi Bayan Kerley.
Bayan Matson nakış işini, şeker otundan yapılmış hasır elişi sepetine yerleştirdi ve ayağa kalktı.
“Eh, gidip birer fincan çay içelim mi?” dedi.
“Tabii, ne hoş!” dedi Bayan Swan, coşkulu bir sesle.
Azimle örgü örmekte olan Bayan Cook, konuşma borusu aracılığıyla çayın hazır olduğu konusunda bilgilendirildi. İşini hemen elinden bıraktı ve yemek odasına doğru ilerledikleri sırada önlerine düştü.
Çay sofrasındaki sohbet, dikiş ve desenler üzerineydi. Bayan Matson; Bayan Swan ve Bayan Kerley’nin sandviçlere, keke, şekerliklere, masa örtüsüne, porselenlere ve gümüşlerin tasarımına yağdırdığı övgüleri mülayim tavırlarla kabul etti.

Saate bakıldı ve öğleden sonranın hızla geçip gidişi karşısında hayret nidaları yükseldi. Elişi çantaları toplandı, şapkaların takılması için hole doğru telaşlı bir toplu göç yaşandı. Bayan Matson konuklarını izledi.

Bayan Matson'ın elini sıkıca kavrayan Bayan Swan, "Eh, kesinlikle çok güzeldi," dedi. "Ne kadar keyif aldığımı anlatamam... tatlı küçük oğlanı dinlemek falan. Umarım bir ara bana onu görme fırsatı da verirsiniz."

"Onu şimdi görebilirsiniz, isterseniz," dedi Bayan Matson. Merdivenin dibine gidip şakıdı: "Cur-tis, Cur-tis."

Curtis, "büyüyüp içini doldurmasına" yönelik tutumlu beklentiyle seçilmiş gri, patiskadan denizci takımı içinde, yukarıdaki holde belirdi. Aşağıya, onlara baktı, gözü Bayan Cook'un konuşma borusuna ilişti ve onu, gözleri kocaman açılmış hâlde dikkatle izledi.

"Aşağı gel de hanımlara kendini göster," diye talimat verdi Bayan Matson.

Curtis, bezgin elini tırabzanda gıcırdatarak aşağı indi. Sağ ayağını bir basamağa koyup sol ayağını dikkatlice onun yanına getirdi, sonra sağ ayağını tekrar kaldırdı. En sonunda onlara ulaştı.

"Hanımlara hâl hatır soramaz mısın?" diye sordu Bayan Matson.

Oğlan her konuğa sırayla, ufak, gevşek duran elini uzattı.

Bayan Swan aniden, yüzü onunkiyle aynı seviyeye gelecek şekilde oğlanın önünde çömeldi.

"Tanrım, ne hoş bir oğlan!" dedi coşkuyla. "Senin gibi minik oğlanlara kesinlikle bayılırım, biliyor musun? Aah, seni resmen yiyip bitirebilirim! Vallahi yaparım!"

Oğlanın kollarını sıktı. Telaşa kapılan Curtis, kafasını kadının yüzünden geriye çekti.
“Peki, senin adın ne?” diye sordu kadın, oğlana. “Bana adını söyleyebilecek misin bakalım. Eminim söyleyemezsin!”
Çocuk ona baktı.
Bayan Matson, “Hanımefendiye adını söyleyemez misin, Curtis?” diye buyurdu.
“Curtis,” dedi oğlan, hanımefendiye.
“Baksana, ne güzel bir isim!” dedi kadın coşkuyla. Kafasını kaldırıp Bayan Matson’a baktı. “Bu onun gerçek adı mıydı?” diye sordu.
“Hayır,” dedi Bayan Matson, “ona başka bir isim vermişlerdi. Fakat ben onu alır almaz değiştirdim. Benim annem bir Curtis’ti.”
Herhangi birinin tıpkı, “Evlenmeden önceki soyadım Guelph’ti,” demesi gibi söyledi bunu.
Bayan Cook tiz bir sesle konuştu. “Şanslı!” dedi. “Şu ufaklık pek şanslı!”
“Eh, hem de nasıl,” diyen Bayan Swan da onunla aynı hisleri dile getirdi. “Güzel, şanslı bir oğlan değil misin sen? Değil misin, değil misin, değil misin?” Burnunu oğlanınkine sürttü.
“Evet, Bayan Swan.” Bayan Matson bu cümleyi söyledi ve Curtis’e bakarak kaşlarını çattı.
Oğlan bir şeyler mırıldandı.
“Aah... sen yok musun sen!” dedi Bayan Swan. Çömeldiği yerden kalktı. “Seni o minik denizci takımınla falan kaçırmak isterdim!”
Bayan Matson, “O takımı sana annen aldı, öyle değil mi?” diye sordu Curtis’e. “Tüm güzel şeylerini ona annesi aldı.”

“Ah, sana anne mi diyor? Bak şimdi, bu çok tatlı değil mi ama?” dedi Bayan Swan, coşkuyla.
“Evet, bence de,” dedi Bayan Matson.
Verandadan çevik, yere sağlam basan bir ayak sesi geldi; anahtar kilidin içinde döndü. Bay Matson aralarına katılmış bulunuyordu.
“Ha,” dedi Bayan Matson, eşini görmesi üzerine. Kadının ona özel, değişmez akşam selamlamasıydı bu.
“Ah,” dedi Bay Matson. Bu da onun kadını selamlama şekliydi.
Bayan Kerley cıvıldadı. Bayan Swan canlılıkla gözlerini kırpıştırdı. Bayan Cook ise, güzel bir şey duyma beklentisiyle konuşma borusunu kulağına yerleştirdi.
“Bayan Swan’la tanışmış olduğunu sanmıyorum, Albert,” dedi Bayan Matson. Adam eğilerek selam verdi.
“Ah, Bay Matson hakkında çok şey duydum,” dedi Bayan Swan, coşkuyla.
Adam yine eğildi.
“Biz de tatlı, minik oğlunuzla arkadaş oluyorduk,” dedi Bayan Swan. Curtis’in yanağını mıncıkladı. “Seni şeker şey seni!”
“Eh, Curtis,” dedi Bay Matson, “bana iyi akşamlar dilemeyecek misin?”
Curtis kibarlık gereği zayıf bir gülümsemeyle, elini şu anki babasına uzattı. Mütevazı bir tavırla bakışlarını yere eğdi.
“İşte böylesi daha iyi,” diyerek durumu özetledi Bay Matson. Kendi üzerine düşen ebeveynlik görevi başarıyla gerçekleştirilince, sosyal yükümlülüklerini yerine getirmek üzere döndü. Cüretkâr bir hareketle Bayan Cook’un konuşma borusunu yakaladı. Curtis onu seyretti.

“Dışarıda hava serinliyor,” diye kükredi Bay Matson. “Böyle olacağı belliydi.”
Bayan Cook başını salladı. “Güzel!” diye bağırdı.
Bay Matson onun için kapıyı açmak üzere ileri atıldı. Olağan ölçülerin üzerinde bir endamı vardı ve hol dardı. Adamın paltosunun kolundaki, süs olsun diye dikilmiş işlevsiz düğmelerden biri Bayan Cook’un konuşma borusuna takıldı. Boru, insanları yerinden sıçratacak bir şangırtıyla yere düştü ve oradan oraya savruldu.
Curtis’in kontrolü de uçup gitti. Üst üste, yüksek sesli, durdurulması imkânsız kahkahalar attı. Bayan Matson’ın, “Curtis!” nidasına ve Bay Matson’ın çatık kaşlarına rağmen gülmeye devam etti. Ellerini minik, kahverengi dizlerine koyarak iki büklüm hâlde, delice kahkahalarla güldü.
“Curtis!” diye kükredi Bay Matson. Kahkaha sona erdi. Curtis kendine çekidüzen verdi ve ağzından son bir ufak keyif iniltisi kaçtı.
Bay Matson ihtişamlı bir hareketle işaret etti. “Yukarı!” diye gürledi.
Curtis dönüp merdivenden çıktı. Tırabzanın yanında küçücük görünüyordu.
“Eh, tüm o...” dedi Bayan Matson. “Buraya geldiğinden beri böyle bir şey yaptığını hiç görmedim. Böyle bir şey yaptığını hiç duymadım!”
Bay Matson, “O genç adamın, bir güzel paylanmaya ihtiyacı var,” dedi.
“Ondan daha fazlasına ihtiyacı var,” dedi eşi.
Bay Matson hafif bir iniltiyle eğildi, konuşma borusunu geri aldı ve Bayan Cook’a uzattı. “Bir şey değil,” dedi, kadının dile

getirmediği teşekkürü önceden sezerek. Eğilerek selam verdi.
“Kusura bakmayın,” diye müsaade isteyip merdiveni çıktı.
Bayan Matson konuklarının peşinden kapıya ilerledi. Allak bullak olmuş ve görünüşe göre, kederlenmiş hâldeydi.
“Ben hiçbir zaman,” diye tasdik etti, “hem de hiçbir zaman bu çocuğun böyle davrandığını görmedim.”
“Ah, çocuklar işte,” diyen Bayan Kerley ona güvence verdi, “bazen komik şeyler yapıyorlar... özellikle de bunun gibi küçük oğlanlar. Fazla şey beklemek yanlış olur. Tanrı aşkına, siz tüm bunları düzeltirsiniz! O ufaklıktan daha iyi yetiştirilen bir çocuk tanımadığımı hep söylerim... âdeta sizin öz çocuğunuzmuş gibi.”
Huzur, Bayan Matson’ın sinesine geri döndü. “Ah... Tanrım!” dedi kadın. Konukların ayrılması üzerine kapıyı kapattığı esnada, gülümsemesinde neredeyse mahcubiyet vardı.

Pictorian Review, Şubat 1927
9 İskoçyalı yazar Sir Walter Scott. [E.N.]
10 Amerikan İç Savaşı sırasında General William T. Sherman tarafından yürütülen, yakıp yıkmaya dayalı askerî bir kampanya. [E.N.]
11 Edward Noyes Westcott tarafından 1898’de yayımlanan ve çoksatanlar arasına giren, açıkgöz bir taşra bankerinin hikâyesinin işlendiği, sinemaya da uyarlanan roman. [E.N.]

Cinsiyetler

Görsel şölen niteliğindeki kravatıyla genç adam, oturduğu kanepeden, püsküllü elbise giymiş kıza çekingen bir tavırla baktı. Kız mendilini inceliyordu; kumaşına, şekline ve

sunduğu ihtimallere olan ilgisi öyle yoğundu ki, böylesini ilk kez görüyor olmalıydı. Genç adam, herhangi bir gereklilik ya da beklentisi olmaksızın, hafif, aksak bir ses çıkararak, boğazını temizledi.
“Sigara ister misin?” diye sordu.
“Hayır, teşekkür ederim,” dedi kız. “Yine de çok ama çok teşekkür ederim.”
“Bende yalnızca bu çeşitten olduğu için üzgünüm,” dedi genç adam. “Sende kendininkilerden var mı hiç?”
“Gerçekten bilmiyorum,” dedi kız. “Muhtemelen vardır, teşekkür ederim.”
“Çünkü eğer yoksa,” dedi genç adam, “köşeye gidip sana birkaç tane getirmek bir dakikamı almaz.”
“Ah, teşekkür ederim, ama onca zahmete girmene katiyen müsaade etmem,” dedi kız. “Bunu düşündüğün için ne kadar tatlısın. Çok ama çok teşekkür ederim.”
“Tanrı aşkına bana teşekkür etmeyi bırakır mısın?” dedi genç adam.
“Sahi mi?” dedi kız. “Uygunsuz bir şey söylediğimin farkında değildim. Seni kırdıysam çok özür dilerim. Kalp kırgınlığının nasıl bir his olduğunu bilirim. Ama birine, ‘Teşekkür ederim,’ demenin bir hakaret olduğunu fark etmemiştim, ondan eminim. Teşekkür ediyorum diye insanların bana sövmesine alışkın olduğumu söyleyemem.”
“Sana sövmedim ki!” dedi genç adam.
“Ah, sövmedin mi?” dedi kız. “Anladım.”
“Tanrım,” dedi genç adam, “tek söylediğim şuydu... gidip sana birkaç tane sigara getirmemi isteyip istemediğini sordum sadece. Bunda köpürecek ne var?”

“Köpüren kim?” dedi kız. “Sana onca zahmet vermeyi aklımın ucundan geçirmeyeceğimi söylemenin cezai bir suç olduğunu bilmiyordum, ondan eminim. Ne yazık ki bayağı aptal falan olmalıyım.”
“Gidip sana birkaç tane sigara getirmemi ister misin yoksa istemez misin?” diye sordu genç adam.
“Tanrım,” dedi kız, “gitmeyi bu kadar çok istiyorsan, lütfen ben seni tutmayayım. Kalmak zorundaymışsın gibi hissetmene katiyen müsaade etmem.”
“Ah, böyle yapma, olur mu?” dedi genç adam.
“Nasıl yapmayayım?” dedi kız. “Bir şey yaptığım yok.”
“Sorun ne?” dedi genç adam.
“Ne olacak, hiçbir şey,” dedi kız. “Neden ki?”
“Bütün akşam bir tuhaftın,” dedi genç adam. “Geldiğimden beri bana neredeyse tek kelime etmedin.”
“Güzel zaman geçirmediğin için çok ama çok üzgünüm,” dedi kız. “Tanrı aşkına, burada kalıp sıkılmak zorundaymışsın gibi hissetme. Eminim çok daha fazla eğlenebileceğin milyonlarca yer vardır. Daha önceden haber vermediğin için birazcık üzüldüm; hepsi bu. Bu akşam geleceğini söylediğinde, tiyatroya gitmek vesaire için ayarladığım bir sürü randevuyu iptal ettim. Fakat hiç dert değil. Senin gidip güzel vakit geçirmeni daha çok tercih ederim. Burada oturup karşındakini can sıkıntısından öldürdüğünü hissetmek pek hoş değil.”
“Ben sıkılmıyorum ki!” dedi genç adam. “Herhangi bir yere gitmek de istemiyorum! Ah, canım, bana sorunun ne olduğunu söylemeyecek misin? Hadi ama, lütfen.”

“Neden bahsettiğin konusunda en ufak bir fikrim yok,” dedi kız. “Sorun diye bir şey yok ki. Ne demek istediğini anlamıyorum.”
“Bal gibi anlıyorsun,” dedi genç adam. “Bir sorun var. Benim yaptığım bir şey falan mı?”
“Tanrım,” dedi kız, “senin yaptığın herhangi bir şeyin beni hiç ilgilendirmediğinden eminim. Eleştirmeye hakkım olduğunu da kesinlikle hissetmedim.”
“Böyle konuşmayı keser misin?” dedi genç adam. “Keser misin, lütfen?”
“Nasıl konuşmayı?” dedi kız.
“Biliyorsun işte,” dedi genç adam. “Bugün telefonda da böyle konuşuyordun. Seni aradığımda öyle kibirliydin ki, seninle konuşmaya korktum.”
“Affedersin,” dedi kız. “Bana ne dedin sen?”
“Eh, üzgünüm,” dedi genç adam. “Öyle demek istemedim. Kafamı öyle allak bullak ediyorsun ki.”
“Görüyorsun ya,” dedi kız, “benimle böyle konuşulmasına alışkın değilim. Hayatım boyunca bana asla böyle bir şey söylenmemiştir.”
“Sana üzgün olduğumu söyledim, öyle değil mi?” dedi genç adam. “Doğru söylüyorum, canım, onu kastetmedim. Öyle bir şey söyleyecek noktaya nasıl geldiğimi bilmiyorum. Beni mazur görür müsün? Lütfen?”
“Ah, kesinlikle,” dedi kız. “Tanrım, benden özür dilemek zorundaymışsın gibi hissetme. Hiç ama hiç dert değil. Yalnızca, şimdiye dek beyefendi olarak değerlendirdiğin birinin evine gelip sana karşı böyle bir dil kullanması birazcık tuhaf geliyor, hepsi bu. Fakat bu hiç mi hiç dert değil.”

“Galiba söylediğim hiçbir şey umurunda değil,” dedi genç adam. “Bana kızmış gibi bir hâlin var.”
“Ben mi sana kızmışım?” dedi kız. “Kafana bu fikri neyin soktuğunu anlayamıyorum. Ben sana neden kızacakmışım ki?”
“Ben de sana bunu soruyorum ya,” dedi genç adam. “Ne yaptığımı söylemeyecek misin? Seni kıracak bir şey mi yaptım canım? Telefondaki hâlinle beni bütün gün endişelendirdin. Bir gıdım iş yapamadım.”
“İşine mani olmak kesinlikle hoşuma gitmez,” dedi kız. “Böyle şeyler yapmayı hiç önemsemeyen sürüsüne bereket kız olduğunu biliyorum, ama bence berbat bir şey bu. Birinin karşına geçip sana işine mani olduğunu söylemesi kesinlikle hoş bir şey değil.”
“Ben öyle demedim ki!” dedi genç adam. “Ben öyle demedim!”
“Ah, demedin mi?” dedi kız. “Eh, benim kapıldığım izlenim öyleydi. Aptallığımdan olmalı.”
“Galiba ben gitsem daha iyi olacak,” dedi genç adam. “Doğru şeyi yapamıyorum bir türlü. Söylediğim her şey seni daha da kızdırıyor gibi. Gitmemi mi tercih ederdin?”
“Lütfen yalnızca gerçekten ne istiyorsan onu yap,” dedi kız. “Sen başka bir yerde olmayı tercih ederken seni burada kalmak zorunda bırakmak, istediğim en son şey. Neden canının sıkılmayacağı bir yere gitmiyorsun? Neden Florence Leaming’in evine gitmiyorsun? Seni seve seve ağırlayacağından eminim.”
“Ben Florence Leaming’in evine gitmek istemiyorum ki!” dedi genç adam. “Ne diye Florence Leaming’in evine gitmek isteyeyim? Beni gıcık ediyor o.”

“Ah, gerçekten mi?” dedi kız. “Geçen gece Elsie’nin partisinde seni çok da gıcık ediyormuş gibi görünmüyordu. Fark ettiğim kadarıyla, başka kimseyle konuşamıyordun bile; seni işte o denli gıcık ediyordu.”
“Tamam, peki neden onunla konuştuğumu biliyor musun?” dedi genç adam.
“Neden olacak, herhâlde onu çekici buluyorsundur,” dedi kız. “Herhâlde bazı insanlar öyle düşünüyordur. Bu son derece doğal. Bazı insanlar onu epey güzel buluyor.”
“Ben onun güzel olup olmadığını bilmem,” dedi genç adam. “Onu bir daha görsem tanımam. Onunla konuşmamın sebebi, senin dün gece bana en ufak bir ilgi bile göstermemendi. Yanına gelip seninle konuşmaya çalıştım; sen sadece, ‘Ah, nasılsın?’ dedin... aynen öyle... ‘Ah, nasılsın?’ dedin ve doğruca kafanı çevirip bana bakmamakta direttin.”
“Ben mi sana bakmamakta direttim?” dedi kız. “Ah, amma komik. Ah, acayip bir şey bu. Gülmemin senin için sakıncası yok, değil mi?”
“Buyur, çatlayana kadar gül,” dedi genç adam. “Ama gülmezsin.”
“Eh, odaya girdiğin anda,” dedi kız, “Florence Leaming’in üzerine öyle bir titremeye başladın ki, başka herhangi birini asla görmek istemediğini sandım. Siz ikiniz, birlikte öyle harika zaman geçiriyormuş gibi görünüyordunuz ki, Tanrı biliyor ya, katiyen araya girmezdim.”
“Hayda,” dedi genç adam, “adı her neyse işte, o kız yanıma geldi ve ben daha başka herhangi birini bile görmeden benimle konuşmaya başladı; ben de ne yapabilirdim ki? Burnuna bir yumruk indirecek hâlim yoktu, öyle değil mi?”

“Denediğini kesinlikle görmedim,” dedi kız.
“Seninle konuşmaya çalıştığımı gördün, değil mi?” dedi genç adam. “Peki, sen ne yaptın? Sadece ‘Ah, nasılsın?’ dedin. Sonra, adı her neyse işte, o kız yine geldi ve ben de orada öylece kalakaldım. Florence Leaming’miş! Bence berbat biri o. Onun hakkında ne düşünüyorum biliyor musun? Bence o lanet olasıca minik bir aptal. İşte onun hakkında böyle düşünüyorum.”
“Eh, yani tabii,” dedi kız, “onun bende her zaman yarattığı izlenim bu, ama bilmiyorum. İnsanların onun güzel olduğunu söylediğini duymuşumdur. Sahiden de.”
“Eh, seninle aynı odadayken güzel olamaz,” dedi genç adam.
“Fena hâlde komik bir burnu var,” dedi kız. “Öyle bir burnu olan bir kız için gerçekten üzülürüm.”
“Korkunç bir burnu var,” dedi genç adam. “Senin burnunsa güzel. Ya, baksana, senin çok hoş bir burnun var.”
“Ah, yok canım,” dedi kız. “Delisin sen.”
“Bir de güzel gözlerin,” dedi genç adam, “güzel saçların, güzel bir ağzın. Sonra, güzel ellerin. O minik ellerden birini bana ver bakayım. Ah, şu minik ele bir bakın! Dünyanın en güzel elleri kiminmiş? Dünyanın en tatlı kızı kimmiş?”
“Bilmem ki,” dedi kız. “Kimmiş?”
“Bilmezmiş!” dedi genç adam. “Hem de öyle iyi bilirsin ki.”
“Bilmiyorum,” dedi kız. “Kim? Florence Leaming mi?”
“Ah, Florence Leaming’miş, haydi oradan!” dedi genç adam. “Florence Leaming yüzünden sinirlenirmiş! Hem de ben, sen benimle konuşmuyorsun diye dün gece uyumamış ve bütün gün hiç iş yapmamışken! Senin gibi bir kız Florence Leaming gibi bir kız yüzünden sinirleniyor ha!”

“Bence sen resmen, tam bir delisin,” dedi kız. “Sinirlenmemiştim ki! Sana benim sinirli olduğumu düşündüren şey neydi Tanrı aşkına? Sen cidden delisin. Ay, yeni inci kolyem! Ben şunları çıkarana kadar bir saniye bekle. İşte!”

The New Republic, 13 Temmuz 1927

Siyah Beyaz Düzenleme

Saçının altın rengi tutamları etrafına sarılmış pembe kadife gelincikleri olan kadın, zıplama ile yan yan gidişi kaynaştırdığı ilginç bir yürüyüş biçimiyle kalabalık odanın bir ucundan öbür ucuna geçip evsahibinin zayıf koluna yapıştı.
“İşte şimdi seni yakaladım!” dedi. “Artık kaçamazsın!”
“Ah, merhaba,” dedi evsahibi. “Nasılsın?”
“Eh, keyifliyim,” dedi kadın. “Tam anlamıyla keyifliyim, işte o kadar. Dinle, bana büyük bir iyilik yapmanı istiyorum. Yapar mısın? Lütfen yapar mısın? Lütfen ama lütfen?”
“Nedir?” dedi evsahibi.
“Dinle, Walter Williams’la tanışmak istiyorum. Sahiden, adama resmen, tam anlamıyla deli oluyorum. Ah, şarkı söylerken var ya! O siyahilerin ilahilerini söylediği zaman yok mu! Eh, Burton’a dedim ki: ‘Walter Williams siyahi olduğu için şanslısın, yoksa kıskanmak için bir sürü sebebin olurdu.’ Onunla tanışmayı gerçekten çok isterim. Ona kendisini şarkı söylerken dinlediğimi söylemek isterim. Çok büyük bir iyilik yapıp beni onunla tanıştırır mısın?”
“Ya, elbette,” dedi evsahibi. “Ben onunla tanıştığını sanıyordum. Parti zaten onun için. Hem o nerede ki?”
“Şu tarafta, kitaplığın orada,” dedi kadın. “Şu insanlar onunla konuşmayı bitirene kadar bekleyelim. Ah, bence sen tek kelimeyle muhteşemsin; onun için bu tek kelimeyle muhteşem partiyi veriyor, onu tüm bu beyaz insanlarla falan tanıştırıyorsun. Kendisi epey minnettardır değil mi?”
“Umarım değildir,” dedi evsahibi.
“Bence bu gerçekten çok hoş,” dedi kadın. “Bence öyle. Siyahi insanlarla tanışmanın niçin tamamen kabul edilebilir bir şey olmadığını anlamıyorum. Ben bu konuda hiç olumsuz hisler taşımıyorum... birazcık bile. Burton... ah, o ise tam

tersi. Eh, biliyorsun, kendisi Virginia'lı ve orada nasıl olduklarını bilirsin."
"Bu akşam geldi mi?" diye sordu evsahibi.
"Hayır, gelemedi," dedi kadın. "Bu akşam tam bir şen dulum. Çıkarken ona şöyle dedim: 'Ne yapacağım hiç belli olmaz'. Öyle hâlsiz düşmüştü ki, yerinden kımıldayamıyordu. Ne yazık, değil mi?"
"Ah," dedi evsahibi.
"Ona Walter Williams'la tanıştığımı söyleyene kadar bekle sen!" dedi kadın. "Yüreğine inecek. Ah, siyahiler hakkında daha çok tartışmamız var. Onunla kimbilir ne biçim konuşuyorum, öyle heyecanlanıyorum ki. 'Ah, bu kadar aptallık etme,' diyorum. Fakat Burton'ın da hakkını vermeliyim; Güneylilerin pek çoğundan kat kat daha açıkfikirli. Siyahi insanlara gerçekten son derece düşkün. Eh, kendisi diyor, beyaz hizmetçi kabul etmezmiş. Hem biliyor musun, ihtiyar bir siyahi dadısı vardı, bildiğin ihtiyar bir zenci dadı ve Burton ona resmen bayılıyor. Düşünsene, eve her gidişinde onu görmek için mutfağa gidiyor. Vallahi gidiyor, hem de hâlâ. Tek söylediği şu ki... hadlerini bildikleri sürece siyahi insanlar aleyhinde söyleyecek tek sözü olmadığı. Her zaman onlar için bir şeyler yapıyor, onlara giysi ve daha kimbilir neler neler veriyor. Söylediği tek şey... bir milyon dolar verseler dahi onlardan biriyle masaya oturmayacağı. 'Ah,' diyorum ona, 'böyle konuşarak midemi bulandırıyorsun.' Ona cidden berbat davranıyorum. Berbat davranmıyor muyum?"
"Ah, hayır, hayır, hayır," dedi evsahibi. "Hayır, hayır."
"Öyle yapıyorum,' dedi kadın. "Öyle yaptığımı biliyorum. Zavallı Burton! Bak şimdi, bana gelince, ben katiyen öyle

hissetmiyorum. Siyahi insanlar hakkında en ufak olumsuz hissim yok. Hem neden olsun ki, bazılarına resmen deli oluyorum. Tıpkı çocuk gibiler; tıpkı onlar gibi iyi huylular ve her zaman şarkı söylüyorlar, gülüyorlar, vesaire. Hayatında gördüğün en mutlu varlıklar değiller mi? Sahiden onları sadece dinlemek bile beni güldürüyor. Ah, onları seviyorum. Gerçekten seviyorum. Eh, bak şimdi, dinle, benim siyahi bir çamaşırcı kadınım var, yıllardır benim için çalışıyor ve ona gönülden bağlıyım. Gerçekten enteresan bir şahsiyet. Bir de, sana şunu söylemek isterim ki, ben onu arkadaşım olarak görüyorum. Kesinlikle böyle düşünüyorum. Burton'a dediğim gibi, 'Eh, Tanrı aşkına, hepimiz insanız!' Değil mi?"
"Evet," dedi evsahibi. "Evet, hakikaten öyle."
"Şimdi, şu Walter Williams'a gelelim," dedi kadın. "Bence bu adam gerçek bir sanatçı. Gerçekten böyle düşünüyorum. Bence son derece büyük bir itibarı hak ediyor. Tanrım, müziğini öyle çok seviyorum ki, teninin ne renk olduğunu umursamıyorum. Bir insan sanatçıysa, hiç kimsenin onunla tanışma konusunda katiyen olumsuz bir hissi olmamalı; sahiden böyle düşünüyorum. Burton'a da tam olarak bunu söylüyorum. Haklı olduğumu düşünmüyor musun?"
"Evet," dedi evsahibi. "Ah, evet."
"Ben böyle hissediyorum," dedi kadın. "Dar görüşlü insanları cidden anlayamıyorum. Yani, ben kesinlikle Walter Williams gibi bir adamla tanışmanın bir ayrıcalık olduğunu düşünüyorum. Evet, öyle düşünüyorum. İçimde katiyen olumsuz bir his yok. Eh, Tanrım, tıpkı herhangi birimizi yarattığı gibi, onu da yüce Tanrı yarattı. Öyle değil mi?"
"Hiç şüphesiz," dedi evsahibi. "Evet, hakikaten öyle."

“Ben böyle derim hep,” dedi kadın. “Ah, insanların siyahiler hakkındaki dar görüşlülüğüne öyle öfkeleniyorum ki. Bir şey dememek için kendimi zor tutuyorum. Tabii karşına kötü bir siyahi adam çıktığında, bunun düpedüz korkunç olduğunu kabul ediyorum. Fakat Burton’a da dediğim gibi, bu dünyada bazı kötü beyazlar da var. Yok mu?”
“Herhâlde vardır,” dedi evsahibi.
“Baksana, ben Walter Williams gibi bir adamın evime gelip bize şarkı söylemesinden gerçekten memnuniyet duyardım,” dedi kadın. “Elbette, Burton’dan dolayı ondan bunu isteyemezdim, ama benim bu konuda katiyen olumsuz bir hissim olmazdı. Ah, nasıl şarkı söylüyor ama! Hepsinin içinde müzik yeteneği olması muhteşem değil mi? Doğuştan içlerindeymiş gibi görünüyor resmen. Haydi, o tarafa gidip onunla konuşalım. Dinle, tanıştırıldığım zaman ne yapmalıyım? Tokalaşmalı mıyım? Yoksa başka ne yapayım?”
“Eh, ne istersen onu yap,” dedi evsahibi.
“Herhâlde öyle yapsam daha iyi olur,” dedi kadın. “Ona herhangi bir olumsuz hissim olduğunu hayatta düşündürmem. Sanırım, tıpkı başka herhangi biriyle yapacağım şekilde tokalaşsam daha iyi olur. Tam da bunu yapacağım.”
Kitaplığın başında dikilen uzun boylu genç zenciye ulaştılar. Evsahibi tanıştırma görevini yerine getirdi; zenci eğilerek selam verdi.
“Nasılsınız?” dedi.
Pembe kadife gelincikleri olan kadın, elini kendi kol boyu mesafesinden uzattı ve cümle âlem görsün diye o şekilde tuttu; ta ki zenci o eli tutana, sıkana ve kadına geri verene dek.

“Ah, nasılsınız, Bay Williams,” dedi kadın. “Şey, memnun oldum. Tam da şarkı söyleyişinizden ne denli keyif aldığımı söylüyordum. Konserlerinizde bulundum ve sizi fonograftan falan da dinliyoruz. Ah, cidden çok beğeniyorum!”
Kadın büyük bir netlikle konuşuyor, sağırlara hitaben konuşur gibi dudaklarını titizlikle hareket ettiriyordu.
“Çok sevindim,” dedi genç adam.
“Ben sizin söylediğiniz şu ‘Sucu Oğlan’ şeyine cidden bayılıyorum,” dedi kadın. “Sahiden, dilimden düşmüyor. Sürekli onu mırıldanarak dolanıp durmam eşimi neredeyse delirtti. Ah, öfkeden gözleri kararmış görünüyor... Her neyse. Söylesenize, tüm o şarkıları nereden buluyorsunuz? Bunlar nasıl oluyor da elinize geçiyor?”
“Eh,” dedi genç adam, “pek çok farklı...”
“Onları söylemeyi çok isterdiniz herhâlde,” dedi kadın. “Daha eğlenceli olmalı. Tüm o canım siyahi ilahileri... ah, onlara bayılıyorum! Peki, şimdilerde ne yapıyorsunuz? Hâlâ şarkı söylüyor musunuz? Neden bir ara bir konser daha vermiyorsunuz?”
“Bu ayın on altısında bir konserim var,” dedi genç adam.
“Ah, geleceğim,” dedi kadın. “Şayet mümkün olursa, orada olacağım. Bana güvenebilirsiniz. Tanrım, işte bir yığın insan sizinle konuşmaya geliyor. Tam bir onur konuğusunuz! Ah, şu beyazlı kız kim? Onu bir yerlerde görmüştüm.”
“Kendisi Katherine Burke,” dedi evsahibi.
“Yüce Tanrım,” dedi kadın, “o Katherine Burke mü? Baksana, sahnedekinden tamamen farklı görünüyor. Ben çok daha çekici olduğunu sanıyordum. Bu derece esmer olduğuna dair hiçbir fikrim yoktu. Yani, neredeyse şeye benziyor... Ah,

bence kendisi harikulade bir aktris! Sizce de öyle değil mi, Bay Williams? Ah, bence o muhteşem. Değil mi?”
“Evet, öyle,” dedi genç adam.
“Ah, bence de,” dedi kadın. “Tam anlamıyla harikulade. Eh, Tanrım, başkalarına da onur konuğuyla tanışma fırsatı vermemiz lazım. Bakın şimdi, unutmayın Bay Williams, şayet mümkün olursa o konsere geleceğim. Orada var gücümle sizi alkışlıyor olacağım. Şayet gelemezsem de, her hâlükârda tanıdığım herkese gitmelerini söyleyeceğim. Sakın unutmayın!”
“Unutmam,” dedi genç adam. “Çok teşekkür ederim.”
Evsahibi, kadının koluna girdi ve onu yönlendirerek bitişikteki odaya götürdü.
“Aman Tanrım,” dedi kadın. “Neredeyse ölecektim! Sahiden, sana yemin ederim, neredeyse bayılacaktım. Kırdığım o korkunç potu duydun mu? Katherine Burke’ün neredeyse zenci gibi göründüğünü söyleyecektim tam. Kendimi tam zamanında tuttum. Ah, sence fark etmiş midir?”
“Sanmıyorum,” dedi evsahibi.
“Eh, Tanrı’ya şükür,” dedi kadın, “çünkü onu katiyen utandırmak istemezdim. Acayip hoş biri. Ancak bu kadar olur yani. Tavırları falan çok hoş. Bilirsin, pek çok siyahi insan, onlara azıcık yüz verdin mi astarını ister. Fakat o hiç böyle şeylere girişmiyor. Eh, daha aklı başında bir insan herhâlde. Gerçekten hoş. Sen de öyle düşünmüyor musun?”
“Evet,” dedi evsahibi.
“Onu sevdim,” dedi kadın. “Siyahi bir adam olduğu için katiyen olumsuz bir hissim yok. Tıpkı herhangi biriyle

olacağım kadar doğal hissettim. Onunla da aynen o kadar doğal konuştum, vesaire. Fakat, doğrusunu söylemem gerekirse, gülmemek için kendimi zor tuttum. Burton'ı düşünüp durdum. Ah, Burton'a, ona 'Bay' dediğimi söyleyene kadar bekle sen!"

The New Yorker, 8 Ekim 1927

Bir Telefon Görüşmesi

Lütfen, Tanrım, beni şimdi arasın. Yüce Tanrım, beni şimdi arasın. Başka hiçbir şey istemeyeceğim Senden, gerçekten istemeyeceğim. Çok da bir şey istemiyorum ki. Senin için çok küçük bir şey bu, Tanrım, çok küçük, küçücük bir şey. Yalnızca beni şimdi arasın. Lütfen, Tanrım. Lütfen, lütfen, lütfen.

Bunu düşünmesem, belki telefon çalabilir. Bazen öyle olur. Başka bir şey düşünebilsem. Başka bir şey düşünebilsem. Belki beş yüze kadar beşer beşer saysam, o zamana kadar çalabilir. Daha yavaş sayacağım. Hile yapmayacağım. Üstelik ben üç yüze geldiğimde çalarsa da durmayacağım; beş yüze gelene kadar açmayacağım. Beş, on, on beş, yirmi, yirmi beş, otuz, otuz beş, kırk, kırk beş, elli... Ah, lütfen çal. Lütfen. Saate son bakışım bu. Bir daha bakmayacağım. Yediyi on geçiyor. Saat beşte arayacağını söylemişti. “Seni beşte arayacağım sevgilim.” Sanırım “sevgilim” kelimesini orada söylemişti. Orada söylediğinden neredeyse eminim. Bana iki kez “sevgilim” dediğini biliyorum; ikincisi veda ederkendi. “Hoşça kal sevgilim.” Meşgul olsa ve ofiste rahat konuşamasa da bana iki kez “sevgilim” dedi. Onu aramamdan rahatsız olmuş olamaz. Erkeklere telefon edip durmamak gerektiğini biliyorum... bundan hoşlanmadıklarını biliyorum. Bunu yaptığın zaman, senin onları düşündüğünü ve onları istediğini biliyorlar, bu da senden nefret etmelerine neden oluyor. Fakat üç gündür konuşmamıştık... üç gündür. Tek yaptığım ona nasıl olduğunu sormaktı; tıpkı herhangi birinin onu arayabileceği gibi. Bundan rahatsız olmuş olamaz. Onu rahatsız ettiğimi düşünmüş olamaz. “Hayır, tabii ki etmiyorsun,” dedi. Bir de beni arayacağını söyledi. Bunu söylemeye mecbur değildi.

Ondan bunu istemedim, gerçekten istemedim. İstemediğimden eminim. Beni arayacağını söyleyip sonra da bunu asla yapmayacak hâli yok herhâlde. Lütfen öyle yapmasına izin verme, Tanrım. Lütfen izin verme.

“Seni beşte arayacağım sevgilim.” “Hoşça kal sevgilim.” Meşguldü ve acelesi vardı, etrafında da insanlar vardı, ama bana iki kere “sevgilim” dedi. Bana dedi bunu, bana. Onu bir daha asla görmesem bile, buna sahibim. Ah, ama bu çok ufak, yeterli değil. Eğer onu bir daha göremezsem, hiçbir şey yeterli değil. Lütfen onu tekrar görmeme izin ver Tanrım. Lütfen, onu çok istiyorum. Onu öyle çok istiyorum ki. Uslu olacağım, Tanrım. Şayet elimden gelirse, eğer onu tekrar görmeme izin verirsen, daha uslu olmaya çalışacağım. Beni aramasını sağlarsan. Ah, beni şimdi arasın.

Ah, duam sana çok küçük görünmesin Tanrım. Etrafında tüm melekler ve süzülerek geçen yıldızlarla, o bembeyaz ve yaşlı hâlinle, ta orada, yukarılarda oturuyorsun. Ben de bir telefon görüşmesiyle ilgili bir duayla sana geliyorum. Ah, gülme Tanrım. Görüyorsun ya, sen bunun nasıl bir his olduğunu bilmiyorsun. Sen orada, tahtında, altında fırıl fırıl dönen maviliklerle, öyle güvendesin ki. Sana hiçbir şey dokunamaz; senin kalbini hiç kimse eline alıp bükemez. Bu, ıstırabın ta kendisi Tanrım, fena, gerçekten fena bir ıstırap bu. Bana yardım etmeyecek misin? Oğlunun hatırı için, bana yardım et. O’nun adı hürmetine senden her ne istenirse yapacağını söylemiştin. Ah, Tanrım, senin biricik sevgili oğlun, Efendimiz İsa Mesih’in adı hürmetine, beni şimdi arasın.

Buna bir son vermem lazım. Böyle olmamam lazım. Bak şimdi. Diyelim genç bir adam, bir kızı arayacağını söylüyor,

sonra bir şey oluyor ve aramıyor. Bu çok da korkunç değil, öyle değil mi? Neden olsun ki, dünyanın dört bir yanında, tam da şu anda yaşanıyor bu. Ah, dünyanın dört bir yanında ne olduğundan bana ne! Şu telefon neden çalamıyor ki? Neden çalamıyor, neden çalamıyor? Çalamaz mıydın? Ah, lütfen, çalamaz mıydın? Seni lanet, çirkin, parlak şey. Çalsan ölürsün, değil mi? Ah, çalsan ölürsün. Lanet olsun sana, pis köklerini duvardan sökeceğim, kendini beğenmiş siyah suratını un ufak edeceğim. Cehenneme kadar yolun var.

Hayır, hayır, hayır. Sakin olmam lazım. Başka bir şey düşünmem lazım. Şöyle yapacağım. Saati diğer odaya koyacağım. O zaman bakamam. Eğer gerçekten bakmak zorunda kalırsam, o zaman yatak odasına girmem gerekir ve bu da yapacak bir şey olur. Belki, ben saate tekrar bakmadan önce o beni arar. Ona çok tatlı davranacağım, eğer beni ararsa yani. Eğer bu gece benimle görüşemeyeceğini söylerse, "Ah, hiç sorun değil, canım. Ya, elbette hiç sorun değil," diyeceğim. Onunla ilk tanıştığım zamanki gibi olacağım. O zaman belki benden tekrar hoşlanır. Başlarda her zaman tatlıydım. Ah, insanları sevmeden önce onlara tatlı davranmak öyle kolay ki.

Bence benden hâlâ biraz hoşlanıyor olmalı. Benden hâlâ biraz hoşlanmasa, bugün bana iki kere "sevgilim" diyemezdi. Eğer benden hâlâ biraz hoşlanıyorsa, her şey yitip gitmemiş demektir; yalnızca birazcık, azıcık bile olsa. Görüyorsun ya Tanrım, sen sadece beni aramasını sağlasan, senden daha fazla bir şey istemek zorunda kalmam. Ona tatlı davranırım, şen şakrak olurum, tıpkı eskiden olduğum gibi olurum ve sonra o da beni tekrar sever. Hem o zaman asla senden daha fazla bir şey istemek zorunda kalmam.

Görmüyor musun Tanrım? O hâlde lütfen beni aramasını sağlamaz mısın? Lütfen, lütfen, lütfen!
Uslu durmadığım için beni cezalandırıyor musun Tanrım? O şeyi yaptım diye bana kızgın mısın? Ah, ama, Tanrım, öyle çok kötü insan var ki... yalnızca birine sert davranamazsın. Hem çok da kötü değildi; kötü olmuş olamaz. Kimseye zarar vermedik ki Tanrım. İşler yalnızca insanlara zarar verdiğinde kötü olur. Tek bir insancığa zarar vermedik, bunu biliyorsun. Kötü bir şey olmadığını biliyorsun, değil mi Tanrım? O hâlde şimdi beni aramasını sağlamaz mısın?
Eğer bana telefon etmezse, Tanrı'nın bana kızgın olduğunu anlayacağım. Beş yüze kadar beşer beşer sayacağım ve o zamana kadar beni aramamış olursa, Tanrı'nın bana bir daha asla yardım etmeyeceğini anlayacağım. İşaret olacak bu. Beş, on, on beş, yirmi, yirmi beş, otuz, otuz beş, kırk, kırk beş, elli, elli beş... O kötü bir şeydi. Kötü olduğunu biliyordum. Pekâlâ, Tanrım, beni cehenneme gönder. Cehenneminle beni korkuttuğunu sanıyorsun, öyle değil mi? Kendi cehenneminin benimkinden kötü olduğunu sanıyorsun.
Yapmamalıyım. Bunu yapmamalıyım. Diyelim aramakta biraz gecikti... bunda sinir krizine girecek bir şey yok. Belki de aramayacak... belki de telefon etmeden, dosdoğru buraya geliyordur. Ağlayıp durmuş olduğumu görürse kızacaktır. Ağlanmasından hoşlanmazlar. O ağlamaz. Tanrım, keşke onu ağlatabilsem. Keşke onun ağlamasını, sıkıntıdan bir ileri bir geri yürüyüp durmasını ve kalbini içine oturmuş ağır, kocaman bir taş gibi, için için sızlayan iltihaplı bir yara gibi hissetmesini sağlayabilsem. Keşke ona cehennem azabı yaşatabilsem.

O benim için bunu dilemez. Bana kendimi nasıl hissettirdiğini bildiğini bile sanmıyorum. Keşke, benim ona söylemem söz konusu olmaksızın bilebilse. Sizi ağlattıklarını onlara söylemenizden hoşlanmıyorlar. Onlar yüzünden mutsuz olduğunuzu onlara söylemenizden hoşlanmıyorlar. Eğer söylerseniz, sahiplenici ve müşkülpesent olduğunuzu düşünüyorlar. Sonra da sizden nefret ediyorlar. Ne zaman gerçekten aklınızdan geçen herhangi bir şeyi söyleseniz sizden nefret ediyorlar. Her daim küçük oyunlar oynayıp durmak zorunda kalıyorsunuz. Ah, böyle yapmak zorunda olmadığımızı sanmıştım; bunun, kastettiğim şey her neyse onu söyleyebileceğim kadar büyük olduğunu sanmıştım. Sanırım bunu yapamıyorsunuz, hem de hiçbir zaman. Sanırım buna yetecek kadar büyük hiçbir şey yok, asla olmuyor. Ah, bir telefon etse, ona onun yüzünden üzüldüğümü söylemem. Üzgün insanlardan nefret ederler. Öyle tatlı ve öyle şen şakrak davranırım ki, benden hoşlanmamak elinde olmaz. Bir telefon etse. Ah, bir telefon etse.

Belki de öyle yapıyordur. Belki beni aramadan doğrudan buraya geliyordur. Belki şu an yoldadır. Başına bir şey gelmiş olabilir. Hayır, onun başına asla hiçbir şey gelemez. Onun başına herhangi bir şey geldiğini kafamda canlandıramıyorum. Onu asla bir arabanın altında kalıp ezilmiş olarak kafamda canlandırmam. Onu asla hareketsiz, boylu boyunca, ölü hâlde yatarken görmem. Keşke ölmüş olsa. Bu korkunç bir dilek. Bu hoş bir dilek. Ölmüş olsa, bana ait olurdu. Ölmüş olsa, şu ânı ve son birkaç haftayı asla düşünmezdim. Yalnızca güzel zamanları hatırlardım. Bu

kesinlikle güzel olurdu. Keşke ölmüş olsa. Keşke ölmüş, ölmüş, ölmüş olsa.
Aptalca bir şey bu. Sırf seni tam da söyledikleri zamanda aramıyorlar diye insanların ölmesini dilemek aptalca. Belki de saat hızlı çalışıyordur; doğru olup olmadığını bilmiyorum ki. Belki de doğru dürüst gecikmemiştir bile. Herhangi bir şey onun birazcık gecikmesine sebep olmuş olabilir. Belki ofiste kalması gerekmiştir. Belki de beni oradan aramak üzere eve gitmiştir ve o sırada biri gelmiştir. Bana insanların önünde telefon etmekten hoşlanmaz. Belki de beni bekletiyor olmasından ötürü sadece biraz, birazcık endişelidir. Benim onu aramamı umut ediyor bile olabilir. Bunu yapabilirim. Ona telefon edebilirim.
Bunu yapmamalıyım. Yapmamalıyım, yapmamalıyım. Ah, Tanrım, lütfen onu aramama müsaade etme. Lütfen beni bunu yapmaktan alıkoy. Biliyorum Tanrım, tıpkı senin kadar iyi biliyorum; benim için endişelenseydi, nerede olursa olsun ya da etrafında kaç kişi olursa olsun bana telefon ederdi. Lütfen bunu anlamamı sağla Tanrım. Senden bunu benim için kolaylaştırmanı istemiyorum... bir dünya yaratabilmene rağmen bunu yapamazsın. Yalnızca anlamamı sağla Tanrım. Umut etmeyi sürdürüp durmama müsaade etme. Kendime avutucu şeyler söylememe müsaade etme. Lütfen umut etmeme izin verme yüce Tanrım. Lütfen izin verme.
Ona telefon etmeyeceğim. Hayatta olduğum müddetçe ona bir daha asla telefon etmeyeceğim. Ben onu arayana kadar, cehennemde çürümüş olacak. Bana güç vermene gerek yok Tanrım; o bende zaten var. Beni isteseydi, elde edebilirdi. Nerede olduğumu biliyor. Burada beklediğimi biliyor.

Benden öyle emin, öyle emin ki. Birinden emin olur olmaz, neden ondan nefret ettiklerini merak ediyorum. Emin olmak çok hoş olurdu herhâlde.
Ona telefon etmek öyle kolay olurdu ki. O zaman bilirdim. Belki de aptalca bir şey olmaz bu. Belki rahatsız olmaz. Belki hoşuna gider. Belki de bana ulaşmaya çalışıp duruyordur. Bazen insanlar telefonla birine ulaşmak için tekrar tekrar uğraşıyor ve numaranın cevap vermediğini söylüyorlar. Bunu sadece kendimi rahatlatmak için söylemiyorum; gerçekten oluyor bu. Bunun gerçekten olduğunu biliyorsun Tanrım. Ah, Tanrım, beni o telefondan uzak tut. Beni uzak tut. Hâlâ sadece birazcık gururum olmasına müsaade et. Sanırım buna ihtiyacım olacak Tanrım. Sanırım sahip olacağım tek şey bu olacak.
Ah, onunla konuşmamaya dayanamadığımda gururun ne önemi var ki? Bunun gibi bir gurur öyle aptalca, adi, küçük bir şey ki. Gerçek gurur, büyük gurur, hiç gururun olmamasında. Bunu sırf onu aramak istediğim için söylemiyorum. Onun için söylemiyorum. Bu doğru, bunun doğru olduğunu biliyorum. Ben büyük olacağım. Küçük gururları aşmış olacağım.
Lütfen Tanrım, beni ona telefon etmekten alıkoy. Lütfen Tanrım.
Gururun bununla ne alakası olduğunu anlamıyorum. Gururu işin içine sokmam için, böyle bir yaygara koparmam için o kadar küçük bir şey ki bu. Onu yanlış anlamış olabilirim. Belki de saat beşte benim onu aramamı istemiştir. “Beni beşte ara, sevgilim.” Böyle demiş olabilir, bu da gayet mantıklı bir ihtimal. Onu doğru duymamış olmam gayet mümkün. “Beni beşte ara, sevgilim.” Dediğinin bu

olduğundan neredeyse eminim. Tanrım, kendimle bu şekilde konuşmama müsaade etme. Anlamamı sağla, lütfen anlamamı sağla.
Başka bir şey düşüneceğim. Yalnızca sessizce oturacağım. Kıpırdamadan bir oturabilsem. Ah, kıpırdamadan bir oturabilsem. Belki de kitap okuyabilirim. Ah, tüm kitaplar birbirini sahiden ve tatlılıkla seven insanlar hakkında. Ne diye bu konu hakkında yazıp dururlar ki? Bunun doğru olmadığını bilmiyorlar mı? Bunun bir yalan olduğunu, lanet olasıca bir yalan olduğunu bilmiyorlar mı? Ne kadar can yaktığını bilirken, ne diye bunu anlatmak zorundalar ki? Lanet olsun onlara, lanet olsun onlara, lanet olsun.
Yapmayacağım. Sessiz olacağım. Bunda heyecanlanacak hiçbir şey yok. Baksana. Onun çok da iyi tanımadığım biri olduğunu farz edelim. Onun başka bir kız olduğunu farz edelim. O zaman öylece telefon eder ve, “Ya, Tanrı aşkına, ne oldu sana?” derdim. Böyle yapar, asla üzerinde bile durmazdım. Sırf onu seviyorum diye, neden rahat ve doğal olamıyorum? Olabilirim. Sahiden, olabilirim. Onu arayacağım ve son derece sakin, son derece tatlı olacağım. Bak bakalım olmayacak mıyım, Tanrım. Ah, onu aramama müsaade etme. Etme, etme, etme.
Tanrım, gerçekten beni aramasını sağlamayacak mısın? Emin misin Tanrım? Lütfen insafa gelemez misin? Gelemez misin? Beni hemen şu anda aramasını sağlamanı bile istemiyorum senden Tanrım; sadece bunu kısa bir süre sonra yapmasını sağla. Beş yüze kadar beşer beşer sayacağım. Bunu çok yavaş ve çok adilane yapacağım. O zamana kadar telefon etmemiş olursa, ben onu arayacağım. Arayacağım. Ah, lütfen yüce Tanrım, merhametli yüce

Tanrım, Cennet'teki kutsal Babam, benden önce onun aramasını sağla. Lütfen Tanrım. Lütfen.
Beş, on, on beş, yirmi, yirmi beş, otuz, otuz beş...

The Bookman, Ocak 1928

Yarın Berbat Bir Gün

Leopar derisi manto giymiş kadın ve mora çalan mavi renkli atkısı olan adam, kaçak meyhanenin12 loş, sınırları masalarla oluşturulmuş geçiş alanları boyunca kıvrıla kıvrıla ilerledi.
“Gördüğün herhangi bir yere otur,” dedi adam. “Sadece bir dakikalığına oturacağız. İşte bir masa... bu olur, değil mi?”
“Ah, evet,” dedi kadın. “Bu gayet uygun.”
Oturdular. Ceketsiz, gömleğinin kollarını sıvamış tıknaz bir delikanlı masanın yanında belirdi ve dost canlısı bir sırıtışla baktı.
“Hey, merhaba, Gus,” dedi atkılı adam. “Sadece bir dakikalığına buradayız. Bize spesiyalden birer kadeh getirebilirsin... istediğin o, değil mi, canım? Pekâlâ, Gus, spesiyalden birer kadeh olsun ve acele et, olur mu? Eve erken dönmem lazım... yarın benim için berbat bir gün olacak.”
Gus ortadan kayboldu.
“Mantonu çıkarmak ister misin?” dedi adam.
“Ah, sanmıyorum,” dedi kadın. “Çıkardığıma değmez.”
“Doğru, değmez hakikaten,” dedi adam. “Kesinlikle erken yatmam lazım. Sabahın köründe büroda olmam lazım. Ciddiyim. Önümde ne biçim bir gün var ama! Vay be, ne biçim gün!”
“Ah,” dedi kadın. “Seni zavallı kuzucuk.”
“Detroit’ten gelen şu adam dokuzda orada olacak,” dedi adam, “ve on buçukta bir toplantım var; on ikide sözleşmeleri ayarlayacağız, sonra da J. G.’yle öğle yemeği yemem ve ona şu raporu vermem lazım; bir de öğleden

sonra boyunca Tanrı bilir kaç randevum var. Ah, yarın pek de fazla işim yok canım. Pek de fazla işim yok!”
“Ah,” dedi kadın.
“Sabahın köründe şehre inmem lazım,” dedi adam. “Ofise, bu aralar yaptığım gibi saat on bir civarında salına salına giremem... Pekâlâ, Gus, onları hemen buraya koy. Eh, haydi bakalım. Seninki iyi mi?”
“Ah, çok hoş,” dedi kadın. “Oo, sertmiş gerçi.”
“Bunlar epey keskin,” dedi adam. “Sana iyi gelir. Sadece bir ya da iki kadeh içip erkenden yatarsan, hiçbir zararı olmaz. İnsanın asıl canına okuyan, sabahın körüne kadar ayakta kalmak. Ben artık bunu yapmayacağım. Bu geceden itibaren, sadece bir iki kadeh içki içip on ikiden önce yatacağım. O zaman sabahın köründe şehre inip işe gitmek daha çok içimden gelecek.”
“Bence bu son derece mantıklı,” dedi kadın.
“Yapılacak tek şey bu,” dedi adam. “Bu şeylerle işim bitti. Fena hâlde abarttım içkiyi. Herkes bana berbat göründüğümü söyleyip duruyor. Berbat görünmüyor muyum?”
“Ah, bence hiç de öyle görünmüyorsun,” dedi kadın. “Bazen, herkeste olduğu gibi birazcık yorgun bir hâlin oluyor. Fakat bence iyi görünüyorsun. Hoş görünüyorsun.”
“Öyle diyorsun ha!” dedi adam. “Berbat görünüyorum. Biliyorum bunu. Haydi devam et, bitir de birer tane daha içelim. Ah, Gus! Spesiyalden birer kadeh getir, olur mu? Ona acele etmesini söylemeliydim. Buradan bir an önce çıkmamız lazım. Yarın benim için ne biçim bir gün olacak ama!”
“Ah, biliyorum,” dedi kadın. “Zavallı oğlan.”

“Mantonun önünü gevşetsene biraz, neden gevşetmiyorsun ki?” dedi adam. “Dışarı çıkınca üşüyeceksin.”
“Pekâlâ, gevşeteyim,” dedi kadın. “Sen de atkını çıkarsan daha iyi olmaz mı?”
“Eh, çıkarayım bari,” dedi adam. “Burası sıcak. Bu yerlerde leş gibi bir hava oluyor. Sağlığa zararlı. Ben artık bu yerlerde avare avare oturup durmayacağım. Yapılabilecek en kötü şey bu. Teşekkürler, Gus. Ben hizmet diye buna derim. Eh, haydi bakalım.”
“Oo, çok keskin,” dedi kadın. “Bunların bize ne yapacağını Tanrı bilir.”
“Şöyle yaparsan, dokunmaz,” dedi adam, “sadece bir iki kadeh içip, sonra da eve gideceksin. Ertesi gün, gün boyu uyuyabiliyorsan, geç vakte kadar kalıp içmekte sorun yok, ama sabahın köründe şehir merkezinde olman gerektiğinde iş değişiyor. Artık küfelik olup bütün geceyi dışarıda geçirmeyeceğim. Belki cumartesi geceleri hariç.”
“Bence bu son derece iyi bir fikir,” dedi kadın.
“Ne yapabilirim, biliyor musun?” dedi adam. “İçkiyi büsbütün kesebilirim. Bir süreliğine kesmenin bana birazcık bile zararı olmaz. Sana da zararı olmaz.”
“Ben o kadar da çok içmiyorum ki,” dedi kadın.
“Ah, sen de hiç fena değilsin bebeğim,” dedi adam. “Herkes çok içiyor. İnsanı zehirlemeye yeter bu. İçtiğimiz bu şeyler varken nasıl hayatta kaldığımızı anlamıyorum. Ben içkiyi kesiyorum. Haydi devam et de içkini bitir. Bir tane daha ister misin?”
“Hayır, teşekkürler,” dedi kadın.
“Emin misin?” dedi adam.

“Yok, gerçekten istemiyorum,” dedi kadın.
“Ne yapabileceğimizi düşündüğümü söyleyeyim sana,” dedi adam. “Madem içkiyi kesiyorum... bu arada sen de kessen senin için iyi olur canım, sahiden... bu gece ufak birer kadeh daha içebiliriz diye düşündüm. Ne dersin?”
“Yani... eğer sen istiyorsan,” dedi kadın. “Aslına bakarsan, bunlar beni hiç mi hiç etkilemedi.”
“Beni de,” dedi adam. “Bizi dolandırıyorlar. Hey, Gus! Spesiyalden iki kadeh daha alalım ve bu sefer içlerine bir şey koy, olur mu? Acelemiz olduğunu da unutma. Tanrım, yarın o büroya vaktinde gitmem lazım! Ömrühayatımda yaşayacağım en kötü gün var önümde!”
“Ah, biliyorum,” dedi kadın.
“Aynen öyle, haydi madem, mantonu çıkar,” dedi adam. “Burası cehennem gibi. Ben benimkini çıkarana kadar bir dakika bekle de sana yardımcı olayım. İşte. Keyfin yerinde mi tatlım?”
“Ah, iyiyim,” dedi kadın. “O içkilerin bana tesir etmemesi komik değil mi?”
“Hepimiz çok fazla içtiğimiz için oluyor bu,” dedi adam. “İçkiyi kesmenin güzelliği de burada. Yeniden başlayıp bir iki kadeh içtiğinde, insanda öyle hoş bir his yaratıyor ki daha fazlasına ihtiyaç duymuyorsun. Fakat içmeye devam edip durursan, ne demek istediğimi anlıyor musun, herhangi bir şey hissedene kadar aynı şekilde sürdürmen gerekiyor. Anladın mı? Ah, teşekkürler Gus. Böyle iyi. Eh, haydi bakalım.”
“Bu hoşmuş,” dedi kadın.
“Tabii ya,” dedi adam. “Öncekilerin aksine, bunun içinde bir şey var. Onları her dakika takip etmezsen, bu yerlerde adamı

ayakta uyuturlar. Benim artık bunlarla işim bitti. İçkiyi keseceğim için son derece memnunum. Uzun zamandır aklıma gelen en iyi fikir bu. Hey, öyle ağırdan alma canım. Hızlı iç. Bak, böyle."
"Böyle mi?" dedi kadın.
"İşte böyle daha iyi," dedi adam. "Şimdi belki içtiğinden bir şey anlarsın. İçkiyi azar azar yudumlayarak asla bir yere varamazsın. Şimdi, haydi bakalım, bir yudum daha. Aferin kızıma. Ah, Gus! Hazır ayaktayken, birer tane daha."
"Delirdin mi sen?" dedi kadın. "Daha bunları bitirmedik."
"O diğerlerini getirene kadar bitirmiş oluruz," dedi adam. "O zaman boş boş oturup beklemek zorunda kalmayız. Anladın mı? Gitmemiz lazım bizim. Sahiden, yarın sabahın köründe büroda olmam lazım. Ne biçim bir gün ama!"
"Evet," dedi kadın. "Biliyorum."
"Ya bir de bana sor!" dedi adam. "Acele et canım. İçkini iç. Bitirdin mi? Ah, haydi devam et de bitir... oyalanmayı bırak. Böyle yapılır bu. İşte Gus; iyi iş Gus. Gus benim dostumdur, öyle değil misin Gus? Kesinlikle öylesin. Gus ve ben eski dostlarız. Eh, haydi bakalım canım. Yatmaya gitmeden önce son bir ufak gece içkisi iç. Uyumanı sağlar."
"Ben genellikle gayet güzel uyurum," dedi kadın.
"Konuşmanın faydası yok, benim daha çok uyumam lazım," dedi adam. "Berbat görünüyorum. Annem benim için endişelenmekten kendini yiyip bitiriyor. Bana ne zaman bir mektup yazsa, 'Kendine iyi bak,' diyor. Tabii tabii. Ben kendime gayet güzel bakıyorum. Endişelenmeye hakkı var. Ben iyi bir adamım, öyleyim. Ne var ki anneme üç haftadır yazmadım biliyor musun? Buna ne dersin?"
"Ona yazman lazım," dedi kadın.

“Yazacak vakti kim kaybetmiş ki ben bulayım?” dedi adam. “Mektup yazacak vaktim yok benim. Tanrım, anneme mektup yazmam lazım. Ona yarın yazacağım. Ah, lanet olsun, yarın yazamam ki. Yarın benim için berbat bir gün olacak. Berbat!”
“Gerçekten mi?” dedi kadın.
“Yarın yapılacak o kadar çok işim var ki zavallı, tatlı anneme mektup yazacak vaktim bile olmayacak,” dedi adam. “Ancak bu kadar meşgul olunur yani. Zavallı, tatlı annemin endişelenmesine şaşmamak lazım. Benim için endişelenmekten kendini yiyip bitiriyor. Sen beni sevmiyorsun.”
“Tabii ki seviyorum!” dedi kadın.
“Evet, seviyorsun!” dedi adam.
“Kesinlikle seviyorum!” dedi kadın. “Ne diye böyle bir şey söylemek geldi ki içinden?”
“Biliyorum,” dedi adam. “Biliyorum.”
“Çok biliyorsun sen, değil mi?” dedi kadın. “Senin kadar çok bilmek harika olmalı. Beni sinir ediyorsun.”
“Ettiğimi biliyorum,” dedi adam. “Seni sinir ettiğimi biliyorum.”
“Etmiyorsun ki!” dedi kadın.
“Ah, biliyorum,” dedi adam.
“Seni sevdiğimi bal gibi biliyorsun evet,” dedi kadın. “Sen beni sevmiyorsun, sorun o.”
“Evet, sevmiyorum!” dedi adam.
“Herhâlde benim anlamadığımı sanıyorsun,” dedi kadın. “Eh, anlayabiliyorum. Beni sevmediğini biliyorum. Beni hiç düşünmüyorsun bile. Bir tek kendini düşünüyorsun. Eski püskü bürondan başka bir şey düşünmüyorsun. ‘Ah, büroya

gitmem lazım, ah, büroya gitmem lazım. Ah, sabahın köründe sevgili, tatlı, biricik, kıymetli büromda olmam lazım.’ Tek bildiğin bu.”
“Eh, söyledim sana,” dedi adam. “Yarın erkenden gitmem gerekiyor. Önümde korkunç bir gün var.”
“Ah, kapa çeneni!” dedi kadın.
“Teşekkür ederim,” dedi adam. “Çok teşekkür ederim. Ne kadar tatlısın. Çok minnettarım. Gus! Hangi cehennemdeydin sen? Sorun ne, burada bir içki alamaz mıyım? Zenci falan mıyım ben? Spesiyalden birer kadeh getir ve birazcık acele etmeye çalış, olur mu? Tanrı aşkına!”
“Artık içmeyeceğini sanıyordum,” dedi kadın.
“Senin için ne fark eder ki?” dedi adam. “İçip içmemem seni niye ilgilendiriyor? Ben istersem kendimi öldürecek kadar içeyim, senin umurunda olmaz. Sen beni umursamıyorsun ki.”
“Böyle konuşmamalısın,” dedi kadın. “Umursadığımı biliyorsun, değil mi? Değil mi? Umursadığımı bilmiyor musun?”
“Sahiden birazcık olsun umursuyor musun?” dedi adam.
“Ah, sevgilim,” dedi kadın.
“Belki de umursuyorsundur,” dedi adam. “Belki birazcık umursuyorsundur. Eğer beni biraz olsun umursasaydın, içkini bitirirdin, böylece yatmadan önce ufak birer gece içkisi içebilirdik. Hah şöyle! Benimle o şekilde konuştuğun için kendinden utanmıyor musun? Yaramaz bir kız mı oldun bakayım? Bana resmen buldog gibi saldırdığının farkında mısın? Bunun farkında mısın? Buldog, buldog, hav, vav, vav, Eli Yale; çünkü bu bir buldog, buldog, hav, vav, vav, takımımız asla yenilmeyecek; Eli’ın oğulları...13 Baksana, işte Gus! Vay,

vay, vay, eski dostum Gus değil mi bu? Hem bak ne getirmiş. Gus'ın bize ne getirdiğine bir bak canım. Eh, haydi bakalım. Bu hoş, ufak bir gece içkisi. Gece içkisi, gece içkisi, hav, vav, vav, Eli..."
"Şarkı söyleyişini dinlemek hoşuma gidiyor," dedi kadın. "Kulağa... oo, bu hoş bir içkiymiş. İçtiklerimizin en iyisi bu."
"İç şunu!" dedi adam. "Gerçekten ama canım, şu içkilerini azar azar yudumlama alışkanlığını aşman lazım. Gece seni o kadar geç vakte bırakan şey bu. Hızlı içmeyi öğrenmiş olsan, eve sabahın köründen önce dönebilirdin. Sabahın körü, sabahın körü, hav, vav, vav, Eli Yale; çünkü bu bir sabahın körü, sabahın körü, hav, vav, vav, takımımız asla... Hayır ama cidden, tatlım, seninle bu konuda ciddi ciddi konuşmak istiyorum. Biliyorsun, şunu yapman lazım, cidden... ne diyordum? Bunu aklın alıyor mu? Seninle konuşmak istediğim çok önemli bir şey vardı ve ne olduğunu hatırlayamıyorum. Ben sana ne söylemeye başlamıştım ki?"
"Ne zaman?" dedi kadın.
"Yok, uçtu gitti," dedi adam. "Eh, herhâlde çok da önemli bir şey değildi. Neyse. İçkin nasıl gidiyor? Onu bitirdiğinde ne yapacağız biliyor musun? Yatmaya gitmeden önce ufak bir gece içkisi içeceğiz. Acele et, olur mu, canım? Cidden, bütün gece bekleyecek vaktimiz yok. Benim biraz uyumam lazım. Yarın benim için berbat bir gün olacak. Berbat, berbat, hav, vav, vav, Eli Yale; çünkü bu bir berbat, berbat, hav... Ah Gus! Hey, Gus! Dinle, Gus, sen benim dostumsun değil mi? O hâlde bize spesiyalden birer kadeh daha getirmeye ne dersin? Getirir misin Gus? Sadece benim için, bir de kız arkadaş için... kız arkadaşı tanıyorsun, değil mi? Tabii ki tanıyor. Pekâlâ, Gus, spesiyalden iki kadeh daha."

Vesaire, vesaire.

The New Yorker, 11 Şubat 1928
12 ABD’de alkollü içki tüketiminin yasaklandığı 1920-1933 yılları arasında yaygınlaşan, “speakeasy” adıyla anılan yasa dışı alkol satışının yapıldığı bu eğlence yerleri, Amerikan kültüründe önemli bir etkiye sahiptir. Önceleri yalnızca erkeklere özgü olduğu düşünülen eğlence mekânları, bu dönemde genç erkek ve kadınların bir araya geldikleri, kadın-erkek ilişkilerindeki özgürlükçü değişime önayak olan yerler hâlini alır. [E.N.]
13 Yale Üniversitesi futbol takımının tezahürat şarkısı. [E.N.]

Sadece Ufak Bir Tane

Burayı sevdim Fred. Hoş bir yer. Nereden buldun ki burayı böyle? Bence tam anlamıyla muhteşemsin; 1928 yılında gizli bir meyhane buluyorsun ve seni doğrudan, tek bir soru sormaksızın içeri alıyorlar. İddiaya varım herhangi birinin adını kullanmadan metroya da girebilirdin sen. Giremez miydin Fred?

Ah, şimdi gözlerim alışıyor ya, burayı gitgide daha çok seviyorum. Bu ışıklandırma sisteminin onlara mahsus olduğunu iddia ederlerse inanma Fred, bu fikri Mamut Mağarası'ndan almışlar. Yanımda oturan sensin, değil mi? Ah, beni kandıramazsın. O dizi nerede görsem tanırım.

Buranın nesini seviyorum biliyor musun? Ambiyansı var. Özelliği bu işte. Garsondan nispeten keskin bir bıçak getirmesini istesen, yanımda eve götürmek üzere bu ambiyanstan hoş, küçük bir kalıp kesebilirim. Anı defterim için elimde olması ilginç olurdu. Yarın bir anı defteri tutmaya başlayacağım. Bana unutturma.

Ah, bilmiyorum ki, Fred... sen ne alacaksın? O hâlde sanırım ben de bir viski soda alacağım; lütfen, sadece ufak bir tane. Bu gerçekten hakiki İskoç viskisi mi? Eh, benim için yeni bir deneyim olacak. Evde, dolabımda duran İskoç viskisini görmen lazım; en azından bu sabah dolabımdaydı... muhtemelen şimdiye dibi görünmüştür. Doğum günüm için almıştım. Eh, bir şey almışım en azından. Önceki doğum günümde, tek aldığım fazladan bir yaştı.

Bu güzel bir viski soda, öyle değil mi? Vay, vay, vay, ben hakiki İskoç viskisi içiyorum, düşünsene; amatör liglerden çıktım hiç değilse. Bir tane daha mı alacaksın? Eh, öyle bir

başına içtiğini görmek hoşuma gitmez Fred. Tek başına içmek, ülkedeki suçların yarısına sebep olan şey. İçki yasağının başarısız olmasının nedeni de bu zaten. Fakat lütfen, Fred, ona söyle de benimki sadece ufak bir tane olsun. Aşırı derecede hafif yapsın; sadece bol sulu İskoç viskisi.

Hakiki viskinin etkisini, basit eğlencelere alışkın biri üzerinde görmek hoş olacak. Bu hoşuna gidecek Fred. Bir şey olursa yanımda kalırsın, değil mi? Olağanüstü bir şey olacağını sanmıyorum ama her ihtimale karşı senden bir şey rica etmek istiyorum. Herhangi bir atı yanıma alıp eve götürmeme müsaade etme. Sokak köpekleri ile yavru kediler çok da fark etmez, fakat içeriye bir at sokmaya çalıştığın zaman asansör görevlisi oğlanlar fena hâlde tutucu davranıyor. Artık benimle ilgili bu gerçeği bilsen de olur Fred. Ne zaman Dilsiz Dostlarımız konusunda hassaslaşmaya başlasam, çöküşün geldiğini anlayabilirsin. Üç kadeh viski soda içtim mi kendimi Assisi'li Aziz Francis14 sanıyorum.

Fakat bunların bana dokunacağını sanmıyorum. Bunlar maddenin hasından yapılmış. Farkı bu işte. Sadece iyi hissetmeni sağlıyor. Ah, fevkalade hissediyorum Fred. Sen de öyle hissediyorsun, değil mi? Öyle hissettiğini biliyordum, çünkü daha iyi görünüyorsun. Taktığın o kravata bayıldım. Ah, onu sana Edith mi verdi? Ah, kibarlık etmemiş mi ama? Biliyorsun ya Fred, insanların çoğu gerçekten son derece kibar. Özünde epey kibar olmayan insan sayısı azdır. Senin güzel bir kalbin var Fred. Başım belaya girse yanına koşacağım ilk insan sen olurdun. Herhâlde dünya üzerinde sahip olduğum hemen hemen en iyi arkadaş sensindir. Fakat

senin için endişeleniyorum Fred. Hakikaten endişeleniyorum. Kendine yeterince dikkat ettiğini sanmıyorum. Arkadaşlarının hatırı için kendine dikkat etmen lazım. Etraftaki tüm bu berbat şeyleri içmemelisin; dikkatli olmak, arkadaşlarına karşı borcun. Seninle böyle konuşmamdan rahatsız olmuyorsun, değil mi? Görüyorsun ya canım, kendine dikkat etmediğini görmekten nefret etmemin sebebi senin arkadaşın olmam. Son zamanlarda yaptığın gibi gezip tozduğunu görmek canımı acıtıyor. Sana hiçbir zararı dokunamayacak hakiki İskoç viskisi veren bu yerden şaşmamalısın. Ah, canım, sence gerçekten içmeli miyim? Eh, garsona sadece ufak bir kadehcik de. Söyle ona, tatlım.

Buraya sık gelir misin Fred? Böyle bir yerde güvende olduğunu bilsem senin için çok fazla endişe etmem gerekmez. Ah, perşembe gecesi geldiğin yer burası mıydı? Anlıyorum. Ay, hayır, hiç önemli değil; sadece, bana seni aramamı söylemiştin ve ben de aptal gibi, sırf seninle görüşeceğimi düşündüğüm için, ayarlanmış bir randevumu iptal ettim. Seni aramamı söylediğinde, doğal olarak öyle düşündüm işte. Ah, yüce Tanrım, bunu o kadar da sorun etme. Gerçekten zerre kadar fark etmedi. Sadece çok dost canlısı bir davranış biçimi gibi gelmedi, hepsi bu. Bilmem... çok iyi iki arkadaş olduğumuza inanıyordum. İnsanlar konusunda son derece aptalımdır Fred. Özünde gerçekten karşısındakinin arkadaşı olan çok fazla insan yok. Hemen hemen herkes üç kuruş için sana pislik yapabilir. Ah, evet, yaparlar.

Perşembe gecesi Edith burada seninle birlikte miydi? Burası ona çok uygun olmalı. Kömür madeni dışında gidebileceği

ve ışığın onun o suretini daha hoş göstereceği hiçbir yer düşünemiyorum. Gerçekten onun çekici olduğunu söyleyen bir sürü insan mı tanıyorsun? Astigmatlar arasında geniş bir çevren olmalı, öyle değil mi Freddie, canım? Niye öyle dedin, katiyen herhangi bir şekilde davrandığım yok... bu sadece şu şeylerden biri işte; ya görebilirsin ya da göremezsin. Bak şimdi, Edith bana yavrusunu bile yiyebilecek bir şey gibi görünüyor. Güzel mi giyiniyor? Edith mi güzel giyiniyor? Benimle dalga mı geçiyorsun Fred, hem de bu yaşımda? Yani ciddi olduğunu söylerken ciddi misin? Aman Tanrım. Onun o kıyafetlerinin bilerek seçildiğini mi kastediyorsun? Yüce Tanrım, ben hep onun yanan bir binadan kaçmakta olduğunu düşünmüşümdür.

Eh, bir yaşıma daha girdim. Edith güzel giyiniyormuş ha! Edith zevk sahibiymiş! Evet, kravatlar konusunda hoş bir zevki var. Herhâlde kıymetli dostun için bu kadarını söylememem gerekir Fred, ama kendisi benim bu zamana kadar gördüğüm en berbat kravat seçicisi. Boynuna taktığın şu şeyle boy ölçüşebilecek herhangi bir şey görmedim hiç. Pekâlâ, farz edelim ki hakikaten beğendiğimi söyledim. Bunu sadece sana üzüldüğüm için söyledim. Öyle bir şey takan herhangi biri için üzülürdüm. Sadece kendini iyi hissetmeni sağlamak istedim, çünkü arkadaşım olduğunu sanıyordum. Arkadaşımmış! Dünya üzerinde tek bir arkadaşım yok benim. Bunu biliyor muydun Fred? Bu dünyada hiç arkadaşım yok.

Pekâlâ, ağlıyorsam sana ne, istersem ağlayabilirim, öyle değil mi? Dünya üzerinde bir tane bile arkadaşın olmasa herhâlde sen de ağlardın. Suratım çok mu kötü? Herhâlde o lanet rimel her tarafa akmıştır. Rimel kullanmaktan

vazgeçmem lazım Fred; hayat fazla üzücü. Hayat berbat değil mi? Ah, Tanrım, hayat korkunç değil mi? Ah, ağlama, Fred. Lütfen yapma. Sakın umursama, bebeğim. Hayat berbat, ama sen sakın umursama. Senin arkadaşların var. Hiç arkadaşı olmayan benim. Öyleyim. Hayır, benim. O benim.

Bir içki daha içmenin bana kendimi biraz olsun daha iyi hissettireceğini sanmıyorum. Bundan daha iyi hissetmek isteyip istemediğimi de bilmiyorum. Hayat bu kadar berbatken iyi hissetmenin ne anlamı var ki? Ah, peki o zaman. Fakat lütfen ona, eğer zahmet olmazsa, sadece ufak bir tane olsun de. Burada daha fazla kalmak istemiyorum. Burayı sevmedim. Büsbütün karanlık ve havasız. Edith'in deli olacağı türden bir yer... burası hakkında söyleyebileceğim tek şey bu. En yakın arkadaşın hakkında konuşmamam gerektiğini biliyorum Fred, ama o berbat bir kadın. O kadın bu dünya üzerindeki bir asalak. O kadına güvenmen resmen korkunç hissetmeme neden oluyor Fred. Herhangi birinin sana pislik yaptığını görmek hiç hoşuma gitmiyor. İncindiğini görmeyi hiç istemem. Bu kadar berbat hissetmeme sebep olan da bu. İşte bu yüzden yüzümün her tarafına rimel bulaştırıyorum. Hayır, lütfen yapma Fred. Elimi tutmamalısın. Edith'e haksızlık olur bu. Koca asalağa karşı hakkaniyetli olmamız lazım. Sonuçta, o senin en yakın arkadaşın, öyle değil mi?

Sahiden mi? Bu söylediğinde sahiden ciddi misin Fred? Evet ama sen sürekli onunla birlikteyken... onu haftanın her gecesi buraya getirirken, öyle düşünmemek nasıl elimde olabilir ki? Gerçekten mi, sadece perşembe mi? Ah, bilirim... o işlerin nasıl olduğunu bilirim. Biri bu şekilde başına

kalınca, insanın elinden bir şey gelmez bir türlü. Tanrım, o kadının ne berbat bir şey olduğunun farkına varmana sevindim. Bu konuda endişeliydim Fred. Bunun sebebi senin arkadaşın olmam. Ya, tabii ki öyleyim, canım. Öyle olduğumu biliyorsun. Ah, resmen saçmalıyorsun Freddie. Senin bir sürü arkadaşın var. Sadece şu var ki, asla benden daha iyi bir arkadaş bulamayacaksın. Hayır, onu biliyorum. Asla senden daha iyi bir arkadaş bulamayacağımı biliyorum. Sen sadece elimi bir saniyeliğine geri ver; ben şu lanet rimeli gözümden çıkarana kadar.

Evet, bence içmeliyiz hayatım. Bence arkadaşlığımızın şerefine ufak bir kadeh içmeliyiz. Sadece ufak bir tane; bu hakiki İskoç viskisi olduğu için ve biz de hakiki arkadaşlar olduğumuz için. Sonuçta, arkadaşlar dünya üzerindeki en harika şeylerdir, öyle değil mi Fred? Vay be, bir arkadaşın olduğunu bilmek insana iyi hissettiriyor. Ben harika hissediyorum, sen de öyle hissetmiyor musun canım? Hem de harika görünüyorsun. Arkadaşım olduğun için gurur duyuyorum. Bu dünyada var olan tüm berbat insanları düşününce, bir arkadaşın ne kadar nadir bulunan bir şey olduğunu idrak ediyor musun Fred? Hayvanlar insanlardan çok daha iyi. Tanrım, hayvanlara bayılıyorum. Sende sevdiğim şey de bu işte Fred. Hayvanlara çok düşkünsün.

Bak, sadece ufak bir kadeh viski soda içtikten sonra ne yapalım biliyor musun? Dışarı çıkıp bir sürü sokak köpeği toplayalım. Hayatım boyunca hiçbir zaman yeterince köpeğim olmadı, ya senin? Daha çok köpeğimiz olmalı. Hem belki bakınsak, etrafta birkaç kedi de buluruz. Bir de at; hiçbir zaman bir atım olmadı Fred. Bu çok boktan değil mi? Tek bir atım bile olmadı. Ah, şöyle hoş, emektar bir araba atı

isterdim Fred. Sen istemez miydin? Ona bakmak, yelesini taramak falan hoşuma giderdi. Ah, eski kafalılık yapma Fred, lütfen yapma. Bir ata ihtiyacım var, sahiden var. Sen bir tane istemez miydin? Çok tatlı ve iyi huylu olurdu. Haydi bir içki içelim, sonra da dışarı çıkıp sevimli, minik bir at bulalım Freddie... sadece ufak bir tane hayatım, sadece ufak bir tane.

The New Yorker, 12 Mayıs 1928
14 Fransisken mezhebinin kurucusu Assisi'li Francesco'nun hayvanların koruyucu azizi olduğuna inanılır. Kuşlara Tanrı'nın sözlerini iletirken tasvir edilir. [E.N.]

Şövalye Ruhlu Çapkının Pelerini

Ağzı kulaklarında, baştan aşağı ışıldayan ve ufak, kesintili dans adımları sergileyen evsahibesi, favorili genç adamın önüne düşerek onu odanın bir ucundan öbürüne, kendisine iki kez Clara Bow'a benzediği söylenmiş olan kızın oturduğu yere götürdü.

"İşte burada!" diye bağırdı evsahibesi. "İşte aradığım kız! Bayan French, müsaadenizle sizi Bay Bartlett'le tanıştırayım."

"Sizinle bir arkadaş toplantısında karşılaştığıma memnun oldum," dedi Bay Bartlett.

"Kusura bakmayın, eldivenim ıslak," dedi Bayan French.

"Ah, siz ikiniz yok musunuz!" dedi evsahibesi. "İkinizi bir araya getirmek için resmen can atıyordum. Hiç sorunsuz, anında anlaşacağınızı biliyordum. Sana onun kendine has muhteşem bir çizgisi olduğunu söylememiş miydim Alice? Sana ne demiştim, Jack... sana onun matrak bir insan olduğunu tekrar tekrar söylememiş miydim? Üstelik hep böyledir. Onu benim kadar iyi tanıyıncaya kadar bekle de gör! Tanrım, ah keşke burada kalıp sizi dinleyebilsem."

Bununla birlikte, arzusundan yana hüsrana uğramış hâlde, içtenlikle gülümsedi, vedalaşırken elini çılgınca oynatan sevimli, minik bir bebek gibi el sallayıp misafirperverlik mesuliyetlerine kaldığı yerden devam etmek üzere İskoç dansı adımlarıyla karşı tarafa süzüldü.

"Hey, benim bütün hayatım geçip giderken nerelerdeydin sen?" dedi, kendine has muhteşem bir çizgiye sahip genç adam.

"Ah bırak bu ağızları," dedi, hep böyle olan kız.

“Oturmama herhangi bir itirazın olur mu?” dedi genç adam.
“Hiç çekinme, buyur,” dedi kız. “Otur da ayaklarını dinlendir.”
“Senin için bu küçük iyiliği yapacağım,” dedi genç adam. “Düşmeden önce oturayım bari ne yapayım? Ne parti ama değil mi? Nasıl bir parti çıktı bu böyle!”
“Hem de nasıl!” dedi kız.
“‘Hem de nasıl’ ya, doğru,” dedi genç adam. “Muhteşem.”
“Şahane,” dedi kız.
“Dehşet güzel,” dedi genç adam.
“Âdeta cennet,” dedi kız.
“Karşılık vermekten hiç geri kalmıyorsun, değil mi?” dedi genç adam. “Sen ne biçim bir kız çıktın böyle! Acayip bir kızsın, öyle değil mi?”
“Ah, bırak bu ağızları,” dedi kız.
“Sadece gerçekten iyi bir kızsın,” dedi genç adam. “Ufak tefeğinden bir güzelliksin üstelik. Hem sen o kocaman, mavi gözleri nereden buldun ki? Benim kocaman, mavi gözlere vurgun olduğumu bilmiyor musun?”
“Vurgunsun tabii,” dedi kız. “Tam da o saçma tiplerdensin.”
“Hey, dinle, dinle,” dedi genç adam. “Bir dakikalığına ara ver, olur mu? Haydi ama, bak şimdi, bir normalleş. Bana o kocaman, mavi gözleri nereden bulduğunu söylemeyecek misin?”
“Ah, gülünç olma,” dedi kız. “Gözlerim kocaman değil ki! Öyle mi?”
“Bir de soruyorsun!” dedi genç adam. “Gözlerinin kocaman olduğundan haberin yok, öyle değil mi? Ah, hayır, daha önce kimse sana bunu söylememiş ha. Kafanı kaldırıp şöyle

baktığında bana ne yaptığından da haberin yok, öyle değil mi? Evet, haberin yok!”
“Orasını bilemem,” dedi kız.
“Ah, kes şunu, olur mu?” dedi genç adam. “Haydi, buyur bakalım şimdi, itiraf et. Bana o kocaman, mavi gözleri nereden bulduğunu söyle.”
“Bu bahsi açarken aklından ne geçiyor?” dedi kız.
“Ayrıca saçların da epey hoş,” dedi genç adam. “Herhâlde epey hoş saçların olduğundan da haberin yok. Yok, öyle değil mi?”
“Bu iyi bir şey olsa bile, hoşuma gitmezdi,” dedi kız.
“Haydi ama, yapma şimdi,” dedi genç adam. “Şu saçlarının epey hoş olduğundan haberin var mı?”
“Muhteşem,” dedi kız. “Şahane.”
“Benden hoşlanman mı?” dedi genç adam.
“Ah, kes şunu,” dedi kız.
“Sana bayağı âşık olabilirdim,” dedi genç adam. “O kocaman, mavi gözlerin bana ne yaptığı hiç kimseyi ilgilendirmez. Bunun farkında mısın?”
“Ah, orasını bilemem,” dedi kız.
“Hey, dinle,” dedi genç adam, “sen ne yapmaya çalışıyorsun... beni mahvetmeye mi? Dalga geçmeyi hiç bırakmaz mısın sen? Bana o kocaman, mavi gözleri nereden bulduğunu ne zaman söyleyeceksin?”
“Ah, kendini topla,” dedi kız.
“Senin gibi bir kızın karşısında gözümü dört açmak zorunda kalırdım,” dedi genç adam. “Ayağımı denk almam gerekirdi, aynen öyle.”
“Aptallık etme,” dedi kız.

“Ne var, biliyor musun?” dedi genç adam. “Senin gibi bir kıza kafayı takabilirim.”
“Nasıl yani?” dedi kız.
“Ah, haydi ama, haydi ama,” dedi genç adam. “Bir ara ver, olur mu? Hem sen bunca zamandır nerelerde saklanıp durduğunu bana anlatsana. Geldiğin yerde senden başka da var mı?”
“Bir tek bu var,” dedi kız. “Ya da artık yok.”
“Dert değil,” dedi genç adam. “Senin gibi bir tane yeter. Senin o gözlerinin bana yaptıkları yeter de artar bile! Bunun farkında mısın?”
“Orasını bilemem,” dedi kız.
“O elbisen de beni bitiriyor,” dedi genç adam. “O iç gıcıklatan elbiseyi nereden buldun? Hım?”
“Bırak bu ağızları,” dedi kız.
“Hey, sen o lafı nereden buldun ki hem?” dedi genç adam.
“Tanrı vergisi,” dedi kız.
“‘Tanrı vergisi’ ya, doğru,” dedi genç adam. “Klas bir şey.”
“Daha hiçbir şey duymadın,” dedi kız.
“Beni mahvediyorsun,” dedi genç adam. “Sana söylüyorum. Tüm bu şeyleri nereden buluyorsun sen?”
“Bu bahsi açarken aklından ne geçiyor?” dedi kız.
Pekişmiş ışıltısıyla evsahibesi, seke seke onların yanına geldi.
“Eh, Tanrı aşkına!” diye haykırdı. “Siz ikiniz başka herhangi birine bakmayı bile düşünmüyor musunuz? Onu nasıl buldun Jack? Sevimli değil mi?”
“Bir de soruyorsun!” dedi genç adam.
“O da muhteşem değil mi Alice?” diye sordu evsahibesi.
“Bilsen şaşar kalırsın,” dedi kız.

Evsahibesi sevimli, muzip bir Teriyer yavrusu gibi başını yana eğdi ve onlara ışıltılı gözlerle, tuhaf tuhaf baktı.
“Ah, siz ikiniz yok musunuz!” dedi. “Hiç sorunsuz, anında anlaşacağınızı söylemedim mi ben size?”
“Hem de nasıl!” dedi kız.
“‘Hem de nasıl’ ya, doğru!” dedi genç adam.
“Siz ikiniz yok musunuz!” diye cıvıldadı evsahibesi. “Sizi bütün gece dinleyebilirim.”

The New Yorker, 18 Ağustos 1928

Jartiyer

Haydi buyur bakalım! Bir bu eksikti. Başıma bu da gelecekmiş. Yeterince sıkıntım yok ya. İşte buradayım; tek bir insanı tanımadığım bu iğrenç partide akşam boyu mahsur kalmış zavallı, kimsesiz bir yetimim. Yetmezmiş gibi jartiyerimin de kopması gerekiyordu. Tam da benim başıma gelecek türden bir şey. Şimdi şunun başına ne iş açsak acaba? Eh, jartiyerini koparsak nasıl olur? Neden olmasın, bu eski bir şaka, ama her zaman işleyeceği kesin. Daha yapmaları gereken çok iş var; kalabalığın ortasındaki zavallı, bağrı yanık bir yetime yapılacak ilkokul şakaları bulup çıkaracaklar ya. Bu, var olan en acı yalnızlık türü. Bunu size herkes söyleyecektir. Bunu söylemeyecek herkes çürük yumurtadır.

Kendi odamın parfümlü kutsal havası içindeyken başıma gelemezdi bu. Ya da taksinin sağladığı nispeten daha dar mahremiyet içinde. Ah, hayır. Bu fazla iyi bir senaryo olurdu. Yabancılarla dolu bir odada, korkmuş bir sıçan gibi köşeye sıkıştığım âna kadar beklemesi lazımdı. Şu otuz beş, otuz altı metre ötedeki giyinme odası da... Bari Sheridan'da olsaydı. O zaman rahat bir nefes alabilirdim. Kop, kop, kop, o soğuk gri taşların üzerine çarp ey deniz; isterdim ki dile gelsin, içimde yükselen düşünceler bitimsiz.15 Ah be, istemez miydim ya! Bu odayı otuz saniyede boşaltıverirdim.

Tanrı'ya şükür, kopuş gerçekleştiğinde oturuyordum. İşte size var oluş üzerine bir yorum. İşte bir insanın batabileceği derinliklere dair bir bakış. Bu dünyada şükretmem gereken tek şey, jartiyerim koptuğunda oturuyor olmam. Sahip

olduğunuz nimetleri tek tek sayın; Tanrı'nın neler yaptığını görmek sizi şaşırtacak. İşte. Ben birini görüyorum.
İnsanın böyle bir durumda ne yapması gerekir? Napolyon olsa ne yapardı? Soğukkanlılığımı muhafaza etmem lazım. Pratik zekâlı olmam lazım. Plan yapmam lazım. Yapılacak şey, ne pahasına olursa olsun panikten kaçınmak. Orkestraya söyleyelim de Tanrı aşkına çalmaya devam etsinler. Dans edin, sizi caz delisi kader kuklaları, bana da aldırış etmeyin. Benim bir şeyim yok. Yaralı mıyım? Hayır efendim, gayet sağlıklıyım ben. Ah, harika durumdayım.
Önümdeki tek seçenek, çorabım kayarak bileğime inmesin diye onu hiç bırakmadan tutmak. Sadece burada otur, burada otur, burada otur. Tozpembe bir gelecek bu. Yaz gelecek; sonra bütün görkemiyle acı Sonbahar; ondan sonra da şen şakrak, ihtiyar kral, Kış. Ben de işte burada, bu lanet şeyi hiç bırakmadan tutuyor olacağım. Aşk ve şöhreti yakalama şansım uçup gidecek ve minicik, sıcak bir bedeni minnettar kollarımda tutmanın kutsal, muazzam sevincini asla tadamayacağım. Gelecek nesillerin hayranlık duyacağı ölümsüz sözler yazmak neyime; benim için ne seyahat, ne zenginlik; ne yeni, bilge arkadaşlar; ne gösterişli maceralar ne de Tanrı'nın bir lütfu olan kadınlığımın tatlı meyvesi olacak. Ah, lanet olsun.
Herkes eve gittiğinde ve ben hâlâ burada oturduğumda, şanslı evsahiplerim için hoş bir durum olmayacak mı bu? Acaba onları, kızaran başımı öne eğip küçük sırrımı fısıldayacak kadar iyi tanıdığım bir noktaya gelebilecek miyim hiç? Herhâlde birbirimize epey alışmak zorunda kalacağız. Muhtemelen uzun süre yaşarım burada. Çorabımı yukarıda tutarak yıllar boyunca burada oturduğumdan,

vücudumda fazla yıpranma olmayacaktır. Belki bir süre sonra bana bir işlev de kazandırabilirler. Üzerime şapka asabilir ya da kucağımı küllük yerine kullanabilirler. Acaba ekimin birinde kira kontratları doluyor mudur ki? Hayır, hayır, hayır, bakın, buna kesinlikle müsaade etmem; siz buyurun taşının ve beni yeni kiracılar için burada bırakın. Belki de evsahibi onlar için beni tadilattan geçirir. Herhâlde giysilerim sararacaktır; tıpkı, İngiliz romancı Charles Dickens (1812-1870) tarafından yazılmış Büyük Umutlar'daki Bayan Havisham'ınkiler gibi. Bayan Havisham'ın kırılmış bir kalbi vardı, benim de kopmuş bir jartiyerim var. Hüsran Kızları. Hüsran Kızları Adada, Hüsran Kızları Dünya Fuarı'nda, Hüsran Kızları ve Buz Yelkenlileri, Hüsran Kızları Tüm Ulusların Evi'nde. Bu kadar yeter. Bunu daha fazla oynamak istemiyorum.

Bir gencin umut vadeden hayatının bir jartiyer tarafından engellendiğini, sekteye uğratıldığını, harap edildiğini düşünüyorum da! Daha mutlu dönemlerde olsa, "jartiyer" sözcüğünü cümle içinde kullanabilirdim. Daha yakın, ey sen, jartiyerim benim, sana daha yakın.16 Ne fark eder ki; hayatım bitti zaten. Acaba öldüğüm zaman bunu nasıl anlayabilecekler? Benim burada çorabımı tutarak oturan hâlim ile yalnızca alelade bir ceset arasındaki ayrım çok ince bir çizgi olacak. Lanet olasıca, yaş, rutubetli, nahoş bir ceset.17 Bu da Nicholas Nickleby kitabından. Ne geçiriyorum ki ben böyle... Dickens'la Bir Akşam mı? Eh, bundan böyle geçireceklerimin en iyisi bu.

Hayatımı bir daha yaşama fırsatım olsa, korse giyerdim; üzerine, etrafını tamamen saran bir sürü sıkı, gerçek, sağlam, vefakâr jartiyer tutturulmuş korseler. İnsan onlarla

güvende olur; onlar seni yarı yolda bırakmaz. Bir daha asla kaypak bir jartiyere güvenmem. Ben de güvenmem, başka herhangi biri de güvenmez. Kaypak bir jartiyere ya da bir Wall Street adamına asla güvenmeyin. Hayatın bana öğrettiği şey bu. Bütün bu yaşamdan çıkardığım ders bu. Sadece bir şansım daha olsa, korse giyerdim. O da olmazsa, çorapsız gezer ve sonsuz Yaz'ın kızıymışım gibi yapardım. Bir seferinde çorap giymediğim için beni Monte Carlo'daki Casino'ya almamışlardı. O yüzden ben de gidip çorabımı bulmuş, sonra geri dönmüş ve varımı yoğumu kaybetmiştim. Dottie'nin Seyahat Günlüğü ya da Tablo Gibi Doğal Güzelliğiyle Monaco'nun Ana ve Ara Yolları, Yazan: İçlerinden Biri. Keşke tam da şu anda Monte Carlo'da olsaydım. Keşke Carcassonne'da olsaydım. Ah be, St. Helena'da olmak için milyon dolarlar verirdim.

Bu partiyi kesinlikle yıkıp geçiyor olmalıyım. Kişiliğimi hissettiriyorum. Her kalbe ağır ağır sokuluyorum; tam olarak bunu yapıyorum. Siz Dorothy Parker'la tanıştınız mı? Nasıl biri? Ah, berbat biri. Tanrım, fena biri. Bütün akşam bir köşede oturup surat asar... asla ağzını açmaz. Hayatında görüp göreceğin en aptal kadın. Biliyor musun, yazdıklarının tek kelimesinin bile kendisine ait olmadığını söylüyorlar. Aşağı Doğu Yakası'ndaki bir apartmanda kiracı olarak yaşayan zavallı, ufak bir adama bunları yazması için haftada on dolar ödediğini ve sadece üzerine imzasını attığını söylüyorlar. Adamcağız, o zavallı çırak, kötürüm bir anne ve beş kardeşin geçimine destek olmak için bunu yapmak zorunda; gündüzleri de ilik açıyor. Ah, o kadın berbat biri.

O kör ahmaklar, içimin şefkat ve sevgiyle dolup taştığının ve verdikçe vermek, verdikçe vermek için resmen can attığımın

hiç farkında değil. Tek görebildikleri, bu talihsiz dış görünüş. Şu anda o görünüşe bakan bir adam var. Pekâlâ, bebeğim, buyur devam et, gönlünce bak. Komik, değil mi? Burada oturmuş dizimi tutarken epey şapşal görünüyorum, öyle değil mi? Evet, bu dizi tutacak tek kişi de benim. Buna ne diyorsun, tatlım?

Allah vere de hiç kimse bu tarafa gelip benimle arkadaş olmaya çalışmasa. Ömrühayatımda bunu ilk defa diliyorum. Herhangi biri bu tarafa gelirse ne yaparım? Benimle tokalaşmaya çalıştıklarını farz edelim. Birinin beni dansa kaldırmak istediğini farz edelim. Yalnızca kafamı sallayıp, "Ben bilmiyor İngilişçe," demem gerekecek, işte o kadar. Kimse yanıma gelmesin diye dua eden bu kadın... bu ben olabilir miyim? Üstelik giyinirken, "Belki de romantizmin hayatıma gireceği gece bu gecedir," diye düşünmüştüm. Ah, iki elimi de kullanabilseydim, sadece yüzümü kapatır ve hüngür hüngür ağlardım.

Şu adam, şu bakan adam! Bu tarafa geliyor! Ah, şimdi ne olacak? "Beyefendi, sizinle tanışmanın müphem zevkine nail olmadım," diyemem ki. O tür işlerde çok beceriksizimdir. Ona mükemmel bir Fransızcayla cevap verememem. Tanrı biliyor ya, ayağa kalkıp çalımlı çalımlı yürüyüp gidemem. Acaba ona her şeyi anlatsam bunu nasıl karşılar? Brooks Brothers18 tipine biraz fazla benziyor; gerçekten anlayışlı olamayacak kadar... Dış görünüşleri ne kadar iyi olursa, Gerçek Meseleler'den, Esas Önemli Meseleler'den söz ederseniz, eski köye yeni âdet getirmeye çalıştığınız izlenimine o kadar çok kapılıyorlar. Belki de benim sadece aykırı olduğumu düşünür. Belki dış görünüşünün altında bir yerlerde insancıl bir yan vardır.

Belki bir kız kardeşi ya da bir annesi falan vardır. Belki sonunda Tabiat'ın asil erkeklerinden biri olduğu ortaya çıkar. Nasılsınız? Dinleyin, benim yerimde olsanız ne yapardınız, yani..?

The New Yorker, 8 Eylül 1928
15 Viktorya dönemi şairi Alfred Lord Tennyson'ın "Break, Break, Break" adlı şiirinden. [E.N.]
16 Cenazelerde ya da ölmekte olan biri için söylenen 19. yüzyıla ait ilahinin sözlerine gönderme yapılıyor: "Nearer, my God, to Thee, nearer to Thee." [E.N.]
17 Charles Dickens'ın Nicholas Nickleby romanındaki Mr. Mantalini karakterinin ceplerine taş doldurarak Thames Nehri'ne atlayacağını söyledikten sonra kendini acındırmak için dile getirdiği sözler. [E.N.]
18 New York'ta dönemin prestij göstergesi hâline gelen, taşralı girişimci tiplerin özellikle tercih ettiği ünlü erkek giyim markası. [E.N.]

New York’tan Detroit’e

“Detroit’le bağlantı hazır,” dedi telefon operatörü.
“Alo,” dedi New York’taki kız.
“Alo?” dedi Detroit’teki genç adam.
“Ah, Jack!” dedi kız. “Ah, sevgilim, sesini duymak o kadar harika ki. Seni ne kadar özlediğimi bilmi...”
“Alo?”
“Ah, beni duyamıyor musun?” dedi kız. “Niye ki ama, ben seni yanı başımdaymışsın gibi duyabiliyorum. Böyle daha iyi mi, canım? Şimdi beni duyabiliyor musun?”
“Kimi aramıştınız?” dedi genç adam.
“Seni, Jack!” dedi kız. “Seni, seni. Ben Jean, sevgilim. Ah, lütfen beni duymaya çalış. Ben Jean.”
“Kim?” dedi genç adam.
“Jean,” dedi kız. “Ah, sesimi tanımıyor musun? Ben Jean, canım. Jean.”
“Ah, merhaba,” dedi genç adam. “Eh, aman be. Nasılsın?”
“Fena değilim,” dedi kız. “Ah, aslında iyi de değilim ya, sevgilim. Ben... ah, hâlim resmen berbat. Artık dayanamıyorum. Geri dönmüyor musun? Lütfen, ne zaman dönüyorsun? Sensizken durumun ne kadar korkunç olduğunu bilmiyorsun. O kadar uzun zaman oldu ki, canım... sadece dört beş gün olacağını söylemiştin ve neredeyse üç hafta oldu. Sanki yıllar, yıllar geçti. Ah, o kadar korkunçtu ki, tatlım... durum resmen...”
“Hey, çok üzgünüm,” dedi genç adam, “ama söylediklerinin lanet olasıca tek kelimesini duyamıyorum. Daha yüksek sesle falan konuşamaz mısın?”

“Tamam tamam,” dedi kız. “Böyle daha iyi mi? Şimdi duyabiliyor musun?”
“Evet, şimdi birazcık duyabiliyorum,” dedi genç adam. “O kadar hızlı konuşma, olur mu? Daha önce ne demiştin?”
“Sensizken durumun resmen korkunç olduğunu söyledim,” dedi kız. “O kadar uzun zaman oldu ki canım. Üstelik senden tek kelime haber bile almadım. Ben... ah, neredeyse delirecektim Jack. Bir kartpostal bile almadım bir tanem, veya...”
“Gerçekten bir saniye bile vaktim olmadı,” dedi genç adam. “Amele gibi çalışıp duruyordum. Tanrım, beni iyi koşturdular.”
“Ah, öyle mi?” dedi kız. “Üzüldüm, canım. Şapşallık ettim. Fakat sadece... ah, hiçbir şekilde tek kelime duyamamak resmen cehennem azabı gibiydi. Belki, bazen, iyi geceler dilemek için telefon edersin diye düşünmüştüm... bilirsin, eskiden uzakta olduğun zaman yaptığın gibi.”
“Ya, birçok kez buna niyetlendim,” dedi genç adam, “ama muhtemelen dışarıdasındır falan diye düşündüm.”
“Dışarı çıkmadım ki,” dedi kız. “Tek başımaydım. Böylesi... böylesi bir bakıma daha iyi oluyor. Kimseyi görmek istemiyorum. Herkes, ‘Jack ne zaman dönüyor?’ ve ‘Jack’ten ne haber?’ diye soruyor ve onların önünde ağlayacağım diye korkuyorum. Sevgilim, bana seni sorduklarında bu beni öyle fena yaralıyor ki... ve onlara şey demek zorunda kalıyorum...”
“Hayatımda gördüğüm en lanet, en berbat bağlantı bu,” dedi genç adam. “Ne yarası? Mesele nedir?”
“Dedim ki, bana seni sorduklarında bu beni öyle fena yaralıyor ki,” dedi kız, “ve onlara şöyle demek zorunda

kalıyorum... Ah, boş ver. Boş ver. Sen nasılsın, canım? Bana nasıl olduğunu anlat.”
“Ah, gayet iyiyim,” dedi genç adam. “Pestilim çıktı. Sen iyi misin?”
“Jack, ben... sana söylemek istediğim şuydu,” dedi kız. “Fena hâlde endişeliyim. Neredeyse aklımı kaçıracağım. Ah, ne yapacağım ben, canım, ne yapacağız? Ah, Jack, Jack, sevgilim!”
“Hey, böyle homurdandığın zaman seni nasıl duyabilirim ki?” dedi genç adam. “Daha yüksek sesle konuşabilir misin? Doğruca şu adı her neyse ona doğru konuş.”
“Bunu telefonda çığlık çığlığa anlatamam ki!” dedi kız. “Sende hiç anlayış yok mu? Sana ne anlattığımın farkında değil misin? Farkında değil misin? Farkında değil misin?”
“Pes ediyorum,” dedi genç adam. “Önce homurdanıyorsun, sonra da bağırıyorsun. Bak, bu hiç mantıklı değil. Bu berbat bağlantıyla hiçbir şey duyamıyorum. Neden sabah bana bir mektup yazmıyorsun? Öyle yap, olmaz mı? Ben de sana bir mektup yazarım. Anlıyor musun?”
“Jack, dinle, dinle!” dedi kız. “Beni dinle! Seninle konuşmam lazım. Sana neredeyse delirdiğimi söylüyorum. Lütfen, bir tanem, söylediğim şeyi duy. Jack, ben...”
“Bir dakika,” dedi genç adam. “Biri kapıyı çalıyor. Girin. Ah, haydi canım! İçeri girin, serseriler. Paltolarınızı yere atın ve oturun. Viski dolapta, şu sürahinin içinde de buz var. Sıradan bir bardaymışsınız gibi... rahatınıza bakın. Ben de hemen geliyorum. Hey, dinle, şimdi buraya gelen bir sürü çılgın Kızılderili var ve gürültüden kafamı bile toplayamıyorum. Haydi sen yarın bana bir mektup yaz. Olur mu?”

“Sana mektup yazacakmışım!” dedi kız. “Ah, Tanrım, sana nereden ulaşacağımı bilseydim, daha önce yazmış olmaz mıydım sence? Bugün senin bürodakilerden öğrenene kadar adresini bilmiyordum bile. Öyle...”
“Ah, öyle mi, söylediler mi?” dedi genç adam. “Ben şey sanıyordum... Ah, kesin sesinizi, tamam mı? İnsana bir fırsat verin. Burada pahalı bir konuşma yapılıyor. Hey, baksana, bu sana hayli pahalıya patlıyor olmalı. Bunu yapmamalısın.”
“Sence bunu umursuyor muyum?” dedi kız. “Seninle konuşmazsam öleceğim. Sana öleceğimi söylüyorum, Jack. Tatlım, sorun ne? Benimle konuşmak istemiyor musun? Böyle davranmana neyin sebep olduğunu anlat bana. Şeyden mi... benden gerçekten hoşlanmıyor musun artık? Sorun bu mu? Hoşlanmıyor musun, Jack?”
“Lanet olsun, duyamıyorum,” dedi genç adam. “Ne yapmıyormuşum ben?”
“Lütfen,” dedi kız. “Lütfen, lütfen. Lütfen, Jack, dinle. Ne zaman geri dönüyorsun sevgilim? Sana çok ihtiyacım var. Sana öyle fena hâlde ihtiyacım var ki. Ne zaman dönüyorsun?”
“Ya, sorun da bu işte,” dedi genç adam. “Yarın sana mektubumda söz edeceğim konu da buydu. Haydi ama, yapmayın, sadece bir dakikalığına çenenizi kapatmaya ne dersiniz? Şaka da bir yere kadar. Alo. Beni iyi duyabiliyor musun? Baksana, anlarsın ya, bugün işler öyle sonuçlandı ki, bir süreliğine Chicago’ya gitmek zorunda kalacakmışım gibi görünüyor. Epey büyük bir olaya benziyor, çok uzun süre kalacağımı sanmıyorum. Görünüşe göre önümüzdeki hafta gideceğim, sanırım öyle olacak.”

“Jack, hayır!” dedi kız. “Ah, bunu yapma! Bunu yapamazsın. Beni böyle yalnız bırakamazsın. Seni görmem lazım, bir tanem. Görmem lazım. Geri dönmen lazım ya da benim oraya, senin yanına gelmem lazım. Buna katlanamam. Jack, yapamam, ben...”
“Bak, artık iyi geceler deyip vedalaşsak iyi olacak,” dedi genç adam. “Sen böyle sürekli kendi kendine konuşup dururken ne dediğini anlamaya çalışmanın faydası yok. Hem burada çok fazla şamata var... Hey, hep bir ağızdan bağırmayı kesin, tamam mı? Tanrım, berbat bir durum. Buradan atılmamı mı istiyorsunuz? Sen şimdi gidip güzel bir uyku çek, ben yarın sana tüm bunları yazacağım.”
“Dinle!” dedi kız. “Jack, sakın gitme! Bana yardım et, sevgilim. Bu geceyi atlatmama yardım edecek bir şey söyle. Beni sevdiğini söyle, Tanrı aşkına beni hâlâ sevdiğini söyle. Söyle. Söyle.”
“Ah, konuşamıyorum ki,” dedi genç adam. “Durum felaket. Ben sabah ilk iş sana mektup yazacağım. Hoşça kal. Aradığın için sağ ol.”
“Jack!” dedi kız. “Jack, gitme. Jack, bekle bir dakika. Seninle konuşmam lazım. Sessizce konuşurum. Ağlamam. Beni duyabileceğin şekilde konuşurum. Lütfen, canım, lütfen...”
“Detroit’le bağlantı tamamen sonlandı mı?” dedi operatör.
“Hayır!” dedi kız. “Hayır, hayır, hayır! Bağlayın onu, onu hemen tekrar bağlayın! Onu tekrar bağlayın. Hayır, boş verin. Boş verin artık. Boş...”

Vanity Fair, Ekim 1928

Büyük Sarışın

I

Hazel Morse, bazı erkekleri, “sarışın” kelimesini kullandıklarında dillerini şaklatmaya ve çapkın çapkın kafalarını sallamaya teşvik eden türden iriyarı, hoş bir kadındı. Küçük ayaklarıyla gurur duyar ve onları, olabilecek en küçük numaradan, daracık, yüksek topuklu ayakkabıların içine sıkıştırarak kendini beğenmişliğinin ceremesini çekerdi. Kadının elleri çok ilginçti; üzerine soluk kahverengi lekeler serpiştirilmiş yumuşak, beyaz kollar için garip bir bitiş noktasıydı bunlar... derin ve bombeli tırnakları olan uzun, titrek eller. Küçük mücevherlerle onların şeklini bozmaması gerekirdi.

Hatıralara dalıp gitme eğiliminde olan bir kadın değildi. Otuzlu yaşlarının ortalarında, eski günler onun için bulanık ve zihninde bir belirip bir kaybolan bir kesit, yabancıların yapıp ettikleriyle ilgili yarım yamalak bir filmdi.

Yirmilerinde, hayal meyal hatırlanan dul kalmış bir annenin gecikmeli ölümünün ardından, toptan satış yapan bir elbise firması için manken olarak işe alınmıştı; hâlâ iri kadınların revaçta olduğu dönemdi. Kadın da o zamanlar güzel ten rengiyle kanlı canlı, dimdik duran ve göğsünü gere gere gezen biriydi. İşi külfetli değildi. Pek çok erkekle tanışır, şakalarına gülüp kravatlarına bayıldığını söyleyerek onlarla çok sayıda akşam geçirirdi. Erkekler ondan hoşlanır, o da pek çok erkek tarafından beğenilmenin arzu edilen bir şey olmasını sorgusuz sualsiz kabul ederdi. Popülerlik, onu kazanma yolunda sarf edilmesi gereken bütün çabaya

değermiş gibi görünüyordu. Erkekler birini eğlenceli bulduklarında ondan hoşlanırdı ve birinden hoşlandıklarında da onu dışarı çıkarırlardı; işte bu kadar. Kadın da bu yüzden eğlenceliydi, hem de epeyce. Uyumlu, kafa dengi bir insandı. Erkekler de uyumlu ve kafa dengi insanlardan hoşlanır.

Daha basit ya da daha karmaşık, başka hiçbir vakit geçirme şekli kadının ilgisini çekmezdi. Farklı herhangi bir şey yaparak kendini daha iyi bir şeyle meşgul etmiş olup olmayacağı konusuna asla kafa yormazdı. Fikirleri, ya da daha doğrusu kabulleri, arkadaşlarını aralarından seçtiği diğer sağlam yapılı sarışınlarınkileri takip ederdi.

Elbise firmasında çalışmaya başlayalı birkaç yıl olmuşken, Herbie Morse'la tanıştı. Adam parlak, kahverengi gözlerinin etrafında değişken çizgiler olan ve tırnaklarının çevresindeki etleri şiddetle yemeyi alışkanlık hâline getirmiş zayıf, çevik, çekici biriydi. Çok içerdi; kadın da bunu eğlenceli bulurdu. Kadının onu karşılarken kullandığı alışılmış selam, adamın bir gece önceki durumuna yapılan bir gönderme olurdu.

"Ah, amma dağıttın," derdi, dudaklarından zahmetsizce dökülen kahkahanın arasından. "Garsondan seninle dans etmesini isteyip durman yok muydu, öleceğim sandım."

Tanışır tanışmaz adamdan hoşlanmıştı. Onun ağzında geveleyip durduğu seri cümleleriyle, vodvil gösterileri ve karikatür bantlarından alınma ifadelerle yaptığı yerinde ilavelerle son derece eğleniyordu. Mantosunun altından kendisini sıkıca saran adamın ince kolunu hissetmekten heyecan duyuyordu; onun saçlarının ıslak, düz yüzeyine dokunmak istiyordu. Adam da ona çabucak kapılmıştı. Tanışmalarından altı hafta sonra evlenmişlerdi.

Kadın, gelin olma fikriyle mest olmuştu; bu fikirle cilveleşti, oynaştı. Başka evlilik teklifleri de almıştı, üstelik bunların sayısı az buz da değildi, ama tesadüfen hepsi de elbise firmasını müşteri olarak ziyaret eden toplu, ciddi adamlardan gelmişti; Des Moines, Houston, Chicago ve kadının ifadesiyle, daha bile komik yerlerden gelen adamlar... Kadının gözünde, New York'tan başka herhangi bir yerde yaşama düşüncesinde her zaman aşırı derecede gülünç bir taraf vardı. Batıda bulunan bir ikametgâhı paylaşmasına yönelik teklifleri, ciddi teklifler olarak değerlendiremiyordu.

Kadın evlenmek istiyordu. Artık otuz yaşına yaklaşıyordu ve yıllar ona yaramıyordu. Genişledi ve gevşedi, kararan saçları da onu oksijenli suyla giriştiği acemice uğraşlara yöneltti. İşiyle ilgili ufak korku kıvılcımları hissettiği zamanlar oluyordu. Üstelik erkek tanıdıkları arasında uyumlu ve kafa dengi biri olarak birkaç bin akşam geçirmişti. Bu konuda içinden geldiği gibi davranmaktan ziyade daha itinalı olma noktasına gelmişti.

Herbie yeterince para kazanıyordu ve şehrin epey yukarı tarafında küçük bir daire tuttular. Üzerine ciğer rengi camdan bir fanus geçirilmiş, yukarıdan sarkan bir orta lambanın bulunduğu, özel olarak görevlendirilmiş bir ekibin döşediği bir yemek odası vardı. Salonda, minderlerinin içi "fazla fazla doldurulmuş" bir koltuk takımı, bir Boston eğreltiotu ve Henner'in "Magdalene" tablosunun, kızıl saçları ve üzerine aldığı mavi kumaşla, bir reprodüksiyonu vardı. Yatak odası ise gri mine ve gülkurusuyla bezenmişti ve Hazel'ın tuvalet masasında Herbie'nin fotoğrafı, Herbie'nin şifoniyerinde de Hazel'ın portresi bulunuyordu.

Aynı zamanda iyi bir aşçı olan kadın yemek pişiriyor, alışveriş işlerini hallediyor, teslimat yapan oğlanlarla ve siyahi çamaşırcı kadınla laflıyordu. Daireyi seviyordu, hayatını seviyordu, Herbie'yi seviyordu. Evliliklerinin ilk aylarında kadın, hayatı boyunca yaşayıp yaşayabileceği bütün tutkuyu verdi adama.

Ne kadar yorgun olduğunun daha önce farkına varmamıştı. Uyumlu ve kafa dengi olmayı bırakmak bir keyif, yeni bir oyun, bir tatildi. Başı ağrısa ya da ayak tabanları zonklasa, acıklı acıklı, bebekçe sızlanıyordu. Suskun bir ruh hâli içindeyse konuşmuyordu. Gözlerine yaşlar dolarsa onları salıveriyordu.

Evliliğinin ilk yılı esnasında gözyaşı dökme alışkanlığına kolayca, içinden gelerek kapıldı. Uyumlu, kafa dengi günlerinde bile ara sıra gözyaşlarını bol keseden akıtarak, etrafla alakasını keserek ağladığı bilinirdi. Tiyatrodaki davranışı her daim alay konusuydu. Bir oyundaki her şey onu ağlatabilirdi; minik giysiler, hem karşılıksız hem de karşılıklı aşklar, baştan çıkarma, iffet, sadık hizmetçiler, evlilik bağı, meşhur aşk üçgeni...

"İşte Haze, yine başladı," derdi arkadaşları, onu izleyerek.

Evlenmiş ve rahatlamış olduğundan, artık gözyaşlarını özgürce serbest bırakıyordu. Bu kadar çok gülmüş olan bu kadın için, ağlamak enfesti. Tüm üzüntüler onun üzüntüleri oldu; yufka yürekliliğin vücut bulmuş hâliydi. Kaçırılmış bebekler, eşi tarafından terk edilmiş kadınlar, işsiz kalmış erkekler, sokağa atılmış kediler, kahramanlık sergileyen köpekler hakkındaki gazete haberlerini okurken uzun uzun ve sessizce ağlardı. Gazete artık önünde değilken bile, zihni

bu meseleleri evirip çevirirdi ve damlalar ritmik olarak dolgun yanakları üzerinden kayar giderdi.
“Hakikaten,” derdi Herbie’ye, “şöyle bir durup düşününce, dünya üzerinde var olan tüm üzüntüleri görüyor insan!”
“Evet,” derdi Herbie.
Kadın kimseyi özlemiyordu. Eski grup, onu ve Herbie’yi bir araya getirmiş olan insanlar, yavaş yavaş hayatlarından silinip gitti. Hazel bunu bir anlığına aklından geçirdiğinde de bu, ancak durumun ne kadar yerinde olduğunu düşünmek için oluyordu. Burada söz konusu olan evlilikti. Söz konusu olan huzurdu.
Fakat sorun şuydu ki, Herbie eğlenmiyordu.
Bir süreliğine, kadınla yalnız olmaktan keyif almıştı. Bu gönüllü tecridi değişik ve tatlı buluyordu. Sonra durum şiddetli bir anilikle usanç verir oldu. Âdeta bir gece, buharla ısıtılan salonda kadınla baş başa oturmuş, daha fazlasını isteyemeyeceğini düşünürken, ertesi gece bütün bu durumdan bıkmış usanmış hâldeydi.
Kadının ağlamaklı, melankolik ruh hâllerine sinir olmaya başladı. Başta, eve gelip de onu hafiften yorgun ve bunalımlı bulduğunda, kadının boynunu öper, omzunu okşar ve sorunun ne olduğunu Herbie’ye anlatması için ona yalvarırdı. Kadın bayılırdı buna. Fakat zaman geçtikçe Herbie, hiçbir zaman kendisini gerçekten ilgilendiren bir sorun olmadığını anladı.
“Ah, Tanrı aşkına,” derdi adam. “Yine dırdır. Pekâlâ, burada otur ve gönlünce dırdır edip dur. Ben dışarı çıkıyorum.”
Sonra da kapıyı çarparak daireden çıkıp gider ve geç vakitte, sarhoş hâlde dönerdi.

Hazel evliliklerinin aldığı yeni hâl karşısında afallamıştı. Önce iki âşıktılar; sonra, görünüşe göre arada bir geçiş süreci olmaksızın düşman olmuşlardı. Kadın bunu katiyen anlamıyordu.

Adamın bürodan ayrılmasıyla eve ulaşması arasındaki süre gitgide uzuyordu. Kadın onu bir arabanın altında kalmış ve kanlar içinde, ölmüş ve üzeri bir örtüyle kapatılmış olarak kafasında canlandırmanın ıstıraplarını yaşadı. Sonra kocasının can güvenliğine dair duyduğu korkuların yerini somurtkan ve incinmiş bir ruh hâli aldı. Bir insan başka bir insanla birlikte olmak istediğinde, bir an önce gelirdi. Çaresizce adamın onunla birlikte olmayı istemesini arzu ediyordu; kadının kendi vakti yalnızca o gelinceye dek zaman öldürmekle geçiyordu. Çoğu zaman adam akşam yemeğine gelene kadar saat neredeyse dokuz oluyordu. Her daim kadeh üstüne kadeh devirmiş oluyor; alkol giderek etkisini yitirirken adamı gürültücü, huysuz, kavga ve hakaretlere girişmek üzere dikleşmiş hâlde bırakıyordu.

Adam, kendi deyişiyle, akşam boyunca oturup hiçbir şey yapmamak için fazla gergindi. Muhtemelen tamamen doğru olmasa da, hayatı boyunca tek bir kitap okumamış olmasıyla övünürdü.

“Ne yapmam bekleniyor ki... bütün gece bu çöplükte, popomun üstünde avare avare oturmam mı?” diye sorardı, cevap beklemeksizin. Sonra da yine kapıyı çarparak çıkıp giderdi.

Kadın ne yapacağını bilmiyordu. Adamı idare edemiyordu. Onunla bir noktada buluşamıyordu.

Adamla öfkeli bir biçimde savaştı. Üzerine fevkalade bir evcimenlik çökmüştü ve bunu korumak için gerekirse

dişleriyle, pençeleriyle saldırırdı. “Güzel bir ev” dediği şeyi istiyordu. Sarhoş olmayan, şefkatli, akşam yemeğine tam vaktinde gelen, işyerinde de dakik olan bir eş istiyordu. Tatlılıkla geçen, huzur veren akşamlar istiyordu. Başka erkeklerle yakınlık kurma fikri onun için korkunçtu; Herbie’nin eğlenceyi başka kadınlarda arıyor olabileceği düşüncesi onu çılgına çeviriyordu.

Ona öyle geliyordu ki, okuduğu neredeyse her şey (eczanenin ödünç kitap veren kütüphanesinden aldığı romanlar, dergilerde yayımlanan öyküler, gazetelerdeki kadın sayfaları) eşlerinin sevgisini kaybetmiş kadınlardan bahsediyordu. Üstelik kadın bunları; düzgün, samimi evlilikler ve sonsuza dek mutlu yaşamaya ilişkin anlatımlardan daha katlanılabilir buluyordu.

Korkuyordu. Herbie pek çok kez, akşam eve geldiğinde kadını azimle giyinip kuşanmış (kıyafetlerinden yeni olmayanları, kapanmalarını sağlamak için tadilattan geçirmek zorunda kalmıştı) ve boyanmış hâlde bulmuştu.

Kadın, “Haydi bu gece bir çılgınlık yapalım, ne dersin?” diyerek selamlardı adamı. “Nasıl olsa ölünce insanın orada burada oyalanıp hiçbir şey yapmadan duracak çok zamanı olur.”

Böylece, et lokantalarına ve nispeten daha ucuz kabarelere gitmek üzere dışarı çıkarlardı. Fakat bu durum kötü sonuçlandı. Kadın artık Herbie’nin içki içmesini izlemekte keyif alacak bir şey bulamıyordu. Adamın nefsini tatmin etmek için içtiklerini öyle gergin bir şekilde sayıyordu ki, onun tuhaflıklarına artık gülemiyordu. Ayrıca serzenişlerini içinde tutmayı da başaramıyordu... “Ah, haydi ama Herb,

yeterince içtin, öyle değil mi? Sabah korkunç hissedeceksin.”
Bunun üzerine adam anında öfkelenirdi. Pekâlâ, dırdır! Dırdır, dırdır, dırdır, dırdır, kadının tek yaptığı buydu. Ne uyumsuz bir tipti bu kadın! Sonunda rezalet çıkarırlardı ve biri ya da öbürü ayaklanarak öfkeyle, çalımlı çalımlı yürüyerek oradan çıkıp giderdi.
Kadın kendisinin içmeye başladığı günü tam olarak hatırlayamıyordu. Günler arasında ayrım yapılmasını sağlayacak hiçbir şey yoktu ki. Pencere üzerine düşen damlalar gibi, birlikte akıyor ve yavaş yavaş geçip gidiyordu hepsi. Altı aydır evliydi; sonra bir yıl oldu; ondan sonra da üç yıl.
Eskiden, içki içmeye hiç ihtiyaç duymazdı. Akşamın büyük bölümünde, diğerlerinin ciddi ciddi kafa çektiği bir masada oturabilir ve görünüş ya da moral bakımından asla çöküşe geçmez, aynı şekilde etrafındakilerin yaptıklarından da sıkılmazdı. Bir kokteyl alacak olsa neredeyse yirmi dakika süren şaka yollu yorumlara sebebiyet verecek kadar olağandışı bir durum olurdu bu. Fakat şimdi kadının içinde ıstırap vardı. Sık sık, bir tartışmanın ardından, Herbie o geceyi dışarıda geçirirdi ve kadın onun ne yaptığını bilmezdi. Bu, kalbi göğsünün içinde sıkışmış ve ağrı içindeymiş gibi bir his yaratırdı; zihni bir vantilatör misali dönüp dururdu.
Kadın içkinin tadından nefret ediyordu. Cin, sek hâlde ya da bir karışım içinde olması fark etmeksizin, anında midesini bulandırıyordu. Denemelerin ardından, İskoç viskisinin kendisi için en iyisi olduğunu keşfetti. Bunu susuz içiyordu, çünkü etkisini göstermesi için en hızlı yol buydu.

Herbie onu bu konuda teşvik ederek sıkıştırıyor, onun içki içtiğini görmekten memnun oluyordu. Bunun kadına eski neşesini yeniden kazandırabileceğini ve birlikte geçirdikleri güzel zamanların tekrar mümkün olabileceğini düşünüyordu.

“Aferin kızıma,” diyerek onu onaylardı. “Haydi kör kütük olduğunu görelim bebeğim.”

Fakat bu durum onları hiç mi hiç yakınlaştırmadı. Kadın onunla birlikte içtiğinde, kısa süreli bir şenlik olurdu; sonra, tuhaf bir biçimde başlangıcı belirsiz, çılgın bir tartışma içine giriverirlerdi. Sabahleyin bütün bu meselenin ne hakkında olduğundan emin olamadan, neler söylenip yapıldığı konusunda kafaları bulanık ama ikisi de derin yaralar almış, birbirlerine şiddetle içerlemiş hâlde uyanırlardı. Günlerce süren hınçlı sessizlikler olurdu.

Tartışmalarını, genellikle yatakta tatlıya bağladıkları bir dönem olmuştu. Öpücükler, ufak takma isimler ve temiz sayfalara dair güvenceler olurdu... “Ah, şimdi harika olacak, Herb. Muhteşem zamanlar geçireceğiz. Ben dırdırcılık ettim. Herhâlde yorgundum, öyle olmalıyım. Fakat her şey muhteşem olacak. Göreceksin.”

Artık hiç tatlı barışmalar yoktu. Dostane ilişkilerini yalnızca içkinin sebep olduğu kısa süreli alicenaplık esnasında devam ettiriyorlardı; ta ki daha fazla içki onları yeni savaşlara çekene kadar. Rezaletler daha şiddetli bir hâl aldı. Bağırarak dillendirilen hakaretler, itişler ve bazen de sert tokatlar oluyordu. Bir seferinde kadının gözü morardı. Herbie ertesi gün bunu görünce dehşete kapıldı. İşe gitmedi; çareler önerip meşum kabahati üstlenerek, kadını oradan oraya takip edip durdu. Fakat “kendilerini

toparlamak için” birkaç kadeh içmelerinin ardından, kadın efkârlı tavırlarla çürüğüne öyle çok atıfta bulundu ki, adam ona bağırdı ve alelacele dışarı fırladı; iki gün boyunca da ortalarda görünmedi.

Adam evi öfkeyle terk ettiği her seferde, asla geri gelmeyeceği konusunda tehditte bulunurdu. Kadın ona inanmıyordu; aynı şekilde ayrılığı da aklından geçirmiyordu. Kadının kafasında ya da gönlünde bir yerlerde, işlerin değişeceği, onun ve Herbie’nin birdenbire teskin edici bir evlilik hayatına dalıp durulacağına ilişkin cansız, belli belirsiz bir umut vardı. Burada söz konusu olan onun evi, onun mobilyaları, onun kocası, onun konumuydu. Başka hiçbir seçeneği aklına getirmiyordu.

Kadın artık oraya buraya koşturup aylaklık edemiyordu. Başkalarının yaşadıkları karşısında dökülen gözyaşları yoktu artık; süzülen sıcak damlalar artık kendisi içindi. Düşünceleri Herbie’nin etrafında makine gibi hızla dönüp dururken, odaların dört bir yanında hiç durmadan yürüyordu. İşte o günlerde, kadının alt edemediği bir yalnız kalma nefreti başladı. İnsan işler yolundayken kendi başına olabilirdi, fakat keyifsizken kasvetli korkulara kapılırdı.

Yalnız başına içmeye başladı; günün tamamına yayılan ufak, sert içkiler. Alkol onu Herbie’yle birlikte olduğunda gergin ve saldırıya geçme konusunda daha hızlı hâle getiriyordu sadece. Yalnızken ise acı gerçekleri onun için bulanıklaştırıyordu. Kadın içkinin yarattığı bir sis içinde yaşıyordu. Hayatı rüyaya benzer bir nitelik kazanıyordu. Hiçbir şey hayret verici olmuyordu.

Bayan Martin diye biri, koridorun karşısındaki daireye taşındı. Kırk yaşında muhteşem bir sarışındı; dış görünüş

bakımından, Bayan Morse'un nasıl görüneceğine dair ümit veren bir işaretti. Tanıştılar ve çabucak ayrılmaz bir ikili oldular. Bayan Morse günlerini karşı dairede geçirdi. Önceki gecelerin içkilerinden sonra kendilerini canlandırıp kuvvetlendirmek için birlikte içtiler.

Bayan Morse, Herbie'yle ilgili sıkıntılarını Bayan Martin'e hiç açmadı. Konu, kadının konuşarak teselli bulamayacağı kadar kafa karıştırıcıydı. Eşinin, iş nedeniyle evden bu kadar uzak kalmaya mecbur olduğu farz edilecek şekilde konuyu askıda bıraktı. Zaten buna önemli bir mevzu gözüyle bakılmıyordu; aslına bakılırsa kocalar Bayan Martin'in çevresinde ancak belli belirsiz roller oynuyordu.

Bayan Martin'in ortalarda görünen bir kocası yoktu; adamın ölmüş olup olmadığına karar vermek kişinin kendisine kalıyordu. Neredeyse her gece onu görmeye gelen bir hayranı, Joe vardı. Sık sık yanında birkaç arkadaşını da getirirdi... "Oğlanlar" diye adlandırılıyorlardı. Oğlanlar, belki kırk beş, belki elli yaşında, iriyarı, kırmızı suratlı, güler yüzlü adamlardı. Bayan Morse, partilere katılması için gelen davetlerden memnundu; Herbie artık hemen hemen hiçbir zaman evde olmuyordu. Şayet eve gelirse, kadın Hazel Martin'i ziyaret etmiyordu. Herbie'yle baş başa geçen bir akşam, kaçınılmaz şekilde kavga anlamına gelse de kadın onunla kalırdı. Bir gece işlerin tekrar yoluna girmeye başlayabileceğine dair duyduğu zayıf ve sessiz inanç her daim yerindeydi.

Oğlanlar ne zaman Bayan Martin'in evine gelse, yanlarında bol miktarda içki getirirdi. Bayan Morse, onlarla birlikte içerken, canlı, hoş mizaçlı ve cüretkâr bir hâle bürünüyordu. Çabucak popüler oldu. Herbie'yle giriştikleri son savaşı

bulanıklaştırmaya yetecek kadar içtiğinde, onların takdiriyle heyecanlanıyordu. Dırdırcıydı, öyle mi? Hiç kafa dengi değildi, öyle mi? Eh, farklı düşünen bazı insanlar vardı.
Ed, bu Oğlanlar'dan biriydi. Utica'da yaşıyordu ve hayranlık içinde aktarılan bir rivayete göre adamın orada "kendi işi" vardı, ama neredeyse her hafta New York'a geliyordu. Evliydi. Bayan Morse'a, Junior ve Kız Kardeşi'nin son çekilen fotoğraflarını gösterirdi; Bayan Morse da onları bol bol ve içtenlikle överdi. Çok geçmeden Ed'in kadının hususi arkadaşı olduğu, diğerleri tarafından kabul edildi.
Hepsi poker oynarken adam onun peşinden ayrılmazdı; onun yanına oturur ve oyun sırasında zaman zaman dizini onunkine sürterdi. Kadın oldukça şanslıydı. Sıklıkla eve bir yirmilik, onluk ya da avuç dolusu buruş buruş olmuş dolarla dönerdi. Durumdan memnundu. Herbie, kadının tabiriyle, para konusunda korkunç bir huy ediniyordu. Ondan para istemek anında patlak veren bir gürültü patırtıyı beraberinde getiriyordu.
"Bununla ne halt ediyorsun ki sen?" derdi adam. "Hepsini İskoç viskisine mi yatırıyorsun?"
"Bu evi doğru dürüst idare etmeye çalışıyorum," diyerek ters bir karşılık verirdi kadın. "Orasını hiç düşünmedin, öyle değil mi? Ah, hayır, lord hazretleri böyle meseleler için rahatsız edilemezdi."
Bayan Morse, yine, Ed'in sahiplenici tavrının başladığı günü saptayamıyordu. Veda için olduğu gibi, içeri girdiğinde de onu dudağından öpmek adamın âdeti hâline geldi; akşamın tamamı boyunca da ona ufak ve hızlı onay öpücükleri veriyordu. Kadının bundan hoşlanma oranı, hoşlanmama

oranından epey fazlaydı. Ancak onunla birlikte değilken adamın öpücüklerini hiç düşünmezdi.
Adam elini kadının sırtında ve omuzlarında usul usul gezdirirdi.
“Ne baş döndürücü bir sarışın ama, değil mi?” derdi. “Ne fıstık ama.”
Bayan Morse bir gün, öğleden sonra Bayan Martin’in evinden geldiğinde Herbie’yi yatak odasında buldu. Adam birkaç gündür ortalarda yoktu, besbelli uzatmalı bir içki âlemindeydi. Yüzü kül gibiydi, elleri de elektrik veriliyormuşçasına seğiriyordu. Yatağın üzerinde, ağzına kadar doldurulmuş iki eski valiz vardı. Adamın masası üzerinde yalnızca kadının fotoğrafı duruyordu ve kapakları ardına kadar açılmış giysi dolabında bomboş askılardan başka bir şey yoktu.
“Ben defolup gidiyorum,” dedi adam. “Her şeyle işim bitti. Detroit’te bir iş buldum.”
Kadın yatağın kenarına oturdu. Önceki gece epey içmişti ve Bayan Martin’le birlikte götürdüğü dört kadeh İskoç viskisi de kafasındaki bulanıklığı artırmaktan başka işe yaramamıştı.
“İyi bir iş mi?” diye sordu.
“Ah, evet,” dedi adam. “Gayet iyi görünüyor.”
Herbie bir valizi güçlükle, fısıltılar hâlinde küfrederek kapattı.
“Bankada biraz para var,” dedi adam. “Banka cüzdanı en üst çekmecende. Mobilyaları falan alabilirsin.”
Adam ona baktı, alnı seğirdi.
“Lanet olsun, benden bu kadar, söylüyorum sana,” diye haykırdı. “Benden bu kadar.”

“Pekâlâ, pekâlâ,” dedi kadın. “Seni duydum işte, öyle değil mi?”
Kadın onu, sanki adam savaş topunun bir ucunda, kendisi de öbür ucundaymış gibi gördü. Başı zonklaya zonklaya ağrımaya başlıyordu ve kendi sesinde kasvetli, insanı bezdiren bir ton vardı. Sesini yükseltmesi mümkün değildi.
“Gitmeden önce bir içki ister misin?” diye sordu.
Adam ona baktı ve ağzının kenarı seğirerek yukarı çekildi.
“Değişiklik olsun diye yine küfeliksin, değil mi?” dedi. “Güzel. Tabii, birer tek getir, olur mu?”
Kadın kilere gitti, adama sert bir viski soda hazırladı ve kendine de iki parmak viski koyup içti. Sonra kendine bir ölçü daha koyup kadehleri yatak odasına götürdü. Adam iki valizi de kapatıp kayışlarını bağlamış, şapkasını takmış ve paltosunu giymişti.
Viski sodasını aldı.
“Eh,” dedi ve ani, tereddütlü bir kahkaha attı. “Haydi şerefe.”
“Şerefe,” dedi kadın.
İçtiler. Adam kadehini bırakıp ağır valizleri kaldırdı.
“Saat altı civarında bir tren yakalamam lazım,” dedi.
Kadın onu koridor boyunca takip etti. Bayan Martin’in fonografta inatla çaldığı bir şarkı kadının zihninde gürültüyle dönüp duruyordu. Kadın bunu hiç sevmemişti.

“Gece vakti, gündüz vakti,
Her daim oyun vakti.
Eğlenmiyor muyuz ha?”19

Kapıda, adam valizleri yere bırakıp kadına döndü.

“Eh,” dedi. “Kendine dikkat et. İdare edersin, öyle değil mi?”
“Ah, tabii,” dedi kadın.
Adam kapıyı açtı, sonra elini uzatarak kadının yanına döndü.
“Hoşça kal, Haze,” dedi. “Sana iyi şanslar.”
Kadın onun elini tutup sıktı.
“Elim nemli, kusura bakma,” dedi.
Kapı adamın arkasından kapandığında, kadın kilere geri döndü.
O akşam Bayan Martin’in evine girdiğinde kızarmıştı ve canlı bir ruh hâli içindeydi. Oğlanlar, Ed de aralarında olmak üzere, oradaydı. Adam şehirde olmaktan memnundu, şen şakrak ve şamatacıydı, şaka yapıp duruyordu. Fakat kadın bir dakikalığına onunla sessizce konuştu.
“Herbie bugün defolup gitti,” dedi. “Batıda yaşayacakmış.”
“Öyle mi?” dedi adam. Kadına baktı ve yelek cebine tutturulmuş dolma kalemle oynadı.
“Temelli gitti yani, öyle mi?” diye sordu.
“Evet,” dedi kadın. “Öyle olduğunu biliyorum. Biliyorum. Evet.”
“Sen yine de koridorun karşısında yaşamaya devam mı edeceksin?” diye sordu adam. “Ne yapacaksın?”
“Tanrım, bilmiyorum ki,” diye karşılık verdi kadın. “Çok da umurumda değil.”
“Ah, yapma ama, böyle konuşma,” dedi adam, kadına. “Senin ihtiyacın olan şey... şöyle burnundan çekeceğin ufak bir şeye ihtiyacın var. Buna ne dersin?”
“Evet,” dedi kadın. “Hem de doğrudan.”
Kadın pokerde kırk üç dolar kazandı. Oyun sona erip insanlar dağıldığında, Ed onu dairesine geri götürdü.
“Benim için minik bir öpücüğün var mı?” diye sordu.

Kadını kocaman kollarıyla sarıp hararetle öptü. Kadın tamamen pasifti. Adam onu kendinden uzaklaştırarak tuttu ve yüzüne baktı.
“Biraz gergin misin, tatlım?” diye sordu, kaygıyla. “Kusmayacaksın, öyle değil mi?”
“Ben mi?” dedi kadın. “Harikayım.”

II

Ed sabah oradan ayrıldığında, kadının fotoğrafını yanında götürdü. Utica’dayken bakmak için onun fotoğrafını istediğini söyledi. “Masanın üstündekini alabilirsin,” dedi kadın.
Hazel, Herbie’nin fotoğrafını ise bir çekmeceye, gözden uzak bir yere koydu. Ona bakabilecek duruma geldiği zaman, onu yırtıp atmaya niyetliydi. Zihnini Herbie etrafında hızla dönüp durmaktan alıkoymak konusunda epeyce başarılıydı. Viski zihnini onun yerine yavaşlatıyordu. Kafasındaki pusun içinde, neredeyse huzurluydu.
Ed’le ilişkisini sorgu sual ya da heves olmaksızın kabullendi. Adam uzaktayken, kadının tamamen onu düşündüğü zamanlar nadirdi. Adam ona iyi davranıyordu; ona sık sık hediyeler ve düzenli bir harçlık veriyordu. Kadın para biriktirmeyi bile başarabiliyordu. Herhangi bir gün için önceden plan yaptığı yoktu, ama ihtiyaçları azdı ve parayı oraya buraya öylece atılmış hâlde bırakacağına bankaya da yatırabilirdi.
Dairesinin kira kontratı süresinin sonuna yaklaştığında, taşınmayı öneren Ed oldu. Adamın Bayan Martin ve Joe’yla

arkadaşlığı, pokerde yaşanan bir tartışma yüzünden gergin bir hâl almıştı; husumetin eli kulağındaydı.
“Haydi çekip gidelim buradan,” dedi Ed. “Grand Central Terminali’ne yakın bir yerde yaşamanı isterim. Benim için işi kolaylaştırır.”
Böylece kadın, kırkla ellinci caddeler arasındaki bölgede küçük bir daire tuttu. Siyahi bir hizmetçi, temizlik yapmak ve ona kahve hazırlamak için her gün geliyordu; kadın “şu ev idaresi meseleleriyle işinin bittiğini” söyledi ve yirmi yıldır ev işlerine tutkuyla bağlı bir kadınla evli olan Ed de bu romantik işe yaramazlık hâlini takdir etti, bunu teşvik ettiği için kendisini de iki kat görmüş geçirmiş bir adam gibi hissetti.
Akşam yemeği için dışarı çıkana kadar kadının boğazından geçen tek şey kahve olsa da alkol kilolarını muhafaza ediyordu. İçki yasağına, yalnızca şakalar için temel oluşturan bir husus gözüyle bakıyordu. İnsan her daim istediği her şeyi elde edebilirdi. Kadın hiçbir zaman fark edilir ölçüde sarhoş olmuyor, hemen hemen ayıldığı ise nadiren oluyordu. Zihnini puslu hâlde tutmak, daha büyükçe bir günlük ölçü gerektiriyordu. Ölçü çok az olursa, kadın acı verecek derecede melankolik oluyordu.
Ed onu Jimmy’nin Yeri’ne götürdü. Oranın yerlisi zannedilecek gelip geçici bir misafirin gururuyla, kahverengi kumtaşından köhne evlerin alt katlarını işgal eden, yakın zamanda açılmış küçük restoranlara ilişkin bilgisiyle gururlanıyordu. Böyle yerlerde, oranın müdavimi olan bir arkadaşın adının zikredilmesi sayesinde, farklı şubelerde değişik viskiler ve taze cin elde edilebilirdi. Jimmy’nin Yeri de Ed’in tanıdıklarının gözdesiydi.

Bayan Morse orada, Ed aracılığıyla, pek çok erkek ve kadınla tanıştı, hızlı arkadaşlıklar kurdu. Erkekler, Ed Utica'dayken onu sık sık dışarı çıkarırdı. Ed, kadının popülerliğiyle gurur duyuyordu.

Kadın, hiçbir randevusu yokken Jimmy'nin Yeri'ne tek başına gitmeyi alışkanlık hâline getirdi. Tanıdığı bazı insanlarla karşılaşacağı ve onlara katılacağı kesindi. Burası onun hem kadın hem erkek arkadaşlarının olduğu bir kulüptü.

Jimmy'nin Yeri'ndeki kadınlar dikkat çekecek ölçüde birbirine benziyordu ve bu durum tuhaftı; zira husumetler, gruptan ihraçlar ve daha kârlı tanıdıklar kazanma fırsatları sebebiyle, grubun üyeleri sürekli değişiyordu. Yine de, yeni gelenler her zaman yerine geçtikleri kişileri andırıyordu. Hepsi de iriyarı, tombul, geniş omuzlu ve dolgun göğüslü, yüzleri yumuşak, parlak renkli bir tenle sıkıca sarılmış kadınlardı. Çanak çömlekten yapılma kareler gibi opak ve donuk dişlerini göstererek, yüksek sesle ve sık sık gülerlerdi. İriyarı insanlardaki sağlığa özgü havayla birlikte dikbaşlı bir muhafazaya ilişkin belli belirsiz, hastalıklı bir emare taşıyorlardı. Yaşları otuz altı, kırk beş ya da bu ikisi arasında herhangi bir şey olabilirdi.

Unvanlarını kendi ön adları ile eşlerinin soyadlarını bir araya getirerek oluştururlardı: Bayan Florence Miller, Bayan Vera Riley, Bayan Lilian Block. Bu, evliliğin güvenilirliği ile özgürlüğün göz kamaştırıcı havasını aynı anda veriyordu. Yine de sadece bir ya da ikisi gerçekten boşanmıştı. Çoğu, hayatlarındaki yeri sönükleşmiş kocalarına hiçbir zaman atıfta bulunmazdı; bazıları, daha kısa süredir ayrı olanlar, kocalarını biyolojik açıdan büyük bir merak konusu hâline gelecek şekilde tarif ederdi. Pek çoğu anneydi; hepsi de tek

çocuk annesiydi... bir yerlerde okula giden bir oğlan ya da büyükannenin baktığı bir kız. Sıklıkla, sabaha doğru iyice ilerleyen saatlerde, Kodak'la çekilmiş portrelerin ve gözyaşlarının sergilendiği anlar olurdu.

Bunlar rahat kadınlardı; candan, dost canlısı ve bastırılamaz şekilde anaçtılar. Onların ayırıcı özelliği, içlerindeki gönül rahatlığıydı. Kaderci insanlara dönüştüklerinden, özellikle de para meselelerinde, kaygısızdılar. Ellerinin altındaki para ne zaman telaş yaratacak ölçüde azalsa, yeni bir kapı beliriyordu; bu hep böyle olmuştu. Hepsinin hedefi, faturalarını ödeyecek bir adama kalıcı olarak sahip olmaktı. Bunun karşılığında onlar da diğer hayranlardan vazgeçecek ve muhtemelen adama aşırı derecede düşkün hâle geleceklerdi; zira o zamana dek hepsinin duygusal yakınlıkları talepkârlıktan uzak, sakin ve kolayca ayarlanabilir bir nitelikte olmuştu. Öte yandan, bu amaç her geçen sene daha da zorlaşıyordu. Bayan Morse bu açıdan talihli addediliyordu.

Ed iyi bir yıl geçirdi, kadının harçlığını artırdı ve ona fok kürkünden bir manto hediye etti. Fakat kadın onunla birlikteyken ruh hâllerine dikkat etmek zorundaydı. Adam şen şakraklık konusunda ısrarcıydı. Ağrıların ya da bitkinliğin belirtilmesine ilişkin ifadeleri dinlememekte kararlıydı.

"Hey, dinle," derdi, "benim kendi kaygılarım var, hem de bir sürü. Hiç kimse başka insanların sıkıntılarını dinlemek istemez tatlım. Senin yapman gereken şey, uyumlu ve kafa dengi bir insan olup bunları unutmak. Anladın mı? Eh, bize şöyle ufak bir gülümseme gösteriver o zaman. İşte benim kızım."

Kadın onunla hiçbir zaman Herbie'yle olduğu gibi laf dalaşına girecek kadar alakadar olmamıştı, ama zaman zaman üzüntüyü itiraf etme ayrıcalığını yaşamak istiyordu. Bu durum tuhaftı. Gördüğü diğer kadınlar ruh hâllerine karşı koymak zorunda değildi. Düzenli ağlama nöbetleri geçiren Bayan Florence Miller vardı mesela ve erkekler yalnızca onu neşelendirmek ve teselli etmek için uğraşıyordu. Diğerleri bütün bir akşamı kaygı ve dertlerden oluşan, kederli, sonu gelmez anlatımlarla geçiriyordu; kavalyeleri onlara derin bir duygudaşlık gösteriyordu. Fakat Bayan Morse keyifsiz olduğunda, anında istenmeyen kişiye dönüşüyordu. Bir seferinde, Jimmy'nin Yeri'nde kendini canlandıramadığında, Ed çekip gitmiş ve onu orada bırakmıştı.

"Ne diye evde kalıp herkesin akşamını mahvetmeden oturmuyorsun ki sen?" diye kükremişti adam.

Kadın bariz şekilde şen şakrak ve kaygısız değilse, en uzak tanıdıkları bile rahatsız olmuş gibi görünüyordu.

"Senin neyin var yahu?" derlerdi. "Yaşının gerektirdiği gibi davran, olmaz mı? Ufak bir içki iç ve kendine gel."

Kadının Ed'le ilişkisi neredeyse üç yıl sürmüştü ki, adam Florida'ya taşındı. Kadını bırakmak hiç hoşuna gitmiyordu; ona yüklü bir çek ve güvenilir bir hisse senedinden biraz pay verdi, veda ederken soluk renkli gözleri ıslaktı. Kadın onu özlemedi. Adam New York'a nadiren, belki yılda iki ya da üç kez geliyor ve trenden alelacele indiği gibi doğruca onu görmeye gidiyordu. Kadın onun gelmesinden her zaman memnun oluyor, gittiğini görmekten ise asla üzüntü duymuyordu.

Ed'in bir tanıdığı olan, kadının da Jimmy'nin Yeri'nde tanıştığı Charley, ona uzun zamandır hayrandı. Her daim

Bayan Morse'a dokunmak ve onunla konuşmak üzere yakınına doğru eğilmek için fırsat kollardı. Tüm arkadaşlarına, hayatları boyunca hiç onunki kadar hoş bir kahkaha duyup duymadıklarını sorup dururdu. Ed gittikten sonra, Charley kadının hayatındaki ana şahsiyet hâline geldi. Kadın onu alıcı gözle değerlendirdikten sonra ondan "o kadar da fena değil" diyerek söz etti. Neredeyse bir yıllık bir Charley dönemi oldu; sonra Bayan Morse zamanını, onunla Jimmy'nin Yeri'nin bir diğer gediklisi olan Sydney arasında bölüştürdü; ardından Charley büsbütün silinip gitti.

Sydney ufak tefek, parlak renkli kıyafetler giyen, akıllı bir Yahudi'ydi. Kadın hoşnutluğa belki de en çok onunla birlikteyken yaklaşmıştı. Sydney onu her zaman eğlendiriyordu; kadının kahkahası zoraki değildi.

Adam ona tamamen hayranlık duyuyordu. Kadının yumuşaklığı ve beden ölçüsü onu mest ediyordu. Üstelik, kadının kendisine de sık sık söylediği üzere, sarhoş olduğunda neşeli ve canlı kalmayı başardığı için Bayan Morse'a hayrandı.

"Bir seferinde bir hanım arkadaşım vardı," dedi, "ne zaman içki âlemi yapsa kendini pencereden atmaya çalışırdı. Yüce İğsaa," diye ekledi, dokunaklı dokunaklı.

Ardından Sydney zengin ve dikkatinden hiçbir şey kaçmayan bir gelinle evlendi, ondan sonra da Billy geldi. Hayır... Sydney'den sonra Ferd vardı, ondan sonra Billy. Kadın, zihnindeki bulanıklık içinde, erkeklerin hayatına nasıl girip çıktığını katiyen hatırlamıyordu. Ortada hiçbir sürpriz yoktu. Onların gelişiyle hiç heyecanlanmadığı gibi, gidişleriyle de kederlenmiyordu. Erkekleri her zaman cezbedebiliyormuş

gibi bir hâli vardı. Asla Ed kadar zengin biri daha olmadı, ama hepsi de kendi imkânlarınca ona karşı cömertti.
Bir seferinde Herbie hakkındaki haberleri aldı. Jimmy'nin Yeri'nde yemek yiyen Bayan Martin'le karşılaştı ve eski dostluk hevesle tazelendi. Hâlâ hayranlığını sürdüren Joe, bir iş gezisindeyken, Herbie'yi görmüştü. Adam Chicago'ya yerleşmişti, iyi görünüyordu, kadının biriyle birlikte yaşıyordu... görünüşe göre onun için deli oluyordu. Bayan Morse o gün bol bol içmekteydi. Haberi hafif bir ilgiyle, bir anlık hatırlama çabasının ardından ismi tanıdık gelen birinin küçük seks suçlarını öğrenen bir insan gibi karşıladı.
"Onu son görüşümün üzerinden lanet olasıca yedi yıl geçmiş olmalı," diyerek yorumda bulundu. "Vay be. Yedi yıl."
Kadın için günler ayırıcı özelliklerini gittikçe daha fazla kaybetmişti. Kadın tarihleri asla bilmiyor, haftanın hangi günü olduğundan da emin olamıyordu.
Sohbet esnasında bir olay hatırlatıldığında, "Tanrım, bir yıl önce miydi o?!" diye feryat ederdi.
Zamanın çok büyük bölümünde yorgundu. Yorgun ve keyifsizdi. Neredeyse her şey onun keyfini kaçırabilirdi. Altıncı Cadde'de gördüğü o yaşlı atlar... tramvay rayları boyunca güçlükle ilerleyip kayan ya da başları dermansız dizleriyle aynı seviyeye düşmüş hâlde, kaldırım kenarında dikilişleri. Küt şekilli, şampanya rengi topuklu ayakkabıları içindeki ağrılı ayaklarıyla yalpalaya yalpalaya oradan geçtiği sırada, sıkıca saklanıp depolanmış gözyaşları gözlerinden sızardı.
Derken ölüm düşüncesi geldi, onunla kaldı ve kadına, insanı mayıştıran bir tür neşe getirdi. Ölü olmak hoş olurdu, hoş ve rahatlatıcı olurdu.

Kadın kendini öldürmeyi ilk düşündüğünde, bu hiç de insanın içine oturan, şoka uğratıcı bir an olmadı; kadına bu fikir zaten her zaman onunlaymış gibi geliyordu. Gazetelerdeki tüm intihar haberlerine atladı. İnsanların kendilerini öldürdürmelerine yol açan bir salgın vardı... ya da belki sadece kadın bu hikâyeleri böyle şevkle araştırdığı için bu kadar çok rastlıyordu. Bunlar hakkında bir şeyler okumak kadının içinde güvence uyandırıyordu; kendi isteğiyle ölenlerin oluşturduğu büyük toplulukla birlikteyken, insanın içini ısıtan bir dayanışma hissi yaşıyordu.

Viskinin yardımıyla, öğleden sonraların iyice ilerlemiş saatlerine kadar uyuyor, sonra da, akşam yemeği için dışarı çıkmak üzere giyinme vakti gelene dek, elinde bir şişe ve kadehle yatakta uzanıyordu. Alkole karşı, basit bir iyilikte bulunmayı reddetmiş eski bir dosta karşı olduğu gibi hafiften şaşkın bir güvensizlik hissetmeye başlıyordu. Viski onu çoğu zaman hâlâ teskin edebilse de kafasındaki bulutun ondan hainçe kopup gittiği ani, açıklanması imkânsız anlar oluyordu ve kadının içi yaşamın bütün üzüntü, şaşkınlık ve sıkıntısı tarafından paramparça ediliyordu. Duygulardan uzak, uyku dolu inziva düşüncesini zihninde yoğun bir hazla evirip çeviriyordu. Hiçbir zaman dinî inanç yüzünden tedirgin olmamıştı ve ölümden sonraki yaşama ilişkin hiçbir imge kadının gözünü korkutmuyordu. Gündüzleri, bir daha asla dar ayakkabılar giymemenin, bir daha asla gülmek, dinlemek ve hayranlık göstermek zorunda kalmamanın, bundan böyle daha fazla uyumlu ve kafa dengi biri olmamanın hayalini kuruyordu. Hem de asla.

Fakat insan bunu nasıl yapardı ki? Yükseklerden atlamayı düşünmek kadının midesini bulandırıyordu. Silaha tahammül edemezdi. Tiyatroda, aktörlerden biri bir tabanca çekerse, kadın parmaklarıyla kulaklarını tıkar ve ateş edilmesinden sonrasına kadar sahneye bakamazdı bile. Dairesinde doğalgazla çalışan hiçbir şey yoktu. İnce bileklerindeki parlak mavi damarlara uzun uzun baktı... jiletle bir kesik ve işte halletmiş olurdu. Fakat bu canını yakardı, hem de öyle böyle değil ve ortalık kana bulanırdı. Zehir... tatsız, hızlı ve acısız bir şey... aradığı şeydi. Fakat bunu da, kanunlar yüzünden eczanelerde satmazlardı.
Aklında bundan başka çok az düşünce vardı.
Şimdi hayatına yeni bir adam girmişti: Art. Adam kısa boylu, şişman ve müşkülpesentti, sarhoş olduğu zaman da kadının sabrını zorluyordu. Fakat ondan önce, bir süreliğine, kadının hayatında yalnızca rastlantısal adamlar olmuştu ve Bayan Morse artık biraz istikrar olmasından memnundu. Hem Art ipek kumaşlar satmak üzere haftalar boyu uzakta olmak durumundaydı ve bu da dinlendiriciydi. Gösterdiği çaba kadını sarssa da, adamın yanında ikna edici biçimde neşeliydi.
“Dünyanın en uyumlu insanı,” diye mırıldanırdı adam, kadının boynuna iyice gömülmüş hâlde. “Dünyanın en kafa dengi insanı.”
Bir gece, adam onu Jimmy’nin Yeri’ne götürdüğünde, kadın Bayan Florence Miller’la birlikte makyaj odasına gitti. Orada, rujla yüzlerinde kıvrımlı dudaklar tasarlarlarken, uykusuzluk deneyimlerini karşılaştırdılar.
“Dürüst olmam gerekirse,” dedi Bayan Morse, “yatağa içim İskoç viskisiyle dolup taşmış hâlde gitmezsem gözümü bile

kırpamam. Orada öylece yatarım ve bir o tarafa bir bu tarafa dönüp dururum, dönüp dururum. Ne çile ama! İnsan o hâlde yatarken nasıl da tadı kaçıyor!”
“Baksana, dinle Hazel,” dedi Bayan Miller, etkileyici bir tavırla, “söylüyorum sana, Veronal almasam bir yıl bile uyanık kalırdım. O şey insanı deli gibi uyutuyor.”
“Zehir falan değil mi o?” diye sordu Bayan Morse.
“Ah, çok fazla alırsan kendinden geçiyorsun,” dedi Bayan Miller. “Ben sadece beş tane alıyorum... tablet hâlinde veriliyor. Bununla kafama göre iş yapmaktan korkardım. Fakat beş tane aldın mı bir güzel uykuya dalıyorsun.”
“Herhangi bir yerden alınabiliyor mu?” Bayan Morse kendini muhteşem şekilde Makyavelist hissediyordu.
“Jersey’de istediğin kadar alabilirsin,” dedi Bayan Miller. “Burada doktor reçetesi olmadan vermiyorlar. İşini bitirdin mi? Geri dönüp oğlanların ne yaptığına baksak iyi olur.”
O gece Art, Bayan Morse’u dairesinin kapısında bıraktı; adamın annesi şehirdeydi. Bayan Morse hâlâ ayıktı ve dolabında hiç viski kalmamıştı. Kadın gözlerini yukarıya, siyah tavana dikerek uzandı.
Kendisi için erken sayılabilecek bir saatte kalkıp New Jersey’ye gitti. Hiç metroya binmediğinden usulü bilmiyordu. Bu yüzden Pensilvanya İstasyonu’na gitti ve Newark’a geçmek için bir tren bileti aldı. Yolculuk esnasında hiç özel bir şey düşünmedi. Etrafındaki kadınların yavan şapkalarına bakıp, lekeli pencereden düz ve kumlu manzarayı izledi.
Newark’ta, rastladığı ilk eczanede, bir teneke kutu talk pudrası, bir tırnak fırçası ve bir kutu Veronal tablet istedi. Pudra ve fırça, uyku ilacını gelişigüzel bir ihtiyaç gibi

gösterecekti. Tezgâhtar tamamen kayıtsızdı. “Biz bunları şişede saklıyoruz,” dedi ve Bayan Morse için, üst üste yığılmış on beyaz tablet içeren küçük bir cam şişe paketledi. Kadın başka bir eczaneye gitti. Bir yüz havlusu, portakal ağacından bir manikür çubuğu ve bir şişe Veronal tablet aldı. Buradaki tezgâhtar da aynı şekilde ilgisizdi.

“Eh, herhâlde bir öküzü öldürmeye yetecek kadar almışımdır,” diye düşünüp istasyona geri döndü.

Evde, küçük şişeleri tuvalet masasının çekmecesine koydu ve belli belirsiz bir şefkatle onlara bakarak dikildi.

“İşte buradalar, Tanrı onları kutsasın,” dedi ve parmak ucunu öpüp her bir şişeye dokundu.

Siyahi hizmetçi oturma odasında işiyle meşguldü.

“Hey, Nettie,” diye seslendi Bayan Morse. “Bana bir iyilik yap da bir koşu Jimmy’nin Yeri’ne gidip bana bir litre İskoç viskisi al.”

Kızın dönüşünü beklerken bir melodi mırıldandı.

Sonraki birkaç gün boyunca viski, kadının onun yardımına ilk başvurduğu zamanki kadar şefkatli bir şekilde kadına yardım etti. Bayan Morse, yalnız başınayken yatışmış ve dalgın, Jimmy’nin Yeri’nde ise grupların en neşeli üyesi oluyordu. Art ondan son derece memnundu.

Sonra, bir akşam Art’la erken bir akşam yemeği için Jimmy’nin Yeri’nde buluşacaklardı. Ardından adam bir iş gezisi için bir haftalığına oradan ayrılacaktı. Bayan Morse bütün öğleden sonra içip durmuştu; dışarı çıkmak için giyindiği esnada, uyuşukluktan keyifli bir ruh hâline doğru memnuniyet verecek şekilde yükseldiğini hissetti. Fakat sokağa çıktığı sırada viskinin etkileri onu büsbütün terk etti ve kadının içi ağır ağır ilerleyen, kahredici bir perişanlıkla

doldu; bu öyle korkunçtu ki kadın bir anlığına ilerleyemeyecek duruma gelerek, kaldırımda yalpalaya yalpalaya dikildi. Amansız, ince karların fışkırdığı gri bir akşamdı ve sokaklar koyu renk buzla parlıyordu. Kadın, dikkatli bir şekilde bir ayağını öbürünün yanına sürükleyerek, yavaşça Altıncı Cadde'yi geçerken, külüstür bir ekspres yük arabasını çeken kocaman, yara izli bir at onun önünde dizlerinin üzerine yıkıldı. Arabanın sürücüsü küfretti, bağırdı ve hayvanı delice kırbaçladı; at, kaygan asfaltta ayağını yere düzgün basmak için mücadele ederken, adam her darbe için kırbacı omzunun üzerinden geriye atıyordu. Bir grup toplanıp ilgiyle izledi.

Bayan Morse, Jimmy'nin Yeri'ne ulaştığında Art onu bekliyordu.

Kadını selamlaması, "Senin neyin var Tanrı aşkına?" şeklinde oldu.

"Bir at gördüm," dedi kadın. "Tanrım, ben... insan atlara üzülüyor. Ben... sadece atlar da değil. Her şey âdeta korkunç, öyle değil mi? Çökmemek elimde değil."

"Ah, çökmekmiş, hadi oradan," dedi adam. "Bütün bu sızlanma nereden çıktı? Çökmek için ne sebebin var ki?"

"Elimde değil," dedi kadın.

"Ah, elinde değilmiş, hadi oradan," dedi adam. "Kendine gel, olur mu? Haydi, gel, otur ve şu suratı değiştir."

Kadın gayretle içti ve çok çabaladı, ama içindeki hüznü alt edemiyordu. Başkaları onlara katılıp kadının bunalımlı hâline dair yorumda bulundu, kadın cansız bir şekilde gülümsemekten fazlasını yapamadı. Hareketlerinin zamanlamasını fark edilmeyecek şekilde ayarlamaya çalışarak, mendiliyle gözlerine hafif hafif dokundu, ne var ki

Art pek çok kez onu yakaladı ve kaşlarını çatıp sandalyesinde sabırsızca kıpırdandı.
Adamın trene gitme vakti geldiğinde, kadın kendisinin de kalkacağını ve eve gideceğini söyledi.
“İsabet olur,” dedi adam. “Bak bakalım uyuyup kendini şu ruh hâlinden kurtarabilecek misin. Perşembe günü görüşürüz. Tanrı aşkına, o zamana kadar neşelenmeye çalış, olur mu?”
“Evet,” dedi kadın. “Öyle yapacağım.”
Kadın, yatak odasında, her zamanki yavaş kararsızlığından tamamen farklı, gergin bir hızla soyundu. Geceliğini giydi, saç filesini çıkardı ve kurumuş, farklı tonların karıştığı saçlarını hızlıca taradı. Sonra, iki küçük şişeyi çekmeceden alıp banyoya götürdü. İnsanın içini paramparça eden ıstırap uçup gitmişti ve kadın, beklediği hediyeyi almak üzere olan birinin aceleci heyecanını hissediyordu.
Şişelerin mantarını çıkardı, bardağı suyla doldurdu ve parmaklarının arasında bir tabletle, aynanın karşısında durdu. Birdenbire nezaketle eğilerek yansımasına selam verdi ve bardağı ona doğru kaldırdı.
“Eh, haydi şerefe,” dedi.
Tabletleri yutmak nahoştu; kuru, hemen ufalanıp toz hâline gelen ve kadının boğazından inerken yarı yolda inatla yapışan tabletlerdi bunlar. Yirmisini birden yutmak, kadının epey zamanını aldı. Yansımasını derin, kişisel olmayan bir ilgiyle izleyerek, yutkunan boğazın hareketlerini inceleyerek dikildi. Bir kez daha yüksek sesle konuştu.
“Tanrı aşkına, perşembe gününe kadar neşelenmeye çalış, olur mu?” dedi. “Eh, onun ne yapabileceğini biliyorsun. Hem onun hem de diğer hepsinin.”

Veronal’dan ne kadar hızlı etki beklemesi gerektiğine dair hiçbir fikri yoktu. Son tableti yuttuğunda, hâlâ nezaketle, başkasını izliyormuş gibi bir ilgiyle, ölümün onu hemen oracıkta yere yıkıp yıkmayacağını merak ederek, tereddütle ayakta durdu. Tabletleri yutma çabasından kaynaklanan belli belirsiz bir bulantı dışında hiçbir tuhaflık hissetmiyordu. Aynı şekilde aynadan yansıyan yüzü de hiç mi hiç farklı görünmüyordu. Ani olmayacaktı o hâlde; bir saat falan bile sürebilirdi.

Kollarını iyice kaldırıp yukarı uzattı ve ağzını kocaman açarak esnedi.

“Sanırım yatağa geçeceğim,” dedi. “Vay be, neredeyse ölmüş sayılırım.”

Bu ona komik geldi ve kadın banyonun ışığını kapatıp içeri girdi, bu arada mütemadiyen hafif hafif kıkırdayarak yatağına uzandı.

“Vay be, neredeyse ölmüş sayılırım,” diye tekrarladı. “Muhteşem bir laf bu!”

III

Siyahi hizmetçi Nettie, ertesi gün öğleden sonra daireyi temizlemek için geç vakitte geldi ve Bayan Morse’u yatakta buldu. Öte yandan, bu alışılmışın dışında bir durum değildi. Gerçi, genellikle temizlik sesleri onu uyandırırdı ve kadın uyanmaktan hoşlanmazdı. Uysal bir kız olan Nettie, işini yaparken etrafta yavaş yavaş, fazla ses çıkarmadan hareket etmeyi öğrenmişti.

Fakat oturma odasını halledip küçük, kare şeklindeki yatak odasını toparlamak için sessizce içeri sokulduğunda, tuvalet masasının üzerindeki eşyaları düzenlerken ufak bir patırtıdan kaçınamadı. İçgüdüsel olarak, omzunun üzerinden, uyuyan kadına baktı ve ansızın insanın midesini bulandıran bir huzursuzluk sinsice kızın üzerine çöktü. Kız yatağın yanına geldi ve başını eğerek kadına baktı.

Bayan Morse yumuşak, beyaz kollarından biri yukarı atılmış, bileği alnına dayanmış hâlde sırtüstü yatıyordu. Kaskatı kesilmiş sert saçları, yumuşaklık ve zarafetten uzak bir biçimde yüzü boyunca sarkıyordu. Yatak örtüsü ve yorgan aşağı itilmiş, kadının yumuşak boynundan geniş bir kısmı ve pek çok kez yıkanmanın ardından kumaşı yıpranmış pembe bir geceliği gözler önüne seriyordu; kadının, sıkı hapishanesinden kurtulmuş koca göğüsleri de, kol altlarından sarkıyordu. Kadın ara sıra boğazında düğümlenen horlama sesleri çıkarıyordu ve açık ağzının kenarından çenesinin belli belirsiz kıvrım noktasına doğru, kuruyup kabuklaşmış bir tükürük hattı uzanıyordu.

“Bayan Morse,” diye seslendi Nettie. “Ah, Bayan Morse! Saat bayağı geç oldu.”

Bayan Morse kılını kıpırdatmadı.

“Bayan Morse,” dedi Nettie. “Bakın, Bayan Morse. Bu yatağı nasıl düzeltcem ben?”

Kız paniğe kapıldı. Kadının omzunu sarstı.

“Ah, uyanın, olmaz mı?” diye sızlandı. “Ah, lütfen uyanın.”

Kız birdenbire dönüp koridora, oradan da asansör kapısına koştu; eski püskü asansör ve asansörün siyahi görevlisi karşısında durana dek başparmağını sıkıca siyah, parlak düğmenin üzerinde tuttu. Görevli oğlana karman çorman

sözcükler sarf edip onu daireye götürdü. Oğlan parmak ucunda, yeri gıcırdata gıcırdata yatağın başına ilerledi; baygın kadını önce ihtiyatla, sonra da yumuşak et üzerinde izler bırakacak kadar şiddetle dürttü.
“Hey, merhaba!” diye haykırdı ve yankı bekler gibi, dikkatle dinledi.
“Tanrım. Hepten kendinden geçmiş,” dedi.
Oğlanın bu manzara karşısındaki hâli, Nettie’nin paniğini savuşturdu. Her ikisi de kendini adamakıllı önemli bir konumda görüyordu. Hızlı, kesik kesik fısıltılar hâlinde konuştular; gidip zemin katta oturan genç doktoru getirmek oğlanın önerisiydi. Nettie de telaşla, onun yanı sıra koştu. Münasebetsiz bir şeye, azımsanmayacak ölçüde nahoş bir şeye ilişkin haberlerini vererek ilgi odağı olacakları ânı iple çekiyorlardı. Bayan Morse bir dram yaratma vasıtasına dönüşmüştü. Kadına karşı hiçbir kötü niyetleri olmaksızın, durumunun ciddi olduğunu, döndüklerinde uyanık ve normal olarak onları hayal kırıklığına uğratmayacağını umuyorlardı. Buna dair ufak bir korku onları, doktor karşısında, kadının şu anki durumunu en iyi şekilde değerlendirmeye azmettirdi. “Ölüm kalım meselesi” ifadesi, Nettie’nin okuduklarından kalan zayıf kelime dağarcığı içinden çıkageldi. Kız, doktoru bu ifadeyle korkutup şaşırtmayı düşündü.
Doktor evdeydi ve keyfinin bozulmasından hiç de memnun değildi. Üzerinde sarı-mavi çizgili bir ropdöşambr vardı ve yüzü ucuz pudradan pul pul olmuş, kanepenin koluna tünemiş esmer bir kızla birlikte gülerek uzanıyordu. Yarısı boşalmış viski soda kadehleri yanlarında duruyordu ve kızın

mantosuyla şapkası, uzun süreli bir kalışın rahatlık veren imasıyla, düzgünce asılmıştı.
Hep bir şey çıkıyor, diye homurdandı doktor. Zor bir günün ardından sakın ola kimseyi rahat bırakmayın. Fakat bazı şişe ve aletleri bir çantaya koyup ropdöşambrının yerine paltosunu giydi ve siyahilerle birlikte çıkıp yola koyuldu.
Kanepedeki kız, doktorun arkasından, “Yukarıda elini çabuk tut, koca oğlan,” diye seslendi. “Bütün gece oyalanma.”
Doktor, Bayan Morse’un dairesine ve yatak odasına geniş adımlarla, gürültüyle girdi. Nettie ve oğlan da onun hemen arkasındaydı. Bayan Morse yerinden kımıldamamıştı; uykusu eskisi kadar derinse de şimdi sesi çıkmıyordu. Doktor ona dikkatle baktı, sonra başparmaklarını kadının göz yuvarları üzerindeki çukur kısımlara bastırdı. Nettie’den yüksek perdeden, tiksinti dolu bir çığlık koptu.
“Kadını iterek doğruca yatağın içinden geçirmeye çalışıyo’muş gibi görünüyor,” dedi oğlan. Kıs kıs güldü.
Bayan Morse bu baskı karşısında hiçbir emare göstermedi. Doktor bu işi aniden bıraktı ve tek bir hızlı hareketle, yatak örtüsüyle yorganı çekerek yatağın ayak ucuna attı. Böyle bir diğer hareketle, kadının geceliğini geriye savurdu ve minicik, süsen çiçeği renginde damarlarla çaprazlamasına bezenmiş kalın, beyaz bacakları kaldırdı. Bunları, dizlerin arkasından, uzun, acımasız çimdiklerle tekrar tekrar kıstırdı. Kadın uyanmadı.
Nettie’ye omzunun üzerinden bakarak, “Ne içiyordu?” diye sordu.
Nettie, bir şeyi eliyle koymuş gibi bulmak için tam da nereye bakacağını bilen birinin tereddütsüz süratiyle, Bayan Morse’un viskisini sakladığı dolaba gitmek üzere banyoya

girdi. Fakat, kırmızı-beyaz etiketleriyle aynanın önünde duran iki şişeyi görünce durdu. Bunları doktora götürdü.
“Ah, Yüce Tanrı’nın merhameti aşkına!” dedi doktor. Bayan Morse’un bacaklarını indirerek sabırsızca yatağın öbür ucuna itti. “O abuk sabuk şeyi ne diye içer ki? O berbat sarı tuzak bundan ibarettir işte. Şimdi midesini boşaltmak ve tüm o diğer işleri yapmak zorunda kalacağız. Başbelası, böyle bir şeyin sonu budur işte; ancak buna yarar. Baksana, George, sen beni asansörle aşağı indir. Sen burada bekle hizmetçi. O kıpırdamayacaktır.”
“Benim sorumluluğumdayken ölmez, değil mi?” diye feryat etti Nettie.
“Hayır,” dedi doktor. “Tanrım, hayır. Sen onu bir baltayla bile öldüremezsin.”

IV

İki günün ardından, Bayan Morse, başta sersemlemiş hâlde, sonrasında ise ağır ağır ilerleyerek insanın içini kaplayan ıstırabı beraberinde getiren bir idrakle yeniden kendine geldi.
“Ah, Tanrım, ah, Tanrım,” diye inledi ve kendisi için, hayat için dökülen gözyaşları kadının yanaklarından yol yol aktı.
Sesi duyan Nettie geldi. İki gün boyunca, bilinci yerinde olmayan birine bakmanın gerektirdiği çirkin, ardı arkası kesilmeyen görevleri yerine getirmişti; iki gece boyunca oturma odasındaki kanepede kesik kesik, azar azar uyuklamıştı. Yataktaki iri yarı, nefesi kesilmiş kadına soğuk bir tavırla baktı.

“Ne yapmaya çalışıyo’dunuz, Bayan Morse?” diye sordu. “Ne biçim bi’ iş bu böyle, tüm o şeyleri yutmalar falan?”
“Ah, Tanrım,” diye tekrar inleyen Bayan Morse, kollarıyla gözlerini kapatmaya çalıştı. Fakat eklemleri kaskatı kesilmiş, her an kırılabilirmiş gibi hissettiriyordu ve kadın bunların verdiği acıyla feryat etti.
“Hiç olur mu, hap yutmalar falan,” dedi Nettie. “Şu an burda olduğunuz için bile taliğinize şükredebilirsiniz. Şimdi nası’ hissediyorsunuz?”
“Ah, harika hissediyorum,” dedi Bayan Morse. “Muhteşem hissediyorum.”
Kadının sıcak, acı dolu gözyaşları asla durmayacakmış gibi akıyordu.
“Bö’le taşkınlık yapılmaz, bö’le ağlayarak falan,” dedi Nettie. “Hem de yaptığınız şeyden sonra. Doktor diyor ki, bunun için sizi tutuklatabilirmiş. Burada küplere binmiş hâldeydi.”
“Neden beni rahat bırakamadı ki?” diye inildedi Bayan Morse. “Lanet olasıca, ne diye bırakamadı?”
“Bu korkunç bi’ şey, Bayan Morse, lanet okumalar ve bö’le konuşmalar falan,” dedi Nettie, “hem de insanların sizin için yaptıklarından sonra. Ben burda iki gece boyu bi’ gıdım uyku uyumadım, üstelik diğer hanımlarıma gitmekten de vazgeçmek zorunda kaldım!”
“Ah, üzgünüm, Nettie,” dedi kadın. “Bir tanesin sen. Sana bu kadar çok sıkıntı çıkardığım için üzgünüm. Elimde değildi. O kadar çökmüştüm ki. Bunu yapmak senin de içinden gelmedi mi hiç? Her şey sana resmen berbat göründüğünde?”

“Ben hiç ö’le bir şey düşünmezdim,” dedi Nettie. “Neşelenmeniz lazım. İşte yapmanız gereken bu. Herkesin dertleri var.”
“Evet,” dedi Bayan Morse. “Biliyorum.”
“Size güzel bir resimli kart geldi,” dedi Nettie. “Belki bu sizi neşelendirir.”
Bayan Morse’a bir kartpostal uzattı. Bayan Morse mesajı okumak için bir gözünü kapatmak zorunda kaldı; gözleri henüz düzgün şekilde odaklanamıyordu.
Art’tandı. Bir Detroit Athletic Club manzarasının arkasına şöyle yazmıştı: “Selamlar, sevgiler. Umarım o kasvetten kurtulmuşsundur. Neşelen ve kendine dikkat et. Perşembe günü görüşürüz.”
Kadın kartpostalı yere düşürdü. Bedbahtlık, kadını kocaman iki taşın arasındaymışçasına ezip geçti. Gözlerinin önünden, dairesinde yatarak geçirdiği günlerden, Jimmy’nin Yeri’nde uyumlu ve kafa dengi bir kadın olarak kendini gülmeye, Art’a ve başka Art’lara cıvıldamaya zorlayarak geçirdiği akşamlardan oluşan yavaş, çok yavaş ilerleyen bir gösteri geçti; bitap düşmüş atların, tir tir titreyen dilencilerin ve dövülen, arabalara koşulan, tökezleyen tüm şeylerin sıralandığı uzun geçit alayını gördü. Ayakları, kadın onları küt şekilli, şampanya rengi topuklu ayakkabılarının içine sokuşturmuşçasına zonkladı. Kalbinin kabarıp sertleşiyormuş gibi bir hâli vardı.
“Nettie,” diye haykırdı kadın, “Tanrı aşkına bana bir içki koy, olur mu?”
Hizmetçi kız kuşkulu göründü.

“Artık biliyorsunuz ya, Bayan Morse,” dedi, “ölümden döndünüz. Doktor henüz bi’ şey içmenize izin verir mi, bilmiyorum.”
“Ah, sen aldırma ona,” dedi kadın. “Bana bir kadeh koy ve şişeyi de getir. Kendin de bir kadeh al.”
“Eh,” dedi Nettie.
Kız kendisininkini, yalnız başına içmek üzere saygılı bir tavırla banyoda bırakarak, her ikisine de birer kadeh koydu ve Bayan Morse’un kadehini ona götürdü.
Bayan Morse içkinin içine doğru baktı ve kokusundan ürpererek geri kaçtı. Belki bunun yardımı olurdu. Belki insan birkaç günlüğüne kendinden geçtiğinde, sonraki ilk içkisi moralini yükseltirdi. Belki viski yeniden kadının dostu olurdu. Bir Tanrı’ya hitap etmeden, tanıdığı bir Tanrı olmaksızın dua etti. Ah, lütfen, lütfen, sarhoş olabilmesine izin versin, lütfen onu her zaman sarhoş hâlde tutsun.
Kadehi kaldırdı.
“Teşekkürler, Nettie,” dedi kadın. “Haydi, şerefine.”
Hizmetçi kız kıkırdadı. “İşte bö’le, Bayan Morse,” dedi. “Şimdi neşeleniyorsunuz.”
“Evet,” dedi Bayan Morse. “Tabii.”

The Bookman, Şubat 1929
19 1921 yılına ait, “Ain’t We Got Fun” adlı popüler bir fokstrot. [E.N.]

Gayet İyiydin

Solgun genç adam alçak koltuğa dikkatle, yavaş yavaş yerleşti ve çiçek desenli perde kumaşının, yanağı ile şakağını yatıştıracağı şekilde başını yana çevirdi.
“Ah, Tanrım,” dedi. “Ah, Tanrım, ah, Tanrım, ah, Tanrım. Ah.”
Kanepede ağırlığı yokmuş gibi dimdik oturan zeki bakışlı kız, ışık saçarak ona gülümsedi.
“Bugün pek de iyi hissetmiyor musun?” diye sordu.
“Ah, harikayım,” dedi genç adam. “Muhteşemim. Kaçta kalktım biliyor musun? Bu öğleden sonra, tam olarak saat dörtte. Doğrulmak için uğraşıp durdum, ama kafamı yastıktan her kaldırışımda yatağın altına yuvarlanıyordu. Şu an üzerimde taşıdığım benim kafam değil. Sanırım eskiden Walt Whitman’a aitti. Ah, Tanrım, ah, Tanrım, ah, Tanrım.”
“Sence bir içki, daha iyi hissetmeni sağlar mı?” diye sordu kız.
“Çivi çiviyi söker diye mi?” dedi genç adam. “Ah, hayır, teşekkür ederim. Lütfen bir daha asla böyle bir şeyden söz etme. Benim işim bitti. İşim tamamen, büsbütün bitti. Şu ele bak; kuş gibi titrek. Söylesene, dün gece çok berbat mıydım?”
“Ah, Tanrım,” dedi kız, “herkes epey kafayı bulmuştu. Sen gayet iyiydin.”
“Evet,” dedi genç adam. “Fazla züppe kaçmış olmalıyım. Bana kızgınlar mı?”
“Yüce Tanrım, hayır,” dedi kız. “Herkes senin fena hâlde komik olduğunu düşündü. Tabii, Jim Pierson akşam yemeğinde, o hususta, azıcık alınganlık yaptı. Fakat insanlar onu bir bakıma sandalyesinde alıkoyup sakinleştirdi. Diğer

masalardaki herhangi birinin bunu bir an olsun fark ettiğini sanmıyorum. Hemen hemen hiç kimse fark etmemiştir.”
“Bana bir tane indirecek miydi?” dedi genç adam. “Ah, Tanrım. Ben ona ne yaptım ki?”
“Ne olacak, sen bir şey yapmadın,” dedi kız. “Gayet iyiydin. Fakat, herhangi birinin Elinor’un üzerine fazla düştüğünü düşündüğü zaman, Jim’in nasıl şapşallaştığını bilirsin.”
“Ben Elinor’a kur mu yapıyordum?” dedi genç adam. “Bunu yaptım mı?”
“Tabii ki yapmadın,” dedi kız. “Sen yalnızca muziplik yapıyordun, hepsi bu. Kız senin acayip eğlenceli olduğunu düşündü. Harikulade zaman geçiriyordu. Sadece tek bir kez, istiridye suyunu kızın sırtından aşağı döktüğünde, birazcık, çok azıcık sinir oldu.”
“Tanrım,” dedi genç adam. “İstiridye suyunu o sırttan aşağı dökmüşüm ha... hem de her bir omuru küçük bir Cabot olan o sırttan. Yüce Tanrım. Ne yapacağım ben böyle?”
“Ah, ona bir şey olmaz,” dedi kız. “Sadece çiçek ya da öyle bir şey gönder. Bu konuda endişelenme. Bir şey değil bu.”
“Hayır, endişelenmeyeceğim,” dedi genç adam. “Dünya yansa umurumda olmaz. Benim tuzum kuru. Ah, Tanrım, ah, Tanrım. Yemekte başka büyüleyici numaralar yaptım mı?”
“İyiydin işte,” dedi kız. “Şapşallık etme. Herkes sana deli divane oldu. Şef garson sen şarkı söylemeyi kesmediğin için birazcık endişelense de fazla aldırmadı. Tek söylediği, bu kadar çok gürültü olursa mekânı yine kapatacaklarından korktuğuydu. Fakat, kendisi için zerre kadar sorun değildi. Bence senin bu kadar güzel vakit geçirdiğini görmekten çok hoşlandı. Ah, sen orada, aşağı yukarı bir saat boyunca,

öylece şarkı söyleyip durdun sadece. Çok da gürültülü değildi, hem de hiç değildi.”
“Demek şarkı söyledim,” dedi genç adam. “Tam bir ziyafet olmuş olmalı. Şarkı söylemişim.”
“Hatırlamıyor musun?” dedi kız. “Resmen şarkıları peş peşe sıraladın. Mekândaki herkes seni dinliyordu. Bayıldılar. Sadece şu var ki, tüfekli piyadeler hakkındaki bir şarkıyı söylemekte ısrar edip durdun ve herkes habire seni susturdu, sense ikide bir yeniden başlamakta kararlıydın. Harikaydın. Hepimiz sana şarkı söylemeyi bir dakikalığına bıraktırıp bir şeyler yemeni sağlamak için uğraşıyorduk, ama sen bunu bir türlü kabul etmiyordun. Tanrım, komiktin.”
“Hiçbir şey yemedim mi?” diye sordu genç adam.
“Ah, tek bir lokma bile yemedin,” dedi kız. “Garson sana ne zaman bir şey ikram etse, doğruca ona geri veriyordun; çünkü, dediğine göre, o senin uzun zaman önce kaybolmuş, beşikteyken çingeneler tarafından değiştirilmiş kardeşinmiş ve senin neyin varsa onunmuş. Garsonu resmen kahkahalarla güldürdün.”
“Eminim öyle yapmışımdır,” dedi genç adam. “Komik olduğuma eminim. Sosyetenin Gözdesi olmuş olmalıyım. Peki, sonra, garson karşısındaki ezici başarımın ardından ne oldu?”
“Ne olacak, pek bir şey olmadı,” dedi kız. “Salonun karşı tarafında oturan beyaz saçlı bir adama gıcık olmaya başladın, çünkü kravatını sevmemiştin ve bunu ona söylemek istiyordun. Fakat adam hakikaten öfkeden kudurmadan önce seni dışarı çıkardık.”
“Ah, dışarı çıktık demek,” dedi genç adam. “Yürüdüm mü?”

“Yürümek mi?! Tabii ki yürüdün,” dedi kız. “Kesinlikle bir şeyin yoktu. Kaldırımda uzanıp giden o korkunç buz tabakasına hakikaten fena hâlde sert bir şekilde oturdun, seni zavallıcık. Fakat, yüce Tanrım, herkesin başına gelebilirdi bu.”
“Ah, tabii,” dedi genç adam. “Louisa Alcott ya da başka herhangi birinin falan. Demek kaldırıma düştüm. Şeyimdeki sorunu açıklıyor bu... evet. Anlıyorum. Peki, sonra ne oldu, anlatmanın senin için sakıncası yoksa?”
“Ah, bak şimdi, Peter!” dedi kız. “Orada oturup da ondan sonra ne olduğunu hatırlamadığını söyleyemezsin! Yemekte kafanın belki birazcık dumanlı olabileceğini düşündüm hakikaten... ah, gayet iyiydin falan ama, kafanın epey güzel olduğunu gerçekten biliyordum. Fakat, düştüğün andan itibaren, öyle ciddiydin ki... öyle olduğunu hiç bilmezdim. Daha önce senin gerçek benliğini hiç görmediğimi söylemiştin ya bana, bunu hatırlıyor musun? Ah, Peter, beraber yaptığımız o hoş, uzun taksi yolculuğunu hatırlamazsan, buna cidden dayanamam! Lütfen, gerçekten hatırlıyorsun, öyle değil mi? Sanırım, hatırlamasan, bu beni resmen yıkardı.”
“Ah, evet,” dedi genç adam. “Takside gidiyorduk. Ah, evet, tabii. Epey uzun bir yolculuktu, hı?”
“Parkın etrafında döndük durduk, döndük durduk,” dedi kız. “Ah, bir de ağaçlar ay ışığında öyle parlıyordu ki. Sen de, gerçekten bir ruhun olduğunu daha önce hiç fark etmediğini söyledin.”
“Evet,” dedi genç adam. “Öyle söyledim. O bendim.”
“Öyle hoş, öyle hoş şeyler söyledin ki,” dedi kız. “Üstelik ben, bunca zamandır, bana karşı neler hissettiğini hiç

anlamamıştım ve benim sana karşı neler hissettiğimi anlamana müsaade etmeye de hiç cüret etmemiştim. Gelgelelim dün gece... ah, Peter, canım, bence o taksi yolculuğu hayatımız boyunca başımıza gelen en önemli şeydi."
"Evet," dedi genç adam. "Herhâlde öyle olmalı."
"Hem öyle mutlu olacağız ki," dedi kız. "Ah, herkese söylemek için can atıyorum! Fakat bilmiyorum... belki de bunu tamamen kendimize saklamak daha tatlı olur diye de düşünüyorum."
"Bence öyle olur," dedi genç adam.
"Çok hoş değil mi?" dedi kız.
"Evet," dedi genç adam. "Harika."
"Çok hoş!" dedi kız.
"Baksana," dedi genç adam, "bir içki içsem senin için sakıncası olur mu? Demek istediğim, sadece ilaç niyetine, malum. Bu şeyi temelli bıraktım, yemin ederim. Fakat galiba bir çökkünlüğün yaklaştığını hissediyorum."
"Ah, sanırım bu sana iyi gelir," dedi kız. "Zavallı oğlan, kendini böyle berbat hissetmen ne kötü. Gidip sana bir viski soda hazırlayacağım."
"Dürüst olmam gerekirse," dedi genç adam, "dün gece kendimi böyle aptal durumuna düşürdükten sonra, nasıl oluyor da benimle bir daha konuşmak isteyebiliyorsun, anlamıyorum. Bence ben gidip Tibet'te bir manastıra kapansam daha iyi olur."
"Seni çılgın ahmak!" dedi kız. "Sanki ben şimdi senin uzaklara gitmene bir an olsun izin verebilirim de! Böyle konuşmayı kes. Gayet iyiydin."

Kız kanepeden sıçrayıp kalktı, onu hızlıca alnından öptü ve koşarak odadan çıktı.
Solgun genç adam onun arkasından baktı ve başını uzun uzun, ağır ağır iki yana salladı, sonra da nemli ve titreyen ellerine bıraktı.
“Ah, Tanrım,” dedi. “Ah, Tanrım, ah, Tanrım, ah, Tanrım.”

The New Yorker, 23 Şubat 1929

Medeniyet Beşiği

İki genç New York'lu, keskin bir eğimle Akdeniz'den yukarı doğru sivrilerek yükselen serin terasta oturup Riviera tarzında naneyle süslenmiş yoğun cin fizz kokteyllerini ellerinde evirip çevirdiler. Kız ve genç adam, bir örnek giyinmişti; ama herhangi biri, ikisini birbirinden kolaylıkla ayırt edebilirdi. Kostümlerinin, herhangi bir yöreyi gücendirmemek adına, yaz ziyaretlerini gerçekleştirdikleri bölgenin geneline övgü niteliğinde bir araya getirilmiş gibi bir hâli vardı: Fransa'yla özdeşleşmiş tarzdaki berelerden takmış, çizgili balıkçı gömlekleri, pamuklu kumaştan bol kesim pantolonlar ve ip tabanlı espadrille giymişlerdi. Şu hâlde, yazı Amerika'nın herhangi bir sayfiye yerinde geçiren bir Fransız da keçeden geniş kenarlı bir şapka, bahçıvan tulumu ve uzun lastik çizmeler kuşanmış olabilirdi.
Sırtlarını verdikleri taraf ile yüzü siyah kadifelerin ardına, umuduysa yorgun kalbine gizlenmiş Demir Maskeli Adam'ın hapsedildiği yeşilli beyazlı ada arasında çarşaf gibi, sakin sulardan ibaret bir koy uzanıyordu. Sağ taraflarında, uzun kayalıkların gerisinde, Fenikelilerin kurduğu kasaba; onun ötesinde de, Vauban tarafından planları hazırlandığında bilgelerin ilan ettiği üzere, tüm savaşları sonsuza dek sona erdirecek dört köşeli hisar bulunuyordu. Napolyon'un Elba'dan döndüğü zaman geldiği sakin liman, sol taraflarındaki kıyıda bir girinti oluşturuyordu. Yere indirmiş oldukları gözlerinin hizasından yukarıda kalan tepelerin ilerisinde ise, dikey hâldeki şu küçük şehir asılı duruyormuş gibi görünüyordu. İletilen uyarı ateşlerinin sonuncusu bu şehrin duvarlarından yükselmiş, hemen ardından da

alevleriyle Sezar'ın Galya'daki yepyeni fetihlerinin haberini ulaştırmak üzere gerisin geri İtalya'ya dönmüştü...
"Haydi ama, deniz domuzu," dedi genç adam. "Şundan kurtul da başka bir tanesine yapışalım. Ah, garçon. Encore deux jiğn fiğz, tou de suite.20"
"Başüstüne, efendim," dedi ona bakan garson.
"Bir de, bu sefer içine mettez un peu21 fazla de jiğn, bebeğim," dedi genç adam. "Aferin oğluma. Şu Fransızlar pek harika, küçük, sarı bir ırk."
"Bunlar deli," dedi kız. "O zavallı, çatlak Bill'le bugün sabaha karşı dörtte kumarhaneden dönerken arabasına çarptığımız adamı görmeliydin. Tanrım, tek yaptığımız tamponunu birazcık göçertmekti, gören de adam öldürdük zanneder yani. Zaten bu Amerikalılar da buraya ne diye geliyormuş, bilmem ne diye bağırıp durdu. Karşısında da Bill, kafası öyle dumanlı ki gözünün önündekini göremiyor, adama doğrudan karşılık vererek haykırıyor: 'Evet, biz gelmemiş olsaydık şimdi burası Almanya olacaktı.' Hayatımda hiç bu kadar gülmemiştim."
"Dün gece kumarhane iyi miydi bari?" diye sordu genç adam.
"Ah, fena değildi," dedi kız. "Bill seksen beş bin frank kaybetti."
"Kaç para ediyor ki o?" dedi genç adam.
"Tanrı bilir," dedi kız. "Hesaplamakla uğraşamam. Uzun kalmadık. Saat dört buçuk olduğunda yataktaydım."
"Ben yedide yattım," dedi genç adam. "On birde de hâlâ küfelik hâldeyken uyandım."
"Ne yaptın bütün akşam?" diye sordu kız.

“Fazla bir şey hatırlamıyorum,” dedi genç adam. “Her telden çalmışımdır. Kalkıp orkestrayı yönettiğim bir yer vardı... Herhâlde Splendide’de olmuştur bu. Ah, evet, şimdi hatırlıyorum. Bir de Bob Weed keman çalmaya kafayı taktı, orkestradaki tam bir kurbağa kılıklı Fransız olan kemancı da ona kendisininkini vermemekte diretti, sonra o şey kavga sırasında kırıldı ve kurbağa kılıklı da ağladı. Cidden. Hüngür hüngür ağladı. Bob ona beş yüz frank verdi.”
“Delirmiş o,” dedi kız. “Yüz yeter de artardı bile.”
“Eh, sarhoştu,” dedi genç adam.
“Splendide’e bayılıyorum,” dedi kız. “Tıpkı bizim New York’taki Desert Club’a benziyor.”
“Dün gece orada epey bir kalabalık vardı,” dedi genç adam. “Leydi Sylvia Goring büyük bir parti veriyordu.”
“Kafası güzel miydi?” dedi kız.
“Ah, tabii,” dedi genç adam. “Gözlerinden okunuyordu. Tanrım, çekici bir hatun o. Sanırım gidip o iş üzerinde çalışmam gerekecek.”
“Hiç şansın yok,” dedi kız. “O sadece şoförlerden ve denizcilerden hoşlanır. Başka kim vardı?”
“Ah, tout le monde,” dedi genç adam. “Bütün millet.”
“Keşke biz de gitseydik,” dedi kız. “Ama Bill gidemezdi. Fransa Cumhurbaşkanı için bile olsa ayakta duramazdı... artık cumhurbaşkanı her kimse.”
“Poincare midir nedir, nasıl okunuyorsa işte, o değil mi?” dedi genç adam. “Ya da onun gibi biri.”
“Eh, benim gözümde tam da kafa yorulmayacak konulardan biri,” dedi kız. “Düşüneceğim başka meseleler var. Ah, bak. Şuradaki kızı görüyor musun?”

Komşu masalardan birinde, çağları miras alan vârislerden dördünün, iki genç kadın ve iki genç adamın, oturduğu yeri işaret etti. Hepsinin de sesinde New York tınıları vardı; hepsi de balıkçı gömlekleri, bereler, bol kesim pantolonlar içindeydi.

“Sutyenini giymeyi unutmuş olan mı?” dedi genç adam.

“Hayır,” dedi kız, “ayağını adamın kucağına uzatmış olan. Eh, geçen hafta o muhteşem partiyi veren oydu. Bir sürü insan zilzurna sarhoş olup kayalıklardan anadan doğma atlayarak yüzmeye gitti, o da koca koca ve hareketli projektör ışıklarını onların üzerine çevirtti. Dünyanın en şahane fikri değil mi bu?”

“Ben Paris’ten gelmeden önceymiş,” dedi genç adam. “Geçen hafta ben hâlâ kendimi Ritz’in barından kurtarmaya çalışıyordum. Ayağını kucağına uzattığı hanımevladı kim?”

“Sanırım yazarlık falan yapıyor, öyle bir şey,” dedi kız. “Buralarda o tür insanlardan oluşan korkunç bir ayaktakımı var. Biri şu adamın, adı her neyse işte, geçen sene burada olduğunu söyledi... biliyorsundur, tüm şu oyunları yazan hani. Ah, sen bilirsin. Shaw.”

“Harika görünmüştür,” dedi genç adam, “o sakalıyla yüzerken falan.”

“Ah, bunların hepsi çatlak,” dedi kız. “Ben geçen sene burada değildim. Bu yaz çok daha güzel bir kalabalık olduğunu söylüyorlar. Peggy Joyce’un bir villa tuttuğunu biliyor muydun?”

“Bu Riviera herkesi içine çekiyor,” dedi genç adam. “Lanet olasıca, güzel, küçük bir çöplük. Sanırım, hayat beni rahat bırakırsa, bir hafta daha kalacağım.”

“Ben biraz sıkılmaya başladım,” dedi kız. “Bu Fransızlar sinirime dokunuyor.”
“Fransızları gördüğün mü var ki?” dedi genç adam.
“Ah, her tarafta var olduklarını bilmemek elde değil ki,” dedi kız. “İnsanın sinirine dokunuyor. Bu lanet olasıca insanlar öyle aptal ki midemi bulandırıyorlar. Baksana, postanede bile İngilizce konuşmuyorlar.”
“Züppe bir topluluk,” dedi genç adam. “Hey, garçon, seni koca kazık. Ah, garçon. Encore deux jiğn fiğz ve bunu biraz vitez, s’i’ vous plaît.”
Genç adam sandalyesini yatırdı; geniş geniş, uzun uzun gerinerek yayıldı; başı ağır ritme uygun olarak bir o yana bir bu yana kayarken yüksek sesle, kesik kesik esnedi. Çarşaf gibi Akdeniz gözüne çarptı.
“Hey, şu havuzdan bozma lanet olasıca durgun suya bir baksana,” dedi. “Öyle böyle mavi değil. Eskiden bu su birikintisine ne diyorlarmış biliyor musun? Medeniyet beşiği. Nasıl ama... eğitimli miyim değil miyim?”
“Ah, her lafınla adamı mat edersin sen,” dedi kız. Omzunun üzerinden denize şöyle bir baktı. “Bir daha girip yüzeceğimi sanmıyorum.”
“Ne?” dedi genç adam. “Medeniyet beşiğinde yüzmeyecek misin?”
“Ah, kes şunu,” dedi kız. “Önümüzdeki yıl boyunca bunu söyler durursun herhâlde. Hayır, girmiyorum. Bugün su berbat.”
“O konuda haklısın,” dedi genç adam. “Su berbat.”
The New Yorker, 21 Eylül, 1929
20 Fr. İki tane daha cin fiz, hemen. [E.N.]
21 Fr. Biraz daha koy. [E.N.]

Fakat Sağdaki

Biliyordum. Bu akşam yemeğine gelirsem, solumdaki şu bebek gibilere bakıcılık yapmak zorunda kalacağımı biliyordum. Onu haftalardır benim için saklıyorlardı. Madem onu çekmek zorundayız... zira kız kardeşi Londra'dayken bize çok tatlı davranmıştı; onu Bayan Parker'ın yanına koyabiliriz... kadın iki kişiye yetecek kadar konuşuyor zaten. Ah, asla gelmemeliydim, asla. Mantığımın bunun aleyhinde bir sonuca varmasına rağmen buradayım. Cuma günü, saat sekiz otuz: Bayan Parker, mantığının aleyhinde karar alıyor. Bu, mezar taşıma kazımaları için güzel bir şey olurdu: Nereye giderse gitsin, burası da dâhil, gidişi mantığa aykırıydı. Akşamın, mezar taşları hakkında düşünmek için güzel bir vakti bu. Adamın üzerimde yarattığı etki, şimdiden bu işte; üstelik çorba daha doğru dürüst soğumadı bile. Akşam yemeği için evde kalmalıydım. Tepside bir şeyler alabilirdim. Vaftizci Yahya'nın başını falan. Ah, buraya hiç gelmemeliydim.

Eh, çorba da bitti zaten. Ebedi İkametgâhıma bir o kadar yaklaşmış bulunuyorum. Çorba artık tarihe gömüldü ve solumdaki beyefendiye tam olarak dört kelime söyledim. "Çorba çok leziz değil mi?" dedim; beş kelime eder bu. O da, "Evet, öyle değil mi?" dedi; bu da dört eder. O benden bir adım önde.

Her hâlükârda, mükemmel bir uyum içindeyiz. Her konuda kuzu kuzu hemfikir oluyoruz. Birlikte çorba faslının tamamını atlattık ve aramızda asla ters bir laf geçmedi. Şimdi böyle takdire şayan şekilde uyum sağladığımız bir şey bulmuşken, konunun kapanıp gitmesine müsaade etmek

epey yazık olur gibi geliyor. Sanırım bu konuyu bir daha açacağım; bunun leziz bir çorba olup olmadığını soracağım ona. “Evet, öyleydi değil mi?” diyor. Şuna bakar mısınız; adamın zaman kipleri üzerinde mükemmel bir hâkimiyeti var.

İşte balık geliyor. Aman da aman, aman da aman, balığımız geldi. Acaba balık seviyor mu? Evet, seviyormuş; balık sevdiğini söylüyor. Ah, bu güzel. Bir adamda bu özelliği severim. Baksanıza, konuşuyor! Hakiki bir geveze saksağan gibi çene çalıp duruyor! Bana balık sevip sevmediğimi soruyor. Şimdi, gerçekten öğrenmek mi istiyor yoksa sadece laf olsun diye mi soruyor? Ketum davransam iyi olur. “Ah, epey,” diyeceğim ona. Balığı epey severim; işte adamın üzerinde çalışıp incelemesi için büyüleyici bir otobiyografi kırıntısı. Belki de bununla tek başına boğuşmayı tercih eder. En iyisi ben usulca sıvışıp onu düşünceleriyle baş başa bırakayım.

Şansımı sağımdakiyle deneyebilirim. Hayır, orada hiç şans yok. Öbür tarafındaki kadın onu büsbütün kontrol altına almış. Tek görebildiğim, adamın omzu. Üstelik de hoş bir omuz; ah, hoş, çok hoş bir omuz. Hayatım boyunca hoş bir omuz karşısında hep deli divane olmuşumdur. Pekâlâ hanımefendi; onu ilk sen gördün. Yunan tanrın senin olsun, ben de Truva atıma geri döneceğim.

Bir bakalım, nerede kalmıştık? Ah, balık sevgisini itiraf ettiği noktadaydık. Başka ne seviyor acaba? Salatalık sever mi? Evet, severmiş; salatalık severmiş. Peki, ya patates? Evet, patates de severmiş. Vay be, adam tam bir emektar doğa âşığı, aynen öyle. Benim de akşam yemeği için dışarı çıkmam ve Genç Thoreau’nun22 yanına oturmam gerekirdi

zaten. Bekleyin, bir şey söylüyor! Sözcükler resmen ağzından dökülüyor. Patatese düşkün olup olmadığımı soruyor. Hayır, ben patates sevmem. Yaptım işte! Ondan farklı bir görüş belirttim. Bu bizim ilk tartışmamız. Adam küskün bir sessizliğe gömüldü. Şapşal çocuk, hayallerini mi yıktım? Sence ben kalbinin yerinde talaş olan boyalı bir oyuncak bebekten mi ibaretim? Ah, bunu böyle algılama. Baksana, sana söyleyeceğim, inancını geri getirecek bir şey var. Salatalığı hakikaten severim. Vay be, adam şimdiden daha iyi durumda. Yeniden konuşuyor. Diyor ki, evet, o da severmiş. Bu meseleyi tamamen yoluna koyduk, Tanrı'ya şükür. İkimiz de salatalık seviyoruz. Yalnız, o iki misli seviyor. En iyisi şimdi onu rahat bırakayım da biraz yemek yiyebilsin. Gücünü yeniden toplamaya çalışması lazım. Konuşa konuşa kendi kendini sersemletti.

Keşke oyalanacak bir şeyim olsaydı. Alelade bir aylağın teki olmaktan nefret ederim. İnsanların sizi ne zaman böyle birinin yanına oturtacağını önceden bildirmesi lazım, böylece siz de yanınızda kendinizi meşgul edecek bir şey getirebilirsiniz. Sevgili Bayan Parker, lütfen önümüzdeki cuma akşam yemeği için bize gelin ve nakış işinizi unutmayın. Çalışma masamın en üst çekmecesini getirebilir ve burada, kucağımda toparlayabilirdim. Kumsaldaki şu grupların fotoğraflarını albüme yapıştırma yolunda büyük ilerlemeler kaydedebilirdim. Acaba bir deste iskambil kâğıdı istesem evsahibem bunu tuhaf bulur mu? Acaba etrafta St. Nicholas dergisinin bir köşeye atılmış herhangi bir eski sayısı var mıdır? Acaba mutfakta birazcık yardım hoşlarına gider mi? Acaba herhangi biri bir koşu köşeye gidip bir akşam gazetesi almamı ister mi?

Tek başıma biraz içebilirim elbette. O seçenek her zaman var. Ah, Tanrım, ah, Tanrım, ah, Tanrım, o seçenek her zaman var. Fakat içmek istemiyorum. İçersem vin triste23 kaçınılmaz. Daha başlamadan melankoliğim zaten. Acaba, kendisine sarhoşluk hüznüne kapılma yolunda emin adımlarla ilerlediğimi söylesem, solumdaki bu herif ne derdi? Ah, şunun balığını didiklemesine baksanıza! Benim bunalıma girip girmememden ona ne ki? Ruhu yemeğin ötesine yükselemez onun. Bütünüyle maddi bir varlıktan ibaret o. Dişleriyle mezarını kazıyor, yaptığı bu işte. Evet, evet, ev-vet! Dişlerinle mezarını kazıyorsun! Göbüşünden bir tanrı yaratıyorsun! Evet, evet, ev-vet!
Sarhoşluk hüznüne kapılıp kapılmamam onun umurunda değil. Hiç kimsenin umurunda değil. Hiç kimse aldırış etmiyor. Üstelik ben bu kadar hoşken. Pekâlâ, sizi haramzadeler, tam da gözlerinizin önünde ölesiye içeceğim; bakalım nasıl hissedeceksiniz. İşte başlıyorum... Aman Tanrım, Chablis şarabı bu. Üstelik üzüm üretiminin yetersiz kaldığı ve onun yerine yaz kabağı kullandıkları bir yıldan. Omzunuza atıp eve taşıyabileceğiniz kadarının tamamı on beş dolar. Ah, bakın şimdi, dinleyin, benim geldiğim yerde, biz bunu domuzlara veririz. Sanırım solumdaki koca Dilli Düdük'e bunun berbat bir şarap olup olmadığını soracağım. Bu bizim için yeni bir diyalektik ekolünün kapılarını açacaktır. Ah, gerçekten bilemeyeceğini söylüyor... şarabı asla ağzına sürmezmiş. Eh, bu cevap meseleyi bir güzel kapatıyor. Acaba cehenneme nasıl adım atmak ister ki kendisi? Evet, evet, ev-vet! Şa-yabı asla ağzına sürmezmiş! Ne ka-çıydığını bilmiyorsun! Evet, evet, ev-vet!

Artık onunla konuşmayacağım. Hayatımın en güzel yıllarını onun önüne saçacak inciler düşünüp bularak harcamayacağım. Her ne kadar berbat olsa da, Chablis şarabıma sadık kalacağım. Bundan böyle, o kendi yoluna ben kendi yoluma. Bu masadaki herkesten daha iyiyim ben. Ah, ama gerçekten öyle miyim ki? Sonuç olarak bende onların sahip olduklarının yarısı bile var mı ki? İşte buradayım, yapayalnızım, istenmiyorum; üstelik yeni kıyafetlerimi giymişim. Ah, Louiseboulanger24 altın rengi lamesinin böyle gözden kaçtığını görse ne derdi? Hayat böyle, herhâlde. Biz zavallı minik şeyler... giyiniyoruz, plan yapıyoruz ve umut ediyoruz... peki, ne için? Hayat dediğin ne ki hem? Bir ölüm cezası. İki nokta arasındaki en uzun mesafe. Yorgun katırın burnuna bağlanmış saman demeti. Şey...

Vay, vay, vay, işte antrikota geldik. Düğmele antrikotunu, rüzgâr özgürce eserken... hayır, sanırım palto yerine antrikot olmadı.25 Bakın şimdi, bizim Çenebaz'a et sevip sevmediğini sorarsam ne olayım... İlk olarak, onun sevdikleri ve sevmedikleri benim için hiçbir şey ifade etmiyor, ikincisi de... eh, şuna hücum edişine bir baksanıza! Bütün öğleden sonra kendini ağırdan satmış olmalı; o bu akşam Annesinin Aç Oğlu. Pekâlâ, bırakalım da istediği kadar saldırsın. Bana gelince, ben daha yüksek düzeydeyim. Onun seviyesine inmem. Savaş arabamın tekerleğinin altındaki tozdan topraktan bile daha önemsiz o. Evet, evet, ev-vet! Toz-daan top-raktaan daha önemsiz! Öyle olacağıma... Evet, evet, ev-vet!

Şimdi kırmızı şarap olduğu için sevinçliyim. Güzel olmasa bile, sevinçliyim. Kırmızı şarap bana cesaret veriyor. Kırmızı

Cesaret Nişanı.26 Cesarete ihtiyacım var. Diken üstünde oturuyorum burada. Hiç kimse ne kadar berbat zaman geçirdiğimi bilmiyor. Bir daha asla geri gelmeyebilecek kıymetli akşamım mahvoldu, mahvoldu, mahvoldu; hepsi de bu solumdaki Kısmen Farklı Monologçu yüzünden. Fakat o beni alt edemez. Gece daha bitmedi, hayır, bittiği falan yok. Biliyor musunuz, bu gerçekten kötü bir şarap değil.

Peki, şimdi, sağımdaki Yunan Tanrısı'nda neler olup bitiyor sizce? Ah, faydası yok. Hâlâ yalnızca omuzdan ibaret... o hoş, çok hoş omuz. Acaba onu ele geçiren kadın nasıl biri? Acaba o da Yunan mı? Yunan, sarsılmaz vücutla buluştuğunda... ah vaktiniz olsa, bundan bir şey çıkarabilirsiniz. Ben artık omurgasız olmayacağım. Pes ettiğimi bir an için bile düşünme hanımefendi. Adam hâlâ çatal bıçak kullanıyor. Eller masanın üzerinde olduğu sürece umut vardır.

Hakikaten ama, sanırım evsahibeme karşı yükümlülüğümden dolayı, solumdaki bu makav papağanıyla iki çift laf etmeliyim. Neyi denesem? Son zamanlarda hiç güzel bir şey okudun mu, tiyatroya sık gider misin, Riviera'ya hiç gittin mi? Acaba benim Riviera'daki yaz tatilimi dinlemek hoşuna gider mi... kesinlikle hayır, projeksiyonla yansıtılan slaytlar olmadan hiçbir işe yaramaz bu. Gerçi, bahse varım, ona O Malum Gece'den söz etmeye başlasam, dinlerdi. Ama ona anlatmayacağım... onun için fazla iyi bu. Ağzına şarap değdirmeyen herhangi biri bunu dinleyemez. Fakat sağdaki... onun hoşuna giderdi. O şarap içiyor. Hem de esaslı içiyor! Daha az önce koca bir kadehi kafasına dikti.

Ah, bakın, bizim Tatlı Dil yine başladı! Vay be, kendi kokusundan bile çıldırıyor bu! Işık hızıyla, hiç durmadan konuşup duruyor. Salata sevip sevmediğimi soruyor bana.

Evet, severim; bundan nasıl bir anlam çıkarmak istiyor ki? Bana salatanın çağlar boyunca sahip olduğu önemi anlatıyor. İnsanlar için çok faydalı olduğunu söylüyor. Tanrı şahidim olsun, bana posa hakkında bir konuşma yaparsa, tokadı suratına yapıştıracağım. İşte benim hayatım! En güzel kıyafetlerimi giymiş hâlde burada oturup bu şeyin Roman marulundan söz etmesini dinlemek... Üstelik bütün bu süre boyunca, hemen sağımda...
Eh, hiç arkanı dönmeyeceksin sandım. ... Öyle değil miydin? ... Öyle mi? Ah, Tanrım, ben de berbat zaman geçiriyordum. ... Kadın öyle miydi? ... Eh, benim şansıma ne çıktığını görmen lazımdı. ... Ah, bilmem ki nasıl yapabiliriz. ... Evet, korkunç olduğunu biliyorum, ama nasıl kaçabiliriz ki? ... Eh. ... Eh, evet, bu doğru. ... Bak, hemen akşam yemeğinden sonra, başıma şöyle berbat bir ağrı girdiğini söyleyeceğim; sen de beni arabanla eve götüreceğini söyle ve...

The New Yorker, 19 Ekim 1929
22 Doğa şairi olarak tanınan Henry David Thoreau (1817-1862) kastediliyor. [E.N.]
23 Fr. Sarhoşluğun yol açtığı hüzün ve mutsuzluk. [E.N.]
24 Fransız moda tasarımcısı. [E.N.]
25 Antrikot anlamına gelen Fransızca entrecôte sözcüğü ile palto anlamına gelen İngilizce coat sözcüğü arasındaki ses benzerliğine dayalı bir kelime oyunu yapılıyor. [E.N.]
26 Amerikalı yazar Stephen Crane'nin 1895 yılında yayımlanan savaş romanının adı. [E.N.]

İşte Buradayız

Yeni mavi takım elbisesi içindeki genç adam, yataklı vagonun sıkışık köşelerindeki parıldayan valizleri düzenleme işini bitirdi. Tren, ara sıra dengeyi sağladığı takdire şayan anlar dışında kavislerde hopluyor, dümdüz ilerleyen yollar boyunca seke seke ilerliyordu. Genç adam da çantaları yoğun bir ihtimamla itmiş, kaldırmış, bir yerlere sokuşturmuş ve oradan oraya kaydırmıştı.

Bununla birlikte sekiz dakika, iki valiz ve bir şapka kutusunu yerleştirmek için uzun bir süredir.

Genç adam, kabarık tüylü yeşil pelüşe sırtını yaslayarak, bej rengi giysiler içindeki kızın karşısına oturdu. Kız kabuğu yeni soyulmuş bir yumurta kadar taze görünüyordu. Şapkası, kürkü, elbisesi, eldivenleri yenilikten pırıl pırıl parlıyor ve kaskatı duruyordu. Bej ayakkabıların tekinin kaygan tabanındaki kavis üzerine, uzunca bir dikdörtgen beyaz kâğıt yapıştırılmıştı; onun üzerine de ayakkabı için biçilmiş ve ödenmiş fiyat ile üreten dükkânın adı basılmıştı.

Kız, bir süredir dalıp gitmiş hâlde pencereden dışarıya bakıyor, kılçıksız morina balıkları ve pas tutmaz sinekliklerin olağanüstü özelliklerini göklere çıkaran büyük, yıpranmış reklam tabelalarını tadını çıkara çıkara izliyordu. Genç adam otururken, kız başını kibarca çevirerek dikkatini camdan ayırdı ve onunla göz göze geldi; bir gülümseme takınıp bakışlarını genç adamın sağ omzunun hemen üstüne sabitledi.

“Eh!” dedi genç adam.

“Eh!” dedi kız.

“Eh, işte buradayız,” dedi genç adam.

“İşte buradayız,” dedi kız. “Öyle değil mi?”
“Öyle demem uygun olur herhâlde,” dedi genç adam. “Heyyvet. İşte buradayız.”
“Eh!” dedi kız.
“Eh!” dedi genç adam. “Pekâlâ. Koskoca evli bir hanımefendi olmak nasıl bir his?”
“Ah, bana bunu sormak için çok erken,” dedi kız. “En azından... yani. Şey, demek istediğim, Tanrım, daha sadece üç saattir falan evliyiz, öyle değil mi?”
Genç adam saate bakıp, zamanı anlama becerisini henüz ediniyormuşçasına kol saatini inceledi.
“Tam olarak,” dedi, “iki saat yirmi altı dakikadır evliyiz.”
“Vay be,” dedi kız. “Daha uzunmuş gibi geliyor.”
“Hayır,” dedi genç adam. “Saat daha tam altı buçuk bile değil.”
“Daha geç olmuş gibi geliyor,” dedi kız. “Herhâlde hava bu kadar erken kararmaya başladığı içindir.”
“Orası öyle, hem de nasıl,” dedi genç adam. “Geceler bundan böyle epey uzun olacak. Yani. Yani...eh, hava erkenden kararmaya başlıyor işte.”
“Saatin kaç olduğu hakkında hiçbir fikrim yoktu,” dedi kız. “Her şey öyle karmakarışık olmuştu ki, âdeta nerede olduğumu ve tüm bunların neden olduğunu bilmiyordum. Kiliseden geri dönmek, sonra tüm o insanlar, ondan sonra kıyafetlerimi değiştirmek, ondan sonra da herkesin bir şeyler atması falan filan. Tanrım, insanlar bunu her gün nasıl yapıyor anlamıyorum.”
“Neyi yapıyorlar?” dedi genç adam.
“Evlenmeyi,” dedi kız. “Dünyanın dört bir yanında, sanki hiç önemli bir iş değilmiş gibi evlenen tüm o insanları

düşününce... Çinliler ve tüm o insanlar. Sanki hiç önemli bir iş değilmiş gibi.”
“Eh, dünyanın dört bir yanındaki insanlar için endişelenmeye gerek yok bence,” dedi genç adam. “Bir sürü Çinliyi düşünmeyelim biz. Düşünecek daha iyi bir konumuz var. Yani. Yani... eh, onlardan bize ne ki?”
“Biliyorum,” dedi kız. “Fakat, sadece, bir nevi onları, hepsini, dünyanın dört bir yanında, bunu sürekli yaparken düşünmeye başlamış bulundum işte. En azından, demek istediğim... evlenmelerini işte, malum. Bir de şey... eh, bu yapılan bir bakıma büyük bir iş, insana kendini acayip hissettiriyor. Onları, hepsini, hepsinin birden sanki hiç önemli bir iş değilmiş gibi bunu yaptığını düşünüyor da insan. Hem herhangi biri bundan sonra ne olacağını nasıl biliyor ki?”
“Bırak da onlar endişelensin,” dedi genç adam. “Biz buna mecbur değiliz. Biz bundan sonra ne olacağını gayet iyi biliyoruz. Yani. Yani... eh, harika olacağını biliyoruz. Yani, mutlu olacağımızı biliyoruz. Öyle değil mi?”
“Ah, elbette,” dedi kız. “Sadece şu var ki, tüm o insanları bir kez düşündün mü bir bakıma düşünüp durmaya devam etmen gerekiyor. İnsana kendini tuhaf hissettiriyor bu. Evlenen son derece fazla sayıda insan için işler o kadar da iyi sonuçlanmıyor. Hem sanırım hepsi de harika olacağını düşünmüştür.”
“Haydi ama, bak şimdi,” dedi genç adam. “Balayına başlamaya hiç uygun bir yol değil bu; tüm bu düşünüp durmalar falan. Bize baksana... ne güzel evlenmişiz ve her şey halledilmiş. Yani. Düğün falan tamamlanmış.”

“Ah, hoştu, değil mi?” dedi kız. “Duvağımı gerçekten beğendin mi?”
“Harika görünüyordun,” dedi genç adam. “Tam anlamıyla harika.”
“Ah, çok ama çok sevindim,” dedi kız. “Ellie ve Louise de güzel görünüyordu, değil mi? En sonunda pembede karar kıldıkları için çok ama çok sevindim. Epey güzel görünüyorlardı.”
“Dinle,” dedi genç adam. “Sana şunu diyeyim. Orada, o eski kilisede durmuş senin gelmeni beklerken, o iki nedimeyi gördüm ve kendi kendime şöyle düşündüm: ‘Eh, Louise’in böyle görünebileceği hiç aklıma gelmezdi!’ Demem o ki, herhangi birinin gözlerini yuvalarından fırlatabilirdi.”
“Ah, gerçekten mi?” dedi kız. “Komikmiş. Elbette herkes elbisesi ve şapkasının hoş olduğu görüşünde olsa da bir sürü insan onun hayli yorgun göründüğünü düşünüyor gibiydi. İnsanlar son zamanlarda bunu çok söylüyor. Bense, orada burada kız hakkında bunu söyleyip durmalarının son derece büyük bir acımasızlık olduğunu düşündüğümü söylüyorum onlara. Louise’in artık o kadar genç olmadığını hatırlamaları ve öyle görünmesini yadırgamamaları gerektiğini söylüyorum. Louise istediği kadar yirmi üç yaşında olduğunu söylesin, aslında yirmi yediye yakın.”
“Eh, düğünde kesinlikle bomba gibiydi,” dedi genç adam. “Vay canına!”
“Öyle düşünmene çok ama çok sevindim,” dedi kız. “Birinin böyle düşünmesine sevindim. Sence Ellie nasıl görünüyordu?”
“Ya, açıkçası ona bakmadım,” dedi genç adam.

“Ah, gerçekten mi?” dedi kız. “Eh, bence kesinlikle çok yazık olmuş. Herhâlde kendi kız kardeşim hakkında bunu söylememem gerekir, ama herhangi birinin, Ellie’nin bugün göründüğü kadar güzel göründüğünü hiç görmedim. Üstelik her zaman çok tatlı ve özverilidir de. Sense onu fark etmemişsin bile. Fakat sen zaten Ellie’ye hiç dikkat etmiyorsun. Bunu fark etmediğimi sanma. Kendimi resmen berbat hissetmeme sebep oluyor bu. Benim öz kardeşimden hoşlanmaman, kendimi resmen korkunç derecede kötü hissetmeme sebep oluyor.”
“Hiç de bile, onu seviyorum ben!” dedi genç adam. “Ellie’ye bayılıyorum. Bence o harika bir çocuk.”
“Bunun Ellie’nin umurunda olacağını sanmayasın!” dedi kız. “Ellie kendisine deli olan yeterince insana sahip. Senin ondan hoşlanıp hoşlanmaman onun için herhangi bir anlam ifade etmiyor. Onun umursadığını düşünerek boşu boşuna kendi hüsnükuruntuna kapılma! Yalnız, tek mesele şu ki, ondan hoşlanmaman benim için işi son derece zorlaştırıyor; tek mesele bu. Şunu düşünüp duruyorum: Geri dönüp daireye yerleştiğimizde falan, öz kardeşimin gelip beni görmesini istemeyecek olman benim için son derece zor bir durum olacak. Ailemi asla etrafta istemeyecek olman, benim için işi epey zorlaştıracak. Ailem hakkında nasıl hisler içinde olduğunu biliyorum. Anlamadığımı sanma. Yalnız, asla onları görmek istemezsen, bu senin kaybın. Onların değil. Boşu boşuna kendi hüsnükuruntuna kapılma!”
“Ah, bak şimdi, yapma ama!” dedi genç adam. “Aileni etrafta istememekle ilgili bütün bu konuşma da neyin nesi? Nasıl olur, ailen hakkında neler hissettiğimi biliyorsun. Bence

senin valide... bence annen muhteşem. Ellie de öyle. Aynı şekilde baban da. Bu konuşma da neyin nesi böyle?"
"Eh, bunu fark ettim," dedi kız. "Anlamadığımı sanma. Bir sürü insan evleniyor ve bunun harika falan olacağını düşünüyorlar, sonra her şey paramparça olup dağılıyor çünkü insanlar diğer insanların ailelerini sevmiyor ya da bunun gibi bir şeyler oluyor işte. Hiç bana anlatma! Bunun olduğunu gördüm."
"Canım," dedi genç adam, "bütün bu mesele neyin nesi? Ne diye böyle kızıyorsun ki? Hey, bak, bu bizim balayımız. Ne diye kavga çıkarmaya çalışıyorsun? Ah, sanırım sadece biraz gergin hissediyorsun."
"Ben mi?" dedi kız. "Ne diye gergin olacakmışım ki? Yani. Yani, Tanrım, gergin değilim ben."
"Malum, çoğu zaman," dedi genç adam, "kızların biraz gerildiğini ve huzursuzlandığını söylerler; şeyi düşünmelerinden dolayı yani... yani. Yani... işte, dediğin gibi, şimdi işler bir bakıma karman çorman falan. Fakat sonrasında gayet iyi olacak. Yani. Yani... şey, bak, canım, sen çok da rahat görünmüyorsun. Şapkanı çıkarmak istemez misin? Bir de, biz asla kavga etmeyelim, hem de asla. Olur mu?"
"Ah, aksilik ettiğim için üzgünüm," dedi kız. "Galiba hakikaten birazcık tuhaf hissettim. Her şeyin karman çorman olması, sonra dünyanın dört bir yanındaki tüm o insanları düşünmek, ondan sonra da seninle tamamen baş başa ta buralarda, bir nevi uzaklarda olmak. Yani öyle farklı ki. Öyle büyük bir şey ki. Düşündüğü için insanı suçlayamazsın, öyle değil mi? Evet, asla ama asla kavga etmeyelim. Onların pek çoğu gibi olmayacağız biz. Kavga

etmeyeceğiz, çirkinleşmeyeceğiz ya da bunun gibi herhangi bir şey yapmayacağız. Öyle değil mi?”
“Öyle yapmayacağımızdan kesinlikle emin olabilirsin,” dedi genç adam.
“Sanırım bu lanet, eski şapkayı çıkaracağım,” dedi kız. “Sıkıyor gibi. Sana zahmet şunu askıya asıver, olur mu canım? Beğendin mi, tatlım?”
“Sende güzel duruyor,” dedi genç adam.
“Hayır, ama demek istediğim,” dedi kız, “gerçekten beğendin mi?”
“Peki, söyleyeyim,” dedi genç adam. “Bunun yeni tarz vesaire, vesaire olduğunu biliyorum ve muhtemelen harikadır da. Ben böyle şeyler hakkında hiçbir şey bilmem. Yalnız, ben senin taktığın şu mavi şapka gibi şapkaları daha çok beğeniyorum. Tanrım, o şapkayı beğenmiştim.”
“Ah, gerçekten mi?” dedi kız. “Eh, bu güzel. Çok hoş bu. Beni ailemden ve diğer her şeyden uzağa giden bir trene bindirir bindirmez bana söylediğin ilk şey, şapkamı beğenmediğin. Eşine söylediğin ilk şey, onun şapka konusunda berbat bir zevke sahip olduğu. Pek güzel, öyle değil mi?”
“Bak şimdi, canım,” dedi genç adam. “Hiç de öyle bir şey demedim. Ben sadece dedim ki...”
“Senin farkına varmadığın şey şu ki,” dedi kız, “bu şapkanın fiyatı yirmi iki dolar. Yirmi iki dolar. Senin o deli divane olduğunu sandığın korkunç, eski püskü şeyin fiyatı ise üç doksan beş.”
“Fiyatlarının ne olduğu zerre kadar umurumda değil,” dedi genç adam. “Ben sadece dedim ki... o mavi şapkayı beğendiğimi söyledim. Şapkalar hakkında hiçbir şey bilmem ben. Alışır alışmaz buna da deli olurum. Sadece şu var ki,

senin diğer şapkaların gibi değil sanki bu. Ben yeni tarzlarla ilgili bir şey bilmiyorum. Kadın şapkalarından ne anlarım ki ben?"
"Çok yazık," dedi kız, "senin beğeneceğin türden şapkalar alacak biriyle evlenmemiş olman çok yazık. Fiyatı üç doksan beş olan şapkalar yani. Neden Louise'le evlenmedin ki? Her zaman onun çok güzel göründüğünü düşünürsün. Onun şapka zevkine de bayılırdın. Neden onunla evlenmedin?"
"Ah, bak şimdi, canım," dedi genç adam. "Tanrı aşkına!"
"Neden onunla evlenmedin?" dedi kız. "Bu trene bindiğimizden beri tek yaptığın onun hakkında konuşmak. Burada oturup durdum ve yalnızca senin, Louise'in ne kadar muhteşem olduğunu söylemeni dinledim. Herhâlde bu güzeldir; beni ta buralara getirip seninle yalnız kalmamı sağlamak, sonra da doğruca suratıma karşı Louise'e methiyeler düzmek güzel olmalı. Neden ona evlenme teklif etmedin? Eminim fırsatı yakalamışken hemen atlardı. Ona evlenme teklif eden o kadar da çok insan yok. Onunla evlenmemiş olman çok yazık. Eminim çok daha mutlu olurdun."
"Dinle, bebeğim," dedi genç adam, "hazır böyle şeylerden söz ediyorken, sen neden Joe Brooks'la evlenmedin? Herhâlde o sana istediğin tüm yirmi iki dolarlık şapkaları verebilirdi; herhâlde öyle olurdu!"
"Eh, bunu yapmadığım için mutlu olduğumdan çok da emin değilim," dedi kız. "Buyur işte! Joe Brooks beni tamamen uzaklarda, yalnız başıma yakalayana kadar bekleyip, sonra da kıyafet zevkime dudak bükmezdi. Joe Brooks asla duygularımı incitmezdi. Joe Brooks bana her daim düşkün olmuştur. İşte buyur!"

“Evet,” dedi genç adam. “Sana düşkün. Sana öyle düşkün ki bir düğün hediyesi bile göndermedi. İşte sana bu kadar düşkündü o.”
“Şunu kesin olarak biliyorum,” dedi kız. “Kendisi iş seyahatinde ve geri döner dönmez bana, daire için ben ne istersem onu hediye edecek.”
“Dinle,” dedi genç adam. “Onun sana verdiği herhangi bir şeyi dairemizde istemiyorum. Sana her ne verirse, doğruca pencereden dışarı atacağım. Arkadaşın Joe Brooks hakkındaki düşüncem bu işte. Hem sen onun nerede olduğunu ve ne yapacağını nereden biliyorsun ki? Sana mektup mu yazıyordu o?”
“Arkadaşlarım benimle mektuplaşabilir herhâlde,” dedi kız. “Bunu engelleyen herhangi bir yasa olduğunu duymadım.”
“Eh, bana kalırsa mektuplaşamazlar!” dedi genç adam. “Peki, buna ne dersin? Eşimin kapı kapı dolaşan adi bir satış temsilcisinden bir sürü mektup almasına göz yumacak değilim!”
“Joe Brooks kapı kapı dolaşan adi bir satış temsilcisi değil!” dedi kız. “Değil işte! Kendisi harika bir maaş alıyor.”
“Ah, öyle mi?” dedi genç adam. “Sen bunu nereden duydun?”
“Bana kendisi söyledi,” dedi kız.
“Ah, sana kendisi söyledi, öyle mi!” dedi genç adam. “Anlıyorum. Sana kendisi söyledi.”
“Sanki Joe Brooks hakkında konuşmaya çok hakkın var ya senin,” dedi kız. “Senin de, arkadaşın Louise’in de. Zaten senin herhangi bir anda konuştuğun tek konu Louise.”
“Ah, Tanrı aşkına!” dedi genç adam. “Louise’den bana ne? Ben sadece onun, senin bir arkadaşın olduğunu

sanıyordum, hepsi bu. Bu zamana kadar onu fark etmiş olmamın tek sebebi de budur.”
“Eh, bugün onu kesinlikle epey fazla fark ettin,” dedi kız. “Düğün günümüzde! Orada, kilisede dururken sırf onu düşünüp durduğunu kendin söyledin. Tam da mihraptaydın. Ah, dosdoğru Tanrı’nın huzurundaydın! Oysa tek düşündüğün Louise’miş.”
“Dinle, canım,” dedi genç adam. “Bunu sana asla söylememeliydim. İnsan orada durmuş evlenmek için beklerken aklına ne tür çılgınca şeyler geleceğini nereden bilebilir ki? Ben sadece bir nevi aptalca olduğu için anlatıyordum sana. Seni güldüreceğini düşündüm.”
“Biliyorum,” dedi kız. “Ben de bugün aslında tamamen allak bullak olmuş durumdaydım. Sana söyledim bunu. Her şeyin çok tuhaf olması falan. Üstelik benim de bütün bu süre boyunca dünyanın dört bir yanındaki tüm o insanları düşünmem ve şimdi burada, tamamen baş başa olmamız falan. İnsan büsbütün allak bullak oluyor. Yalnız, sen Louise’in ne kadar güzel olduğu hakkında konuşup durduğunda, bunu kötü niyetle ve önceden düşünüp planlamış olarak yaptığını sandım hakikaten.”
“Ben herhangi bir şeyi asla kötü niyetle ve önceden düşünüp planlamış olarak yapmadım!” dedi genç adam. “Sana Louise’le ilgili o şeyi sadece seni güldüreceğini düşündüğüm için söyledim.”
“Eh, güldürmedi,” dedi kız.
“Hayır, biliyorum, güldürmedi,” dedi genç adam. “Kesinlikle güldürmedi. Ah, bebeğim, oysa gülüyor olmamız lazım. Lanet olsun be, tatlı kuzucuk, bu bizim balayımız. Sorun ne?”

“Bilmiyorum,” dedi kız. “Flört ederken ve sonra nişanlandığımızda falan seninle çok didişirdik, ama evlenir evlenmez her şeyin çok farklı olacağını sanmıştım. Şimdi ise öyle tuhaf hissediyorum ki. Öyle yalnız hissediyorum ki.”
“Eh, görüyorsun ya, tatlım,” dedi genç adam, “henüz gerçekten evli değiliz. Yani. Yani... eh, sonrasında işler farklı olacak. Ah, lanet olsun. Demek istediğim, biz evleneli çok uzun zaman olmadı.”
“Hayır,” dedi kız.
“Eh, artık bekleyecek çok fazla zamanımız kalmadı,” dedi genç adam. “Yani... eh, yaklaşık yirmi dakika içinde New York’ta olacağız. Sonra akşam yemeğimizi yiyebilir ve şöyle içimizden ne yapmak geliyor diye bir bakabiliriz... veya yani... Bu gece yapmak istediğin özel bir şey var mı?”
“Ne gibi?” diye sordu kız.
“Demek istediğim, bir gösteriye falan gitmek ister misin?”
“Yani, sen ne istersen,” dedi kız. “Ben insanların tiyatroya vesaire gittiğini pek düşünmemiştim, şeylerinde yani... yani, mutlaka yazmam gereken bir iki mektup var. Bana unutturma.”
“Ah,” dedi genç adam. “Bu gece mektup mu yazacaksın?”
“Eh, görüyorsun ya,” dedi kız. “Son derece berbat davrandım. Tüm o heyecan vesaire yüzünden. Zavallı ihtiyar Bayan Sprague’e meyve kaşığı için hiç teşekkür etmedim ve McMaster’ların gönderdiği o kitap destekleri için de katiyen bir şey yapmadım. Bu davranışım düpedüz korkunç. Onlara hemen bu gece yazmam lazım.”
“Sen mektuplarını yazmayı bitirdiğinde de,” dedi genç adam, “belki sana bir dergi ya da bir paket yerfıstığı getirebilirim.”

“Ne?” dedi kız.
“Demek istediğim, sıkılmanı istemem.”
“Sanki seninleyken sıkılabilirim de!” dedi kız. “Şapşal! Evlenmedik mi biz? Sıkılmakmış!”
“Benim düşündüğüm şuydu,” dedi genç adam. “Ulaştığımızda, doğruca Biltmore’a gidebilir ve her hâlükârda valizlerimizi bırakabilir, belki odada şöyle sessiz sakin, ufak bir akşam yemeği yiyebilir, sonra da ne istersek onu yapabiliriz. Yani. Yani... eh, haydi istasyondan doğruca oraya gidelim biz.”
“Ah, evet, öyle yapalım,” dedi kız. “Biltmore’a gittiğimiz için çok seviniyorum. Oraya resmen bayılırım. New York’ta kaldığım iki seferde de, babam, annem, Ellie ve ben, hep orada kaldık ve oraya bayıldım. Orada hep çok iyi uyuyorum. Başımı yastığa koyduğum anda doğruca uykuya dalıyorum.”
“Ah, öyle mi?” dedi genç adam.
“En azından eskiden, yani,” dedi kız. “Oralarda, yükseklerde ortam çok sessiz.”
“Bu gece yerine yarın gece gösterilerden birine gidebiliriz,” dedi genç adam. “Sence de öylesi daha iyi olmaz mı?”
“Evet, olabilir sanırım,” dedi kız.
Genç adam ayağa kalktı, bir an dengesini sağlayıp karşı tarafa geçti ve kızın yanına oturdu.
“Gerçekten o mektupları bu gece yazmak zorunda mısın?” dedi.
“Eh,” dedi kız, “Yarın yazmam durumunda ulaşacağından daha hızlı gideceğini sanmıyorum.”
İçten içe bir şeylerin yaşandığı bir sessizlik oldu.
“Hem artık asla kavga etmeyeceğiz, değil mi?” dedi genç adam.

“Ah, hayır,” dedi kız. “Asla! Böyle davranmama neyin sebep olduğunu bilmiyorum. Evlenip duran tüm o insanları düşünmeye koyulmamla, işler bir nevi sarpa sardı, kabus gibi; üstelik o kadar çok olmaları, her şeyin kavga etme vesaire yüzünden mahvolması... Onları düşünürken tamamen allak bullak oldum. Ah, onlar gibi olmak istemiyorum ben. Fakat biz öyle olmayacağız, öyle değil mi?”
“Kesinlikle olmayacağız,” dedi genç adam.
“Tamamen paramparça olup dağılmayacağız,” dedi kız. “Kavga etmeyeceğiz. Artık evli olduğumuza göre, her şey farklı olacak. Her şey çok hoş olacak. Uzanıp şapkamı bana indiriver, olur mu tatlım? Onu takma vaktim geldi. Teşekkürler. Ah, bunu beğenmediğin için üzgünüm.”
“Onu gayet de beğeniyorum!” dedi genç adam.
“Beğenmediğini söyledin,” dedi kız. “Son derece berbat olduğunu düşündüğünü söyledin.”
“Ben katiyen öyle bir şey söylemedim,” dedi genç adam. “Delisin sen.”
“Pekâlâ, ben deli olabilirim,” dedi kız. “Çok teşekkür ederim. Fakat senin söylediğin bu. Çok da önemli değil ya... bu sadece küçük bir şey. Ne var ki gidip de şapka konusunda son derece berbat bir zevkin olduğunu söyleyen biriyle evlendiğini düşünmek, insana kendini epey tuhaf hissettiriyor. Üstelik sonra, buna ilaveten, gidip deli olduğunu da söylüyor.”
“Bak şimdi, beni dinle,” dedi genç adam. “Hiç kimse öyle bir şey demedi. Nasıl olur, ben o şapkaya bayılıyorum. Baktıkça daha çok beğeniyorum. Bence harika.”
“Daha önce söylediğin bu değildi,” dedi kız.

“Canım,” dedi genç adam. “Kes şunu, olur mu? Bu meseleyi ne diye deşmek istiyorsun ki? O lanet şapkaya bayılıyorum ben. Demek istediğim, şapkana bayılıyorum. Senin taktığın, giydiğin her şeye bayılıyorum. Daha ne dememi istiyorsun?”
“Eh, bunu böyle söylemeni istemiyorum,” dedi kız.
“Harika olduğunu söyledim,” dedi genç adam. “Tek söylediğim bu.”
“Öyle mi gerçekten?” dedi kız. “Sahiden beğeniyor musun? Ah, çok sevindim. Şapkamı beğenmemen hiç hoşuma gitmezdi. Şey olurdu... bilmiyorum, âdeta çok kötü bir başlangıç olurdu.”
“Eh, şapkana deli oluyorum,” dedi genç adam. “Artık bu meseleyi hallettik, Tanrı aşkına. Ah, bebeğim. Kuzucuğum. Hiçbir şekilde kötü başlangıçlarımız olmayacak bizim. Bize baksana... balayımızdayız. Çok geçmeden düzgün, deneyimli evli insanlar olacağız. Yani. Yani, birkaç dakika içinde New York’a giriyor olacağız ve sonra otele gideceğiz ve ondan sonra her şey yoluna girecek. Yani... eh, bize baksana! İşte buradayız, evliyiz! İşte buradayız!”
“Evet, işte buradayız,” dedi kız. “Öyle değil mi?”

Cosmopolitan, 31 Mart 1931

Lambalı Kadın27

Ah, Mona! Ah, seni zavallı hasta şey seni! Ah, orada, o görkemli, kocaman yatakta yatarken çok ufak, beyaz ve küçük görünüyorsun, gerçekten öyle. Durumun bu işte... gidip de böyle çocuksu ve acınası görünürsen, kimsenin seni azarlamaya yüreği elvermez. Oysa seni azarlamam lazım Mona. Ah, evet, tam da öyle yapmalıyım. Hasta olduğunu bana hiç haber vermiyorsun. En eski dostuna tek kelime etmiyorsun. Bi'tanem, ne yapmış olursan ol, anlayış göstereceğimi bilebilirdin. Ne demek mi istiyorum? Peki, sen benim ne demek istediğimi sorarken ne demek istiyorsun Mona? Tabii, bunu konuşmamayı tercih ediyorsan... En eski dostunla bile. Söylemek istediğim tek şey, ne olursa olsun, benim her zaman senin tarafında olduğumu bilebileceğindi. Kabul ediyorum, bazen benim için anlamak biraz zor oluyor; senin nasıl olup da böyle bir işe bulaştığını... eh. Tanrı biliyor ya, seni şimdi, sen böyle hastayken bunaltmak, eleştirip durmak istemiyorum.
Pekâlâ Mona, o hâlde hasta değilsin. Eğer, bana bile söylemek istediğin buysa, vay be, pekâlâ canım. Hasta olmayan insanların neredeyse iki hafta boyunca yatakta kalması gerekiyor herhâlde; herhâlde hasta olmayan insanlar senin gibi görünüyor. Sadece sinirlerin mi bozuldu? Yalnızca bitap mı düştün? Anlıyorum. Sadece sinirlerin bozuldu. Yalnızca bitap düştün. Evet. Ah, Mona, Mona, neden bana güvenebileceğini hissetmiyorsun?
Eh... bana karşı takınmak istediğin tavır buysa, sen bilirsin, yapacak bir şey yok. Bu konuda daha fazla bir şey söylemeyeceğim. Yalnız, hakikaten bana haber

verebileceğini düşünüyorum, şeyi yani... eh, söylememi istediğin şey buysa, bu kadar yorgun olduğunu. Baksana, Alice Patterson'la rastlaşıp çarpışmasam ve o bana seni aradığını, senin hizmetçinin de senin on gündür hastalıktan yataklara düşmüş durumda olduğunu söylediğini anlatmasa, bu konu hakkında asla en ufak şey bilemezdim. Tabii, senden haber almamış olmamı epey tuhaf bulmuştum, ama senin nasıl biri olduğun malum... insanları öylece bırakırsın ve haftalar âdeta şey gibi geçer, şey işte, haftalar gibi ve senden asla bir işaret gelmez. Baksana, tekrar tekrar ölmüş olabilirdim ve senin haberin bile olmazdı. Yirmi kere ölebilirdim. Bak şimdi, hastayken seni azarlayacak değilim, fakat açıkça ve dürüstçe söylemem gerekirse Mona, bu sefer kendi kendime şöyle dedim: "Eh, ben onu arayana kadar epeyce bekleyecek. Yeterince çok kez pes ettim, Tanrı biliyor ya. Bir kez de önce o beni arayabilir." Açıkça ve dürüstçe söylüyorum, dediğim buydu! Sonra Alice'i gördüm ve hakikaten kötü hissettim, gerçekten de. Şimdi seni orada yatarken görmek... eh, tam anlamıyla adinin teki gibi hissediyorum. Her zaman olduğun gibi hatalıyken bile, insanlara böyle yapıyorsun işte, seni hayırsız ufaklık seni! Ah, zavallıcık! Resmen çok korkunç bir his, öyle değil mi?

Ah, cesur davranmaya çalışıp durma çocuğum. Bari benimleyken yapma bunu. Kendini rahat bırak; bunun çok yardımı olur. Sadece bana bu konuyla ilgili her şeyi anlat. Ağzımdan asla tek kelime çıkmayacağını biliyorsun. Ya da en azından bilmen gerekir. Alice bana, hizmetçinin senin tamamen bitap düştüğünü ve sinirlerinin bozulduğunu söylediğinden söz ettiğinde, doğal olarak hiçbir şey

demedim; ama kendi kendime şöyle düşündüm: “Eh, belki de Mona’nın sorunun ne olduğuna ilişkin söyleyebildiği tek şey budur. Muhtemelen düşünebildiği en iyi bahane budur.” Tabii ki ben bunu yalanlayacak değilim... ama belki de grip olduğunu veya besin zehirlenmesi geçirdiğini söyleseydin daha iyi olabilirdi. Sonuçta, insanlar sırf gergin oldukları için koskoca on gün boyunca yatakta kalmaz. Pekâlâ, Mona, kalıyorlar diyelim o hâlde. O hâlde, kalıyorlar diyelim. Evet, canım.

Ah, tüm bunları atlattığını ve buralarda küçük, yaralı bir hayvan misali tek başına süründüğünü düşünüyorum da... Üstelik yalnızca şu siyahi Edie dışında sana bakacak kimse de yokken. Bi’tanem, başında eğitimli bir hemşire olması gerekmez mi, yani gerçekten gerekmez mi? Senin için yapılması elzem pek çok şey olmalı. Bak şimdi Mona! Mona, lütfen! Canım, bu kadar heyecanlanmana gerek yok. Peki o zaman, canım, aynen senin dediğin gibi olsun; yapılacak tek bir şey bile yok. Ben yanılmışım, hepsi bu. Ben sadece düşündüm ki, şeyden sonra... Ah, bak şimdi, böyle yapmana gerek yok. Asla üzgün olduğunu söylemek zorunda değilsin, hele de bana. Anlıyorum ben. Aslına bakarsan, çileden çıktığını duyduğuma sevindim. Hasta insanlar aksilik ettiğinde, bu iyiye işarettir. Bu onların iyileşme yolunda olduklarını gösterir. Ah, bilmez miyim! Sen böyle devam et, istediğin kadar aksilik et.

Baksana, ben nereye otursam? Benimle konuşabilmek için dönmek zorunda kalmayacağın bir yere oturmak istiyorum. Sen öylece yattığın şekilde kal, ben de... Çünkü oraya buraya dönmemen lazım, bundan eminim. Senin için son derece zararlı olmalı. Pekâlâ canım, istediğin kadar dönüp

durabilirsin. Pekâlâ, ben delirmiş olmalıyım. Ben delinin tekiyim o hâlde. Unutalım gitsin. Yeter ki sen lütfen, lütfen telaşlanma.
Ben sadece şu sandalyeyi alıp bu tarafa koyacağım... hay aksi, yatağı sarstığım için özür dilerim... şu tarafa, beni görebileceğin yere koyacağım. İşte. Fakat, kendim yerleşmeden önce, senin yastıklarını düzeltmek istiyorum. Eh, kesinlikle iyi değil, Mona. Son birkaç dakikadır büküp durman ve çekiştirmenden sonra... Bak şimdi tatlım, çook, çook ya-vaş bir şe-kil-de doğrulmana yardım edeceğim. Ah. Elbette tek başına doğrulup oturabilirsin canım. Tabii ki bunu yapabilirsin. Kimse yapamayacağını söylemedi ki. Kimsenin böyle bir şey düşündüğü yok. İşte şimdi oldu, yastıkların tamamen muntazam ve hoş, sen de kendine zarar vermeden doğruca tekrar uzan. Bak şimdi, böylesi daha iyi değil mi? Eh, bana kalırsa öyleydi!
Ben dikişimi alana kadar bir dakikacık bekle. Ah, evet, iyice rahat ve samimi olalım diye yanımda getirdim. Sahiden mi, açıkça ve dürüstçe söyle, sahiden güzel olduğunu mu düşünüyorsun? Çok sevindim. Alt tarafı bir tepsi örtüsü işte, malum. Fakat insan bunlara resmen doyamıyor. Yapmak da çok zevkli; bu kenarı yaparken... çok hızlı ilerliyor. Ah, Mona, canım, yalnızca kendine ait bir evin olsa ve evin için bunun gibi güzel, ufak şeyler yapmakla meşgul olsan, bunun sana çok faydası olacağını öyle sık düşünüyorum ki. Senin için çok endişeleniyorum; küçük, mobilyalı bir apartman dairesinde, sana ait hiçbir şey, hiçbir kök, resmen hiçbir şey olmaksızın yaşayıp gidiyorsun. Bir kadın için doğru bir şey değil bu. Senin gibi bir kadın için büsbütün yanlış. Ah, keşke şu Garry McVicker'ı unutsan! Sadece şöyle hoş, tatlı, düşünceli bir

adamla tanışabilsen ve onunla evlenip kendi güzel evine sahip olabilsen... üstelik sendeki zevkle, Mona!.. bir de belki bir iki çocuğun olsa. Çocuklara karşı resmen öyle tatlısın ki. Ya, Mona, ağlıyor musun? Ah, üşüttün mü? Bir de üşüttün mü? Bir an ağladığını sandım. Mendilimi istemez misin kuzum? Ah, seninki var. Pembe şifon mendili olmaz mı bir de, seni çatlak! Seni görecek kimse yokken öylece yatakta yatarken ne diye kâğıt mendil kullanmazsın ki? Seni küçük şapşal seni! Savurgan minik budala!

Hayır, gerçekten ama, ciddiyim ben. Fred'e şunu öyle sık söylemişimdir ki: "Ah, Mona'yı bir evlendirebilsek!" Sahiden, kendi güzel evin ve hayırlı evlatlarınla tam anlamıyla emin ellerde, selamet içinde olmak ve tatlı kocanın her gece sana geri dönmesi; bunun insanda yarattığı hissi bilmiyorsun sen. Bir kadının hayatı budur, Mona. Senin yapıp durduğun şey gerçekten korkunç. Sadece sürüklenip gidiyorsun, hepsi bu. Ne olacak senin bu hâlin, canım, senin bu hâlin ne olacak böyle? Fakat hayır... sen bunu düşünme bile. Sen git, git de o Garry'ye âşık ol. Eh, canım, bana da hakkımı vermen lazım; daha en baştan, "Kızla asla evlenmeyecek," demiştim. Bunu biliyorsun. Ne? Garry ile sen asla evliliği düşünmediniz mi? Ah, Mona, şimdi beni dinle! Dünya üzerindeki her kadın, bir adama âşık olur olmaz evliliği düşünür. Her kadın... kim olduğu umurumda değil.

Ah, keşke evli olsaydın! Her şey çok farklı olurdu. Bence bir çocuk her şeyi hallederdi Mona. Tanrı biliyor ya, sana karşı davranış biçiminden sonra, o Garry'yle resmen düzgün konuşamıyorum... eh, gayet iyi biliyorsun ki, arkadaşlarının hepsi aynı durumda... yine de açıkça ve dürüstçe

söyleyebilirim ki, seninle evlense, eski defterleri kesinlikle kapatır ve senin için son derece mutlu olurdum. Şayet istediğin kişi oysa. Bir de şunu söyleyeceğim, senin güzelliğin düşünüldüğünde ve onun da yakışıklılığı düşünüldüğünde, resmen göz kamaştırıcı çocuklarınız olması gerekirdi. Mona, bebeğim, sen gerçekten fena hâlde üşütmüşsün, öyle değil mi? Sana bir mendil daha getirmemi istemez misin? Gerçekten mi?

Sana çiçek getirmediğim için bayağı üzgünüm. Fakat burası çiçeklerle dolu olur diye düşünmüştüm. Eh, eve dönüş yolunda bir yere uğrayıp sana biraz göndereceğim. Odada tek bir çiçek olmayınca burası fazlasıyla kasvetli görünüyor. Garry sana hiç göndermedi mi? Ah, hasta olduğunu bilmiyordu demek. Peki, sana her halükârda çiçek göndermiyor mu ki? Dinle, bunca zaman seni arayıp da hasta olup olmadığını öğrenmedi mi? On gün boyunca hiç mi? Eh, o zaman, sen onu arayıp söylemedin mi? Ah, bak şimdi, Mona, fazla kahramanlık yapmak diye de bir şey var. Bırak birazcık endişelensin, canım. Ona müstahak bu. Belki de sorun budur; sen her zaman tüm endişeleri ikiniz adına üstlenip durmuşsun. Sana hiç çiçek göndermemiş! Telefon bile etmemiş! Eh, o genç adamla birkaç dakikalığına konuşmak isterdim cidden. Sonuçta, bu tamamen onun sorumluluğu.

Kendisi uzakta mı? Neymiş? Ah, iki hafta önce Chicago'ya gitti demek. Eh, burasıyla Chicago arasında uzanan telefon kabloları olduğunu hep duymuşumdur, ama tabii... Bir de, artık döndüğüne göre, en azından bir şeyler yapabileceğini düşünüyor insan. Henüz dönmedi mi? Henüz dönmedi mi? Mona, sen bana ne demeye çalışıyorsun? Nasıl olur, daha

dünden önceki gece... Eve döner dönmez sana haber vereceğini mi söyledi? Hayatım boyunca duyduğum tüm pis, alçakça şeyler içinde, bu gerçekten... Mona, canım, lütfen uzan. Lütfen. Yoo, hiçbir şey demek istemedim. Ne diyecektim bilmiyorum, sahiden bilmiyorum, önemli bir şey olamazdı. Tanrı aşkına, haydi, başka bir şeyden söz edelim.
Bir düşünelim. Ah, Julia Post'un salonunu, kadının şimdi yaptığı şekliyle gerçekten görmen lazım. Kahverengi duvarları var... bej ya da ten rengi falan değil, bildiğin kahverengi... bir de krem rengi tafta perdeleri ve... Mona, biraz önce ne söyleyeceğimi bilmediğimi söylüyorum sana işte. Kafamdan tamamen uçup gitti. Yani ne kadar önemsiz olduğunu görüyorsun. Canım, lütfen sessizce uzan ve rahatlamaya çalış. Hem, lütfen o adamı birkaç dakikalığına unut. Hiçbir erkek o kadar heyecanlanıp üzülmeye değmez. Beni böyle bir şey yaparken yakala da görelim bakalım! Kendi kendini bu kadar heyecanlandırırsan çabucak iyileşmeyi bekleyemezsin. Biliyorsun bunu.
Hangi doktora göründün bi'tanem? Yoksa söylemek istemiyor musun? Kendi doktoruna mı? Senin kendi Doktor Britton'ına mı? Ciddi olamazsın! Eh, kesinlikle onun böyle bir şey yapacağı aklıma gelmezdi... Evet canım, elbette kendisi bir sinir uzmanı. Evet canım. Evet canım. Evet canım, elbette ona itimadın tam. Ben sadece keşke, ara sıra, bana da itimadın olsaydı diyorum; okula beraber gitmemizden vesaireden sonra. Hâlden anlayacağımı kesinlikle bilebilirdin. Başka ne yapabilirdin, bilemiyorum. Her zaman, bir bebeğin olması için nasıl da her şeyi verebileceğinden söz ettiğini biliyorum, ama onu evli olmadan dünyaya getirmek, çocuk için son derece korkunç bir haksızlık olurdu.

Yurtdışında yaşamak zorunda kalırdın ve asla kimseyi göremezdin, bir de... Üstelik o zaman bile, biri bir ara bunu mutlaka söylerdi. Her zaman söylerler. Mümkün olan tek şeyi yaptın sen. Bence. Mona, Tanrı aşkına! Öyle bağırma. Sağır değilim, biliyorsun. Pekâlâ canım, pekâlâ, pekâlâ, pekâlâ. Pekâlâ, tabii ki sana inanıyorum. Doğal olarak, her konuda senin sözüne güvenirim ben. Ne dersen. Yalnız, lütfen sessiz olmaya çalış. Sadece arkana yaslan, dinlen, güzel güzel konuşalım.

Ah, şimdi durup durup o konuya geri dönme. Sana bir kere, iki kere değil, yüz kere söyledim; katiyen bir şey demeyecektim. Ne diyeceğimi hatırlamadığımı söylüyorum sana işte. “Dünden önceki gece” mi? Ben “dünden önceki gece”den ne zaman söz ettim ki? Katiyen öyle bir şey demedim... Eh. Belki de böylesi daha iyidir Mona. Düşündükçe, bunu benden duymanın senin için çok daha iyi olacağı aklıma yatıyor. Çünkü eninde sonunda birinin sana söyleyeceği kesin. Bu şeyler her zaman açığa çıkar. Hem ben senin bunu en eski dostundan duymayı tercih edeceğini biliyorum, öyle değil mi? Ayrıca, yüce Tanrı biliyor ya, o adamın gerçek yüzünü görmeni sağlamak için elimden ne gelirse yaparım! Sen yalnızca hakikaten sakin ol bi’tanem. Sadece benim hatırım için. Canım, Garry Chicago’da değil. Fred’le ikimiz dünden önceki gece onu Comet Club’da dans ederken gördük. Alice de onu salı gecesi El Rhumba’da görmüş. Ayrıca kaç kişi onu buralarda, tiyatroda, gece kulüplerinde vesairede gördüğünü söylemiştir bilmiyorum. Demem o ki, Chicago’da aşağı yukarı bir günden uzun kalmış olamaz... şayet gittiyse.

Eh, onu gördüğümüzde o kadınla birlikteydi tatlım. Görünüşe göre sürekli onunla birlikte; hiç kimse onu bir kez olsun başka biriyle görmüyor. Gerçekten bu konuda bir karara varmak zorundasın canım; yapılacak tek şey bu. Kadına onunla evlenmesi için resmen yalvardığını her tarafta duyuyorum, ama bunun ne kadar doğru olduğunu bilmiyorum. Bunu neden isteyeceğini kesinlikle anlayamıyorum; öte yandan, onun gibi bir adamın ne yapacağını asla tahmin edemezsin. Elde edebilirse o kadın tam ona göre, yani bence öyle. O zaman anlayacaktır. Kadın onun saçmalıklarının hiçbirine asla tahammül etmez. Onu kurallara uydurur. Akıllı bir kadın o.

Fakat, ah, öyle sıradan ki. Geçen gece onları gördüğümüzde, şöyle düşündüm: “Eh, kesinlikle ucuz görünüyor, görüntüsü bundan ibaret.” Adamın hoşlandığı şey bu olmalı herhâlde. Adamın çok iyi göründüğünü itiraf etmek durumundayım. Daha iyi göründüğünü hiç görmedim. Elbette onun hakkında ne düşündüğümü biliyorsun, yine de her zaman onun hayatımda gördüğüm en yakışıklı adamlardan biri olduğunu söylemek zorunda kalmışımdır. Herhangi bir kadının onun çekimine nasıl kapılacağını anlayabiliyorum... en başta tabii. Onun gerçekte nasıl biri olduğunu anlayana kadar. Ah, onu o berbat, bayağı yaratıkla, gözlerini bir an olsun ondan ayırmayıp onun söylediği her kelimeyi, birer inci tanesiymiş gibi, ağzının içine bakarak dinlerken bir görebilseydin! Beni resmen...

Mona, meleğim, ağlıyor musun? Bak şimdi, bi’tanem, bu kesinlikle düpedüz şapşallık. O adam onu daha fazla düşündüğüne değmez. Onu büsbütün kafaya taktın, sorun da bu ya. Üç yıl! Sen hayatının en güzel yıllarından üçünü

ona verdin ve o bütün bu süre boyunca seni o kadınla aldatıyordu. Sadece geriye dönüp neler yaşadığını bir düşün... sana ondan vazgeçeceğine dair tekrar tekrar, tekrar tekrar söz verdiği tüm o zamanlar; sen de, seni zavallı küçük budala, ona inanırdın, o da sonra doğruca yine o kadına dönerdi. Üstelik herkes bunu biliyordu. Bunu düşün, sonra bana o adamın onun için ağladığına değeceğini söyle bakalım! Gerçekten, Mona! Ben olsam daha gururlu olurdum. Biliyor musun, bu şey yaşandığı için kesinlikle seviniyorum. Öğrendiğin için kesinlikle seviniyorum. Bu seferki biraz fazla. Chicago'daymış, deme be! Eve döner dönmez sana haber verecekmiş! Bir insanın yapabileceği en nazik şey, sana söylemek ve en sonunda aklını başına getirmekti. Bunu yaptığım için üzülmedim, hem de bir an için bile. Onu dışarıda hayatını yaşarken, seni de onun yüzünden ölümcül derecede hastalanmış hâlde burada yatarken düşündüğümde, ben resmen... Evet, bu onun yüzünden. Şey yaptırmamış olsan bile... eh, sen hastalığını böyle büyük bir sır hâline getirince, doğal olarak sorununun ne olduğu konusunda yanılmış olsam bile, o seni bir sinir krizine sürükledi ve bu yeterince kötü; bu yeter de artar bile. Hepsi de o adam için! Pis herif! Sen sadece onu kafandan çıkarıp at. Hadi, elbette yapabilirsin Mona. Tek yapman gereken kendine çeki düzen vermek çocuğum. Sadece kendi kendine şöyle de: "Eh, hayatımın üç yılını harcadım ve artık bitti bu iş." Artık asla onun için endişelenme. Tanrı biliyor ya bi'tanem, o senin için endişelenmiyor. Sadece hâlsiz ve hasta olduğun için böyle galeyana geliyorsun canım. Biliyorum. Fakat iyi olacaksın. Hayatına devam edeceksin. Bunu yapman lazım Mona, biliyorsun. Çünkü sonuçta... eh,

tabii ki, hiç daha tatlı görünmemiştin, demek istediğim o değil; ama sen... şey, gençleşiyor da değilsin. Üstelik sen burada, arkadaşlarınla hiç görüşmeyerek, hiç dışarı çıkmayarak, hiç yeni biriyle tanışmayarak, sadece burada oturup Garry'nin telefon etmesini ya da... yapacak daha iyi bir işi yoksa... gelmesini bekleyerek vaktini boşa harcayıp duruyordun. Üç yıl boyunca, kafanda asla o adamdan başka bir düşünce olmadı. Şimdi unut onu gitsin. Ah, bebeğim, böyle ağlamak senin için iyi değil. Lütfen yapma. Hakkında konuşmaya bile değmez. Âşık olduğu kadına bak, o zaman ne tür bir adam olduğunu göreceksin. Sen onun için fazla fazla iyiydin. Ona karşı fazla fazla tatlıydın. Çok kolay boyun eğdin. Seni elde eder etmez, artık seni istemez oldu. O böyle biri işte. Baksana, o seni hiç şeyden daha çok sevmedi... Mona, yapma! Mona, kes şunu! Lütfen, Mona! Böyle konuşmamalısın, böyle şeyler söylememelisin. Ağlamayı kesmen lazım, fena hâlde hastalanacaksın. Dur, ah, kes şunu, ah, lütfen dur! Ah, ne yapacağım ben bununla? Mona, canım... Mona! Ah, Tanrı aşkına, şu ahmak hizmetçi nerede? Edie. Ah, Edie! Edie, sanırım telefonla Dr. Britton'a ulaşsan ve ona buraya gelip Bayan Morrison'a sakinleştirici bir şey vermesi gerektiğini söylesen iyi olacak. Ne yazık ki kızcağız kendi kendini birazcık üzüp telaşlandırdı.

Harper's Bazaar, Nisan 1932

27 Elindeki lambayla geceleri hastalar arasında dolaşarak onları kontrol eden ünlü hemşire Florence Nightingale'in takma adı. [E.N.]

Havai Fişeklerden Önce Alacakaranlık

Sinir bozucu ölçüde endamlı, hakikaten çok yakışıklı bir genç adamdı. Sesi çarşaf hışırtısı kadar samimi ve mahremdi, ayrıca zahmetsiz bir tavırla öpüşürdü. Ona çok çabuk itimat eden hanımlar tarafından dünya üzerindeki her yerde geçerli olan usulle gönderilen, gafil kocaların paralarıyla satın alınmış hediyelerin haddi hesabı yoktu: Charvet marka mendiller, art moderne küllükler, monogramlı ropdöşambrlar, altın anahtarlıklar ve üzerine Paris'in eski umumi tuvalet manzaraları işlenmiş, ince ahşaptan sigara tabakaları... Onun küçük, kutu gibi dairesini ziyaret eden her kadın anında orayı yeniden dekore etme işinin sorumluluğunu üstlenme arzusuyla yanıp tutuşurdu. Genç adamın orada kiracı olduğu süre boyunca, üç ayrı kadın bu gayeye ulaşmıştı. Her biri de ardında, kendisinin kısa ömürlü bir anıtı olarak, hayli fazla miktarda parlak kaplamalı, çiçek desenli perde kumaşı bırakmıştı.

Son döşemeliklerin göz kamaştıran parlaklığı şimdi, nisan ayının bu alacakaranlığında sönükleşmiş durumdaydı. Koltuklarla perdelerin üzerinde, gündüz vaktinin heybetli boyutlardaki katmerli gelincikler ve küçük, üzgün fillerden oluşan deseni yerine, eflatun ve gri renklerde hafif, belli belirsiz bir gölge vardı. (Gönüllü dekoratörlerin en yenisi, canlı ya da doldurulmuş olanlar dışında her türden fili toplayarak kendi yöntemlerine ilgi çekici bir unsur ekleyen bir hanımdı; çiçek desenli perde kumaşları konusunda yaptığı seçim, çağdaş tasarım uğruna yapılmaktan çok, kadının hobisinin ve buna bağlı olarak kendisinin özlem dolu, hüzünlü hatıralarını daimi kılma umuduyla

gerçekleştirilmişti. Ne yazık ki gelinciklerin, unutkanlığı simgeleyen o çiçeklerin, desende bariz bir hâkimiyet kurmuş olduğu görülüyordu.)

Çok yakışıklı bu genç adam, ayakları olmayan ve arka tarafı kısa kalan bir koltuğa yayılmıştı. Söz konusu koltuğun modernliğin hızını göstermek dışında herhangi bir meziyeti olduğunu söylemek zordu. Bu, koltukla temas hâlinde bulunan herkes için kesinlikle bir tehlikeydi; insanlar bu koltuğun kolları içindeyken en iyi hâllerinden uzaklaşıyordu ve bir daha, onun derinliklerine gömüldükleri ya da kalkmak için çabaladıkları sıradaki hâlleriyle hatırlanmayı asla istemezlerdi. Yani, genç adam hariç tüm insanlar. Kendisi uzun boylu, omuzları ile göğsü geniş, diğer her yeri dar bir genç adamdı ve kasları ona tam olarak emir verdiği anda itaat ederdi. Genç adam kalkar ve uzanır, kımıldar ve hareketsiz kalırdı; bunları da her zaman zarafet içinde gerçekleştirirdi. Pek çok erkek ondan hoşlanmazdı, ama yalnızca tek bir kadın ondan gerçekten nefret ederdi. O da kız kardeşiydi. Kadının vücut şekli kütük gibiydi, saçları da pırasaya benziyordu.

Zorlu koltuğun karşısındaki kanepede ufak tefek ve ince, sade giyimli genç bir kadın oturuyordu. Elbisesinde bir miktar soluk, koyu renkli ipek ve azıcık şifondan daha fazla bir şey yoktu, ama karşılığında talep edilen, keskin bir siyah beyazla yazılmış faturadaki devirli sayı, iki yüze yakın bir toplam ediyordu. Bir seferinde, yakışıklı genç adam, özenle dikilmiş gösterişsiz ve klasik kıyafetler içindeki kadınlardan hoşlandığını söylemişti. Ve genç kadın her kelimeyi hatırlayan o talihsizlerdendi. Bu durum, genç adamın aynı zamanda baştan savma kesimli ve büyük nefesli çalgıların

ses tonunu hatırlatan renkteki giysilere meraklı hanımlara da düşkün olduğu ortaya çıkınca, genç kadın için hayatı tuhaf biçimde zahmetli hâle getirdi.
Genç kadın, bakmasını bilen çoğu göz için ölçülü bir güzelliğe sahipti; bununla birlikte ağırlıklı olarak kıt kanaat geçinen insanlar, sanatçılar ve benzerlerinden oluşan, gözlerini ondan alamayan birkaç kişi de vardı. Altı ay önce, göze daha hoş geliyordu. Şimdi ağzının çevresinde bir gerginlik ve alnı boyunca uzanan bir huzursuzluk vardı; gözleri ise yorgun ve sıkıntılı görünüyordu. Yumuşak alacakaranlık ona yakışıyordu. Günün bu vaktini onunla paylaşan genç adam böyle şeyleri göremezdi.
Genç kadın kollarını uzatarak esnetti ve parmaklarını kafasının üstünde iyice yukarıya kaldırarak birbirine kenetledi.
“Ah, bu çok hoş,” dedi. “Burada olmak çok hoş.”
“Hoş ve huzurlu,” dedi genç adam. “Ah, Tanrım. Neden insanlar sadece huzurlu olamıyor? İstediğimiz fazla bir şey değil, öyle değil mi? Neden sürekli bu kadar çok sıkıntı olması gerekiyor ki?”
Genç kadın, ellerini kucağına indirdi.
“Hiç de gerekmiyor,” dedi. Sakin bir sesi vardı ve sözcükleri, her birine ihtimam göstererek, dile saygı duyuyormuşçasına söylüyordu. “Sıkıntıya hiç mi hiç ihtiyaç yok.”
“Ama etrafta fazlasıyla var, tatlım,” dedi genç adam.
“Kesinlikle var,” dedi genç kadın. “Nasıl ki yüzlerce küçük, yaygaracı, gereksiz insan varsa, işte tam olarak bir o kadar da sıkıntı var. Sıkıntı çıkaranlar ikinci sınıf insanlar; birinci sınıf insanlar bunu yapmaz. Şayet... eğer belirtmemin kusuruna bakmazsan... kendini kısmen fazla kalabalık

çevren içindeki şu etrafa tükürük saçan şirret kadınlar takımına karşı güçlendirmeyi bir başarabilirsen, güzel hayatında sıkıntı yaşamana asla gerek kalmaz kuzum. Ah, ama ciddiyim ben, Hobie, canım. Bunu sana söylemeyi o kadar uzun zamandır istiyordum ki. Fakat bunu söylemek epey zor. Eğer söylersem, onlardan biri gibi ucuz ve kıskanç görünebilirim. Elbette bunca zaman sonra, benim öyle olmadığımı biliyorsundur. Sadece şu var ki, senin için çok endişeleniyorum ben. Sen öyle iyi, öyle hoşsun ki, Margot Wadsworth, Bayan Holt, Evie Maynard ve öbürleri gibi bir sürü yaratığın seni resmen yiyip bitirdiğini görmek beni neredeyse öldürüyor. Sen bundan çok daha iyisini hak ediyorsun. Bunu bu yüzden söylediğimi biliyorsun. İçimde zerre kadar kıskançlık olmadığını biliyorsun. Kıskanmakmış! Üstüme iyilik sağlık, kıskançlığa kapılacak olsam, buna değecek biri yüzünden olurdu bu; herhangi bir şapşal, aptal, aylak, işe yaramaz, bencil, histerik, görgüsüz, önüne gelenle yatıp kalkan, kafayı seksle bozmuş...”

“Sevgilim,” dedi genç adam.

“Eh, üzgünüm,” dedi genç kadın. “Üzgünüm. Konuyu arkadaşlarından belli kişilere getirmek istememiştim aslında. Belki de davranış biçimleri onların suçu değildir,” dedi, korkunç yalanlar söyleyerek. “Sonuçta, onlardan burada neyin söz konusu olduğunu bilmelerini bekleyemezsin. Zavallıcıklar, baş başa kaldığımız anların her daim ne kadar tatlı, ne kadar hoş olduğunu asla bilemeyecekler. Öyle değil mi? Ah, Hobie, öyle değil mi?”

Genç adam ağır ağır hareket eden gözkapaklarını kaldırıp ona baktı. Güzel, kıvrımlı dudaklarının tek kenarıyla gülümsedi.

“Hı-hı,” dedi.
Gözlerini genç kadının gözlerinden ayırıp bir küllük ve bitmiş bir sigarayla meşgul oldu. Fakat hâlâ gülümsüyordu.
“Ah, yapma,” dedi genç kadın. “Şeyi unutacağına söz vermiştin... geçen çarşambayı. Bir daha asla hatırlamayacağını söylemiştin. Ah, bana bunu her ne yaptırdıysa artık! Rezalet çıkarmalar. Sinir krizleri geçirmeler. Gece vakti fırlayıp dışarı çıkmalar. Sonra da sürüne sürüne geri gelmeler. Hem de ben, sana bir kadının ne kadar farklı olabileceğini göstermek isteyen ben! Ah, lütfen, lütfen bunu düşünmeyelim. Yalnızca bana benim düşündüğüm kadar korkunç olmadığımı söyle.”
“Sevgilim,” dedi genç adam, zira kendisi sıklıkla basit ifadeler kullanan bir genç adamdı, “sen bu zamana kadar gördüklerim içinde en korkuncuydun.”
“Ah, bu laf doğruca Sör Hubert’ın ağzından çıkmaz mı bir de!” dedi genç kadın. “Ah, Tanrım. Ah, Tanrım, ah, Tanrım. Ne diyebilirim ki? ‘Üzüldüm,’ demek hislerimin yakınından bile geçmiyor. Kırıldım. Minicik parçalara ayrılmış hâldeyim. Sakıncası yoksa, beni yeniden toparlamak için bir şeyler yapabilir misin acaba?”
Kollarını adama uzattı.
Genç adam kalkıp kanepeye geldi ve onu öptü. Kıvrak ve latif bir öpücüğe niyetlenmişti; kokteyl hazırlamak üzere küçük kilerine yapmayı planladığı yolculukta bir anlık bir mola olacaktı bu. Fakat genç kadının kolları onu kavrayıp öyle yakına çekti ve bunu öyle istekle yaptı ki, genç adam planı kafasından attı. Genç kadını tutup ayağa kaldırdı ve ondan ayrılmadı.

Biraz sonra genç kadın başını kımıldatıp yüzünü adamın kalbi üzerine sakladı.
“Dinle,” dedi kadın, kumaşa doğru konuşarak. “Hepsini şimdi söylemek istiyorum, bundan sonra da bir daha asla söylemeyeceğim. Bir daha asla, hem de asla, geçen çarşamba yaşananlara benzer herhangi bir şeyin olmayacağını söylemek istiyorum sana. Aramızdaki şey biraz olsun ucuzlatılmayacak kadar güzel; çok ama çok güzel. Söz veriyorum, ah, sana söz veriyorum, asla şey gibi olmayacağım... başka herhangi biri gibi.”
“Olamazsın ki, Kit,” dedi genç adam.
“Ah, bunu hiç aklından çıkarma,” dedi genç kadın, “ve ara sıra da dillendir. Bunu duymak çok tatlı. Bunu yapar mısın Hobie?”
“Kendi boyutunda birine göre,” dedi genç adam, “epey fazla konuşuyorsun.” Parmakları genç kadının çenesine kaydı ve yüzünü kendisi için çok daha rahat olacak şekilde tuttu.
Bir süre sonra genç kadın yeniden kımıldadı.
“Bil bakalım tam da şu anda, dünya üzerindeki tüm insanlar içinde kim olmayı tercih ederdim,” dedi.
“Kim?” dedi genç adam.
“Ben,” dedi genç kadın.
Telefon çaldı.
Telefon adamın yatak odasındaydı. Yatağının başındaki küçük sehpada, olağan bir sessizlik içinde dururdu. Yatak odasına geçiş için kapı yoktu; bazı sakıncaları beraberinde getiren bir tasarımdı bu. Odanın mahremiyeti, yalnızca kemerli, perdeli bir açıklıkla salonunkinden ayrılıyordu. Aynı şekilde çiçek desenli perde kumaşının dalgalandığı bir diğer kemerli açıklık da yatak odasından küçücük bir geçide

açılıyor, banyo ve kiler bu geçit üzerinde yer alıyordu. Dairedeki herhangi bir ikinci kişi, yalnızca bu banyo ve kilerden birine girip, kapıyı arkasından kapatarak ve muslukları sonuna kadar açarak telefonda neler konuşulduğunu duymaktan kaçınabilirdi. Genç adam bazen daha hâlden anlar tasarıma sahip bir daireye taşınmayı düşünürdü.
“İşte şu lanet telefon,” dedi genç adam.
“Değil mi ama?” dedi genç kadın. “Çalmasa olmazdı.”
“Haydi, açmayalım,” dedi genç adam. “Bırakalım çalsın.”
“Hayır, böyle yapmamalısın,” dedi genç kadın. “Benim olgun ve güçlü olmam lazım. Hem belki de sadece yeni ölmüş ve sana yirmi milyon dolar bırakmış biriyle ilgilidir. Belki katiyen başka bir kadın değildir. Hem öyleyse de, ne fark eder ki? Ne kadar tatlı ve anlayışlı olduğumu görmüyor musun? Yüce gönüllülüğüme baksana.”
“Buna muktedirsin, tatlım,” dedi genç adam.
“Bunu yapabileceğimi biliyorum,” dedi genç kadın. “Sonuçta o kadın her kimse, o ta uzaklarda, bir kablonun ucunda, bense tam buradayım.”
Kadın başını kaldırıp bakarak adama gülümsedi. Böylece, genç adam telefona doğru uzaklaşana kadar neredeyse yarım dakika daha geçmiş oldu.
Genç kadın gülümsemesini bozmadan başını geriye doğru esnetti, gözlerini kapattı ve kollarını kocaman açtı. Göğsü, uzun bir iç çekişle yükseldi. Öylece ayakta durdu, sonra gidip yeniden kanepeye yerleşti. Hafif hafif ıslık çalmayı denedi, ama çıkan sesler niyet edilen melodiye bir türlü benzemediğinden, genç kadın uğraşmasına rağmen belli belirsiz şekilde ihanete uğramış hissetti. Sonra

alacakaranlığın doldurduğu odada etrafa bakındı. Bükülmüş ellerine bakıp tırnaklarını uzun uzun inceledi ve hiçbir kusur bulamadı. Ardından, eteğini bacakları boyunca uzatarak düzeltti ve bileklerindeki şifon fırfırları salladı. Sonra küçük mendilini dizinin üzerine yayıp parmaklarını, hassas bir özenle, mendilin köşelerinden birinin bir ucundan öbürüne uzanan bir yazı hâlinde işlenmiş "Katherine"in üzerinde gezdirdi. Daha sonra her şeyden vazgeçti ve dinlemekten başka hiçbir şey yapmadı.

"Evet?" diyordu genç adam. "Alo? Alo. Bay Ogden olduğumu söyledim size. Eh, ben hattayım. Ben bir süredir hattaydım. Ayrılan sizsiniz. Alo? Ah, dinleyin şimdi... Alo? Hey. Ah, bu da ne böyle? Geri dönün, olur mu? Santral! Alo, evet, ben Bay Ogden. Kim? Ah, merhaba, Connie. Nasılsın canım? Ne? Ne oldun? Ah, bu çok kötü. Neyin var? Neden yapamıyormuşsun? Neredesin ki sen, Greenwich'te mi? Ah, anlıyorum. Ne zaman, şimdi mi? Ya, Connie, tek sorun şu ki, benim hemen dışarı çıkmam lazım. Yani şehre şimdi gelirsen, bunun gerçekten pek... Eh, bunu hiç de yapamam, canım. Bu insanları zaten bekletiyorum. Şu anda geç kaldım diyorum, aradığında tam da kapıdan çıkıyordum. Ya, onu söylemesem daha iyi Connie, çünkü ne zaman kurtulabileceğim hiç belli olmaz. Baksana, neden bekleyip de şehre yarın bir ara gelmiyorsun? Ne? Bana şimdi söyleyemez misin? Ah... Peki... Ah, Connie, böyle konuşmak için hiçbir sebep yok. Nasıl olur, elbette elimden gelen, mümkün olan her şeyi yaparım, ama bu gece yapamayacağımı söylüyorum sana. Hayır, hayır, hayır, hayır, hayır, katiyen ondan değil. Hayır, hiç öyle bir şey değil, söylüyorum sana. Bu insanlar kız kardeşimin arkadaşları ve

insanın yapmak zorunda olduğu o şeylerden biri sadece. Neden uslu bir kız olup erkenden yatmıyorsun? Böylece yarın daha iyi hissedersin, ne diyorsun? Hım? Bunu yapar mısın? Ne? Tabii ki öyle Connie. Mümkün olursa daha sonra denerim canım. Eh, pekâlâ, madem öyle istiyorsun, ama saat kaçta evde olacağımı bilmiyorum. Elbette öyle. Elbette öyle. Evet, gerçekten Connie. Sen uslu bir kız ol, tamam mı? Hoşça kal, canım."

Genç adam, çiçek desenli perde kumaşının arasından geçerek geri döndü. Oldukça bitkin düşmüş gibi bir görüntüsü vardı. Bu durum, tabii ki, ona yakışıyordu.

"Tanrım," dedi, basit bir ifadeyle.

Kanepedeki genç kadın ona, onu berrak bir buzun diğer tarafından görüyormuşçasına baktı.

"Peki, sevgili Bayan Holt nasılmış?" dedi.

"Harika," dedi genç adam. "Fevkalade. Formunun en yüksek zirvesinde." Bezgince alçak sandalyeye yığıldı. "Bana söylemek istediği bir şey varmış."

"Yaşı olamaz," dedi genç kadın.

Genç adam, içinde neşe olmaksızın gülümsedi. "Telefonda söylemenin fazlasıyla zor olduğunu söylüyor."

"O zaman yaşı olabilir," dedi genç kadın. "Kendi telefon numarasına benzeyebilir diye korkuyordur."

"Aşağı yukarı haftada iki kez," dedi genç adam, "Connie'nin bana derhâl söylemesi gereken, telefonda söylemesi mümkün olmayacak bir şey olur. Genellikle sonunda, kâhyasını yine içki içerken yakaladığı ortaya çıkar."

"Anlıyorum," dedi genç kadın.

"Eh," dedi genç adam. "Zavallı küçük Connie."

“Zavallı küçük Connie,” dedi genç kadın. “Aman Tanrım. O kılıç dişli dişi kaplan. Zavallı küçük Connie.”
“Sevgilim, neden Connie Holt hakkında konuşarak vakit harcamak zorundayız ki?” dedi genç adam. “Sadece huzurlu olamaz mıyız?”
“O dişi canavar sokaklarda sinsi sinsi dolaşırken olamayız,” dedi genç kadın. “Bu gece şehre mi geliyor?”
“Eh, gelecekti,” dedi genç adam, “ama sonra muhtemelen gelmeyeceğini söyledi.”
“Ah, gelecektir o,” dedi genç kadın. “Sen o içinde olduğun ahmak cennetinden doğruca aşağı in. Şayet seni görmesi için bir şansı olduğunu düşünürse, cehennemden çıkan bir yarasa gibi Greenwich’ten fırlayacaktır. Ah, Hobie, o yaşlı şeyi gerçekten görmek istemiyorsun, değil mi? Değil mi? Çünkü eğer istiyorsan... Eh, sanırım istiyor olabilirsin. Doğal olarak, eğer sana derhâl söylemesi gereken bir şey varsa, onu görmek istersin. Bak Hobie, beni her zaman görebileceğini biliyorsun. Bu gece beni görmen zerre kadar önemli değil. Neden Bayan Holt’u arayıp ona buraya gelen bir sonraki trene binmesini söylemiyorsun? Trenle arabadan daha hızlı gelir, öyle değil mi? Lütfen buyur, yap bunu. Benim için hiç sorun değil. Gerçekten.”
“Biliyor musun,” dedi genç adam, “bunun geldiğini biliyordum. Telefondan döndüğüm zamanki hâlinden anlayabiliyordum bunu. Ah, Kit, böyle konuşmana sebep olan ne? Yapmak istediğim son şeyin Connie Holt’u görmek olduğunu gayet iyi biliyorsun. Seninle birlikte olmayı nasıl istediğimi biliyorsun. Neden bu meseleyi körüklemek istiyorsun ki? Orada öylece oturup, resmen hiç yoktan kendi

kendini buna ikna edişini izledim. Amacın ne şimdi? Ah, yüce Tanrım, kadınların sorunu ne ki zaten?"
"Lütfen benden söz ederken 'kadınlar' deme," dedi genç kadın.
"Üzgünüm, sevgilim," dedi genç adam. "Kötü kelimeler kullanmak istememiştim." Ona gülümsedi. Genç kadın, gönül yaylarının gevşediğini hissetti, ama daha zor fethedilmek için elinden gelenin en iyisini yaptı.
"Hiç şüphesiz," dedi genç kadın ve ağzından çıkan sözcükler, rüzgârsız bir havada süzülen kar taneleri gibi döküldü, "ihtiyatsızca konuştum. Şayet seni sıkıntıya sokacak bir şey söylediysem, ki bunu yapmış olmalıyım, bunun benim niyetim değil, talihsizliğim olduğuna inanman için sana yalvarmaktan başka bir şey elimden gelmez. Sen doğal olarak Bayan Holt'la birlikte olmayı arzu ederken, akşamı benimle geçirmek konusunda hiç zorunluluk hissetmene gerek olmadığını öne sürerek yalnızca cesurca bir şey yapıyormuşum gibi gelmişti bana. Ben yalnızca şöyle hissettim... Ah, boş versene! Bu işte hiç başarılı değilim ki ben. Tabii ki sözlerimde ciddi değildim, canımın içi. 'Pekâlâ,' demiş ve gidip ona gelmesini söylemiş olsan ölürdüm herhâlde. Bunu söylememin tek sebebi, birlikte olmak istediğin kişinin ben olduğumu söylediğini duymak istememdi. Ah, bunu söylediğini duymaya ihtiyacım var Hobie. Ben... ben bununla yaşıyorum sevgilim."
"Kit," dedi genç adam, "ben bunu söylemeden senin bunu biliyor olman lazım. Biliyorsun. Senin içinde bir şeyler söylenmesini gerektiren bu his var ya... her şeyi berbat eden bu."

“Herhâlde öyledir,” dedi genç kadın. “Herhâlde öyle olduğunu biliyorumdur. Yalnızca... mesele şu; kafam o kadar karışıyor ki, ben sadece... ben sadece devam edemiyorum işte. Bana güvence verilmesi lazım, canımın içi. Başta, her şey güllük gülistanlık ve sağlamken, benim için buna ihtiyaç yoktu, ama işler... eh, şimdi aynı değil. Görünüşe göre o kadar çok başkası var ki... Bu yüzden senin bana, istediğinin başka herhangi biri değil de ben olduğumu söylemene fena hâlde ihtiyacım var. Ah, birkaç dakika önce sana bunu söyletmek zorundaydım işte. Bak, Hobie. Burada oturup senin Connie Holt’a yalan söylemeni dinlemek... kız kardeşinin arkadaşlarıyla dışarı çıkmak zorunda olduğunu söylemeni dinlemek bana kendimi nasıl hissettiriyor sence? Bak şimdi, neden benimle randevun olduğunu söyleyemedin? Benden utanıyor musun Hobie? Durum bu mu?”

“Ah, Kit,” dedi genç adam, “Tanrı aşkına! Bunu neden yaptığımı bilmiyorum. Daha düşünmeye bile fırsatım olmadan yapmış bulundum. Bunu... şey, bir nevi içgüdüsel olarak yaptım sanırım, çünkü yapılacak en kolay şeymiş gibi geldi. Galiba ben resmen zayıfım.”

“Yok artık!” dedi genç kadın. “Sen zayıfsın, öyle mi? Vay be! Peki, bakalım bu gece başka neler duyacağız!”

“Öyle olduğumu biliyorum,” dedi genç adam. “Bir rezaletten kaçınmak için mümkün olan her şeyi yapmanın zayıflık olduğunu biliyorum.”

“Bayan Holt,” dedi genç kadın, “senin tam olarak neyin oluyor ve sen de onun tam olarak neyi oluyorsun da kendisi senin başka bir kadına verilmiş bir sözün olduğunu öğrenirse rezalet çıkarma ihtimali oluyor?”

“Ah, Tanrım!” dedi genç adam. “Connie Holt’u zerre kadar umursamadığımı söyledim sana. O benim hiçbir şeyim değil. Şimdi, Tanrı aşkına, bu konuyu kapatacak mısın?”
“Ah, o senin hiçbir şeyin değil demek,” dedi genç kadın. “Anlıyorum. Doğal olarak, her iki lafından birinde ona ‘canım’ demenin sebebi de bu olmalı.”
“Şayet öyle dediysem,” dedi genç adam, “dediğimin hiç farkında değildim. Yüce Tanrım, bu hiçbir anlam ifade etmiyor. Bu sadece bir... bir gerginlik şekli, sanırım. İnsanlara ne diyeceğimi bilemediğimde söylüyorum bunu. Baksana, telefon operatörlerine bile ‘canım’ diyorum ben.”
“Eminim diyorsundur!” dedi genç kadın.
Birbirlerine dik dik baktılar. İlk pes eden genç adam oldu. Gidip kanepede genç kadının hemen yanına oturdu ve bir süreliğine yalnızca mırıltılar duyuldu. Sonra genç adam şöyle dedi: “Bırakacak mısın? Buna bir son verecek misin? Her zaman tam da böyle olacak mısın... sadece tatlı, olman gerektiği gibi ve hiç kavga etmeden?”
“Olacağım,” dedi genç kadın. “Sahiden, niyetim bu. Bir daha asla herhangi bir şeyin aramıza girmesine izin vermeyelim. Bayan Holt’muş, yok daha neler! Onun canı cehenneme.”
“Onun canı cehenneme,” dedi genç adam. Bir sessizlik daha oldu; bu esnada genç adam olağanüstü ölçüde iyi olduğu birçok şey yaptı.
Birdenbire genç kadın, kollarını gerdi ve onu iterek kendisinden uzaklaştırdı.
“Peki,” dedi, “benimle Connie Holt hakkında konuşma şeklinin sadece ben burada yokken onunla benim hakkımda konuşma şeklinin aynısı olmadığını nereden bileyim? Bunu nereden bileyim ben?”

“Ah, Tanrım,” dedi genç adam. “Ah benim canım, sevgili Tanrım. Tam da her şey yoluna girmişken. Ah, kes şunu, olur mu, bebeğim? Haydi, sadece sessiz olalım. İşte böyle. Gördün mü?”
Biraz sonra genç adam şöyle dedi: “Bak, tatlım, bir kokteyle ne dersin? Bu iyi bir fikir olmaz mı? Ben gidip hazırlayayım. Bir de, ışıkların yanması hoşuna gider miydi?”
“Ah, hayır,” dedi genç kadın. “Alacakaranlığı tercih ederim, böylesini daha çok seviyorum. Hoş oluyor. Alacakaranlığın, her nasılsa, çok şahsi bir yanı var. Hem böyle olunca o abajurları da göremiyorsun. Hobie, abajurlarından nasıl nefret ettiğimi bir bilsen!”
“Sahiden mi?” dedi genç adam, sesinde incinmeden çok hayret vardı. Abajurlara, onları ilk defa görüyormuş gibi baktı. Bunlar parşömenden ya da ona yakın bir malzemedendi ve her birinin üzerine, Seine Nehri’nin sağ kıyısının bir panoraması resmedilmiş, binaların minicik pencereleri de, üstün bir aklın yönlendirmesi altında, ışığın geçebilmesi için kesilip çıkarılmıştı. “Bunlarda ne sorun var ki, Kit?”
“Canımın içi, eğer şimdiye kadar bunu fark etmiyorsan, sana nasıl açıklayayım ki,” dedi genç kadın. “Bunlar, diğer pek çok şeyin yanı sıra, bayağı, yakışıksız ve güzellikten nasibini almamış. Tam da Evie Maynard’ın seçeceği türden şeyler. Sırf Paris manzaraları taşıdıkları için bunları epey zevkli, incelikli sanıyor o. La Belle France’a yapılan her göndermenin valse davet olduğunu zanneden, istisnai olmayan türden bir kadın. ‘İstisnai olmayan’. Şayet bu da o şey için bu zamana kadar kullanılan en hafif tabir değilse...”

“Daireyi dekore etme şeklini beğenmedin mi?” dedi genç adam.
“Tatlım,” dedi genç kadın. “Ben bunun korkunç olduğunu düşünüyorum. Bunu biliyorsun.”
“Yeni baştan yapmak ister miydin?” dedi genç adam.
“Sanmıyorum,” dedi genç kadın. “Hey, Hobie, unuttun galiba? Ben senin daireni dekore etmek istemeyen kadınım. Hatırladın mı? Fakat bir an için bunu isteyecek olsam, yapmam gereken ilk şey bu duvarları macun rengine boyamak olurdu... hayır, sanırım ilk olarak tüm bu çiçekli perdelik kumaşları yerinden söker ve rüzgârda uçup gitsin diye fırlatıp atardım, sonra da...”
Telefon çaldı.
Genç adam, genç kadına ıstıraplı bir bakış attı, sonra kılını kıpırdatmadan oturdu. Telefonun kulak tırmalayan sesi alacakaranlığı minik makaslar misali kesip biçti.
“Sanırım,” dedi genç kadın, son derece zarif bir şekilde, “telefonun çalıyor. Ben açmana mani olmayayım. Aslına bakarsan, hakikaten lavaboya gidip makyajımı tazelemem lazım.”
Genç kadın yerinden fırladı, yatak odasına dalıp oradan hızla geçerek banyoya girdi. Kapanan bir kapının sesi, sağlam bir şekilde çevrilen anahtarın gıcırtısı, bunun hemen ardından da hızla akan suyun gürültüsü duyuldu.
Genç kadın sonunda salona geri döndüğünde, adam küçük kadehlere soluk renkli, soğuk bir sıvı dolduruyordu. Birini kadına uzatıp, kadehin üzerinden gülümsedi. Bu onun arzu dolu gülümsemesiydi. En iyilerindendi.
“Hobie,” dedi genç kadın, “bu çevrede herhangi bir yerde, vahşi at kiralayan bir ahır var mı?”

“Ne?” dedi genç adam.
“Çünkü varsa,” dedi genç kadın, “onları arayıp buraya bir iki ekip göndermelerini söylesen iyi olur. Beni yerlerde bile sürükleseler, telefondakinin kim olduğunu sormama yol açamayacaklarını sana göstermek istiyorum.”
“Ah,” dedi genç adam ve kokteylinin tadına baktı. “Bunun suyu yeterince az mı tatlım? Çünkü sen bunları sek seviyorsun, öyle değil mi? Gayet iyi olduğundan emin misin? Gerçekten mi? Ah, bir saniye bekle sevgilim. İzin ver de sigaranı ben yakayım. İşte. Rahatının yerinde olduğundan emin misin?”
“Buna dayanamıyorum,” dedi genç kadın. “Resmen bütün azmimi kaybettim... belki de hizmetçi sabah yerde bulur onu. Hobart Ogden, telefondaki kimdi?”
“Ah, kim mi?” dedi genç adam. “Eh, ismi lazım olmayan malum bir hanımefendiydi.”
“Öyle olması gerektiğinden eminim,” dedi genç kadın. “Hiç şüphesiz, kendisinde diğer tüm nitelikler vardır, bir şeyde olması gereken yani... Eh. Tam olarak söylemedim, kendime hâkim oluyorum. Ah, canımın içi, yine Connie Holt muydu?”
“Hayır, olabilecek en komik şeydi,” dedi genç adam. “Arayan Evie Maynard’dı. Tam da biz ondan söz ederken.”
“Vay, vay, vay,” dedi genç kadın. “Dünya ne kadar da küçük, değil mi? Peki, bunu sorarak kendisinin gururunu okşamamın bir sakıncası yoksa, aklındaki neymiş? Kâhyası da mı sarhoşmuş?”
“Evie’nin kâhyası yok ki,” dedi genç adam. Yeniden gülümsemeyi denedi, ama bundan vazgeçip genç kadının kadehini yeniden doldurmaya odaklanmanın daha iyi olduğuna karar verdi. “Hayır, kadın sadece, her zaman

olduğu gibi sersemdi. Dairesinde bir kokteyl partisi varmış ve hep birlikte dışarı çıkıp şehre gelmek istiyorlarmış, hepsi bu."
"Neyse ki," dedi genç kadın, "senin şu kız kardeşinin arkadaşlarıyla dışarı çıkman gerekiyordu. O aradığında tam da kapıdan çıkıyordun."
"Ona katiyen öyle bir şey söylemedim ben!" dedi genç adam. "Bütün hafta dört gözle beklediğim bir randevum olduğunu söyledim."
"Ah, hiç isim vermedin mi?" dedi genç kadın.
"Karşımdaki kişi Evie Maynard olunca, bunu yapmamı gerektirecek hiçbir sebep yok ki," dedi genç adam. "Nasıl ki onun ne yaptığı ve bunu kiminle yaptığı beni herhangi bir şekilde alakadar etmiyorsa, bu iş de onu ilgilendirmez. O benim hayatımda bir hiç. Bunu biliyorsun. Dairenin dekorasyonunu yaptığı zamandan beri onu doğru dürüst görmedim. Onu bir daha asla görmesem umurumda olmaz. Onu bir daha asla görmemeyi tercih ederim."
"Gerçekten azmetsen, bu iş halledilebilir bana kalırsa," dedi genç kadın.
"Eh, elimden geleni yapıyorum," dedi genç adam. "Daha şimdi, yanındaki o içmimar oğlanlarla birlikte, bir kokteyl içmeye gelmek istedi ve ben ona kesinlikle olmaz dedim."
"Peki, sence bu onu uzak tutacak mı?" dedi genç kadın. "Ah, hayır. Buraya gelecek o. Hem o hem de tüylü dostları. Bir bakalım... hemen hemen Bayan Holt'un düşünüp taşınıp şehre geldiği vakitte buraya ulaşmaları lazım. Eh. Bu hoş bir akşam olma yolunda ilerliyor, öyle değil mi?"
"Harika," dedi genç adam. "Ayrıca, böyle söylememde bir sakınca yoksa, meseleyi zorlaştırmak için elinden gelen her

şeyi yapıyorsun, seni küçük tatlı şey.” Daha fazla kokteyl koydu. “Ah, Kit, neden bu kadar fesatlık ediyorsun? Yapma bunu sevgilim. Sen böyle değilsin. Sana hiç yakışmıyor.”
“Korkunç olduğunu biliyorum,” dedi genç kadın. “Bu... şey, bunu savunma olarak yapıyorum sanırım Hobie. Fesatça şeyler söylemesem, ağlardım. Ağlamaktan korkuyorum; durmam çok uzun sürer. Ben... ah, o kadar incindim ki, canım. Ne düşüneceğimi bilmiyorum. Tüm bu kadınlar. Tüm bu berbat kadınlar. İyi olsalardı, tatlı, nazik ve akıllı olsalardı, dert etmezdim. Ya da belki de ederdim. Bilmiyorum. Artık herhangi bir konuda fazla bir şey bilmez hâldeyim. Düşünceler zihnimde dönüp duruyor. Aramızdaki şeyin çok farklı olduğunu sanıyordum. Eh... değilmiş. Bazen seni artık hiç görmemenin daha iyi olacağını düşünüyorum. Öte yandan, buna dayanamayacağımı biliyorum. Artık kurtulamayacak kadar batmış durumdayım. Seninle olmak için her şeyi yaparım! İşte bu yüzden senin için o kadınlardan biriyim sadece. Oysa eskiden öncelikliydim, Hobie... ah, öyleydim! Öyleydim!”
“Öyleydin!” dedi genç adam. “Öylesin de!”
“Her zaman da öyle mi olacağım?” dedi genç kadın.
“Her zaman da öyle olacaksın,” dedi genç adam, “yalnızca kendin olduğun sürece. Lütfen yeniden tatlı ol, Kit. Böyle sevgilim. Böyle küçüğüm.”
Yine yakınlaştılar, yine hiç ses yoktu.
Telefon çaldı.
Aynı ok onları delip geçmişçesine irkildiler. Sonra genç kadın yavaşça geri çekildi.
“Biliyor musun,” dedi dalgın dalgın, “bu benim suçum. Bunu ben yaptım. Suçlu bendim. Benim evimde değil de burada

buluşalım diyen bendim. Daha sessiz olur dedim ve seninle konuşmak istediğim o kadar çok şey vardı ki. Burada sessizlik içinde ve baş başa olabiliriz dedim. Evet, bunu ben dedim."
"Sana yemin ederim," dedi genç adam, "o lanet şey bir haftadır çalmıyordu."
"Bu benim şansımdı, öyle değil mi?" dedi genç kadın. "Son çalışında burada bulunmuş olmam yani. Ben, Küçük Bayan At Nalı28 olarak bilinirim zaten. Peki. Ah, lütfen aç şunu Hobie. Böyle çalması beni daha da çok delirtiyor."
"Tanrım," dedi genç adam, "umarım yanlış numaradır." Genç kadına sarılıp onu sıkıca kendine bastırdı. "Sevgilim," dedi. Sonra telefona gitti.
"Alo," dedi ahizeye doğru. "Evet? Ah, merhaba. Nasılsın, canım... nasılsın? Ah, öyle mi yaptın? Ah, bu çok kötü. Ya, anlayacağın, benim şeyde şu arkadaşlarla dışarıdaydım... epey geç vakte kadar dışarıdaydım. Ah, öyle mi yaptın? Ah, bu çok kötü canım, onca zaman bekleyip durmuşsun. Hayır, öyle demedim Margot, mümkün olursa geleceğimi söyledim. Tam olarak söylediğim şey bu. Öyle yaptım. Eh, o zaman sen beni yanlış anlamışsın. Eh, öyle yapmış olmalısın. Bak şimdi, bu konuda mantıksız davranmak için hiçbir sebep yok. Dinle, benim dediğim şuydu, mümkün olursa gelirim dedim, ama bunun için bir şans olduğunu düşünmedim. İyice düşünürsen hatırlayacaksın canım. Eh, çok ama çok üzgünüm, ama ne diye bu kadar sorun yarattığını anlamıyorum. Bu sadece bir yanlış anlaşılmaymış, hepsi bu. Neden sakinleşip uslu, küçük bir kız olmuyorsun? Olmaz mısın? Ya, bu akşam yapamam canım. Çünkü yapamam. Eh, uzun zaman önce verilmiş bir sözüm var. Evet. Ah, hayır, hiç

öyle bir şey değil! Ah, bak şimdi, lütfen, Margot! Margot, lütfen yapma! Yapma şimdi şunu! Burada olmayacağımı söylüyorum sana. Pekâlâ, buyur gel, ama ben evde olmayacağım. Dinle, böyle olduğun zaman seninle konuşamıyorum. Seni yarın ararım canım. Sana evde olmayacağımı söylüyorum ya canım! Lütfen uslu ol. Kesinlikle öyle. Bak. Şimdi kaçmam lazım. Seni ararım canım. Hoşça kal."

Genç adam salona dönerken, kısmen çatlamış sesi kendisinden önce geliyordu.

"Bir kokteyle daha ne dersin tatlım?" dedi. "Sence de bizim gerçekten..." Yoğunlaşan karanlığın içinde, genç kadını gördü. Dimdik ve gergin bir şekilde ayakta duruyordu. Kürk etolü omuzlarına sarılıp bağlanmıştı ve genç kadın ikinci eldivenini takıyordu.

"Bu nereden çıktı?" diye sordu genç adam.

"Çok üzgünüm," dedi genç kadın, "ama gerçekten eve gitmem lazım."

"Ah, gerçekten mi?" dedi genç adam. "Nedenini sorabilir miyim?"

"Öğrenmek isteyecek kadar ilgiliymiş gibi yaparak tatlılık ediyorsun," dedi genç kadın. "Çok teşekkür ederim. Eh, durum şu ki, buna daha fazla dayanamıyorum. Sanırım, bir atasözü vardı, er geç kuzunun bile kurda dönüşeceğiyle ilgili. Hiç şüphesiz Arapçadan geliyordur. Çoğu zaman öyle oluyor. Eh, iyi geceler, Hobie; o leziz kokteyller için de çok teşekkür ederim. Beni muhteşem şekilde neşelendirdi onlar."

Genç kadın elini uzattı. Genç adam onu iki eliyle birden sıkıca kavradı.

“Ah, dinle şimdi,” dedi. “Lütfen bunu yapma, Kit. Lütfen yapma sevgilim. Lütfen. Bu tam da geçen çarşamba yaptıklarının aynısı.”
“Evet,” dedi genç kadın. “Hem de tam olarak aynı sebepten. Lütfen elimi bana geri ver. Teşekkür ederim. Eh, iyi geceler Hobie ve iyi şanslar, daima.”
“Pekâlâ,” dedi genç adam. “Eğer yapmak istediğin buysa.”
“Yapmak istediğimmiş!” dedi genç kadın. “Bu hiç de istediğim bir şey değil. Ben sadece, eğer sana gelen telefonlara yanıt vermek üzere yalnız kalabilirsen, bunun senin için çok daha kolay olacağı hissine kapıldım. Elbette birazcık de trop29 hissettiğim için beni suçlayamazsın.”
“Tanrım, sence ben o ahmaklarla konuşmak istiyor muyum?” dedi genç adam. “Ne yapabilirim? Telefonun ahizesini yerinden mi sökeyim? Yapmamı istediğin şey bu mu?”
“Bu senin çektiğin güzel bir numara,” dedi genç kadın. “Anladığım kadarıyla geçen çarşamba gecesi, ben eve gittikten sonra seni aramaya çalışıp durduğumda, ben orada korkunç bir ıstırap içindeyken yaptığın da buydu.”
“Öyle yapmadım!” dedi genç adam. “Yanlış numarayı arayıp durmuş olmalılar. Sen yokken, bütün o süre boyunca burada yalnız olduğumu söylüyorum sana işte.”
“Öyle demiştin,” dedi genç kadın.
“Ben sana yalan söylemem Kit,” dedi genç adam.
“Bu,” dedi genç kadın, “bana bu zamana dek söylediğin en ölçüsüz yalan. İyi geceler Hobie.”
Genç adamın öfkesi hakkında, yalnızca gözlerinden ve sesinden yola çıkarak bir hükme varılabilirdi. Ağzındaki hoş

kıvrım asla bozulmadı. Genç kadının elini tuttu ve üzerine eğildi.
“İyi geceler Kit,” dedi.
“İyi geceler,” dedi genç kadın. “Eh, iyi geceler. Böyle bitmesi gerektiği için üzgünüm. Fakat başka şeyler istiyorsan... eh, o hâlde onları istiyorsundur, yapacak bir şey yok. Hem onlara hem de bana sahip olamazsın. İyi geceler Hobie.”
“İyi geceler Kit,” dedi genç adam.
“Üzgünüm,” dedi genç kadın. “Bu durum hakikaten çok kötü görünüyor. Öyle değil mi?”
“Senin istediğin bu,” dedi genç adam.
“Benim mi?” dedi genç kadın. “Senin istediğin bu.”
“Ah, Kit, anlayamıyor musun?” dedi genç adam. “Eskiden her zaman anlardın. Benim nasıl olduğumu bilmiyor musun? Ben sırf husumet yaşamamak uğruna, hiçbir anlamı olmayan şeyler söyler ve yaparım. Başımı belaya sokan da bu işte. Sen bunu yapmak zorunda değilsin, biliyorum. Sen benden daha şanslısın.”
“Daha mı şanslıyım?” dedi genç kadın. “Tuhaf bir sözcük.”
“Eh, daha güçlüsün diyelim, o hâlde,” dedi genç adam. “Daha iyisin. Daha dürüstsün. Daha düzgünsün. Tüm bunlar işte. Ah, bunu yapma, Kit. Lütfen. Lütfen o şeyleri çıkar ve gelip otur.”
“Oturayım mı?” dedi genç kadın. “Oturup hanımların toplanmasını mı bekleyeyim?”
“Onlar gelmiyor,” dedi genç adam.
“Nereden biliyorsun?” dedi genç kadın. “Buraya daha önce geldiler, öyle değil mi? Bu gece gelmeyeceklerini nereden biliyorsun?”

“Bilmiyorum!” dedi genç adam. “Ne halt edeceklerini bilmiyorum. Artık senin ne halt edeceğini de bilmiyorum. Oysa senin farklı olduğunu sanmıştım!”
“Farklıydım,” dedi genç kadın, “sadece sen benim farklı olduğumu düşündüğün müddetçe farklıydım.”
“Ah, Kit,” dedi genç adam, “Kit. Sevgilim. Haydi gel de eskisi gibi ol. Gel de tatlı ve huzurlu ol. Bak. Haydi bir kokteyl içelim, sadece birbirimiz için kadeh kaldıralım, sonra da dışarı çıkıp konuşabileceğimiz, sessiz bir yere akşam yemeğine gidelim. Bunu yapar mısın?”
“Eh...” dedi genç kadın. “Eğer sence...”
“Bence öyle,” dedi genç adam.
Telefon çaldı.
“Aman Tanrım!” diye feryat etti genç kadın. “Git de bak şuna, seni lanet... seni lanet aygır!”
Genç kadın alelacele kapıya koştu ve kapıyı açtığı gibi çekip gitti. Sonuçta kendisi farklıydı. Kapıyı ne çarptı ne de ardına kadar açık bıraktı.
Genç adam öylece dikilip durdu ve müstesna bir görünüme sahip başını yavaşça iki yana salladı. Aynı şekilde hafifçe dönüp yatak odasına girdi.
Telefonun ahizesine doğru başta bezgince konuşsa da sonra hem dinlemekten hem de konuşmaktan keyif alıyormuş gibi göründü. Konuştuğu kişiye hitap ederken bir kadın ismi kullandı. Bu Connie değildi; Evie değildi; Margot değildi. Genç adam, methiyeler düzdüğü bu kişiye, buluşmak için yalvardı; olduğu yerde onun gelişini beklemeyi hevessiz bir tavırla kabul etti. Ama içeri girmek için kapı zilini önce üç, sonra da iki kez çalmasını rica etti. Hayır, hayır, hayır, aklına gelmiş olması muhtemel herhangi bir sebepten değildi;

sadece, bir iş arkadaşı ona uğrayabileceğiyle ilgili bir şey söylemişti ve böyle davetsiz misafirler olmayacağını garanti altına almak istiyordu. Tatlılık ve huzur içinde geçecek bir akşama dair umutlarından söz etti, hatta güvenceler verdi. "Hoşça kal," dedi; "Canım," da dedi.

Çok yakışıklı genç adam telefonu kapattı ve şimdi incelikle parlayan kol saatinin kadranına uzun uzun baktı. Hesap yapıyormuş gibi bir hâli vardı. Genç bir kadının evine ulaşması ve kendini kanepesine fırlatması çok uzun sürüyordu; gözyaşları çok uzun sürüyor, yorgunluğu çok uzun sürüyor, pişmanlığı çok uzun sürüyor, içinde kabaran şefkat çok uzun sürüyordu. Genç adam düşünceli bir hâlde ahizeyi kaldırdı ve küçük sehpanın üzerine dik olarak bıraktı. Sonra salona girdi ve Paris panoramalarındaki küçük, açık duran pencerelerden geçen minik ışık pırıltıları karşısında, karanlığı uğurladı.

Harper's Bazaar, Eylül 1932

28 At nalının şans getirdiğine inanılır. [E.N.]

29 Fr. Fazlalık, lüzumsuz. [E.N.]

Yeşil Danteller İçinde Genç Bir Kadın

Belirgin hatlı bir kesimi olan smokin ceketi içindeki genç adam, kalabalık odanın bir ucundan öbürüne geçip, yeşil danteller ve inciler içindeki genç kadının önünde durdu. Anlaşılacağı üzere kendisi; hayal gücüne, azme ve yenilikler karşısında sempati uyandıran ölçüde kavrayış yetisine sahip bir genç adamdı. Zira onunki gibi kıyafetler tesadüfen ortaya çıkmaz; bunların seçimi için düşünce ve zaman gerekir, ayrıca her ikisinin de, kişinin kendine duyduğu sağlam bir inançla desteklenmesi şarttır. Genç adamın karakterini okumak için, el falından ziyade paltosuna bakmak yeterliydi. Paltonun yakalarından tuhaf ama sevimli, muzip bir hava sızıyordu; çift sıra hâlindeki düğmelerde kendini gösteren bir uyum vardı; bir ilkbahar gecesinin insana huzur veren mavisini andıran rengi ise derinlere işlemiş bir duygusallığı ifşa ediyordu. Ceketin yukarısındaki surat düzgün ve inceydi; bir de, o sırada, yalvaran bir ifade taşıyordu.

“İyi akşamlar,” dedi genç adam. “Affedersiniz. Acaba buraya, yanınıza otursam, sizin için sakıncası olur muydu? Sizin için sakıncası yoksa, yani. Şayet müsaade ederseniz, en azından.”

“Ama30 kesinlikle,” dedi genç kadın, zira kendisi yakın zamanda Fransa’dan dönmüştü. “Ama tabii ki.”

Oturduğu küçük kanepede, umursamaz ve uyuşuk hareketlerle adama yer açtı. Genç adam, hiç de rahat etmeksizin yanına ilişti, bakışını genç kadının yüzüne sabitledi.

“Biliyor musunuz, oturmama müsaade etmeniz son derece büyük bir kibarlık,” dedi. “Bu... şey, demek istediğim, belki müsaade etmezsiniz diye korkuyordum.”
“Ama hayır!” dedi genç kadın.
“Görüyorsunuz ya,” dedi genç adam. “Bütün akşam size bakıp durdum. En azından, gözlerimi sizden alamadım. Sahiden. Sizi görür görmez ilk iş, Marge’ın beni sizinle tanıştırmasını sağlamaya çalıştım, ama kendisi içki hazırlamakla vesaireyle öyle meşguldü ki yanına yaklaşamadım. Sonra da sizin, bir başınıza, gelip buraya oturduğunuzu gördüm ve bu tarafa gelip sizinle konuşmak için cesaretimi toplamaya çalışıyordum. Canınızın sıkkın falan olabileceğini düşündüm en azından. En baştan başlamak için tamamen hazır olduğumu hissediyor, sonra da, “Ah, o öyle tatlı ve güzel ki, beni sadece başından defedecektir,” diye düşünüyordum. Kimse tarafından tanıştırılmaksızın sizinle konuşmaya çalışmamdan rahatsız olursunuz falan diye düşündüm, yani.”
“Ah, non,” dedi genç kadın. “Nasıl olur, sıkılmak aklımın ucundan bile geçmez. Yurtdışında dedikleri gibi, malum, aynı çatı altında olmak da tanışmaktır.”
“Efendim?” dedi genç adam.
“Yurtdışında böyle derler,” dedi genç kadın. “Paris’te ve öyle yerlerde. İnsan bir partiye gider ve partiyi veren kişi kimseyi kimseyle tanıştırmaz. Herkesin birbiriyle konuşacağına resmen kesin gözüyle bakarlar, çünkü aynı çatı altında toplanan insanların mutlaka bazı ortak yönleri vardır. Comprenez-vous?31 Ah, üzgünüm. Dil sürçmeleri işte. Fransızca konuşmayı bırakmam şart. Yalnız şu var ki, insan şakır şakır konuşma alışkanlığını bir kere kazandı mı, bu çok

zor oluyor. Demek istediğim, demek istediğimi anlıyor musunuz? Baksanıza, bir partide insanların diğer insanlarla tanıştırılması gerektiğini tamamen unutmuşum.”
“Eh, canınızın sıkkın olmamasına kesinlikle sevindim,” dedi genç adam. “En azından, benim için harika. Yalnız, belki de, burada, yalnız olmayı tercih edersiniz. Bunu tercih eder miydiniz?”
“Ah, non, non, non, non, non,” dedi genç kadın. “Tanrım, hayır. Ben sadece burada oturmuş milleti izliyordum. Geri döndüğümden beri hiç kimseyi tanımıyor gibiyim. Fakat, sadece oturup insanların davranışlarını, kıyafetlerini falan izlemek çok ilginç. İnsan başka bir dünyadaymış gibi hissediyor. Eh, insanın yurtdışından döndüğünde nasıl hissettiğini bilirsiniz. Öyle değil mi?”
“Ben hiç yurtdışına çıkmadım,” dedi genç adam.
“Ah, Tanrım,” dedi genç kadın. “Oh, là-là-là. Gerçekten çıkmadınız mı? Eh, ilk fırsatta gitmelisiniz. Bayılacaksınız. Size şöyle bir bakarak, buna deli divane olacağınızı anlayabiliyorum.”
“Yurtdışında uzun süre mi kaldınız?” diye sordu genç adam.
“Üç haftadan uzun süre Paris’te kaldım,” dedi genç kadın.
“İşte gitmek isteyeceğim bir yer. Herhâlde orası en güzeli olmalı.”
“Ah, hiç bahsetmeyin,” dedi genç kadın. “İçimde öyle bir memleket hasreti uyandırıyor ki, kafamı toplayıp gözümün önünü bile göremiyorum. Ah, Paree, Paree, ma chère32 Paree. Resmen orası benim şehrimmiş gibi hissediyorum. Sahiden, oradan uzaktayken artık nasıl yaşayacağımı bilmiyorum. Şu dakika doğruca geri dönmek isterdim.”

“Aa, öyle konuşmayın, olur mu?” dedi genç adam. “Size buralarda ihtiyacımız var. En azından, bir süreliğine geri dönmeyin, olur mu, lütfen? Sizinle daha şimdi tanıştım.”
“Ah, çok tatlısınız,” dedi genç kadın. “Tanrım, çok az Amerikalı erkek bir kadınla nasıl konuşulacağını biliyor. Galiba hepsi de fazlasıyla meşgul falan. Herkes öyle bir telaş içindeymiş gibi görünüyor ki... hiçbir şeye vakitleri yok, varsa yoksa para, para, para. Eh, c’est ça,33 herhâlde.”
“Biz başka şeylere vakit bulabiliriz,” dedi genç adam. “Tadını çıkarabileceğimiz bir sürü eğlence var. New York civarında bir sürü eğlence var, en azından.”
“Şu eski New York!” dedi genç kadın. “Buraya bir gün olsun alışabileceğimi sanmıyorum. Burada yapacak hiçbir şey yok. Ama baksanıza, Paris’te ortam öyle enfes ki, insanın bir an bile keyfi kaçmıyor. Üstelik ne zaman isterseniz gidip içki içebileceğiniz sevimli, küçük yerler var. Ah, muhteşem.”
“İçki içilebilecek bir dolu sevimli, küçük yer biliyorum ben,” dedi genç adam. “Sizi bunlardan herhangi birine on dakikada götürebilirim.”
“Paris gibi olmaz ki,” dedi genç kadın. “Ah, orayı her düşündüğümde, terriblement triste34 hissetmeye başlıyorum. Kahretsin, işte yine başladım. Bu kederden hiç kurtulamayacak mıyım acaba?”
“Bakın,” dedi genç adam, “şimdi size bir içki getirebilir miyim? Baksanıza, hiçbir şey yapmıyormuşsunuz. Ne alırdınız?”
“Oh, mon dieu,35 bilmiyorum ki,” dedi genç kadın. “Şampanya içme alışkanlığına öyle kapılmış durumdayım ki, gerçekten... Neleri var? Hem burada insanlar ne içiyor ki?”

“Eh, İskoç viskisi ve cin var,” dedi genç adam, “ve belki yemek odasında, dışarıda biraz çavdar viskisi vardır diye düşünüyorum. En azından olabilir.”
“Ne komik!” dedi genç kadın. “İnsanların nasıl berbat şeyler içtiğini unutuyorsun. Eh, ya bu deveyi güdeceksin... Cin içerim, herhâlde.”
“Zencefilli gazozla mı?” diye sordu genç adam.
“Quel horreur!36” dedi genç kadın. “Hayır, tamamen sade, sanırım, sadece... ona ne diyorsunuz?... sek.”
“Ben hemen dönerim,” dedi genç adam, “yine de ayrılık çok uzun gelecek.”
Genç kadının yanından ayrıldı ve elinde ağzına kadar dolu, küçük kadehlerle çabucak döndü. Birini dikkatle ona uzattı.
“Merci mille fois,37” dedi genç kadın. “Ah, kahretsin. Yani, teşekkür ederim.”
Genç adam tekrar kadının yanına oturdu. İçkisini içti, ama elindeki kadehe değil, genç kadına bakıyordu.
“J’ai soif,38” dedi genç kadın. “Mon dieu. Umarım böyle lanet okuyarak fazla küfürlü konuştuğumu düşünmüyorsunuzdur. Bunu yapmaya öyle alışmışım ki, hakikaten ne söylediğimin farkına varmıyorum. Hem Fransızcada, malum, bunu katiyen önemsemiyorlar. Herkes söylüyor. Küfretmek gibi bile değil. Ahh. Tanrım, sertmiş bu.”
“Fena değil ama,” dedi genç adam. “Marge’ın iyi bir adamı var.”
“Marge mı?” dedi genç kadın. “İyi bir adam mı?”
“En azından,” dedi genç adam, “bu zımbırtı sulandırılmamış.”
“Zımbırtı mı?” dedi genç kadın. “Sulandırılmamış mı?”

“Marge’ın iyi bir içki kaçakçısı var, en azından,” dedi genç adam. “Adam bunu doğruca gemiden alıp getirmişse şaşırmam.”
“Ah, lütfen gemilerden söz etmeyin!” dedi genç kadın. “İçimde öyle bir memleket hasreti uyandırıyor ki, ölecek gibi oluyorum resmen. Şimdi, hemen bir gemiye binmek istememe sebep oluyor bu.”
“Ah, yapmayın,” dedi genç adam. “Bana sadece ufak bir şans verin. Tanrım, bu partiyi neredeyse kaçırdığımı düşünüyorum da. Sahiden, başta gelmeyecektim. Ama sonra sizi gördüğüm anda, hayatımda hiç bu kadar haklı çıkmadığımı anladım. En azından, sizi orada otururken gördüğümde ve o elbise vesaire... eh, çarpılmışa döndüm, hepsi bu.”
“Ne, bu eski şey mi?” dedi genç kadın. “Ya, fi tarihinden kalma bu. Yurtdışına gitmeden önce almıştım. Bu gece Fransız şeylerimden herhangi birini giymek içimden gelmedi, çünkü... eh, tabii ki oralarda hiç kimse bunu gözünde büyütmüyor, ama New York’lu insanların onları epey aşırı bulabileceğini düşündüm. Paris giysilerinin nasıl olduğunu bilirsiniz. Çok Fransızımsıdır.”
“Sizi onların içinde görmek istemez miydim,” dedi genç adam. “Tüh be! Ya, ben... Hey, kadehiniz de boşalmış. Şimdi müsaade edin, sizin için doldurayım. Bir de, bir yere kımıldamayın, olur mu?”
Yine gidip geri geldi ve yine elinde renksiz bir sıvıyla dolu kadehler vardı. Genç kadına bakmaya kaldığı yerden devam etti.
“Eh,” dedi genç kadın. “À votre santé39. Yüce Tanrım, keşke şuna bir son verebilsem. Yani, bol şans.”

“Sizinle tanıştığımdan beri,” dedi genç adam, “şansı yakalamış durumdayım. Keşke... en azından buradan uzak bir yerlere kaçabilsek. Marge, halıları kaldırıp dans edeceklerini söylüyor; herkes sizinle dans etmek isteyecek ve benim en ufak bir şansım bile olmayacak.”
“Ah, ben dans etmek istemiyorum ki,” dedi genç kadın. “Amerikalı erkekler çok kötü dans ediyor, yani çoğu öyle. Hem zaten bir sürü insanla tanışmak da istemiyorum. Onlarla konuşmak benim için bayağı zor. Geri döndüğümden beri neden bahsettiklerini anlayamıyormuşum gibi bir hâlim var. Sanırım argolarının komik olduğunu düşünüyorlar, ama ben nesinin komik olduğunu anlamıyorum.”
“Ne yapabiliriz, biliyor musunuz?” dedi genç adam. “Şayet kabul ederseniz, en azından. Onlar dans etmeye başlayana kadar bekleyebilir, sonra da yavaş yavaş sıvışabiliriz. Bir süreliğine şehirde gezebiliriz. Ne dersiniz, en azından?”
“Biliyor musunuz, bu epey eğlenceli olabilir,” dedi genç kadın. “Sizin yeni, küçük bistrolarınızdan bazılarını görmeyi gerçekten isterim... onlara ne diyordunuz?.. ah, ne demek istediğimi biliyorsunuz... kaçak meyhaneler. Bazılarının gerçekten oldukça ilginç olduğunu duyuyorum. Galiba bu şey sert, ama beni pek de etkiliyormuş gibi bir hâli yok. O harika Fransız şarapları dışında hiçbir şeye alışmamış olduğumdan herhâlde.”
“Size biraz daha getireyim mi?” dedi genç adam.
“Eh,” dedi genç kadın, “birazcık alabilirim. İnsanın diğerlerine uyum sağlaması lazım, öyle değil mi?”
“Aynısından mı?” dedi genç adam. “Sek cin mi?”
“S’il vous plaît,40” dedi genç kadın. “Yani evet.”

“Hanımefendi,” dedi genç adam, “içkiyi nasıl da kaldırabiliyorsunuz! Amma güzel bir akşam geçireceğiz!”
Üçüncü kez gidip geldi. Üçüncü kez, bir yandan içkisini içerken genç kadını izledi.
“Ce n’est pas mal,41” dedi genç kadın. “Pas du tout,42 hem de hiç. Bulvarlardan birinde... şu büyük caddeler yani... küçük bir yer var; oranın da tadı neredeyse tam olarak buna benzeyen bir tür likörü var. Tanrım, şimdi orada olmak isterdim.”
“Ah, hayır, istemezdiniz,” dedi genç adam. “İster miydiniz gerçekten? Öyle de olsa, kısa süre sonra istemeyeceksiniz zaten. Elli İkinci Cadde’de sizi ilk olarak götürmek istediğim küçük bir yer var. Bakın, onlar dans etmeye başladığında, mantonuzu, ya da en azından her neyiniz varsa onu alıp benimle holde buluşmaya ne dersiniz? İyi geceler dilemenin hiç anlamı yok. Marge’ın haberi bile olmaz. Size Paris’i unutmanızı sağlayacak bir iki yer gösterebilirim.”
“Ah, öyle demeyin,” dedi genç kadın. “Lütfen. Sanki Paree’mi unutabilirmişim gibi! Orası hakkında neler hissettiğimi kesinlikle bilemezsiniz. Ne zaman herhangi biri ‘Paris’ dese, içimden resmen ağladıkça ağlamak geliyor.”
“Onu da yapabilirsin,” dedi genç adam, “en azından benim omzumda. İşte hemen burada seni bekliyor omzum. Başlamaya ne dersin bebeğim? Sana bebeğim dememin sakıncası var mı? Haydi önden gidip kendimize şöyle güzel bir köşe bulalım. Cinini bitirdin mi? Aferin kızıma. Şimdi çıkıp küfelik olalım mı, ne dersin?”
“Ama tamam!” dedi yeşil danteller içindeki genç kadın.
Dışarı çıktılar.

The New Yorker, 24 Eylül 1932
30 Fransız hayranı karakter, Fransızcada “tabii ki” anlamına gelen “mais oui” ifadesine özenip bire bir çevirerek hatalı kullanıyor. [Ç.N.]
31 Fr. Anlıyor musunuz? [E.N.]
32 Fr. Canım. [E.N.]
33 Fr. O kadar. [E.N.]
34 Fr. Çok üzgün. [E.N.]
35 Fr. Tanrım. [E.N.]
36 Fr. Ne korkunç. [E.N.]
37 Fr. Çok teşekkür ederim. [E.N.]
38 Fr. Susamışım. [E.N.]
39 Fr. Şerefe. [E.N.]
40 Fr. Lütfen. [E.N.]
41 Fr. Fena değil. [E.N.]
42 Fr. Hiç fena değil. [E.N.]

At Suratlı

Genç Bayan Gerald Cruger hastaneden eve döndüğünde, Bayan Wilmarth onunla ve bebekle birlikte geldi. Bayan Wilmarth takdire şayan, eğitimli bir hemşireydi; kendisinden emin, sakin, yorulmak nedir bilmeyen, çiçekleri kâse ve vazolara yerleştirip düzenleme konusunda gerçek bir zevke sahip bir insandı. Kendisine bu kadar çok ya da böylesine alışılmışın dışında çiçekler gönderilen bir hasta daha tanımamıştı. Sarı menekşeler, tuhaf zambaklar, yeşil dallar üzerine narin güvelerden oluşan bir sürü gibi boydan boya kondurulmuş küçük beyaz orkideler... Kadının etrafındaki tüm diğer kırılgan ve pahalı şeyler gibi bunların da genç Bayan Cruger'a yakışır şekilde olması için, özenle seçilmiş, üzerinde düşünülmüş olmalıydı. Onu tanıyan hiç kimse, telefonu kaldırıp da çiçekçiden lale, şebboy ve nergisle zahmetsizce yapılan beş dolarlık karışık buketlerden birini sipariş etmiş olamazdı. Camilla Cruger hiç de bahçe çiçeklerine layık bir kadın değildi.

Bazen, parlak kutuları açıp kartları dikkatlice gruplandırdığı esnada, Bayan Wilmarth'ın yüzünde meraklı bir ifade belirirdi. Bu ifade daha kısa yüz hatları üzerinde gezinseydi, bir hüzün ve özlem ifadesi olabilirdi. Bayan Wilmarth'ın yüzünde ise, kadının yıllar boyunca taşıdığı tuhaf bir benzerliği kusursuz hâle getirmeye yarıyordu; kadının yüzü, uysal atlara has o dostane melankoliyle tamamlanıyordu. Ata benzemesi, elbette Bayan Wilmarth'ın suçu değildi. Bu hiç kimsenin suçu değildi. Ne var ki benzerlik bakiydi.

Kadın uzun boyluydu, kemikleri belirgin ve duruşu dimdikti; soyunduğu zamanki görüntüsü hakkında tahmin yürütmek

her ne hikmetse imkânsızdı. Uzun yüzü kozmetik ürünlerden yoksun, hatta bütünüyle bihaberdi ve rengi sabitti. Kafa karışıklığı, sıcak ya da telaş, boynunun kıpkırmızı olmasına yol açardı. Sönük saçları, halka şeklindeki çentikli, siyah tel tokalarla tutturularak derli toplu, ufak bir topuz hâline getirilir; bu topuz da, onun pasta dükkânlarındaki üzeri şerit şerit kremalı pastalara benzeyen küçük, yüksek kepini desteklemek için elverişli olurdu. Kadının ovularak temizlenmiş ve kurutulmuş büyük, güvenilir elleri vardı. Tırnakları kısa kesilmiş ve küçük, sivri bir aletle öyle derinlemesine temizlenmişti ki, uçları spatula biçimindeki parmak uçlarından uzağa doğru bakıyordu. Her akşam kendi yemek masasında onun karşısında oturan Gerald Cruger bu elleri görmemeye çalışırdı. Onların, dokununca hasır paspas hissi veriyor ve beyaz sabun gibi kokuyor olması gerektiğini hatırlatan görüntüsü karşısında sinir oluyordu. Onun için, yumuşacık bir hoşluğu olmayan kadınlar düpedüz kadın değildi.

Aynı şekilde, görgülü tavırları açısından mümkün olduğu kadar gözlerini kadının yüzünden uzak tutmaya çalışırdı. Kadının yüzü nahoş olduğundan değil... kibar bir yüzdü bu, kesinlikle öyleydi. Fakat, Camilla'ya söylediği üzere, adam bu yüze bir kez baktı mı, büyülenmiş hâlde, her an bir çifte ve kişneme beklermiş gibi kalakalıyordu.

"Şahsen ben atları severim," dedi Camilla'ya. O sırada kadın, kayısı rengi saten Josefin koltukta büsbütün kireç gibi ve dermansız hâlde uzanıyordu. "Bir at için deli divane olurum ben. Ah, ne asil hayvan ama sevgilim! Demem o ki, kimsenin ata benzeyerek ve bu hiç sorun değilmiş gibi davranarak etrafta dolaşmaya zerre kadar hakkı yok. Atları insana

benzeyerek etrafta dolaşırken yakalamıyoruz, öyle değil mi?”
Adam, Bayan Wilmarth’tan hoşlanmıyor değildi; kadın onun gücüne gidiyordu sadece. Onun için katiyen kötü bir temennisi yoktu, ama gideceği günü iple çekiyordu. Kadın kendi işinde öyle becerikliydi ve öyle düzenli bir tempoyla çalışıyordu ki, ev halkının düzenini çok az bozuyordu. Öte yandan, onun varlığı bir külfetti. Her akşam onunla birlikte yemek yeme işi vardı. Bu iş adam için kesinlikle angarya, üstelik tekrarlandıkça kolaylaşmayan bir angaryaydı, ama başka hiçbir seçenek yoktu. Herkes eğitimli hemşirelerin kendilerine hizmetçi muamelesi yapılmaması konusundaki ısrarını bilir; Bayan Wilmarth’tan da akşam yemeğini hizmetçi kızlarla birlikte yemesi istenemezdi. Adam dışarıda yemek yiyemezdi; Camilla’dan uzakta mı olacaktı? Hizmetçi kızlardan ikinci bir akşam yemeği servisi tertip etmelerini ya da Camilla’nınkinden ayrı tepsileri merdivenlerden bir yukarı bir aşağı taşımalarını beklemek çok fazlaydı. Yalnızca üç uşak vardı ve onların da işi başlarından aşkındı.
“O çocuklar.” Camilla’nın annesi kıkırdayarak böyle söylemeyi âdet edinmişti. “O iki çocuk. Başına buyruklukları! Karı koca geçinip gitmek için uğraşıp durmaları. Baksanıza, eğitimli hemşirenin parasını ödememe bile güçbela müsaade ediyorlar. Üstelik, geçen Noel, Camilla’nın Packard ve şoförü almasını sağlayana kadar imanımız gevredi.”
İşte bu yüzden Gerald her akşam Bayan Wilmarth’la birlikte yemek yiyordu. Kadınla geçireceği saatin onda yarattığı ufak dehşet, akşamüzeri birdenbire adamın üzerine çullanıyordu. Adam bunu kısa süre için unutsa da, vakit

yaklaştıkça daralıyordu. Bürodan eve dönerken, yemek sırasındaki konuşmanın provasını yapmak ve bu konuşma için çaresiz yenilikler planlamaktan tatsız bir eğlence çıkarırdı.

Cruger'ın Zorunlu Sohbetleri: Ders I, Eğitimli Bir Hemşire Olan Bayan Wilmarth'la Bir Akşam Yemeği. İyi akşamlar Bayan Wilmarth. Eh! Peki, hastalar bütün gün nasıldı? Bu çok güzel, çok iyi. Eh! Bebek elli altmış gram aldı, öyle mi? Bu çok iyi. Evet, doğru, biz daha ne olduğunu anlamadan öyle olacak. Doğru. Eh! Bayan Cruger her gün güçleniyor gibi görünüyor, öyle değil mi? Bu çok güzel, çok iyi. Doğru, biz daha ne olduğunu anlamadan yataktan kurtulup ayaklanmış olacak. Evet, kesinlikle öyle olacak. Eh! Bugün hiç ziyaretçi geldi mi? Bu çok güzel. Çok uzun kalmadılar, öyle değil mi? Bu çok iyi. Eh! Hayır, hayır, hayır, Bayan Wilmarth... siz buyurun. Ben hiçbir şey demeyecektim, gerçekten. Hayır, gerçekten. Eh! Eh! Sonunda o iki havacıyı nerede bulduklarını duydum. Evet, kesinlikle kendilerini tehlikeye atıyorlar. Bu doğru. Evet. Eh! Batıda adamakıllı, sert bir kar fırtınası yaşandığını duydum. Evet, biz kesinlikle hafif bir kış geçirdik. Bu doğru. Eh! Beşinci Cadde'deki kuyumcuyu güpegündüz nasıl soyduklarını duydum. Evet, ne günlere kaldığımızı kesinlikle bilmiyorum. Doğru. Eh! Ben kediyi görüyorum. Siz kediyi görüyor musunuz? Paspasın üstünde. Kesinlikle öyle. Eh! Kusuruma bakmayın Bayan Wilmarth, ama ata bu kadar benzemeniz şart mı? Ata benzemek hoşunuza gidiyor mu Bayan Wilmarth? Bu çok güzel Bayan Wilmarth, bu çok iyi. Kesinlikle öylesiniz Bayan Wilmarth. Bu doğru. Eh! Tanrı aşkına, yulaf ezmenizi bitirip şu işten kurtulmama müsaade eder misiniz Bayan Wilmarth?

Adam her akşam yemek odasına Bayan Wilmarth'tan önce ulaşıyor ve kadın onun tepesine dikilene dek, gümüşlere ve mum alevine kederli kederli bakıp bekliyordu. Kadının gelişini hiçbir ayak sesi haber vermiyordu, zira kendisinde bol miktarda bulunan bağcıklı bez ayakkabılarının tabanları kauçukla kaplanmıştı; parkeden itirazı andıran bir ses yükselir, odadaki süs eşyaları şöyle bir titrer, bir gıcırtı, bir hışırtı duyulur, kolalanmaktan kaskatı kesilmiş ketenin başka hiçbir şeyle karıştırılamayacak kokusu gelir ve işte kadın, akşam neşesi ritüeline hazır hâlde karşısında belirirdi.
"Eh, Mary," diye seslenirdi hizmetçiye, "ne derler bilirsin... geç olsun da güç olmasın!"
Fakat Mary'nin dudaklarını hiçbir gülümseme yumuşatmaz, gözlerini hiçbir ışık aydınlatmazdı. Mary, aşçıyla sohbetleri esnasında, alışılagelmiş şekilde, Bayan Wilmarth'tan "şu" diye söz ederdi. Bayan Wilmarth'la ya da onun meslek birliğine ait üyelerden herhangi biriyle hiçbir münasebeti olmasını arzu etmiyordu; bunlar durmadan kilere girip çıkardı.
Gerald, bir ya da iki kez, kadının kullandığı atasözünün hizmetçi kızı etkileme konusundaki başarısızlığına şahit olurken, Bayan Wilmarth'ın yüzünde tuhaf bir ifade gördü. Bunu tam olarak sınıflandıramıyordu. Adam bilmese de bu, kadının parlak beyaz kutuları açıp Camilla'ya gönderilmiş eşsiz, kokusuz çiçekleri çıkardığı sırada yüzünde beliren ifadenin aynısıydı. Her hâlükârda, bu her neydiyse, kadının ata olan benzerliğini öyle bir dereceye yükseltiyordu ki, adamın ona bir elma ikram edesi geliyordu.
Fakat kadın masaya oturduğunda, yüzünde her daim adama yöneltilmiş koca bir gülümseme vardı. Sonra adamın bileğini

saran kalın saate bakar ve adamın dişlerini gıcırdatan ufak bir cıyaklamayla konuşurdu.
“Aman!” derdi. “Aman Tanrım! Baksanıza, saatin bu kadar geç olduğundan hiç haberim yoktu. Eh, kabahat bende değil Bay Cruger. Sakın beni azarlamayasınız. Kabahat sizin şu kızınızda. Hepimizi meşgul eden o.”
“Kesinlikle öyle,” derdi adam. “Bu doğru.”
Ufak bir keyifle, beşiğinin fırfırları ve gül şeklinde kıvrılmış kurdeleleri arasında pembe pembe, göze çarpmadan, öfke içinde yatan Diane bebeği düşünürdü. Camilla’nın, hastanenin araf gibi belirsizliklerle dolu, keskin kokulu hapishanesinde kendisinden bu kadar uzun süre uzakta kalmış olması bebeğin işiydi; Camilla’nın bütün gün kayısı rengi saten Josefin koltuğundan kalkmaması bebeğin işiydi. “Aceleye getirmemeliyiz,” demişti doktor, “a-ce-e-le-ye ge-tir-me-den.” Evet; eh, bu durum tamamen küçük Diane yüzündendi. Adamın üst üste her akşam Bayan Wilmarth’la yüzleşmek ve sohbet konuları bulup çıkarmak zorunda kalması, hakikaten onun yüzündendi. Pekâlâ, küçük Diane, işte buradasın ve bu konuda yapacak bir şey yok. Fakat tek çocuk olacaksın, küçük hanım, işte olacağı bu.
Bayan Wilmarth, bebekle ilgili kibar ama yüzeysel açılış sözlerini her zaman tamamlayıcı bir konuyla sürdürürdü. Gerald artık bunu öyle iyi bellemişti ki, cümleleri onunla düet hâlinde söyleyebilirdi.
“Siz bekleyin,” derdi kadın. “Bekleyin de görün. Âşıklar kapıları çalmaya başladığında epey meşgul edileceksiniz. Göreceksiniz. Tecrübelerime dayanarak söylüyorum, genç hanım kesinlikle tam bir gönülçelen olacak.”

“Herhâlde öyledir,” derdi Gerald. Sonra hafifçe gülümsemeye çalışır ama başarısız olurdu. Bayan Wilmarth’ın âşık delikanlılar ve fethedilen gönüller hakkında latifelerle dolu dostane konuşmasını dinlemek adamı huzursuz eder, her ne hikmetse onu utandırırdı. Kadının uzun ağzına ruj, düz göğsüne parfüm ne kadar yakışırsa, bu konuşma da diline o kadar yakışıyordu.
Adam onu alelacele kendi alanına çekerdi. “Eh!” derdi. “Eh! Peki, hastalar bugün nasıldı?”
Fakat bu konu, bebeğin kilosu ve günün ziyaretçilerinin listesiyle bile, nadiren çorbadan sonrasına kadar dayanırdı.
“Bu kadın hiç dışarı çıkmaz mı?” diye sordu Gerald, Camilla’ya. “Bizim At Suratlı bir akşam ücretli izin istemez mi hiç?”
“Nereye gitmek ister ki?” dedi Camilla. Kadının ağzından kısık sesle, ağır ağır çıkan sözcüklerde her zaman biraz bıkkın bir hava yaratma hüneri olurdu.
“Eh,” dedi Gerald, “ay ışığında eşkin giderek parkın etrafında kendi kendine dolaşabilir.”
“Ah, hiç şüphesiz seninle akşam yemeği yemekten heyecan duyuyordur,” dedi Camilla. “Sen bir erkeksin, yani, kendisi çok fazla erkek görmüş olmasa gerek. Zavallı ihtiyar at. Kötü biri değil aslında.”
“Evet,” dedi adam. “Her akşam Kötü Biri Değil’le yemek yemek de nasıl bir zevk tufanı ama.”
“Sana,” dedi Camilla, “benim, burada yatarken bir neşe girdabı içinde olduğumu düşündüren ne?”
“Ah, sevgilim,” dedi adam. “Ah, benim zavallı sevgilim. Öyle demek istemedim, sahiden istemedim. Ah, Tanrım, öyle demek istemedim. Senin atlattığın her şeyden sonra, üstelik

ben tek bir şey yapmamışken, nasıl şikâyet edebilirim ki? Lütfen, tatlım, lütfen. Ah, Camilla, öyle demek istemediğimi bildiğini söyle."
"Sonuçta," dedi Camilla, "sen onunla sadece akşam yemeğinde görüşüyorsun. Benimse bütün gün etrafımda."
"Tatlım, lütfen," dedi adam. "Ah, zavallı meleğim."
Koltuğun başında dizlerinin üzerine çöktü ve kadının gevşek duran, mis kokulu elini dudaklarına bastırdı. Sonra çok ama çok nazik olması gerektiğini hatırladı. Kadının parmaklarına bir yukarı bir aşağı minik, özür mahiyetinde öpücükler kondurup gardenyalar, zambaklar hakkında bir şeyler mırıldandı ve böylelikle beyaz çiçeklere dair bütün bilgisini sıraladı.
Ziyaretçileri Camilla'nın her zamankinden daha hoş göründüğünü söylüyordu, ama yanılıyorlardı. O yalnızca her zaman olduğu kadar hoştu. Kısık seslerle, anne olduğundan bu yana kadının gözlerinde beliren yeni bakıştan söz ediyorlardı; ama bahsettikleri şey, her zamanki aynı şiddetli parlaklıktı. Bembeyaz teniyle onun diğer insanlar arasında nasıl yükseldiğini söylüyorlardı; kadının her zaman porselen beyazlığında olduğunu ve narin, göğsünü kapatan dantel kadar hafif, küçümseyici bir tavır takındığını unutuyorlardı. Doktoru, acele edilmemesi gerektiği hususunda kibarca uyarıda bulunuyor; kadından, hayatında hiçbir zaman herhangi bir şeyi çabucak yapmamış olan Camilla'dan, iyileşme sürecini ağırdan almasını rica ediyordu. Arkadaşları, Camilla'nın uzandığı ve ellerini bileklerinden büyük bir ağırlık sarkıyormuş gibi oynatıp durduğu kayısı rengi saten koltuğun etrafında tapınırcasına toplanıyordu. Önceden de misafir odasında, Camilla'nın, cansız bir

esintide kımıldanan ağır zambakları andıran elleriyle, sırtını yaslayıp ayaklarını uzatarak oturduğu beyaz saten kanepenin başında toplanıp tapınmayı âdet edinmişlerdi. Gerald her gece onun mis kokulu odasının eşiğini geçtiğinde, adamın kalbi yerinden fırlar ve söyleyeceği sözcükler boğazında tıkılıp kalırdı; ama böyle şeyler hep kadını gördüğünde başına geliyordu. Annelik Camilla'nın hoşluğuna mükemmellik getirmemişti. Kadın buna önceden de sahipti zaten.

Gerald eve her akşam yemekten önce onunla biraz vakit geçirmesine yetecek kadar erken gelirdi. Kokteyllerini kadının odasında hazırlar ve kadın bunlardan birini yavaşça içerken onu izlerdi. Bayan Wilmarth da odaya girip çıkar; çiçeklere dokunur, yastıklara hafif hafif vururdu. Bazen sergilemek üzere Diane'i getirirdi ve bunlar Gerald için gerçek rahatsızlık anları olurdu. Kadının davranışı karşısında onun adına hissettiği utanç öyle güçlüydü ki, kadını kollarında bebekle izlemeye dayanamıyordu. Kadın uzun kafasını Diane'in minicik, sert bakışlı suratına yaklaştırarak indirir ve ince uzun boynu üzerinde yeniden geriye atarak yükseltirdi; bunu yaparken de ağzından, tuhaf ve tiz bir sesle söylenen tuhaf sözcükler çıkardı.

"Eh, bu naşıl da güjel bir kıj. Öyle, hem de naşıl. Bu naşıl da naşıl, naşıl da naşıl. Yaa, hem de naşı." Bebeği adama getirirdi. "Gördün mü babacık? Bij kojaman, büşbüyük bir kıj değil miyij? Bij güjel değil miyij? 'İyi ceceler,' de babası. Biş datmaya didiyoyuz şimdi, baş baş. 'İyi ceceler,' de."

Ah, Tanrım.

Sonra bebeği Camilla'ya getirirdi. "'İyi ceceler,' de," diye haykırırdı. "'İyi ceceler,' annecik."

Gerald bir seferinde Camilla'ya, "Eğer o velet sana günün birinde annecik derse," dedi, haşince, "onu kış ortasında dışarı atarım."
Camilla, ağır ağır kımıldayan gözlerinde eğlendiğini belli eden bir ifadeyle bebeğe bakardı. "İyi geceler, yaramaz," derdi. Diane'in pembe eli, etrafında kıvrılsın diye ona parmağını uzatırdı. Bunun üzerine Gerald'ın kalbi hızlanır ve gözleri yanar, parıldardı.
Adam bir seferinde, Bayan Wilmarth'a bakmak üzere bakışlarını Camilla'dan güçlükle ayırdı; kadının aşırı derecede tiz sesinin aniden kesilmesiyle şaşkın durumdaydı. Kadın artık başını eğip eğip geri atmıyordu. Neredeyse hareketsiz şekilde dikilmiş, bebeğin üzerinden adama bakıyordu; çabucak bakışlarını kaçırdı, ama bunu adam onun yüzündeki o acayip ifadeyi yeniden görmeden önce yapmayı başaramadı. Bu durum adamın kafasını karıştırdı, onu belli belirsiz bir biçimde huzursuz etti. O gece kadın, Diane'in annesiyle babasına, "iyi ceceler" dedirtmekten öte bir girişimde bulunmadı. Sessizlik içinde bebeği odadan dışarı çıkarıp bebek odasına geri götürdü.
Bir akşam Gerald, yanında iki erkek getirdi; okul yıllarında ve üye olduğu kulüplerde arkadaşlık ettiği ince, rahat giyimli, golf ve squash'ta başarılı genç adamlardı bunlar. Camilla'nın odasında, koltuğun etrafında kümelenmiş hâlde kokteyl içtiler. Bitişikteki bebek odasında bebeğin sütünün sıcaklığını bileğinde test etmekte olan Bayan Wilmarth, tamamlanmamış cümleleri havaya savurarak zahmetsizce ve hızlı hızlı konuşan erkekleri duyabiliyordu. Ara sıra Camilla'nın aheste aheste çıkan sesini seçebiliyordu; o konuştuğunda diğerleri hemen duruyordu. Kadının lafı

bittiğinde de uzun kahkaha tufanları kopuyordu. Bayan Wilmarth onu altın rengi şifon ve geniş danteller içinde orada uzanırken hayal etti; ince bedeni her zaman etrafındakilerden birazcık öteye çevrili olur, bu yüzden başını döndürerek, ağzından ağır ağır çıkan sözleri omzunun üzerinden söylemesi gerekirdi. Onları ayıran duvara baktığı sırada, eğitimli hemşirenin yüzü hayret verici ölçüde atı andırıyordu.

Camilla'nın odasında uzun süre kaldılar ve her defasında daha fazla kahkaha koptu. Bebek odasından koridora açılan kapı açıktı ve Bayan Wilmarth biraz sonra Camilla'nın odasının kapısının da açıldığını duydu. Daha önce yalnızca birtakım sesler duyabilmişti, ama şimdi, Gerald'ın kapı eşiğinden geriye doğru seslendiği sırada söylediği sözcükleri de seçebildi; bunların kadın için hiçbir anlamı yoktu.

"Siz sadece bekleyin, arkadaşlar," dedi adam. "Seabiscuit'i43 görene kadar bekleyin."

Bebek odasının kapısına geldi. Bir elinde kokteyl karıştırıcı, diğer elinde de dolu bir kadeh vardı.

"Ah, Bayan Wilmarth," dedi adam. "Ah, iyi akşamlar, Bayan Wilmarth. Ya, ben bu kapının açık olduğunu bilmiyordum... yani, umarım bunca zaman sizi rahatsız etmemişizdir."

"Ah, birazcık bile etmediniz," dedi kadın. "Tanrım."

"Eh!" dedi adam. "Ben... biz ufak bir kokteyl alıp almayacağınızı merak ediyorduk da. Almaz mısınız lütfen?" Kadehi ona uzattı.

"Sağ olun," dedi kadın, kadehi alarak. "Çok ama çok teşekkür ederim. Teşekkür ederim Bay Cruger."

"Bir de, Bayan Wilmarth," dedi adam, "Mary'ye, akşam yemeği için iki kişi daha olacağını söyler misiniz? Yemeği

yarım saatten önce hazır etmemesini rica edin, olur mu? Sizin için sakıncası olur mu?”
“En ufak bir sakıncası bile olmaz,” dedi kadın. “Tabii ki söylerim.”
“Teşekkür ederim,” dedi adam. “Eh! Teşekkür ederim, Bayan Wilmarth. Eh! Yemekte görüşürüz.”
“Ben teşekkür ederim,” dedi kadın. “Size teşekkür etmesi gereken benim. Bu hoş, küçük kokiteyl için.”
“Ah,” dedi adam ve zorlama olmayan bir gülüş sergilemekte başarısız oldu. Camilla’nın odasına geri dönüp kapıyı arkasından kapattı.
Bayan Wilmarth kokteylini bir sehpanın üzerine koydu ve Mary’yi az sonra gelecek misafirler hakkında bilgilendirmek üzere aşağı indi. Kendini tüy gibi hafif ve çevik hissediyordu; haberi Mary’ye neşeyle ve karşılık olarak da bir neşe kıvılcımı bekleyerek verdi. Fakat Mary haberi hissiz bir şekilde karşıladı, şöyle bir homurdandı ama tek kelime etmedi ve çift yöne açılan kapıları çarpa çarpa mutfağa girdi. Bayan Wilmarth onun arkasından bakakaldı. Her ne hikmetse hizmetçiler hiç... Buna alışmış olması gerekirdi.
Akşam yemeğinin vakti ötelenmiş olduğu hâlde, Bayan Wilmarth biraz gecikti. Üç genç adam yemek odasında dikilmiş hep bir ağızdan konuşuyor ve hep birlikte gülüyordu. Bayan Wilmarth içeri girdiğinde gürültüleri kesildi ve Gerald tanıştırma görevini yerine getirmek üzere öne çıktı. Kadına baktı, sonra bakışlarını kaçırdı. İçinde bir karıncalanma gibi yükselen utanç, adama eziyet ediyordu. Bakışlarını kadından uzak tutarak genç adamları takdim etti. Bayan Wilmarth akşam yemeği için özel olarak giyinmişti. Keten üniformasını bir kenara atıp, yaka kesimi boynunda

bir noktaya kadar inen ve kadının dirseklerinin köşeli kısımlarını açıkta bırakan kol ağızları yapılmış, koyu mavi taftadan bir elbise giymişti. Küçük, kaskatı duran fırfırlar kalçaların etrafında kendini gösteriyordu ve etek boyu, elbisenin giyildiği yıla göre kısaydı. Bu boy, Bayan Wilmarth'ın ayak bileklerini, sertleşip pürüzlü hâle gelmiş gri ipekle, ayaklarını ise siyah, şekli tabuta benzeyen, üzerinde de küçük fiyonkların âdeta önlerindeki enginlik karşısında yapayalnız hissedip dehşete kapılmış gibi titreştiği topuklu ayakkabılarla örtmüş olduğunu ortaya çıkarıyordu. Kadın, saçıyla da meşgul olmuştu; saçları ondüle yapılmış ve gevşek bırakılmıştı, maşadan kurtulan uçlar ise şimdiden kayıp onları tutan tel tokalardan kurtuluyordu. Burnunun bir ucundan öbürüne uzanan mesafenin tamamı ve çenesi yoğun bir şekilde pudralanmıştı; bu da tenini hoş göstermek üzere renklendirilmiş, parfümlü bir toz pudrayla değil; kaba, parlak beyaz bir talk pudrasıyla yapılmıştı.

Gerald konuklarını takdim etti; Bayan Wilmarth, Bay Minot; Bayan Wilmarth, Bay Forster. Genç adamlardan biri, anlaşıldığı üzere Freddy'ydi, biri de Tommy. Bayan Wilmarth ikisiyle de tanıştığına memnun olduğunu söyledi. Onlar da kadına hâl hatır sordular.

Kadın, üç yakışıklı genç adamla birlikte mumla aydınlatılmış masaya oturdu. Her zamanki akşam canlılığı kadının içinden uçup gitmişti. Sessizlik içinde, katlı duran kumaş peçetesini açtı ve çorba kaşığını eline aldı. Boynu kıpkırmızı parladı ve yüzünün, pudrası varken bile, bir padok çitinin korkuluğu üzerine dayanmış olması gerekirmiş gibi bir hâli vardı; hem de her zamankinden daha çok.

“Eh!” dedi Gerald.
“Eh!” dedi Bay Minot.
“Dışarıda hava iyice ısınıyor, öyle değil mi?” dedi Bay Forster. “Fark ettiniz mi?”
“Öyle ya, hem de nasıl,” dedi Gerald. “Eh. Sıcak havaların vakti geliyor.”
“Evet, eli kulağında,” dedi Bay Minot. “Sıcaklar bugün yarın gelir.”
“Ah, aynen,” dedi Bay Forster. “Yakında.”
“Ben ilkbahara bayılırım,” dedi Bayan Wilmarth. “Resmen bayılırım.”
Gerald çorba tabağının derinliklerine doğru baktı. İki genç adam ise kadına baktı.
“Yılın son derece güzel bir zamanı,” dedi Bay Minot. “Kesinlikle öyle.”
“Hem de nasıl!” dedi Bay Forster.
Çorbalarını içtiler.
Yemeğin başından sonuna kadar şampanya servisi yapıldı. Bayan Wilmarth, Mary’nin, kadehini yarım yamalak dolduruşunu izledi. Şarap parlak renkli ve güzel görünüyordu. Kadın ilk yudumunu almadan önce masada etrafına bakındı. Camilla’nın sesini ve erkeklerin kahkahalarını hatırladı.
“Eh,” dedi, coşkulu bir sesle. “Sağlığımıza içelim millet!”
Konuklar ona baktı. Gerald ilk defa bir şampanya kadehi görüyormuşçasına gözlerini kadehe dikti. Hepsi de bir şeyler mırıldanıp içti.
“Eh!” dedi Bay Minot. “Hastalarınızın durumu gayet iyi gidiyormuş gibi görünüyor Bayan Witmark. Öyle değil mi?”

“Sanırım öyle diyebiliriz,” dedi kadın. “Üstelik gayet de uslu hastalar. Öyle değiller mi Bay Cruger?”
“Kesinlikle öyleler,” dedi Gerald. “Bu doğru.”
“Kesinlikle öyleler,” dedi Bay Minot. “Aynen öyleler. Eh. İşinizi yaparken her türden insanla karşılaşıyorsunuzdur herhâlde. Epey ilginç olmalı.”
“Ah, bazen öyle oluyor,” dedi Bayan Wilmarth. “İnsanına bağlı.” Kullandığı sözcükler dudaklarından net bir biçimde ve tane tane çıktı; her biri az önce borik asit solüsyonuyla silinip temizlenmişçesine sterildi. Kadının kulaklarında Camilla’nın hafif, küstah tavırlı, aheste aheste konuşması yankılandı.
“Bu doğru,” dedi Bay Forster. “Her şey insanlara bağlı, öyle değil mi? Her zaman için, nereye giderseniz gidin öyle. Ne yaparsanız yapın öyle. Yine de, harika ve hayli ilginç bir iş olmalı.”
“Bu ülkenin tıp alanındaki ilerleyişi harika,” dedi Bay Minot. “Dünyadaki en seçkin doktorlara sahip olduğumuzu söylüyorlar. Avrupa’daki herhangi bir doktor kadar iyi. Ya da Harley Sokağı’nın doktorları kadar.”
“Okuduğum kadarıyla,” dedi Gerald, “omurilik menenjiti için yeni bir tedavi bulduklarını düşünüyorlar.”
“Cidden mi?” dedi Bay Minot.
“Evet, o haberi ben de gördüm,” dedi Bay Forster. “Harika bir şey. Harika ve son derece ilginç.”
“Ah, baksana, Gerald,” dedi Bay Minot ve konudan saparak kendisinin golfteki en son performansının, delikten deliğe uzanan ayrıntılı bir anlatımına geçti. Gerald ve Bay Forster onu dinleyip sorular sordular.

Üç genç adam golf konusunu bırakıp bırakıp yeniden ele aldı, bırakıp bırakıp yeniden ele aldı. Aralarda da Bayan Wilmarth'a gazetelerde gözlerine çarpan çeşitli kısa konuları aktardılar. Bayan Wilmarth onlara nidalarla karşılık verdi ve koca gülümsemesini hızla birinden diğerine yöneltti. Akşam yemeği esnasında hiç kahkaha duyulmadı.

Servis edilen tabaklara bakıldığında, kısa bir yemekti. Sonrasında, Bayan Wilmarth konuklara iyi geceler diledi, onlar da karşılığında eğilerek "İyi geceler, Bayan Witmark," sözleriyle selam verdiler. Onlarla tanıştığına çok memnun olduğunu söyledi. Erkekler bir şeyler mırıldandılar.

"Eh, iyi geceler o hâlde, Bay Cruger," dedi kadın. "Sizinle yarın görüşürüz!"

"İyi geceler, Bayan Wilmarth," dedi Gerald.

Üç genç adam gidip Camilla'yla birlikte oturdu. Bayan Wilmarth, koyu mavi tafta elbisesini astığı sırada onların seslerini ve kahkahalarını duyabiliyordu.

Bayan Wilmarth, Cruger'larla beş hafta kaldı. Camilla'nın artık iyileştiğine kanaat getirildi... öyle iyiydi ki, eğitimli hemşireyle birlikte masada akşam yemeği yeme yükünü kaldırabilseydi, Bayan Wilmarth'ın orada kaldığı sürenin son birkaç akşamında yemeği aşağıda da yiyebilirdi.

"Gerçekten o suratın karşısında yemek yiyemezdim," dedi Gerald'a. "Sen git akşam yemeğinde At Suratlı'yı eğlendir, seni şapşal. Şimdiye kadar bu konuda başarı kazanmış olman lazım."

"Pekâlâ, öyle yaparım sevgilim," dedi adam. "Ama Tanrı saklasın, bir kesme şeker daha istediğinde, ona avucumda uzatmayayım da."

“Yalnızca iki gece daha,” dedi Camilla, “sonra, perşembe günü Nine burada olacak ve o da sonsuza dek gitmiş olacak.”
“‘Sonsuza dek’ var ya, tatlım, şu an en çok sevdiğim sözcükler,” dedi Gerald.
Nine, Camilla’ya çocukluğu boyunca bakmış ve durumdan bihaber Diane’in çocukluğunu da bir proje gibi hazırlayıp yönetmesi planlanmış yuvarlak hatlı ve işinin ehli bir İskoç kadındı. İnsana rahatlık veren bir kadındı, evde onun varlığıyla yaşamak kolaydı; bir hizmetçiydi ve bunu bilirdi.
Yalnızca iki gece daha. Gerald ıslıkla hoş, eski bir melodiyi çalarak yemeğe indi.

“İhtiyar kır kısrak, değil eskiden olduğu gibi,
Değil eskiden olduğu gibi, değil eskiden olduğu gibi...”

Bayan Wilmarth’la yenen son akşam yemekleri, tüm diğer yemekler gibiydi. Gerald her zaman ondan önce masaya geldi ve kadın gelene kadar mumlara bakıp durdu.
Kadın, “Eh, Mary,” diye haykırdı, “ne derler bilirsin... geç olsun da güç olmasın.”
Mary son âna kadar onu hiç de eğlenceli bulmayan hâlini muhafaza etti.
Gerald, Bayan Wilmarth’ın gideceği günü coşkulu bir sevinç içinde geçirdi. Üzerinde, tatillerin yarattığına benzer bir his vardı; okulun son günü en ufak bir esef duymaksızın yaşanan mutluluk gibi bir şeydi bu. Bürosundan erken ayrıldı, bir çiçekçiye uğradı ve eve, Camilla’ya gitti.
Nine bebek odasına yerleşmişti, ama Bayan Wilmarth henüz ayrılmamıştı. Kadın Camilla’nın odasındaydı ve Gerald onu

ikinci kez üniformasız gördü. Üzerinde uzun, kahverengi bir manto ve hiçbir belirgin şekli olmayan kahverengi, aşınmış kadifeden bir şapka vardı. Besbelli, veda faslının yaşattığı sıkıntının orta yerindeydi. Yüzündeki hüzünle birlikte suratı öylesine çok ata benzetiyordu ki, üzerindeki şapka gülünç kaçıyordu.
“Baksanıza, işte Bay Cruger!” diye haykırdı.
“Ah, iyi akşamlar Bayan Wilmarth,” dedi adam. “Eh! Ah, merhaba, sevgilim. Nasılsın tatlım? Bunlar hoşuna gitti mi?” Camilla’nın kucağına bir kutu çiçek bıraktı. İçinde hepsi de kan kırmızısı renkte; sapları, yaprakları ve minicik, yumuşak dikenleriyle değişik, ufak, sarı güller vardı. Bayan Wilmarth bunları görünce ufak bir feryat koyuverdi.
“Ah, ciciler!” diye haykırdı. “Ah, gü-jeller!”
“Bunlar da sizin için Bayan Wilmarth,” dedi adam. İstemeye istemeye kadının yüzüne bakarak ona daha küçük, kare bir kutu uzattı.
“Ya, Bay Cruger,” dedi kadın. “Benim için mi, sahi mi? Ya, gerçekten Bay Cruger.”
Kadın kutuyu açıp, yeşil folyo ve soluk yeşil kurdelenin bir arada tuttuğu dört gardenya buldu.
“Ah, bakın şimdi, gerçekten, Bay Cruger,” dedi Bayan Wilmarth. “Ya, ben hayatımda hiç... Ah, bakın şimdi, bunu yapmanıza gerek yoktu. Gerçekten, yapmanıza gerek yoktu. Yüce Tanrım! Eh, hayatım boyunca hiç bu kadar hoş bir şey görmedim. Siz gördünüz mü Bayan Cruger? Bunlar çok hoş. Eh, size nasıl teşekkür edeceğim bilemiyorum. Yani, ben cidden... eh, cidden bayıldım.”
Gerald, kadının çiçekleri beğenmesine sevindiğini, bunun büyük bir şey olmadığını, hiç önemi olmadığını ima eden

sesler çıkardı. Kadının teşekkür cıyaklamaları, adamın kulaklarının arkasının giderek kızarmasına neden oldu.
“Pek güzel çiçekler,” dedi Camilla. “Takın onları Bayan Wilmarth. Bunlar da son derece kibar, Jerry. Bazen isabetli işler yapıyorsun.”
“Ah, bunları takacağımı düşünmemiştim,” dedi Bayan Wilmarth. “Sadece böyle kutuyla alırım diye düşündüm, böylece daha iyi korunurlar. Hem bu öyle güzel bir kutu ki... bunu saklamak isterim. Ben... ben bunu saklarım.”
Başını eğip çiçeklere baktı. Gerald, kadının başını eğerek çiçeklere yaklaştırabileceğine, bir yandan da “Yaşasın, yaşasın, yaşasın,” diye haykırarak kafasını yeniden geriye atıp yükseltebileceğine dair ani bir korkuya kapıldı.
“Sahiden,” dedi kadın, “resmen gözlerimi bunlardan alamıyorum.”
“Kadıncağız delirdi,” dedi Camilla. “Bizimle birlikte yaşamanın etkisi bu sanırım. Umarım sizi temelli mahvetmemişizdir Bayan Wilmarth.”
“Ya, Bayan Cruger,” diye haykırdı Bayan Wilmarth. “Bakın şimdi, gerçekten ama! Bay Cruger, tam da Bayan Cruger’a diyordum ki hiç bundan daha keyifli bir vakada çalışmamıştım. Burada olduğum süre boyunca, resmen hayatımın en güzel zamanlarını geçirdim. Bilmiyorum ki, ben ne zaman... sahiden, gözlerimi çiçeklerimden alamıyorum, öyle hoşlar ki. Eh, kesinlikle tüm yaptıklarınız için size ne kadar teşekkür etsem az.”
“Eh, bizim size teşekkür etmemiz gerekir, Bayan Wilmarth,” dedi Gerald. “Kesinlikle öyle.”
“‘Hoşça kalın,’ demek gerçekten hiç hoşuma gitmiyor,” dedi Bayan Wilmarth. “Kesinlikle hiç hoşuma gitmiyor.”

“Ah, öyle demeyin,” dedi Camilla. “Vedalaşmaya hiç gerek yok. Hem unutmayın, fırsat buldukça gelip bebeği görmeniz lazım.”
“Evet, kesinlikle gelmelisiniz,” dedi Gerald. “Bu doğru.”
“Ah, geleceğim,” dedi Bayan Wilmarth. “Gidip ona bir kez daha bakmaya cesaret edemiyorum yoksa gidemeyebilirim, hem de asla. Eh, neler düşünüyorum! Baksanıza, araba bunca zamandır bekleyip duruyor. Bayan Cruger beni eve arabayla göndermek konusunda ısrar ediyor, Bay Cruger. Kendisi pek inatçı değil mi?”
“Ya, hiç de değil,” dedi adam. “Elbette ısrar edecek.”
“Eh, buradan Lexington’a gitmek için yalnızca beş sokak aşağı inmek ve karşı tarafa geçmek gerekiyor,” dedi kadın, “yoksa sizi sıkıntıya sokmayı gerçekten aklımdan geçirmezdim.”
“Lafı bile olmaz,” dedi Gerald. “Eh! Siz orada mı yaşıyorsunuz Bayan Wilmarth?”
Demek kadın, başkalarının ev düzenini bozmadığı zamanlarda kendine ait bir yerde yaşıyordu.
“Evet,” dedi Bayan Wilmarth. “Orada annem var.”
Ah. Şu işe bakın, Gerald onun bir annesi olabileceğini hiç düşünmemişti. O hâlde, bir ara, bir babası da olmuş olmalıydı. Yani Bayan Wilmarth, bir zamanlar iki insan birbirini sevmiş ve tanımış olduğu için vardı. Üzerinde durulacak bir düşünce değildi bu.
“Teyzem de bizimle,” dedi Bayan Wilmarth. “Annem için iyi oluyor bu... anlarsınız ya, annem artık etrafta çok rahat dolaşamıyor. Üçümüz birlikte olunca ev birazcık kalabalık oluyor... ben evde olduğum zamanlarda, vakalar arasında,

kanepede yatıyorum. Fakat bu durum anneme iyi geliyor, teyzemin orada olması yani.”
O hâlde, kadın boş zamanlarında bile düzen bozan, kalabalık eden biriydi. Asla yalnızca kendi kullanımına ayrılmış bir odada kalmıyordu; yatağı, kendine ait bir köşesi yoktu; başka insanların aynaları önünde giyiniyor, başka insanların gümüşlerine dokunuyor, asla kendine ait bir pencereden dışarı bakmıyordu. Eh. Şüphesiz hiçbir şeye, artık önemsemeyeceği ya da üzerinde uzun uzun düşünmeyeceği kadar uzun süre aşina olmamıştı.
“Ah, evet,” dedi Gerald. “Evet, muhakkak anneniz için iyidir. Eh! Eh! Size çantalarınızı kapatmanızda yardımcı olabilir miyim Bayan Wilmarth?”
“Ah, o iş halledildi,” dedi kadın. “Valiz aşağıda. Ben sadece gidip şapka kutumu alacağım. Eh, hoşça kalın o hâlde Bayan Cruger ve kendinize dikkat edin. Bir de, size binlerce kez teşekkür ederim.”
“İyi şanslar, Bayan Wilmarth,” dedi Camilla. “Bebeği görmeye gelin.”
Bayan Wilmarth, Camilla’ya ve onun uzun, beyaz ellerinden birini tutarak yanında ayakta duran Gerald’a baktı. Şapka kutusunu almak için odadan çıktı.
Gerald onun arkasından, “Ben onu sizin için aşağı indiririm Bayan Wilmarth,” diye seslendi.
Adam eğilip Camilla’yı nazik, çok ama çok nazik bir biçimde öptü.
“Eh, neredeyse bitti, sevgilim,” dedi. “Bazen bir Tanrı’nın var olduğuna neredeyse ikna oluyorum.”
“Ona gardenya getirmen epey nazik bir davranıştı,” dedi Camilla. “Nereden aklına geldi?”

“Onun gerçekten gidiyor olmasıyla öyle deliye döndüm ki,” dedi adam, “aklım başımdan gitmiş olmalı. At Suratlı’ya gardenya aldığım sırada, hiç kimse buna benden daha çok şaşırmamıştır. Tanrı’ya şükür onları takmadı. O manzaraya dayanamazdım.”
“Evet, gündelik giysileri içindeyken en iyi hâlinde olduğu söylenemez,” dedi Camilla. “Belirli bir şıklıktan nasibini almamış görünüyor.” Kollarını yavaşça başının üzerine doğru esnetip yavaşça aşağıya inecek şekilde serbest bıraktı. “Bize hayatından büyüleyici bir kesit sundu. Çok eğlenceliydi.”
“Ah, bunun için uğraştığını sanmıyorum,” dedi adam. “Ben şimdi aşağı inip onu göndermek üzere arabaya bindireceğim ve bu iş de burada bitecek.”
Yeniden Camilla’nın üzerine eğildi.
“Ah, çok hoş görünüyorsun, tatlım,” dedi adam. “Çok hoş.”
Gerald odadan çıktığında, Bayan Wilmarth mukavvadan bir şapka kutusu, çiçek kutusu ve uzun süre kullanılmış büyük, deri bir çantayı aynı anda taşıyarak koridorda ilerliyordu. Kadının itirazlarına karşın adam kutuları alıp, onu merdivenlerden aşağıya, sonra da kaldırım kenarındaki arabaya kadar takip etti. Şoför açık duran kapının başında dikiliyordu. Gerald onun varlığından memnuniyet duydu.
“Eh, iyi şanslar Bayan Wilmarth,” dedi adam. “Ayrıca, size çok teşekkür ederim.”
“Ben size teşekkür ederim Bay Cruger,” dedi kadın. “Ben... ben burada olduğum süre boyunca ne kadar keyif aldığımı anlatamam. Benim hiç daha keyifli bir... Bir de çiçekler vesaire var tabii. Resmen ne diyeceğimi bilemiyorum. Size teşekkür etmesi gereken benim.”

Kadın, kahverengi pamuklu kumaştan bir eldiven içindeki elini adama uzattı. Her hâlükârda, yıpranmış pamuklu kumaşa dokunmak, kuru, kabarıp çizgi çizgi olmuş bir tene dokunmaktan daha rahattı. Kadınla geçirdiği son andı bu. Adam artık kırmızı, kıpkırmızı boynun üzerindeki bu uzun yüze bakmayı neredeyse hiç dert etmedi.
“Eh!” dedi Gerald. “Her şeyi aldınız mı? Eh, tekrar iyi şanslar Bayan Wilmarth, bizi unutmayın.”
“Ah, unutmam,” dedi kadın. “Ben... ah, unutmam.”
Kadın, adama arkasını dönerek, soluk gri minderlere dayanıp dimdik oturmak üzere hızlıca arabaya bindi. Şoför, şapka kutusunu kadının ayaklarının dibine, çiçek kutusunu da yanındaki koltuğa yerleştirdi, kapıyı zarif bir şekilde kapattı ve direksiyonunun başına döndü. Araba kayarcasına uzaklaşırken Gerald neşeyle el salladı. Bayan Wilmarth ona el sallamadı.
Kadın arkasına dönüp arabanın küçük arka penceresinden baktığında, adam çoktan eve girerek gözden kaybolmuştu. Kaldırımın karşı tarafına koşmuş olmalıydı... o mis kokulu odaya, küçük sarı güllere ve Camilla’ya ulaşmak için koşmuş olmalıydı. Küçük pembe bebekleri yatağına yatmış uyuyor olacaktı. Onlar baş başa kalacaktı; akşam yemeklerini mum ışığında baş başa yiyeceklerdi; gece baş başa olacaklardı. Gerald sabah akşam onun parfümlü elini öpmek ve ona “tatlım” demek üzere kadının yanına diz çökecekti. Kadın, kokulu şifonlar ve geniş danteller içinde, her zamanki gibi mükemmel görünecekti. Onun ağır ağır konuşmasını dinleyecek ve kahkahalarla karşılık verecek ince, mülayim genç adamlar olacaktı. Kadın için her gün, içleri ilginç çiçeklerle dolu, parlak beyaz kutular gelecekti. Kimsenin

limuzinin içine bakmaması muhtemelen hayırlı bir durumdu. Zira bir insan suratının bezgin bir kısrağınkine bu derece benzeyebileceğini fark etmek görenleri irkiltebilirdi. Biraz sonra araba aniden yön değiştirerek sarsıldı. Çiçek kutusu kayarak Bayan Wilmarth'ın dizine çarptı. Kadın başını eğerek kutuya baktı. Sonra onu kucağına aldı, kapağını birazcık kaldırdı ve mum kaplı beyaz bukete şöyle bir baktı. Bu sahne, şans eseri şahit olanlar için çok daha uygundu; zira kadının suratındaki tuhaf benzerlik, başını eğip çiçeklerine baktığı sırada o kadar aşikâr değildi. Bunlar onun çiçekleriydi. Bunları ona bir erkek vermişti. Ona çiçek verilmişti. Bunlar belki günlerce solmayacaktı. Üstelik kutuyu da saklayabilirdi.

Harper's Bazaar, Aralık 1932
43 ABD doğumlu safkan bir yarış atı. [E.N.]

KÜNYE

© 2018, Tudem Yayın Grubu • 1476/1 Sk. No: 10/51 Alsancak - Konak/İZMİR
Yazar: Dorothy Parker
Türkçeleştiren: Başak Bekişli
Editör: Hilâl Aydın
Düzelti: Ayşegül Utku Günaydın
Kapak Tasarımı: Burak Tuna
Dijital Kitap: Aynur Sarıbüyük

E-kitap 1. Sürüm: Ocak 2021, İzmir
Ekim 2020 tarihli 1. Basım esas alınarak hazırlanmıştır.

ISBN: 978-605-2349-98-4
Yayınevi sertifika no: 45041

Tüm hakları saklıdır.
Bu yayının hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin önceden yazılı izni olmaksızın tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da diğer yollarla iletilemez.

DELİDOLU, Tudem Eğitim Hizmetleri San. Tic. A.Ş.nin tescilli markasıdır.

www.delidolu.com.tr